ז' אדר ב' תשמ"ד 21.3.84 | מיספר 2429 | שנה 48 | המחיר 200 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

השר אהרון אוזן

הסח"טה

של תמ"ס

חדש מ"עלית"

עוגת לימון.

עוגת לימון. קלה, אווירית, טעימה ביותר
וכמו כל העוגות של עלית, אופים אותה בקלות
ובמהירות – וההצלחה בטוחה!
עכשיו את יכולה כבר לקבל מחמאות על 5 עוגות:
עוגת שוקולד, עוגת שיש, עוגת צימוקים,
עוגה אנגלית ועוגת לימון.

עוגת עלית
את אפית

עלית

מכתבים

נעים להיזכר, קל לשכוח

למה שכחו את מונדק?

הכנס של המ"מים בג'וערה היה נפלא. ראויים לברכה כל אלה אשר יזמו, אירגנו ונתנו ידם למפגש נהדר זה.

אולם נבצר ממני להבין, למה במיפגש זה לא זכינו לראות וליהנות מנוכחותו של מונדק (אלוף־מישנה בר־תקוה).

אם הנסיבות לא אישרו זאת, דומני שמן הראוי היה להזכיר את חלקו ותרומתו לג'וערה.

יוחנן ("דובזה") גולדברג־בירדן, תל־אביב

● ● ●

בן־גוריון בזול

מדוע נעלם דיוקנו של האיש שניסח את מגילת־העצמאות?

השבוע יצא למחזור מטבע בן חמישים שקלים. חיפשתי עליו את דיוקנו של דויד בן־גוריון, שהופיע על השטר הוותיק.

לא מצאתי.

האם זו ניקמת הליכוד על שלא הצליח להגניב את שמו של מנחם בגין למגילת העצמאות?

מוטי זקס, תל־אביב

● ● ●

כולבוטק לשילטון!

הטלוויזיה מצליחה בכל מקום שבו המדינה נכשלת.

כמעט בכל שבוע מציגה תוכנית־הטלוויזיה לענייני צרכנות, כולבוטק, מחדל של שירותי הבריאות והרווחה בישראל.

לפני כחודש היה זה אדם חולה שאינו מתפקד, שנמצא מוזנח ורעב בדירתו המטונפת, ובשבוע שעבר היתה זו קשישה שאיננה שולטת בצרכיה, החיה אף היא בהזנחה טוטאלית ובזוהמה.

רק אחרי שהמושיע הטלוויזיוני חושף את החרפה לעיני האומה, "מטופלת הבעיה" והנזקק זוכה לסידור מוסדי מתאים. אם כך, כדאי אולי להעביר לטיפולה של התוכנית עוד כמה מבעיותיה של המדינה ואולי גם אלה יבואו סוף־סוף על פיתרונן. **זהבה ירון**, אשקלון

● ● ●

צרכני שטויות

מטמטמים את הילדים – ועוד משלמים בשביל זה!

חג פורים הוא קרקע פוריה לרווחים קלים של בדרנים ואומני־בימה למיניהם.

אולמות תיאטרון נדחסים בהמוני ילדים. הוריהם משלמים את מיטב כספם, כדי לראות בצבעים טיבעיים ובגודל טיבעי את כוכבי התוכניות־לילדים בטלוויזיה, מבצעים על הבימה את התעלולים המוכרים לילדים מן המירקע.

קשה להאשים את הבדרנים. מי אינו רוצה להרוויח כסף קל?

אבל ההורים — מדוע אתם מתפתים להלעיט את מוחותיהם הרכים של ילדיכם בתעלולים לעוסים, שהחן והמקוריות שהיו להם בטלוויזיה, ניטלו מהם?

אתם מחנכים את ילדיכם להיות צרכני שטויות, מטמטמים אותם ועוד משלמים בשביל זה! **דרורה ליאור**, תל־אביב

● ● ●

תינוקות בקצב הסאמבה

וריג טס לברזיל – וחוזר עמוס ילדים.

איני בקיאה בתורת המוסר, אך דומני שלפעמים מה שנראה ברמה הפילוסופית כלא־מוסרי עשוי להיות מאוד מוסרי ברמה המעשית.

כך, למשל, בעניין סחר התינוקות בברזיל. נראה כי אין הרבה דברים המזעזעים יותר והנראים כלא־מוסריים יותר מסחר תינוקות.

אך אם אכן אותם תינוקות הם כאלה שהתייתמו או הוזנחו, הרי נראה כי מסירתם לאנשים הכמהים לילד והמסוגלים להעניק לו אהבה ותנאים טובים, מביאה אך טוב לילד ולמאמציו.

ובכל זאת... **דסנה ויינשטיין**, חיפה

● ● ●

חומיינים ללא כבוד

יקללך זר – ולא פיך.

אחד העיתונים הזרים כתב, שהחומיינזם מתפשט במיזרח התיכון. זו היתה תגובת־העיתון

(המשך בעמוד 4)

המיבחן של חבורי

ראש־עיריית פתח־תיקווה הציב אתגר יוצא דופן לכל הפוליטיקאים בישראל. במעט שאיש מהם לא עמד במיבחן בכבוד. האיש שקיבל את הציון הנמוך ביותר, שעשה את כל השגיאות האפשריות והפסיד את כל ההזדמנויות היא דווקא מנחיג מיפלגתו של דב חבורי, שימעון פרס.

8

כתבת השער הקדמי:

נקמת אבו־חצירא

במסכת־פתע ניצל אהרון אבו־חצירא את צרותיו של אהרון אוזן (בתמונה), שהסתבך בחשדות פליליים, כדי לחזור בהקדם לשולחן־הממשלה ולנקום את נקמתו במי שאיפשרו את הרשעתו ושליחתו למאסר. העולם הזה מנתח ומזהיר: זוהי תקופת־ סכנה למדינה!

7

כתבות השער האחורי:

סקופ

מיליארדר בבית־אבות

בחדרון קטן בבית־אבות בכפר־סבא, גילה העולם הזה את "אדון דני", הלוא הוא דניאל רקנאטי בן 62, מבעלי ומנהלי בנק דיסקונט. מדוע הורחק המיליארדר החולה מביתו ואושפז במוסד לקשישים?

14

שוטרים ומורדים

"שוטר מחופש, גמד רשע" ביקה אסף חפץ את המסכ"ל בשיחת־טלפון סתרית, ולא ידע שאריה איכצן מצותת לשיחה. שר־הפנים — שבונה "השמוק עם הכיסה" — תמך בחדחה, שבעיק־ בותיה מסתמן מרד בשורות המישטרה.

10

הרדין פוסל את דייוויד ברוזה

איש לא העלה בדעתו כי שירם החדש של דייוויד ברוזה ויונתן גפן נפסל לשידור בגלל המילים אל על. אך גדעון לב־ארי מסביר שפסל את השיר בגלל פירסו־ מת לחברת התעופה, ומבטיח לשדר את השיר אם יוצא המישפט "767 של אל על".

61

המגורש

נציגי השילטונות דרשו ואבו־עלי שאהין הסכים לגנות את הסיגוע באר־ טובום, אך הציב תנאי: שגם ישראל תגנה את הסגיעות בסלס־ טינים. העונש על תשוי־ בתו: צו גירוש מהארץ!

17

מזכיר טוב ירושלים

הוא יותר מדי טוב מכדי להיות אמיתי – אבל איש לא מצא פגם כלשהו במז־ כיר הממשלה דן מרידור.

24

פוחד משרון

במילחמת ויאט־נאם למד שעוצמה יכולה להפוך לחוסר־אונים. במילחמת לבנון למד מן הלוחמים הפלסטינים. שבאשר אתה נלחם על הבית והמישפחה, הלחימה שונה."

ועל אריאל שרון אומר העיתונאי זאב שיף: "הוא לא הבין את עם ישראל."

27

מיכתב מזוייף מהכלא

המאהב שהשליך רימון לעבר בעל אהובתו שיגר למערכת מיכתב שבו מודה האהובה בעדות שקר. חקירת העולם הזה העלתה כי המיכתב היה מזוייף.

44

נהלל נגד ממן

במשך 50 שנה התגוררה מישפחתו של אליהו ממן בצריף־העץ בנהלל. עתה, משמת אבי המישפחה, רוצים חברי המושב להחזיר לעצמם את החזקה על הצריף השייך לטענתם לחברי נהלל, ולא למישפחת ממן.

58

הלנה ושרי

האם תחוייב רשות־השידור בתשלום נזיקין לשדכנית הלנה עם־רם (מימין)? את התשו־ בה על כך עשויים לתת חמישה אנשים, שאת שמותיהם, השמורים היטב בכספת בית־המישפט יודעת רק שרי רז (משמאל).

63

פורת שרה פיאף

היא שרה לפני חסן מלך מארוקו וזימרה ב־ אוזני השאה הפרסי. היא הופיעה בכל בירות העולם ועתה שבה טובה פורת לישראל, כדי לשיר כאן את שיריה של אדית פיאף.

46

מועדון לעשירים בלבד!

יש אנשים שאינם יודעים איך לגמור את החודש, אבל יש כאלה שאינם יוד־ עים איך לגמור את הכסף — למענם נפתח מועדון־רא־ ווה חדש, קלאב A הכולל מיסעדה, פאב, מועדון־ברי־ אות, דיסקוטק, גינת־גג ומה לא?

64

אצל שרונה בהאיטי

שרונה נתן, בתו היחידה של **אייבי נתן**, חיה בהאיטי שבאיים הקאריביים, ביחד עם בחור ממוצא פלסטיני, בבית קולוניאלי, שבו שלושה משר־ תים. **ענת סרגוסטי** היתה בהאיטי ונפגשה איתה שם.

50

המדורים הקבועים:

מכתבים	3
קדמה יקר	5
תשקיף	6
במדינה	7
הנדון	9
תמרורים	17
יומן אישי	18
אנשים	21
בלונים	23
מה הם אומרים – שלמה הילל, ישראל לאו, יגאל עילם, אסתר אקשטיין, דינה כהנוביץ, קרל דורפלר	30
הווי	32
שידור	32
תמליון שידורי הרדיו והטלוויזיה בישראל ובירדן	33
זה וגם זה	34
לילות ישראל	36
אנשים בעולם – אלקה זומר. ליב אולמן, קאתרין דנב	38
רחל מרחלת על כל העולם	40
נמר של נייר – פילוסופיה	42
חלון ראווה	48
עולם קטן – גרמניה, בריה"מועצות קלנוע – איב מונטאן. פטריציה היצקוק, פיטר ייטס	52
תשבצופן	56
הורוסקופ – טלה	66
ספורט	67
אתה והשקל	69
זה היה העולם הזה שהיה	68
	70

(המשך מעמוד 3)

על הוצאת־הגופה מקיברה בראשון־לציון. מאז יש בארצנו תופעות חומייניסטיות נוספות.

הערה כזאת של עיתון זר אינה מוסיפה כבוד לארצנו ולעמנו.

אביבה ויהלי, תל־אביב

● ● ●

תפילה בהתנדבות

לימודי תפילה בסיסיים בבתי־ספר ללא תוספת תקציב.

אני אדם חילוני, אך מתייחס בכבוד לערכי המסורת. אני מורה ומלמד גם בבית־ספר ממלכתי וגם בבית־ספר ממלכתי דתי.

לדעתי, התפילה היא ערך תרבותי מסורתי יהודי, שראוי שכל ילד יהודי יקבל עליו מידע בסיסי, וזאת ללא כפיה, אלא בבחינת „כל דרכיה דרכי־נועם".

בהנחה שתלמידי הישיבות, לכל סוגיהן, הפטורים משירות צבאי, יראו בהוראת התפילה משימה חשובה ביותר, אני מציע:

● לערוך שיעורי תפילה בבתי־הספר בשעת־אפס (7.00 — 8.00), פעם או פעמיים בשבוע.

● ההוראה תהיה בהתנדבות, על־יד תלמידי־הישיבות, הפטורים משירות־צבאי או לאומי.

אברהם ליבוביץ, תל־אביב

● *הקורא לא פירט, אם גם השתתפות התלמידים בתפילה תהיה בהתנדבות.*

פקאקי

בעבר שמו לכלבים מחסומים בפיהם, כדי שלא ינשכו. עכשיו צריכים לעשות לכלבים מחסומים מתחת לזנב, כדי שלא יזהמו את המידרכות ברחובות שלנו.

שימשון שיבק, בני־ברק

ההעזה והיוהרה

גם באמריקה מכירים את הסיסמה: „בלי מורא, בלי משוא־פנים".

מר אבנרי הנכבד,

זה עתה קראתי ב־TIME על התאבדותו של יעקב לוינסון, לפני שבוע (העיתונות האמריקאית היתה עסוקה השבוע במערכת הבחירות המוקדמות ובסופות־השלגים, כך שיריעה כזו נדחקה הצידה). אני מניחה שיש הרבה התנפלויות עליך ועל העיתון, ואני מקווה שתעמדו בהתקפות האלה „בלא מורא, בלי משוא־פנים", כשם שעמדתם אחרי התאבדותו של אברהם עופר.

אפשר היה לחשוב שאדם בעל העזה ואומץ לנהוג בבנק כאילו היה ירושה מישפחתית, בעל יוהרה לנהוג באנשים אחרים כאילו היו משרתיו, ימשיך להפגין העזה ויוהרה מול האשמות המוטחות כלפיו, יאבק על חפותו, או יקבל באומץ את פסק־הדין.

אך הוא התאבר לפני שהיה סיפק לפתוח בחקירה רישמית. אני מקווה שאתם אינכם חשים ריגשות אשם וחרטה.

חנה הל, דס־מוינס, איווה, ארצות־הברית

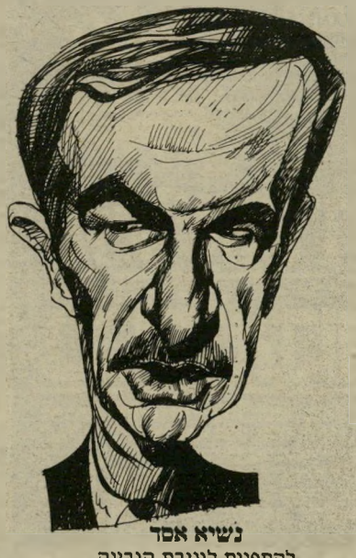
● ● ●

אריה שהוא שועל

שוב הוכיח עצמו חאפט' אל־אסד במיטבו.

פעם טענו שאסד (בערבית: אריה), אינו אלא ארנב שהתחפש.

אז אם האסוציאציות לקוחות מגן־החיות — אסד הוכיח השבוע שהוא בעצם שועל. את כל

נשיא אסד
להתפנות לגניבת הגבינה

יריביו רחק לפינה, את מעמדו ביצר, ושוב יוכל להתפנות לגניבת־הגבינה הלבנונית מפי העורב הישראלי.

איילה רוזן, תל־אביב

● ● ●

פולמוס מאולץ ותרבות טבעית

מעולם לא נאמרו בישראל כל־כך הרבה שטויות כמו בעניין הספרדים מול האשכנזים.

נמאס כבר מההתפלמסויות המאולצות בנושא תרבות האשכנזים ותרבות עדות־המיזרח. תרבות מתהווה בתהליך איטי ובאופן טבעי, ולא מונחתת על־ידי ממשלה זו או אחרת.

רוצים תרבות ישראלית אותנטית, שתבטא את כל העדות? התאזרו בסבלנות. אולי בעוד מאה שנה תהיה כאן תרבות ישראלית, ואז כבר לא יעניין את אף אחד אם זו תרבות אשכנזית־מערבית או תרבות מיזרחית.

שרונה בהן, ירושלים

עוד אבינו (יוסף) חי

ארכיאולוג מצרי, אחמד עות'מאן, טוען כי גילה את המומיה של יוסף בעל כותונת־הפסים.

אחרי כל התלאות שעברו עליו, עם אחיו, עם הבור ועם אשת פוטיפר — באמת כל הכבוד לו שהוא עוד קיים.

הדבר הכי רחוק שצריך לעשות עכשיו הוא שמומחים של הרבנות יסעו לקאהיר, יקחו אותו מהמוסיאון (שלא יתערבב שם עם עצמות של גויים) ויביאו אותו לארץ.

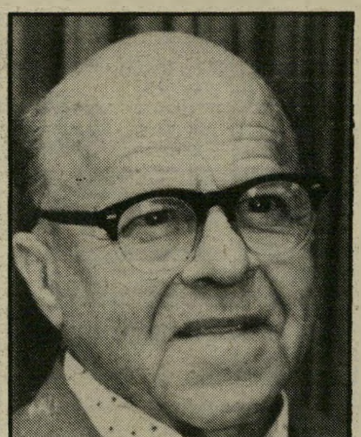
כמזכן שנשכן אותו בקבר יוסף בשכם. בטקס ממלכתי. אחר־כך נוכל להביא למקום תיירים ולהראות להם שעוד אבינו חי.

יוסי פרחי, נתניה

תיבת פאנדורה

אחרי הנישואין נפוצו בעולם המוני מזיקים ומריעין בישין.

ב„פרשות' ציבוריות רבות, בעולם ובארץ, מזהירים מפני גילויים העלולים לגרום פתיחת תיבת פאנדורה. מהי תיבה זו? באגדות העולם הקלאסי של יוון ורומא מסופר, בנוסחאות שונות, על פאנדורה (משמע השם ביוונית: מורעפת המתנות), שהייתה היצור האנושי הראשון, שנברא עפר מן האדמה. לאחר שנפחו בה האלים רוח חיים, הרעיפו עליה מתנות רבות. ונוס העניקה לה את יופייה, אפולו לימדה לשיר,

קורא סיוון
תיבה מזיקה

מרקורי — את אמנות הנאום... ויזפיטר, ראש האלים, נתן לה במתנה תיבה והורה לה לתיתה לבעלה לכשתינשא. וכשנישאה פאנדורה לאפימתאוס, וזה פתח את התיבה, פרצו ממנה בתעופה המוני מזיקים ומרעין בישין, שנפוצו על פני העולם, ומאז לא חדלו להביא אסונות ופגעים על בני האדם. התקווה בלבד נותרה מונחת בקרקעית התיבה.

ד"ר **ראובן סיוון**, ירושלים

● ● ●

שיינקיניארה

עד־לא־ידע בין רוטשילד ואלנבי.

כל הכבוד לשיינקינאים (תושבי רחוב שיינקין התל־אביבי)!

השבוע הם הוכיחו כי גם בישראל של תשמ"ד אפשר לשמוח ולשמח. תושבי הרחוב יזמו וביצעו במו ידיהם ומירצם פסטיבל פורים של הרחוב. אפילו הגשם, שלא בא בעיתו, לא הצליח לרפות את ידיהם של השיינקינאים, וביום ראשון נהרו אלפים מתושבי העיר וסביבותיה אל הרחוב, שהיה חגיגה לעין, לאוזן ולחיך.

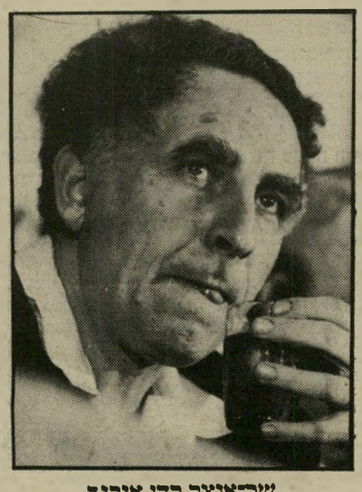
קישוטים עתירי דמיון והומור, מעשה ידיהם של מתנדבים יצירתיים, ליצנים, פנטומימאים, להקות־קצב ורוכבי מזון הוכיחו כי גם ישראלים ידעים לחגוג, ותל־אביב צהלה ושמחה.

דליה רסאלי, תל־אביב

רק לא ברולארים!

יחי הפרינציפ של אורגד – ולעזאזל המדד, האינפלציה, השחיקה וה־אובדרפט.

לפני חצי שנה היתה המדינה עסוקה בלשנוא את יורם אריזור. במקומו הביאו לנו את יגאל כהן־אורגד. לא הכרנו אותו מקודם, לא ידענו על

שר־אוצר כהן אורגד
העיקר לתת צ'אנס

הישגים גדולים שלו, אבל מה כבר יכולנו להפסיד? הכל נראה כל־כך גרוע, אז למה להיות קטנוניים. למה לא לתת צ'אנס לבן־אדם?

המצב הכלכלי המשיך להידרדר, אבל מתרגלים לכל דבר. עכשיו התבשרנו על עליית המדד ב־12%. אז מה? העיקר שאנחנו עדיין משלמים בשקלים. הרבה, כל פעם יותר — אבל שקלים ולא דולארים, רחמנא ליצלן, כמו שהציע פעם מישהו. גם זו לטובה.

אילנה גוטמן, רחובות

● ● ●

לצאת מלבנון!

חרוזים בענייני היום.

זעקו השמים, זעקו הלוחמים/בוא נפסיק את מישחק־הדמים,/ונצא כולנו מארץ הארזים!

לוחם עייף מעל המירקע/רוצה הביתה אל אמא חזרה./הצי השישי, שנימצא על הים,/ רוצה לחזור אל הבית הלבן. / רק הכתות, וכל העדות / ימשיכו במילחמות, במילחמת־המעמדות.

אז בואו אנחנו נהיה החכמים / נעזוב כולנו את ארץ־הדמים. / נשלח הביתה את כל הלוחמים / נעזוב בשקט את ארץ־הארזים.

אילן גולן, רמת־גן

● ● ●

גסות בבית־המישפט

השוטר שכח את תפקידו, הקוראה מנסה להזכיר לו אותו.

לפני שבועיים עצרו את הבן שלי בחשד של גניבת רכב. כשהגעתי לאולם־המעצרים בבית־המישפט בתל־אביב, לא נתנו לי ולבעלי להיכנס לאולם ולראות את בננו.

השוטר שעמד בדלת דיבר אלי בגסות, ומנע ממני את הכניסה. כשניסיתי להסביר לו שבית־המישפט הוא מקום פתוח לציבור, הוא ענה לי שבמקום ללמד אותו — שאלמד את הבן שלי לא לגנוב.

א"ג, תל־אביב

הרוצה מילחמה — מרחיק עדותו

„בתחילתה הרחיקה מילחמת־לבנון את השלום. אבל בסופו של דבר היא עשויה לקרב אותו" — אברהם („בולי") יהושע בראיון לעיתון היורדים „ישראל שלנו".

מוסר יהושע
כמה שנים טיבות

אם אלה דבריו של מי שנחשב סופר של מחנה־השלום, מה אומרים סופרי המילחמה?

אילנה בן־צבי, פתח־תיקווה

לידעת הקוראים

מיכתבי קוראים מתפרסמים בקיצורים המתחייבים מתוכנם ומשיקולי מקום. עדיפות תינתן למיכתבים קצרים, מדפסים במכונת־כתיבה, שצורפה אליהם תמונת המחבר. מיכתבים בעילום־שם לא יפורסמו. אין המערכת מחזירה את המיכתבים שנתקבלו בה.

קו י"ך

בבל עיתון יש שטח מת, או — ליתר דיוק — זמן מת: הזמן שבין סגירת הגיליון והופעתו. והו זמן המועד לפורענות.

פעם היו עוברים ימים ארוכים בין סגירת הגיליון של שבועון ובין הופעתו. התוצאות הן נחלת הפולקלור של המיקצוע. למשל: שבועון ברימי חשוב פירסם כתבה בלתי־רגילה, שבה תקף בחריפות את הוד מלכותו, המלך ג'ורג' ה־6, על כי יצא לביקור רישמי בדרום־אפריקה הגזענית. לרוע המזל, לא נערך ביקור זה כלל. המלך נפטר ערב נסיעתו השנוייה־במחלוקת. אך העיתון כבר היה מודפס, והופיע בקיוסקים סמוך להלווייתו הריבון.

תהליכי־הדפוס המודרניים צימצמו בהרבה את הזמן המת, אבל הוא קיים בכל זאת. גם כשבועון זה, שצימצם את הזמן למינימום שאין פחות ממנו הנמדד ברקות. על רקע זה קרתה לנו בשבוע שעבר תקלה חמורה.

התוצאה: בשעה שראשוני הקוראים כבר החזיקו בידיהם את הגליון שהכריז על ניצחון ההימנון, הודיע הרדיו על כישלונו.

אבל כמו שאומרים, עוד לא אברה תיקוותנו למנוע תקלות כאלה בעתיד. ובינתיים אני מתנצל.

מילחמת כמה הימים

ומכיוון שצרות אינן באות ביחידות, היתה באותו הגיליון תקלה מביכה נוספת.

בראש כתבה על מילחמת־הלבנון נאמר: „השבוע מלאו 1000 ימים למילחמת־הלבנון... השבוע מת הקורבן ה־573 של מילחמה זו."

המיספר השני היה אמת מעציבה. המיספר הראשון היה, כמובן, כוזב.

התאריך שהופיע על שער הגליון היה ה־14 במרס 1984 — שהיה היום ה־648 של מילחמת־הלבנון. עוד חסרה כמעט שנה ליום האלף.

אני מתנצל גם על כך — תוך תיקווה שהשגיאה לא תהיה לנבואה, כפי שקורה במרחב שלנו לעיתים כה קרובות.

דין פלילי למדליף

לפני 25 שנים הואשם אדם בפלילים על כי הדליף לעיתונות מידע שנודע לו בתוקף תפקידו. זאת היתה הפעם הראשונה והאחרונה.

הנושא היה הצעת־החוק של ח"כ פינחס גולדשטיין להעניק להתיקווה מעמד של „הימנון לאומי". הצעה זו התקבלה לפני זמן־מה בקריאה הטרומית, וביום השלישי שעבר הגיעה לקריאה הראשונה. (הצעת־חוק „פרטית" של ח"כ עוברת ארבע קריאות, בעוד שהצעה ממשלתית עוברת שלוש קריאות בלבד.)

באותו ערב הופיע גליון העולם הזה, ובו הכתבה „עין לפירסומת צופיה". היא בישרה לציבור המשועשע כי „מצליף הסיעה הגדולה הצליח להעביר את הצעת־החוק שלו, ואין ספק שהיא תאושר גם בקריאה שניה ושלישית." הפתיח אמר: „הכנסת צחקה והעבירה את חוק ההימנון הלאומי."

בגוף הכתבה נותחה הצעת־החוק ללא רחמים, והובאו הדברים שנאמרו עליה בכנסת בעת הקריאה הטרומית.

הכל היה יפה ונכון, מלבד פרט קטן: הצעת־החוק לא עברה כלל בקריאה הראשונה. ביום השלישי אחרי הצהריים, בזמן המת שבין סגירת הגיליון והופעתו, החליטה הכנסת ברוב ניכר להסיר את ההצעה מסדר־היום.

איך זה קרה?

חיים ברעם, הכתב הפרלמנטרי של העולם הזה, הכין את הכתבה מראש. הוא היה בטוח לגמרי כי הצעת־החוק אכן תתקבל, ושמיפלגת־העבודה לא תעז להצביע נגד ההימנון הלאומי. ברעם הוא מומחה למיפלגת־העבודה, שבה כיהן אביו כשר־העבודה, ושבה מכהן אחיו כעת כח"כ.

מובן שהעולם הזה לא סמך על נבואות. ברעם היה אמור לעקוב עד השניה האחרונה אחרי מהלך המאורעות בכנסת, ובמיקרה הצורך לשנות את הכתבה, תחת מכבש־הדפוס, ברגע האחרון ממש.

וכאן קרתה התקלה. משהו השתבש בדרך. חיים ברעם טעה בהערכת הזמנים — והתיקון שלו לא הגיע לדפוס בעוד מועד. עורך־הדפוס היה משוכנע כי הכתבה אושרה סופית, ונתן את האות להדפסה.

האיש היה חי חסידוף, ארכיבר במישרד־המישפטים. בתוקף תפקידו הגיעו לידיו התיקים של המישרד. שם גילה עובדה מדהימה: קנוניה שנרקמה בין מישרד־המישפטים וצמרת־המישטרה.

בעיקבות המילחמה הציבורית של העולם הזה, התגלתה במישטרה באמצע שנות ה־50' חממה של שחיתות, שבה היו מעורבים ראשיה. סגן המפכ"ל, עמוס בן־גוריון, הגיש תביעת־דיבה נגד שורת המתנדבים, שהצטרפה למאבק, ובמהלך המישפט העיד גם המפכ"ל הראשון, יחזקאל סהר. הוא מסר עדות־שקר, כדי להגן על סגנו — בנו של ראש־הממשלה.

לא היה מנוס מן הצורך להעמיד את המפכ"ל לדין — אבל ראשי המישטר ניסו למנוע זאת. החלה חליפת־דברים על הדרכים לעצירת גלגלי החוק. את חליפת־המיכתבים הזאת גילה חי חסידוב.

מטעמים אידיאליסטיים טהורים, החליט שיש לפרסם את המיכתבים, כדי לסכל את המזימה. הוא מסר אותם להעולם הזה.

העולם הזה פירסם את החומר, ובכך הגיעה הקנוניה לסופה. יחזקאל סהר הועמד לדין והורשע בשבועת־שקר. אולם המימסר לא מחל למדליף. חסידוב הועמד לדין פלילי, הורשע ונדון למאסר (העולם הזה 14.9.60). היתה זאת שערוריה ממדרגה ראשונה. אבל חסידוב עמד במיבחן בכבוד.

נזכרתי בכך השבוע, כאשר שוב נעשה נסיון להעמיד אדם לדין פלילי על כי הדליף לעיתונות מידע חיוני, שעל הציבור היה לדעת אותו. זהו העוקץ של פרשת אסף חפץ.

אורי אבנרי

פיסול בתערוכת מזון

הפסלים הנראים בתמונה יוצגו בפני הקהל הרחב ב„תערוכת מזון 84", שתתקיים במרכז הירידים בגני התרוכה בין ה־26–31 במרץ.

הפסלים, מעשה ידיו של שלמה בן־עמי, בוגר „מכון אבני", עשויים ממרגרינה.

דמירל
מחיצות גבס
מבצע לבתים פרטיים
22 $ בלבד למ"ר
טלפון: 052–84218 (24 שעות)

סובל מסבורות?
אקס - לאקס
השוקולד המשלשל
להשיג בכל בתי המרקחת

מזל טוב — נולד לכם בן
מסיבות ברית וחתונות
המוצלחות ביותר
בבית הרופא
עם הגן היפה
תל־אביב, רחוב הפטמן 1
המשרד פתוח: בשעות 10-13; 17-19
טלפונים: 722314, 298772, 9223244

תשקיף

קיסר מזכ"ל ב־15 באפריל

אם לא יתרחש דבר יוצא־דופן ימומש הסכם הרוטאציה בוועד הפועל ב־15 בחודש אפריל. ירוחם משל רמז שהוא לא יתנגד למועד מוסכם זה, ויאפשר לישראל קיסר להיכנס לתפקידו.

שביתת רופאים בפתח?

רופאים רבים שחשים נסגעים מתוצאות הבוררות על שכרם ותנאי־עבודתם בודקים עתה דרכים לניהול מאבק מחודש.

היוזמים כבר פנו ליועצים השונים שאיתם עבדו בשביתת־הרופאים הגדולה שפרצה לפני שנה, לשם ליבון דרכי־המאבק.

חקירה במוריץ־את־טוכלר

היחידה לחקירות הונאה של תת־ניצב זיגל, חוקרת באופן אינטנסיבי בחברת הברוקרים הסולידית והוותיקה מוריץ־את־טוכלר. החקירה מתמקדת בעובדים שונים ובמנהלת החברה, יעל מוריץ, שהיא גם אחת מבעלות החברה.

בנק ישראל כברוקר

הברוקרים הפרטיים ונציגי הבנקים באולם הבורסה רוגזים על מעורבות־היתר של נציג בנק ישראל במיסחר במניות ובניירות ערך. לטענתם, הוא נוהג כברוקר לכל דבר ומתרחק מהתפקיד העיקרי שיועד לו.

מחפשים ספרדי לעליון

שר־המישפטים, משה ניסים, יעכב שלושה מינויים חדשים לבית־המישפט העליון, משום שאם הם יתקבלו יישאר בית־המישפט ללא שופט ספרדי, שאותו מבקש ניסים להכליל בהרכב העליון.

השלושה שהומלצו הם אליעזר גולדברג, שופט מחוזי מירושלים; יעקב טירקל, נשיא בית־המישפט המחוזי בבאר־שבע ותאודור אור, שופט מחוזי מנצרת.

משפט לבעלי "יד־ירושלים"

בבית־המישפט המחוזי בחיפה מתנהל מישפט בנגד דב סיכמן ושמואל עינב, בעלי חברת "יד־ירושלים" העוסקת ברכישת קרקעות מערבים ומכירתם ליהודים מעבר־לים ("העולם הזה" 14.3.83).

השניים, שהם גם בעלי חברת "וידיאו כבל בע"מ", מואשמים בקשירת קשר לשם שדידת מי ששימש כמנהל שביר בחברה. סיכמן ועינב התכוונו להוציא ממנו תיק מיסמכים ואקדח. בין השניים ובין המנהל, צבי שמש, התגלו חילוקי־דיעות בקשר לאופן ניהול החברה, ועל רקע זה איים סיכמן על שמש: "אני אזרוק אותך מהחלון. השקעתי כל־כך הרבה. אני אשקיע עוד קצת ואחסל אותך."

מתיחות בשגרירות בפאריס

מתיחות על רקע מיקצועי שוררת בין שגריר ישראל בצרפת, עובדיה סופר, וחלק מעובדי השגרירות.

יתכן שמנכ"ל מישרד החוץ, דויד קימחי, יבדוק אישית את המתרחש שם.

ליבאי מטפל באדיב

הפרופסור דויד ליבאי, נשיא לישכת עורכי־הדין, מטפל באופן אישי בדרישתו של אורי אדיב להפחית שליש מתקופת מאסרו. הדיון על כך יהיה בתוך שבועות ספורים.

כך נאסר לפירסום שמה של הברוקרית

אחת מבעלות חברת־ברוקרים פרטית והמנהלת הדומיננטית שלה, חשודה ב־ביצוע עבירות סליליות של מירמה, גניבה והפרת אימונים.

ביום השני השבוע היא זומנה לחקירה ביחידה לחקירות הונאה, בראשותו של תת־ניצב בינימין זיגל. חקירתה מסתעפת לכיוונים שונים. תחילת הפרשה בחקירת שישה עובדי־החברה, שהוחשדו בקניית ומכירת ניירות־ערך לאחר המיסחר ב־בורסה, תוך העדפת חשבונותיהם הפר־טיים וחשבונות של מקורבים שלהם.

בשעה 12 וחצי בצהרים הובאה הברוקרית לבית־המישפט. עורך־דינה, משה וייסגלס, המתין ליד דלת לישכתו של נשיא בית־מישפט השלום, יהושע בן־שלמה, ולא ליד לישכתו של השופט התורן, יורם גלין.

בן־שלמה התרעם על וייסגלס שלא סנה לגלין. הפרקליט הסביר שבן־שלמה בבר־עסק בעבר באותה חברה, בשאסר פירסום שמותיהם ומקום עבודתם של כל החשודים האחרים שנחקרו.

עוד טען הפרקליט שפירסום שם החברה וחשיפת זהותה עלולים לפגוע בחברה, שבה לקוחות סולידיים רבים.

השעה היתה כמעט 2 וגלין כבר עזב את בית־המישפט. בן־שלמה נעתר לבקשה, מבלי שידע כי סעמיים בעבר כבר פורסמו שמות חשודים מאותה חברה.

הברוקרית שוחררה בערבות.

חברת הברוקרים גייסה עתה לעזרתה את עורך־הדין חיים ברנזון, בנו של השר־סטי־העליון בדימוס צבי ברנזון. הבן הוא מומחה למיסוי.

נוטשים את מרידור

סמנכ"ל מישרד־האוצר, דויד בר־חיים, התפטר מוועדת־ההכוונה לבינוס המיליונרים של יעקב מרידור. בר־חיים טוען, שפעולות מישרד־הבלבלה באירגון הבינוס יביאו לבישלונו המוחלט.

חזית נגד רנר

שלושה ראשי מחנות בליברלים — אברהם שריר, יצחק מודעי ומשה ניסים — מתאמים עמדות בדי להביא לדחיקת רגליו של צבי רנר מעמדות־מפתח במיפלגה, וממקורות המימון החוקיים שלה.

השלושה מתייצבים מאחורי ויקטור שהרבני, מס' 2 באיגוד העובדים הליברליים, שבו שולט רנר, ויעשו הכל כדי לגרום לחילופים מהירים באיגוד. מייד אחרי כן ינסו להוציא ממנו את גיזברות המיפלגה.

בודקים במכון היצוא

הנהלת "מכון היצוא" הישראלי תבדוק מחדש את שיטות העבודה ודרכי העידוד ליצואנים שמעניק המכון.

מנכ"ל המכון הוא כדורסלן העבר רמי גוט.

הפסדים בחברות הביטוח

מאזני חברות הביטוח שיתפרסמו בשבועות הקרובים יצביעו על הפסדים ריאליים בסדר גודל חסר־תקדים בענף.

מומחים בענף צופים שמסיבה זו יחולו שינויים מרחיקי־לכת בבעלות של חברות שונות.

1 דולר = 200 שקל

השער היציג של הדולר באמצע החודש הבא יהיה 200 שקל. מחירו בשוק השחור עשוי להגיע עד ל־250 שקל.

האינפלציה הצפויה בחודשים הקרובים היא של אחוז וחצי ליום!

התאחדות האיכרים למרכז החקלאי

מאבק הפרדסנים במישרד־החקלאות עשוי להביא לשינויים היסטוריים. חלק גדול מחברי התאחדות האיכרים העצמאיים מבקש להתאחד עם המרכז החקלאי של ההתיישבות העובדת, כמחאה על יחס הליכוד לחקלאות הפרטית.

המוח הפך יועץ

ראש מינהל מקרקעי ישראל, מאיר שמיר, שהודח על־ידי שר־החקלאות, סמח גרופר, משמש עתה כיועצו המיוחד, עד שתתפנה עבורו מישרה ב"פולל־בונה".

שמיר המנוסה הוחלף בתפקידו על־ידי דויד ליפקה, איש מחנהו של גרופר במיפלגה הליברלית.

חילופים בדנות

מתיחות בין בעלי חברת דנות והמנהלים בשבר שלה עשויה להביא לשינויים פרסונאליים בחברה שבה מרוכזים עשירי ישראל.

הביצוע יידחה עד שהבעלים יתגברו על הקשיים הנוכחיים שאליהם נקלעו.

מטוסים קלים בכינרת

מועדון למטוסים קלים ייפתח הקיץ באתר נופש על חופה המיזרחי של הכינרת. המבקשים לטוס יעברו קורס מזורז בן 16 שעות. אחר־כך יוכלו להטיס מטוסים המיועדים לשני נוסעים בלבד, בשטח שיסומן על ידי מישרד־התחבורה.

מחזה לתלמידים מוחרם

המחזה "שחור לבן אפור", העוסק ביחסי בני־נוער ערביים ויהודיים, ירד השבוע מהבימה, מכיוון שמנהלי בתי־ספר ומחנכים מסרבים להזמין את ההצגה לבית־סיפרם.

המחזה, שבו משתתפים יהודים וערבים, מוסק על־ידי "התיאטרון לילדים ולנוער", מיסודו של מישרד־החינוך־והתרבות, ובסופו מתקיים, בדרך־כלל, דיון על יחסי שני העמים.

קאזינו ליד נתב"ג

מועדון־חברים, שבמרכזו קאזינו, יים־תח בקרוב במלון ליד נמל־התעופה בן־גוריון. מנהלי המקום שוקלים כיצד לחימנע מעימות עם החוק, כשיופעל הקאזינו.

העם
קירקס השבוע

למה לחשוב על לבנון אם אפשר ליהנות ממילחמת הניצבים, ההזרגים איש את רעהו בזירה?

הקירקס הישראלי, המציג כל שבוע מיספר חדש, העלה השבוע בזירתו את הצגה "המישטרה רודפת אחרי עצמה" (ראה עמודים 10 – 12).

בלבנון נמשכה המילחמה. חיילי צה"ל נפגעו מדי יום. אבל לאיש לא היה איכפת. לא הממשלה ולא הציבור דנו במצב.

בלוזאן שבשוויץ התמוטטו שרידי ההשפעה הישראלית, כאשר התכנסו שם זיקני לבנון. בישראל עקבו אחרי הנעשה בטלוויזיה, כמו אחרי סידרה אמריקאית חדשה.

בשטחים הכבושים נמשכה ההתנחלות, למרות יבול־באושים של שערוריות ודיבורים על קיצוצים. גם זה לא היה מעניין.

כי השבוע שוב היה מונח על השולחן הלאומי סקנדל עסיסי — במישטרה התגלתה תמונה מחפירה של שינאות וקינאות, של קנוניות ומזימות. היא הזכירה מאוד את התמונה המחרידה שהתגלתה קודם לכן בצמרת חברת העובדים של ההסתדרות. מסתבר כי הנורמות האלה של מזימות הדדיות ומילחמות כנופיות השתלטו על כל האירגונים הממלכתיים והציבוריים בארץ.

בהסתדרות נעשה הכל כדי לטשטש את השערוריה, לפשר בין הניצים ולשים טלאי על גבי טלאי, כדי להבטיח את המשך קיומה של הביצה. אין ספק שייעשה נסיון לנהוג כך גם במישטרה. אין שום סיכוי שתבוצע רפורמה אמיתית בגוף החיוני, האמור להשליט את החוק במדינה ולהגן על הציבור מפני פשיעה והתפרקות.

השבוע נהנו הכל ממאבק הניצבים והתת־ניצבים בזירת הקירקס. עד שפג טעמו של מיספר זה, והמדינה כולה יכלה להתמסר למיספר הבא: הסחיטה הגדולה של תמ"י, שאיימה להפיל את הממשלה (ראה מיסגרת).

זאת תהיה ההצגה הגדולה מכולן בקירקס הלאומי.

מדיניות
עם ישראל קיי

הבחירות בארצות־הברית קובעות את גורל המדינה לא פחות מהבחירות בישראל

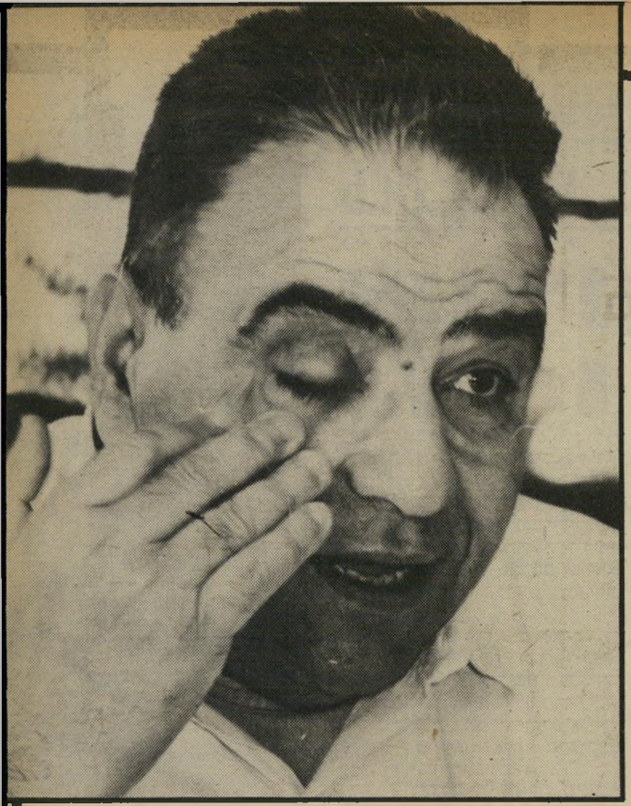
לדמוקרטיה האמריקאית יש מעלות רבות מאוד. אבל יש לה מיגרעת אחת מכרעת: פעם בארבע שנים נאחזת המדינה האדירה בקרחת של בחירות, המעבירה אותה על דעתה. היא עלולה להגיע לידי טירוף־המערכות.

בתקופה זו שוכחת ארצות־הברית את ענייני־העולם. אינטרסים לאומיים חיוניים שלה מועלים כמו שה על המיזבח, כדי לרצות ציבור זה או אחר של בוחרים. לא רק הנשיא היוצא, הרוצה להיבחר מחדש, נוהג כך, אלא גם כל יריביו, המבקשים לרשת את מקומו.

דודו טופז האמריקאי. בשבועות האחרונים החלה הצגה ארבע־שנתית זו. המועמדים הדמוקרטיים העיקריים, וולטר מונדייל המשופשף וגארי הארט המפתיע (ראה יומן אישי), התחרו ביניהם בהבטחות כלפי ישראל: הם יעבירו את השגרירות האמריקאית לירושלים, יגבירו את מענקי הכסף ומישלוחי הנשק. הם מחכים בקוצר־רוח לדרישות חדשות של היהודים, המתודרכים על־ידי השגרירות הישראלית, כדי להזדרז ולהיענות להן.

המועמד השחור, ג'סי ג'קסון, התנהג בצורה מכובדת יותר. אין לו

(המשך בעמוד 8)

אזון הסתבך בצרות. אבו־חצירא ניצל זאת כדי להפוך את הקערה על פיה. הברירה: להציל את אזון או ללכת לבחירות מוקדמות

לאהרון אבו־חצירא יש זכויות רבות. הוא ה"ח "כ הראשון בתולדות המדינה שנידון למאסר על עבירה שיש עימה קלון, ושנשאר חבר־הכנסת גם בעודו מרצה את עונשו. הוא גם השר הראשון בתולדות המדינה שנשפט למאסר.

השבוע הגיע אבו־חצירא להישג חדש: הוא גם החי"כ הראשון המביא להקדמת הבחירות, לפי רצון האופוזיציה, בעוד מיפלגתו יושבת ליד שולחן־הממשלה.

התבונה המדינית נוהגת בעורמה, ולפעמים היא מחפשת לעצמה את המכשירים המוזרים ביותר כדי להשיג את מטרותיה, שאינן ניתנות להשגה בדרכי ההגיון והשכל הישר. אבו־חצירא הוא מכשיר כזה.

להפסיק את החקירה

מדוע הוא עשה זאת? יש לכך סיבות פשוטות בתכלית, כי אבו־חצירא אינו אדם מתוחכם במיוחד.

ראשית, הוא רצה להתנקם בכל מי שהשלים עם העמדתו לדין והרשעתו. לפי תפיסתו הפשוטה של אבו־חצירא, ראשי המדינה היו צריכים למנוע את החקירה נגדו או לטשטש את תוצאותיה. מאחר שלא הם, ולא ראשי המפ"ל, עשו זאת, מגיע להם עונש.

שנית, אבו־חצירא רוצה לחזור ולהיות שר. אין הוא יכול לעשות זאת בממשלה הנוכחית, שבה תפס אהרון אזון את מקומו.

עד כה, היה ביצוע המזימה עלול להביא לקרע בינו ובין אזון, שאין לו שום חשק לפנות את המקום. אבל עכשיו מסובך גם אזון בחשדות סליליים. מערכת־בחירות יכולה לשבש את החקירה נגדו, ועל כן מעוניין גם הוא בצעד זה.

כדי להציל את עצמו, צריך הליכוד להפסיק את ההליכים הפלילים נגד אהרון אזון. אבל איך עושים את זה במדינת־חוק דמוקרטית? אנשי תמ"י אומרים, למעשה: "תשברו לכם את הראש בעצמכם. לפניכם הברירה: או הפסקת החקירה או בחירות מוקדמות." **זהו תרגיל־הסחיטה כולו על רגל אחת.**

תרגיל מקביל נגע לבוס האמיתי של תמ"י: ניסים גאון. השבוע הדליף האוצר שגאון תבע ממנו עזרה כדי להתגבר על מצוקה כספית שהוא נתון בה. האוצר, שיש לו צרות משלו, לא רצה לעזור לאיל־ההון השוויצי. אז הורה גאון להתנקם בליכוד על־ידי הפלת הממשלה.

לתמ"י עצמה אין מה להרוויח מהקדמת הבחירות. המניות שלה בשוק ירודות. למעשה זוהי "מישפחה" במובן האמריקאי: ראשיה הם מיליארדר הקאזינו ניסים גאון, העבריין־המורשע אהרון אבו־חצירא והנחקר בפלילים אהרון אזון. צעירי המיפלגה, שנהגו להשמיע בעבר קולות רדיקליים, השתתקו מזמן, מכרו את עצמם, נואשו או פרשו. במיקרה הטוב ביותר, תשמור תמ"י בבחירות על כוחה הדל.

יתר על כן, מאיימת עליה מיפלגה ספרדית חדשה — פורשי אגודת־ישראל, בהנהגת עובדיה יוסף, הממורמר על כי לא נבחר מחדש כרב ראשי. מיפלגה זו, שהצליחה בבחירות העירוניות בירושלים, עלולה לנגוס מכוחה של תמ"י.

לעומת זאת יכולה תמ"י לנסות להתחבר עם סלג זה או אחר של המפד"ל, אם זו תתפרק לגורמים. העובדה שהמפד"ל נתונה כרגע במצב של התמוטטות בוודאי מגבירה את שימחתו של אבו־חצירא ל־אידה.

יצחק פרס ושימעון שמיר

דשאלה העיקרית, שעמדה השבוע על סדר־היום, היתה: מתי תיערכנה הבחירות? בקיץ או בסתיו למשל; ביוני או בנובמבר?

על־ידי מניפולציות יכול הליכוד, כנראה, לתמרן את הדברים כך שהבחירות תיערכנה מייד, לא יהיה זמן אך יש לשמיר נימוק חזק יותר לרצות בבחירות מוקדמות דווקא: כיום הוא ראש הליכוד. דויד לוי ואריאל שרון רוצים להתמודד עימו. אם תיערכנה הבחירות מייד, לא יהיה זמן **הנהגת המערך וראשות־הרשימה.**

אין ספק כי זוהי הדרך הבטוחה היחידה לנצח את הליכוד. אולם בפוליטיקה אין הדברים פועלים כך.

הסחיטה הגדולה

נה במועד היותר־מאוחר. אך יתכן מאוד שיצחק שמיר יחליט, אחרי מחשבה שניה, שאין זה כדאי לו.

הנימוק למען הדחייה הוא פשוט: המצב הכלכלי חמור, ובציבור יש הרגשה כללית של התמוטטות המשק. במשך כמה חודשים ניתן יהיה לזרוק לשוק הון, לשחר את הבוחרים ולשנות את המצב, כפי שעשה יורם ארידור ערב הבחירות האחרונות. מערכת־הבחירות התחילה אז ביתרון עצום למערך, והסתיימה בתיקו, אשר היווה ניצחון לליכוד.

השנה יכול תימרון כזה להביא לחורבן המשק הישראלי, מבלי שהתוצאה הטובה לליכוד תהיה מובטחת.

אל הנשיא? אהרון אזון ליד נשיא־המדינה וראש־הממשלה, יצחק שמיר, במסיבה לרגל כניסת הממשלה לתפקידה. כבר אז היה ברור כי תמ"י מחזיקה אותה בגרון.

להתמודדות. שמיר יישאר במקומו כראש הרשימה וכמועמד לראשות־הממשלה.

יתכן מאוד שנימוק זה יכריע.

באורח־פלא, יש אותו האינטרס גם לראש־המערך. אם תערכנה בחירות מייד, לא יהיה גם שם זמן להתמודדויות, והמיפלגה תצטרך להתאחד מסביב לשימעון פרס. אם תיערכנה הבחירות רק בסוף השנה, יוכלו יצחק רבין ו/או יצחק נבון להתמודד על המקום הראשון.

אילו היה האינטרס הלאומי, או אף האינטרס המיפלגתי, קובעים את המהלכים במערך, היה יצחק נבון חוזר מחר בבוקר מחו"ל ומקבל לידיו את

"בעל הבית השתגע"

פחות מכל מעוניינים בבחירות אנשי התחייה. זה עתה פרש מהם חנן פורת, ואילו גאולה כהן מפלרטטת עם חרות ורוצה לחזור לשם. פורת יכול להתחבר עם המפד"ל, או עם חיים דרוקמן, ואז יקח עימו את הקולות הדתיים, שנתנו את הכוח לתחייה. התחייה, עם יובל נאמן בראשה, עשוייה להיעלם למעשה מן המפה.

מאיים עליה גורם נוסף: רפאל איתן רוצה להיכנס לזירה, ויהי־מה. הוסעתו תשים קץ לכל סיכוייה של התחייה. בהשוואה לסחורה האמיתית, הם יהיו תחליף עלוב. רפול יכול להיכנס לכנסת הבאה כסיעת־יחיד, או בראש סיעת שניים־שלושה.

עזר וייצמן, שפסח עד הרגע האחרון על שני הסעיפים, מתוך תיקווה שייקרא בחזרה לתנועת־החרות, התייאש והודיע שיקים רשימה משלו. בתנאים הקיימים, אין סיכוי רב לרשימת־מרכז כזאת. המאבק יהיה בין שני הגושים. אך וייצמן יכול להכניס לכנסת סיעה של שניים־שלושה מנדאטים, וזו תוכל למלא בה תפקיד כלשון־מאזניים בלתי־דתית.

הבחירות הבאות תעמודנה בסימן סיסמה אחת: לסלק את הליכוד. הליכוד יילחם על חייו. בתקופה זו הוא עלול לבצע הרפתקות מטורפות, תעלולים כלכליים הרי־אסון וכל מעלול אחר. בגודל מצוקתו, כן יהיה גודל ההרפתקנות. תהיה זאת תקופה מסוכנת למדינה.

לפי שעה עומד תבורי בלחצים. פרס איכזב שוב. ואילו המפד"ל חוסמת ומתפוצצת

מירוץ התבורי

ראש־עיריה תבורי
חזרה לאלמוניותו

ר אש עיריית פתח־תיקווה, רב תבורי, הסתובב בשבוע שעבר במיזנון הכנסת בביטחון עצמי רב. שניכר בכל תנועה, בכל חיוך, בכל מחווה לעיתונאים ולחברי־כנסת, שגילו כלפיו תשומת־לב, אפילו יראת כבוד.

תבורי, גבה קומה, ממושקף, שליו, מבין היטב שהוא הפך תוך שבועיים ימים לדמות לאומית. פתח־תיקווה איננה בדיוק פאריס, ואפילו לא תל־אביב, ועסקנים מקומיים של ערים קטנות אינם זוכים, בדרך־כלל, לפירסום רב, אלא אם כן נתפסו במעילה.

דב תבורי, שהבריז מילחמה גלויה על הסטטוס־קוו הקדוש, הציף את דמיונם של אזרחים חילוניים רבים בישראל, שקצו בסיסוד הזוחל של שאירית זכויותיהם, שנעשה בשחצנות חסרת־תקדים על־ידי המיעוט הדתי במדינה.

אין ספק שמשבר הערכים של הציונות החילונית, הוויתורים הרבים בתחום הרוחני, מאהרון ידלין ועד רפול, הפכו את עליונותם המוסרית של הדתיים לעובדה כמעט מוכחת. מתנגדי הכפייה הדתית מנהלים קרב־מאסף, שסיכויי ההצלחה שלו נראים קודרים יותר מיום ליום.

כל המשקיפים הפוליטיים, אפילו מימין, מסכימים שמנחם בגין תרם תרומה גדולה מאוד למסע הניצחונות האדיר של הציבור האורתודוכסי. ההבדל בין בגין ובין קודמיו בשילטון הוא כמותי ואיכותי כאחד.

ראש־ממשלה מתנועת־העבודה ויתרו גם הם לדתיים, הסגירו בידיהם את דיני־האישות של אזרחי־המדינה, תיעלו לעברם סכומי־כסף אדירים. דויד בן־גוריון האגדי פטר את תלמידי הישיבות משירות צבאי, העניק לבנות הדתיות, ולכאלה שטענו לדתיות, את הזכות שלא לשרת בצה"ל, להקדים את הבנות החילוניות בכניסה למוסדות חינוך אקדמיים ולשוק־העבודה, וליצור ככך אפליה בלתי־נסבלת. אבל המניעים של בגין היו שונים לחלוטין.

בגין לא נאנס לתת לדתיים את כל מבוקשם. הוא נהג להצביע מרצונו עבור כל חוקי הכפיה הדתית גם כשהיה באופוזיציה. הוא העניק להם את כל הציסרים הדרושים מרצונו הטוב, מתוך אמונה עמוקה בצדיקת דרכם, בעליונותם המוסרית.

הוא עצמו היה חדור רגש דתי עמוק, ובכך סטה סטייה חדה מההבחנה העמוקה של זאב ז'בוטינסקי בין דת ובין לאומיות. בהנהגת בגין הופקדו שתי ועדות כנסת חשובות, וערת־הכספים וועדת־העבודה והרווחה, בידי ח"כי אגודת ישראל שלמה לוריינץ ומנחם פרוש, בעוד אברהם שפירא הכלי־יכול כיכב כראש הנהלת הקואליציה.

ליצחק שמיר אין שום יחס מיוחד לדת, והוא ממשיך את דרכו של בגין, בעיקר מסיבות של פוליטיקה פנימית. ח"כי האגודה, ואף חבריהם מהמפד"ל, נוהגים לרטון שאין מתייחסים אליהם כהלכה, מונעים מהם תקציבים, עמדות־כוח וחקיקה דתית.

אבל התלונות האלה פשוט נועדו לשמן את גלגלי־המחי־טה. שפירא וחבריו בכו גם בימי בגין, וקיבלו מיליוני שקלים עבור כל דימעה.

הם ממשיכים לקיים בידיהם את כל עמדות המפתח שנתן להם בגין. מעולם לא עשו ארבעה חברי־כנסת כל־כך הרבה עבור קהל בוחריהם.

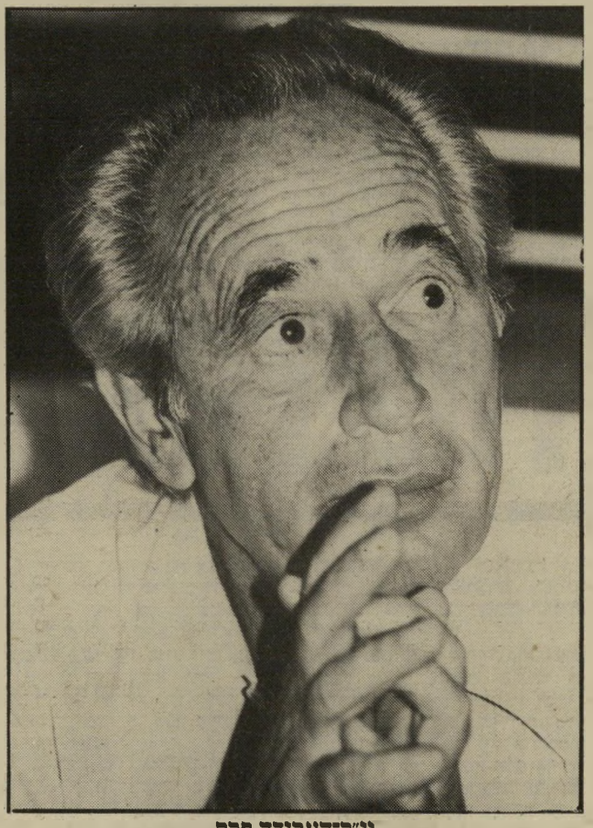
גם להצביע עבור כל המילחמות, וגם לדאוג לכך שבין מאות ההרוגים לא יהיו אנשי אגודת־ישראל — זאת אולי חוצפה חסרת־תקדים, אבל בישראל מעריכים הצלחות יותר מכל דבר אחר.

עתה הופיע בזירה הציבורית אלמוני ממלאכס, בשם רב תבורי, ומאיים על הסטטוס־קוו מעברו השני, החילוני. טבעי שח"כי האגודה נזעקו.

הם לא רק נזעקו, אלא גם הזעיקו את יו"ר מיפלגת העבודה, שימעון פרס. אברהם שפירא אמר השבוע למקורביו, בנוז מוחלט, שפרס ייכנע ללחציו. פרס רוצה לשמור את כל האופציות, כל זמן שלא הוכרע המאבק הסמוי על מועמדות העבודה לראשות־הממשלה. הוא לא יכול להרשות לעצמו לריב עם אנשי האגודה, היכולים לסייע לו לקבוע מועד נוח לבחירות, ולהרכיב עמו קואליציה אחריהן.

קשה להציל מפיו של ראש עיריית פתח־תיקווה דיווחים מפורטים על עוצמת הלחצים שהופעלו עליו. שאלה ישירה של העולם הזה נענתה בתשובה המתחמקת, שאותה דיקלם לכל כלי התיקשורת. „אין שום בעיות עם פרס. המיפלגה עומדת לימיני, אנו מנסים רק למצוא דרך הוגנת לספק את צרכיו של הציבור החילוני, ולהרגיע במידת מה את הדתיים."

שאלה יותר עקיפה: האינך סבור.

יו"ר־העבודה פרס
מבט לברית עם חדתיים

מר תבורי, ששימעון פרס עושה שוב שיקול אלקטוראלי מוטעה? עמדה אמיצה מצידו בנושא פתח־תיקווה היתה נותנת לו פופולאריות מדהימה. גם מצביעי ליכוד רבים בוחלים בסחיטה הדתית. ואשר לאגודת־ישראל, הם ירוצו לקואליציה, רק אם הדבר ישתלם להם, בלי שום קשר לפתח־תיקווה. הרי הם יושבים עם שלמה להט בתל־אביב, גדול מחללי

אשר ליו"ר מיפלגת העבודה, אין ספק שהוא החמיץ את שעתו הגדולה. למיפלגת העבודה יש בוחרים מסורתיים לא מעטים, אך רק מעטים מהם רוצים בכניעה לכפיה הדתית. פרס החמיץ סיכוי בלתי־חוזר לעשות, לשם שינוי, צעד סופלארי בציבור הרחב. צעירי המיפלגה היו הולכים

השבת בפרהסיה במדינת ישראל!

תבורי האזין לשאלה בנחת, חייך ואמר: „אולי באמת כדאי שמישהו יסביר זאת לפרס." אחר כך חזר שוב על הנוסחה שתדמיתו של פרס היא בעוכריו, אבל היה ברור שהוא נתון ללחצים קשים, ואף עומד בהם באורח מעורר כבוד.

עבורו באש ובמים, אילו העניק לתבורי תמיכה חד־משמעית.

מיפלגת העבודה יכלה לעשות את תבורי לגיבורה, להעניק לו בימות בכל רחבי הארץ, לעשות הכל כדי שהשגיו עבור תושבי עירו ייוחסו לה.

ביזבוז „פסטיבל תבורי" יעלה למיפלגה זאת ביוקר, והמחדל ייזקף כולו לחובתו של פרס. יריביו יצחק רבין ויצחק נבון לא יהססו לנצל את הפרשה בבוא הזמן, חרף העובדה שהרקורד שלהם בנושאים אלה אינו עולה על זה של פרס.

צביעות או לא צביעות, הנושא הדתי התסיס השבוע את הזירה הפוליטית, ושימעון פרס יצא מהמיבחן הזה עם ציון בינוני מינוס.

ולדב תבורי לא נשאר אלא להמשיך וליצור עובדות בשטח. אין לו מה להפסיד. את הציבור הדתי הוא הפך לאוייב. החילוניים עוקבים אחרי מעשיו בשבע עיניים.

תבורי לבדו עשוי להסוך את עצמו למנהיג בקנה מידה לאומי, או לחזור למעמד של עסקן מקומי, שקנה בצדק את אלמוניותו.

חיים ברעם ■

שוטרים מול מסגינים דתיים בפתח־תיקווה
אין מה להפסיד

במדינה

(המשך מעמוד 7)

הרבה מה להפסיד בציבור היהודי, אחרי שנתפס בקלקלתו: הוא אמר כי ניו־יורק היא עיר יהודית, שבה שולטים היהודים. כדי לבטא עובדה זו (הנכונה כשלעצמה) השתמש בשם יהודי, הנתפס כמילת־גנאי גזענית. כמו ה„צ'חצ'חים" של דודו טופז, שפגעו בסיכויי המערך בבחירות האחרונות לכנסת, רדפו ה„היימיס" אחרי ג'קסון.

השבוע הופיע ג'קסון לפני ציבור של אמריקאים־ערביים, שהריעו לק־ראתו. הוא השמיע באוזניהם דווקא דברי־טעם: שיש להכיר בקיום ישראל ובקיום העם הפלסטיני, שני העמים צריכים לעשות שלום ביניהם. על בסיס של רו־קיום בשתי מדינות, זו לצד זו.

בארץ מקובלת דיעה זו על רבים, בגלוי או בסתר. באמריקה זהו רעל ליהודים.

הנשיא רונלד רגן מחזר אחרי הקול היהודי. בכל זאת לא השפיל את עצמו לגמרי. כאשר הופיע בשבוע שעבר לפני היהודים, השמיע את דברי־החנופה הרגילים, תמך בעמדות ממשלת־ישראל, סיים במילים „עם ישראל קיי." (באנגלית חסרה האות חי"ת. רגילים לסמן אותה בכתיב ב־KH. הנשיא קרא את הדברים מן הטכסט הסמוי, המוקרן מול עיניו, וחשב שזה קו"ף). אך רגן אמר, לפחות, כמה דברים של הסתייגות על־ההתנחלות.

לרוץ, לא לעמוד. סיבת חוסר־האחריות האמריקאית ברורה: הכוח המקובץ של היהודים יכול להכריע את הבחירות במחוזות רבים, שבהם הם מהווים את לשון־המאזניים — בדומה לדתיים בישראל. יתר על כן, ליהודים יש כוח כלכלי, הדרוש למימון מערכות־הבחירות של המועמדים, ויש להם השפעה אדירה על העיתונים, הרדיו והטלוויזיה, שכולם בידי אינטרסים כלכליים.

במישור המעשי, אין לבולמוס זה השפעה רבה. מקובל בארצות־הברית שאין מועמד קשור אחרי בחירתו בהבטחות שנתן בימי הבחירות. כי אימרת האמריקאים: „הבטחת־בחירות היא מסלול שרצים בו (לתפקיד), לא עיקרון שעומדים עליו."

אך יש לכך תוצאה מיידית שלילית ביותר. כל ממשלה בישראל יודעת כי בתקופת־בחירות היא משוחררת מכל ביקורת אמריקאית. בשנת־בחירות (אמריקאית) ניתן לבצע כל הרפתקה, לעולל כל תעלול, בלי כל חשש מפני תגובה שלילית בוושינגטון.

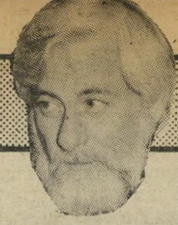
מדינת־ישראל קמה בשנת בחירות — 1948. מילחמת ששת־הימים נפתחה על־ידי ישראל ערב שנת־הבחירות 1968, ובאותה שנה התגבשה החלטת ממשלת־ישראל שלא לסגת מן השטחים שכבשה. בשנת־הבחירות 1972 ציפצפה גולדה מאיר על איתות־השלום של אנור אל־סאדאת, וגרמה בכך למילחמת יום־הכיפורים.

עד סוף שנת 1984 יכולה ממשלת־ישראל לבצע את מדיניותה הקיצונית ביותר באין מפריע. אם תהיינה גם בישראל בחירות, יהיה זה תמריץ כפול לממשלת־שמיר לבצע הרפתקות.

כל הערבים יודעים זאת, ועל כן הסתלק המלך חוסיין השבוע רישמית מכל נסיון לפתוח בתהליכי־שלום. בשותפות עם אש"ף ומצריים. הוא ידע שאין מה לעשות.

שנת קיפאון. אם ייבחר הנשיא רגן, יוכל להמשיך בעסקים, החל בחודש דצמבר השנה. אם ייבחר נשיא חדש, יהיו דרושים לו כמה חודשים כדי לבנות את ממשלתו החדשה, אחרי היכנסו לתפקיד בינואר 1985. רק במחצית השניה של 1985 תהיה אז בארצות־הברית ממשלה המסוגלת לתפקד.

„כאשר אמריקה מתעטשת, העולם מצטנן," אומרים בחוגים כלכליים בעולם. מבחינה פוליטית, המצב חמור עוד יותר: כאשר נאחזת אמריקה בהתקפה של חוסר־אחריות, חוסר־האחריות חוגג שיבעתיים בישראל.

הנדון:

איך הגיע אברהם שפירא אל תוך תמונה זו?

תמונה שנזאת

תמונה זו רודפת אותי מאז שראיתיה לפני כמה שבועות, כאשר צילם אותה צלם העולם הזה במצודת־זאב.

היא רודפת אותי מפני שהיא מגלה בצורה פשוטה ובוטה את המציאות: אברהם שפירא נראה, מדבר ומתנהג כגביר של העיירה ששמה ישראל.

הוא הבוס של המדינה. הכל יודעים זאת. הוא יודע זאת.

וזה מעיק עליי מאוד.

■ ■ ■

לא אשתמש בטענות המזדקרות לעין, שהתבלו כבר מרוב שימוש.

לכן לא אזכיר כי אברהם שפירא מייצג תנועה שקמה מלכתחילה כ ד י להילחם בציונות ולמנוע את הקמתה של מדינת־ישראל, אשר משדיה הוא יונק עתה.

זה ידוע. אגודת־ישראל היתה אנטי־ציונית. היא ייצגה את רבני ישראל באירופה, שכולם, כמעט בלי יוצא־מן־הכלל, השמיצו את בנימין זאב הרצל בשנות־קנאה, ורדפוהו עד יומו האחרון.

יתר על כן, חלקים של תנועה זו עדיין מתנגדים לקיום המדינה, או משלימים עימה בקושי, כשהם מצפים בוודאות שהיא תעבור מן העולם ותאפשר לעם היהודי להמשיך ולהתקיים באין מפריע, כתמול־שלשום.

זה לא איכפת לי. יש במדינה מקום לדיעות רבות, גם שנואות ודוחות, וזו אחת מהן. ואשר לעברה של התנועה — לא כדאי לפשפש יותר מדי בעברן של כל התנועות בארץ.

לא אזכיר גם את העובדה שחניכי תנועה זו מסרבים לשרת בצה"ל. ולא בשל נימוקים מצפוניים שאפשר לכבדם, כמו אנשי יש גבול, אלא מתוך הזדהות מלאה עם צה"ל.

הם פשוט סבורים שמגיע להם לשמור על הגחלת ולקריא ספרי־חוכמה, בעוד שאחרים מקריבים את שנות־חייהם הטובות ביותר ומחרפים את נפשם.

■ ■ ■

אני רוצה גם להאריך את הדיבור על העיוות המיפלצתי של הדמוקרטיה, המתבטא בעוצמתם הפוליטית של שפירא וחבריו.

בבחירות לכנסת הנוכחית נמנו 1,937,366 קולות כשרים, ומהם זכתה אגודת־ישראל ב־72,312 קולות, המהווים בקושי 3.75%.

כאשר 3.75% שולטים על חייהם של 96.25% — הרי זאת תועבה אנטי־דמוקרטית, ותהיינה הנסיבות הפוליטיות שהביאו לכך כאשר תהיינה.

אין זה זנב המכשכש בכלב — זוהי קריצה אחת של הזנב המסעילה את החיה כולה.

אני מוכן גם להתאפק — אם כי בקושי רב — מלהזכיר את המיליארדים של כספי־השוחד, שממשלה זו משלמת מדי שנה לאברהם שפירא ולחבריו, כדי להיעזר בקולותיהם. דויד בן־גוריון הוא שהתחיל בשיטה זו, כאשר העניק רשיון של בנק לאגודת־ישראל, כדי שנציגיה בכנסת יצביעו בעד המשך קיומו של המימשל הצבאי, שחל אז על האזרחים הערביים של ישראל.

בשטח זה, כמו בכל שאר השטחים, ממשלת־הליכוד אינה אלא ממשיכה נאמנה של ממשלות־מפא"י.

לא, לא בגלל סיבות אלה רודפת אותי תמונה זו. היא אומרת הרבה־הרבה יותר.

■ ■ ■

אברהם שפירא עומד כמנצח בין תמונותיהם של בנימין זאב הרצל וזאב ז'בוטינסקי.

שני האישים האלה היו בני־אדם חופשיים, מה שנקרא בימינו „חילוניים".

שניהם חלמו על מדינה חילונית שבחילונית.

הרצל כתב שבמדינת־היהודים יש לסגור את הרבנים בבתי־הכנסת, ואת הקציניים בקסרקטינים. הוא לא חלם על מדינה שבה ישלוט אברהם שפירא, שליחה של מועצת גדולי־התורה (ושבה יכתיבו האלופים את המהלכים לממשלה.)

ז'בוטינסקי לא קבע רק בצוואתו שאפשר לשרוף את גופתו, ולא חינך רק את בני־יחידו ברוח אנטי־דתית קיצונית.

הוא גם דגל בהפרדה מוחלטת בין הדת והמדינה.

באחד מאמריו הביע ז'בוטינסקי התנגדות ל„התמזרחות" המדינה היהודית שתקום, כשטענתו העיקרית נגד עמי־המיזרח ויהודי־המיזרח היא שאין הם מסוגלים להפריד בין דת ומדינה. הוא רצה במדינה חילונית למהדרין.

דרושה מידה רבה של חוצפה מצד אברהם שפירא כדי להעמיד את עצמו בין שתי תמונות אלה דווקא, כמי שאומר: ראו אותי, דפקתי את שניהם! זה מזכיר את הציידים האירופיים, המצטלמים בטרקליניהם כאשר הראשים המפוחלצים של קורבנותיהם מסתכלים בהם מן הקיר.

אבל אברהם שפירא וחבריו לא סבלו מעולם מחוסר־תיסקוד של בלוטות־החוצפה. בלוטות־הבושה הן הלוקות אצלם.

■ ■ ■

כל מעט כל המנהיגים הגדולים של הציונות — בנימין זאב הרצל, מכס נורדאו, חיים וייצמן, זאב ז'בוטינסקי, דויד בן־גוריון — לא היו רק „חילוניים", אלא אנטי־דתיים ממש, גם אם לא ששו תמיד לבטא זאת בגלוי.

אם כן, איך זה קרה שקמה כאן מדינה שבה שולט קומץ של עסקנים דתיים, שהפכו את הדת קרדום פוליטי ובלבלי לחפור בו?

איך הפכה מדינה חילונית, בתה וביתה של תנועה חילונית מובהקת, לאחוזה פרטית של כמה גבירים דתיים?

איך הגיעה ישראל מהרצל, דרך ז'בוטינסקי ובן־גוריון, לשפירא?

יש לכך כמה סיבות, המוזכרות מדי פעם.

קודם כל, כאשר מיעוט קנאי עומד מול רוב לא־איכפתי, אדיש ושאנן, המיעוט מוכרח לנצח.

זה בוודאי נכון. אומרים שהינקים הקטנים והתוקפניים ניצחו בשעתו את הדינוזאורים הגדולים והמגושמים. 37 אלף קנאים, המוכנים לעלות על הבאריקדות, חזקים יותר מאשר 3.7 מיליון אדישים, ששום דבר אינו „מזיז להם".

במאבק, המוטיווציה חשובה מן הכמות.

שנית, הדתיים תפסו מקום טוב באמצע. הם לשון־המאזניים. מכיוון שלא איכפת להם דבר, מלבד מיצוות דתם, הם השותפים הנוחים והזולים ביותר לכל קואליציה. ז'בוטינסקי ובן־גוריון „תפסו את הפרינציפ", כפי שעשו יצחק רבין ומנחם בֶּגין אחר־כך.

יוסף בורג, הציניקן בן־האלמוות, מסמל תיסמונת זו.

שלישית, כך אומרים, ישראל היא מדינה ציונית, והיא רוצה לשמור על קשריה עם יהודי העולם, שהם הבעלים האמיתיים של מדינת־היהודים, ולמעשה עבדיה ומשרתיה. היהודים בעולם מאורגנים בקהילות דתיות. הדת דרושה כדי לקשור אותם לישראל.

כל ההסברים האלה נכונים. אך גם הם מצביעים רק על הסימפטומים של המחלה, לא על המחלה עצמה.

■ ■ ■

שורש המחלה אינו טמון בכוחם של הדתיים, אלא בחולשתם של החילוניים.

הדת היהודית בימינו נתונה במצב של פשיטת־רגל רוחנית מוחלטת. שום הוגה־דיעות דתי דגול אינו משלהב. בכוח המסר שלו, את האינטלקט היהודי או את הרגש היהודי.

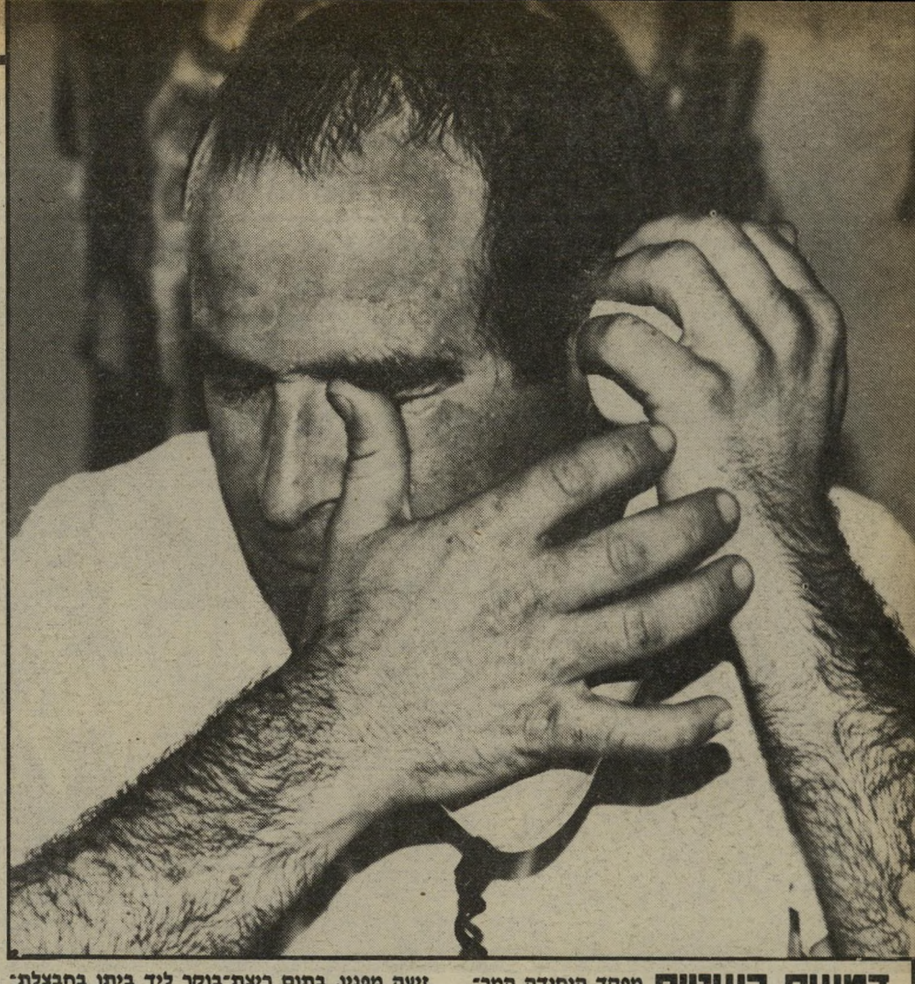
„החוזרים בתשובה" הם חבורה של גרוטאות אנושיות. רבים מהם הם צעירים אכולי־סמים, הפונים אל הסם האחרון: הדת. אחרים הם פושעים הרוסים בבתי־הסוהר, או אנשים פרימיטיביים, המחכים לתשומת־לב. אחרים באים מבתים הרוסים של המעמד־העליון. ואם לציין לפי הדגם שהוצג בטלוויזיה, הוריהם מופרעים לא פחות מהם.

הבשורה שבפי קציני־הגיום הדתיים מעוררת רחמים בעליבותה. הציבור בולו שמע בטלוויזיה את דבריו של אורי זוהר, שגם ילד בכיתה ג' היה מתבייש ברמתם.

(המשך בעמוד 61)

מאת **אורי אבנרי**

מה באמת הקפיץ את איבצן?

דמעות בעיניים מפקד היחידה המר־כזית, אסף חפץ, ש־הושעה מתפקידו על־ידי מפכ"ל המישטרה, מוחה זיעה מפניו, בתום ריצת־בוקר ליד ביתו בחבצלת־השרון. שלושה ימים לפני־כן מחה סגן־ניצב חפץ דמעות מעיניו, כאשר הודיע לו איבצן על ההשעיה.

מפכ"ל המישטרה, אריה איבצן, היה נרעש ונרגש. מולו היו מונחים תמלילי ההקלטות של שיחות ניצב־מישנה אסף חפץ, ראש היחידה־המרכזית בתל־אביב, שצותתו בידי המישטרה.

איבצן לא מצא בתמלילים את מה שחיפש: הוכחה לכך שחפץ היה זה שהרליף לעיתונאי אבי רז ממעריב את הידיעה, שמידע מודיעיני של היחידה־המרכזית על „מחתרת הר־הבית" נגנז שנה לפני־כן. לעומת זאת מצא איבצן שלל ביטויים גסים, שהושמעו כלפיו בשיחות שניהל חפץ בימי הציתות.

ידידיו של חפץ ידעו שיציאתו מהמישטרה תהיה כרוכה בטריקת־דלת. אך איש לא העלה על דעתו שהטריקה תעיד את אמות־הסיפים של המימסד כולו.

סיירת הצמרת של המישטרה

ורשיו של המתרחש בשבועיים האחרונים במישטרה — עמוקים הרבה יותר.

הגיבור הראשון של הפרשה הוא, כמובן, חפץ. הוא בן קיבוץ כפר־מנחם, מג"ד־צנחנים לשעבר, נשוי לשרה ואב לשניים. הוא מתגורר בווילה צנועה בחבצלת־השרון, פרבר של נתניה. בשנת 1976 הוא הקים את היחידה־למילחמה־בטירור של המישטרה (ימ"מ), שזכתה במוניטין. אחר־כך התפרסם כשנטל לפני שש שנים חלק פעיל בהשתלטות על אוטובוס־הדמים בכביש־החוף.

משם הוא הוצנח ליחידה המרכזית (ימ"ר) של מישטרת תל־אביב. הימ"ר היא יחידת־עילית, שבה משרתים יותר מ־300 איש. היא מתמחה באיסוף חומר מודיעיני רגיש, בעיקוב אחר לווייתני־הפשע ובפיענוח מעשי־פשע חמורים במיוחד. יחידה זו, סיירת הצמרת של המישטרה, ולא אחת מזמינים את אנשיה לחקור במקומות ששיטות־החקירה הרגילות של המישטרה נכשלות.

חפץ הגיע לימ"ר באביב 1981. מפקד־המחוז דאז, ניצב משה טיומקין, עבר איתו במשך ימים ספורים בלבד. חפץ אושפז לזמן־מה בגלל ליקוי־שמיעה באוזנו. כשיצא מבית־החולים, כבר כיהן מפקד־מחוז חדש, אברהם („תורג'") תורגמן, שהובא ממישטרת־חיפה.

טיומקין, שלא הכיר את חפץ, הספיק השבוע לדבר בשיבחו, לומר שהוא למד ממנו הרבה, למרות שהשניים לא עברו כלל יחד.

ערב כניסתו לימ"ר, עשה חפץ סבב של חודשיים בין יחידות־המישטרה השונות, כדי להכיר מקרוב את עבודת המישטרה. אז פגש לראשונה בתורגמן.

רבות דובר על הפער והמתיחות ששררו בין השניים. עובדה היא שבשנה הראשונה לעבודתם המשותפת של השניים שררו ביניהם יחסים של שיתוף־פעולה.

מרוע, אם כן, חל הנתק?

השבוע הועלו גירסות רבות. למשל: שחפץ בא מרקע צבאי, שאינו מתאים תמיד לעבודה־מישטרתית שיגרתית. היו שאמרו שתורגמן אינו מסתדר איתו משום שאינו אומר הן אחרי כל הוראה של מפקד־המחוז (ממ"ז). תורגמן טען שחפץ נתקשה בפיקוד על היחידה החשובה, ודווקא התעלמותו מפרטים היא שהיתה בעוכריו.

חפץ טען שדורשים ממנו דברים מיותרים. תורגמן ענה שחפץ חייב להודיע לו מה מתרחש בדיוק ביחידתו, ולא לדווח לו באופן כללי על המתרחש שם.

העוברה שחפץ הוא ידידו של בר, יריבו של תורגמן, לא הוסיפה לאווירה הקורקטית ששררה בין השניים.

תורגמן זימן אליו את חפץ וביקש ממנו שיעזוב את תפקידו. חפץ לא היה נלהב מהרעיון, שהוצע לו כבר לפני שנה — שיקבל עליו תפקיד של קצין־אג"ם מרחבי. תורגמן דיווח על כך לאיבצן, והרב־ניצב הזמין אליו את חפץ והציע לו שלושה תפקידים אחרים במישטרה.

במשך שנה בחן חפץ את ההצעות, ולא קיבל אותן. הוא אפילו נפגש עם בורג והצליח להביא לידי כך שזה יודיע לאיבצן: „אל תיגע בו!"

„הישראלי היפה" למנילה

מדוע משך חפץ במשך שנה את הודעתו על יציאה לחופשה־ללא־תשלום, עד שהודיע זה עתה, בסוף חודש מרס, שהוא הולך?

יריביו טוענים שהוא היה בטוח, כמו אחרים במישטרה, כי בחודש דצמבר טיבעי: סגן־ניצב משה פרידמן, סגנו של חפץ. זהו איש־מישטרה ותיק, נאמן על תורגמן, בעל מוניטין בפיענוח פשעים חמורים במרחב.

אבל לא הכל הלך למישרין.

מפקח בימ"ר, שלמה שליט, נעצר לפני עלייתו למטוס בנתב"ג, ובכליו נתפסו אלפי דולארים שנגנבו מדירה בתל־אביב, שבה חקר מי רצח את בעל־הבית (העולם הזה 1.2.84).

בתיק זה שימש כעד־מדינה, אדם מוזר בשם שימעון גרובר. זהו בעל בית־דפוס ברחוב שיינקין בתל־אביב. בחקירתו התגוללה פרשיה מדהימה של מתן טובות־הנאה לקציני הימ"ר, שאיתם היה גרובר מיודד במשך שנים. בעל־הדפוס הממושקף סיפר לחוקריו כי לא פעם עשה עבודות־בחינם עבור השוטרים. הוא היה, איש־סודם, סייען־מישטרתי, בקי במהלכים בימ"ר. עם חבריו הבולטים ביחידה נמנו שליט ופרידמן.

במשך חודשים היתה מונחת עדותו של גרובר במישרדי היחידה־לחקר־רות־פנים (יח"פ) כאבן שאין לה הופכין. איש לא נחקר, גם לא הקצינים שהוחשדו בעדות שמסר גרובר.

כאשר ראה מישהו במישטרה שתיק פרידמן אינו מטופל, הוא הדליף אותו לעיתונאי. זה מיהר לפנות לניצב יחוקאל קרתי, ראש אגף־החקירות במטה־הארצי, וביקש הסבר. קרתי התגונן: „המידע מטופל, המידע מטופל!" מייד אחרי שסיים את השיחה, מיהר להוציא מן הנפטלין את עדותו של גרובר.

פרידמן זומן לחקירה, בחשד שגרובר הדפיס עבורו הזמנות וכרטיסי־ביקור ללא תשלום. הוא טיפר שכאשר סירב גרובר לקבל ממנו צ'ק וקרע אותו לגזרים, הוא שילם לו במזומנים את הסכום, 800 שקל. גרובר עצמו לא הזכיר פרט זה בעדותו.

האחרון יוחלף איבצן, וכי בר יתמנה כמפכ"ל וחפץ יקודם בדרגה ובמעמד. תוכנית זו פורטה במלואה בהעולם הזה (23.11.83).

ידידיו טוענים שהוא פשוט חיפש הצעת־עבודה, שתתאים לו ולכישוריו.

חפץ הוא איש חביב, מוקף בחברים, חברמן נעים־הליכות ופתוח לשיחה. הוא מייצג את „הישראלי היפה", הטיפוס שרבים מתגאים בו. אולי משום־כך גוברת התדהמה, כשמתברר לאן היה אמור חפץ לצאת לשנת־חופשה.

חפץ קיבל עבודה בחברה בינלאומית פרטית, המספקת שירותי־יעוץ־והגנה במיזרח הרחוק. חפץ היה אמור לצאת לפיליפינים ולהגן על מישטרן המושחת, המגואל־בדם, של הנשיא פרדיננד מרכוס. העריץ שההמונים שם מצביעים נגדו ברגליים יום־יום.

השאלה עתה היתה מי יחליף את חפץ בימ"ר. לתורגמן היה מועמד

„גמד רשע!" אמר הקצין על מפכ"ל המישטרה בשיחה פרטית

בטלפון — ולא ידע כי המפכ"ל עצמו מצותח לשיחה ★ זהו הסיפור

המלא, שלב אחרי שלב, של המאורעות המדהימים במישטרה

בשיחות־טלפון אלה כונה איבצן: „הננס", „הגמד הרשע", „שוטר מחופש", ו„לואי דה־פינס". שר־הפנים, הר"ר יוסף בורג, כונה „השמוק עם הביפה". ועוד כהנה וכהנה.

איבצן מעולם לא חיבב את חפץ. מאז ומתמיד ראה בו את בעל־בריתו של ניצב צבי בר, ראש אג"ם של המישטרה, המאויים על כיסאו של המפכ"ל.

עתה הבין איבצן שהמילחמה הגיעה לפתח חדרו, והוא יצא לקרב.

היה לו קל מאוד לשכנע את יוסף בורג שחפץ חייב ללכת. גם בורג אינו אוהב שמגדפים אותו. המפכ"ל והשר רוו נחת בשבועות האחרונים מהצלחו־תיהם בחשיפת פשעים שבוצעו על רקע לאומני יהודי. חפץ, ומאחוריו בר, נתקעו בגרונם של שני מדושני־העונג.

איבצן ובורג שכחו לרגע את פרשת המידע שהודלף. עניין אותם רק דבר אחד: להעיף את מי שכינה אותם בשמות־גנאי.

תצלום היסטורי

שר־הפנים, יוסף בורג, משוחח עם מפכ"ל המישטרה, אריה איבצן, בעת חנוכת האגף החדש בבית־המעצר באבו־כביר, ביום חמישי, ה־8 במרס. משמאל לאיבצן, בשורה השניה, ישב ראש אג"ם של המישטרה, ניצב צבי בר. באותו בוקר דיווח חפץ לממונים עליו על ההוראה מגבוה שמנעה לפני שנה את המשך החקירה על ה"תמהונים" הימניים־דתיים מליפתא.

דו"ח מיוחד

הפרשה הודלפה לעיתונאים נוספים. תחילה אפף אותם קשר של שתיקה. פרידמן חש שהתפקיד הנכסף — מפקד הימ"ר — נמצא בהישג־ידו. **עד שבא יום החמישי הש־חור, ה־8 בחודש מרס, וטרף את כל הקלפים.**

"שקרן מלוכלך וניבזה!"

אך תחילה מן הראוי לחזור ל־6 בחודש, יום שלישי.

ביום זה גילתה המישטרה פרטים מדהימים על חשיפת "מחתרת הר־הבית". נעצרו חברי קבוצת "תימהו־נים" בכפר ליפתא שבמבואות ירו־שלים.

באחד המחבואים שליד הבית נמצאו כמויות עצומות של נשק. המישטרה הטילה איפול מלא על חקירת הפרשה, שבמרכזה עמד ניסיון הקבוצה לפוצץ את מיסגדי הר־הבית חודשיים לפני כן.

הסיבה לאיפול ולאיסור־הפירסום הקפדני של המישטרה: היא חיפשה אחרי מנהיג הקבוצה, עבריין חולוני בשם שימעון ברדה, שדמותו רבת־המעללים תוארה בשבוע שעבר. (העולם הזה 14.3.84).

איבצן ואנשי המטה הארצי חגגו. הם יכלו סוף־סוף להציג לציבור את המחתרת הימנית שזמן כה רב רובר עליה, מחתרת שמייחסים לה קשר לקבוצת טי־אן־טי. הם יכלו לטעון שלא היתה שום הוראה מגבוה שלא לחקור את המחתרת היהודית (ראה מיסגרת).

בבוקר יום החמישי פירסם "הארץ" את דבר החקירה בנגד פרידמן. עצם הפירסום ערך רעש גדול במישטרת תל־אביב, למרות ששמו של פרידמן לא הוזכר בידיעה.

באותו בוקר התכנס צוות־חוקרים בכיר בלישכתו של תורגמן. הצוות כונס כדי לבחון דרכים לתפיסתו של ברדה, כשהחשד הוא שהוא נמצא בסביבות תל־אביב.

במישטרת תל־אביב ברדה הוא רמות ידועה. בחדרו של תורגמן, בבניין מישטרת־דיונגוף, דנו בדרכים לתפסו. מלבד תורגמן ישבו בחדר אסף חפץ; סגן־ניצב חזי לדר; ראש מיפלג־מודיעין רב־פקד לאה ליפשיץ; ראש מיחלק־הערכה, סגן־ניצב רז; ראש מדור־תישאול ושני קצינים נוספים, שהיו מתוחים מאוד באותו הבוקר: רב־פקד יצחק תליו, ראש מדור־הבילוש ורב־פקד פייבל לבון, ראש מיחלק־בילוש־משימתי.

גרובר אמר עליהם שגם להם הוא הדפיס בחינם כרטיסי־ביקור והזמנות לשמחות שונות.

השניים הביטו בחפץ. הם היו בטוחים שהוא מקור ההדלפה מאותו הבוקר. כך, בוודאי, חשב גם תורגמן. מטרת ההדלפה, על־פי גירסה זו, היתה למנוע מפרידמן את האפשרות להיות מפקד הימ"ר, ובכך להשאיר את חפץ לזמן בלתי־מוגבל בתפקיד.

באוזני העולם הזה הכחיש חפץ בזעם הנחה זו. "מי שאמר לכם את זה הוא שקרן מלוכלך וניבזה!"

בעוד הנוכחים בחדר נפע־רים מחשיפת פרשת־פרידמן, הטיל חפץ פצצה נוספת לחלל החדר.

חפץ הנרגש סיפר, שכבר לפני שנה הגיע למדור־המודיעין בימ"ר מידע מודיעיני על ארבעה חשודים. האוספים אמצעי־לחימה וחומרי־חבלה. בעיק־בות המידע יצאו בלשי־הימ"ר לכפר ליפתא, ושם עקבו במשך כמה ימים אחרי החבורה. מכיוון שהכפר מצוי בתחום־פעולתה של מישטרת־ירוש־לים, העבירה היחידה התל־אביבית את המידע למישטרת־ירושלים.

באותה התקופה סערה המדינה בגלל אוזלת־יד של המישטרה בחשיפת רוצחיו של מפגין שלום עכשיו, אמיל גרינצווייג. כל מידע מודיעיני על התארגנות קבוצות־מחתרת לאומניות ואיסוף נשק היה אמור לקבל טיפול לא־שיגרתי.

מישטרת ירושלים, שקיבלה את המידע, התחילה לטפל בו, אבל החקירה הוספקה על־פי הר־ראתו של עוזר ראש־מחלקת־המודיעין במטה־הארצי, ניצב־מישנה זכריה בנאי.

באותו הערב שוחח כתב מעריב עם שלושה קצינים בכירים במישטרה. היו אלה שיחות־טלפון בלתי־נעימות. בנאי וקרתי סירבו להתייחס למידע שהציג בפניהם הכתב. איבצן, שאף הוא נשאל על כך, לא זה בלבד שלא התייחס לעניין, אלא ניסה למנוע את פירסום הידיעה בטענה כי יש צו־איסור־פירסום על כל הקשור בחקירה, ובכלל זה הסתעפויותיה.

איבצן מיהר לטלפן לתל־אביב וביקש לדעת איך דלפה הידיעה. חפץ השיב שהוא אינו המקור, ואינו יודע על מה איבצן מדבר.

נראה שכבר באותו לילה, בין

מי הורה לגנוז את המידע?

ההוראה הסודית

השאלה החשובה ביותר המוזכרת מתוך הביקה הסודית של המישטרה היא:

מה קרה למידע שנמסר לפני שנה עליידי מישטרת תל־אביב למישטרת־ירושלים, שהכיל פרטים מלאים על המחתרת הזוממת לפוצץ את מיסגדי הר־הבית?

לפי כל הסימנים, מידע זה נגנז.

לא היה זה מידע רגיל על פושעים קטנים. הוא נגע למזימה שהיתה עלולה להצית תבערה עולמית, לגרום להתקוממותם של 800 מיליון מוסלמים נגד מדינת־ישראל, להביא למהומות ולמילחמה.

בכל זאת נגנז.

גלי הרכילות, שהציפו השבוע את כלי־התיקשורת, בעיקבות מילחמת התנ"ים הנייבים, מישטשו את השאלה המכרעת הזאת.

אם היתה זאת הזנחה — לאילו שיאים של הזנחה פושעת יכולה המישטרה להגיע?

אם לא היתה זאת הזנחה — מי נתן את ההוראה לגנוז את המידע?

ומי שנתן את ההוראה — על דעתו של מי הוא פעל? מפקד המחוז שרות־הביטחון המפכ"ל? השר?

● הוראה או "הבנה"?

בשעתו סירבם שבועון אמריקאי כי אברהם אחיטוב, מי שהיה ראש שרות־הביטחון־הכללי (שב"כ), והתפטר אחרי שראש־הממשלה ראו, מנחם בגין, אסר עליו לנהל חקירה יעילה נגד החשודים בהתנקשות בראשי־הערים הערביים בגדה־המערבית.

ידיעה זו הוכחשה בשצף־קצף, אך יש עוברות המדברות בעד עצמן:

בכל תקופת כהונתו של מנחם בגין,לא פוענח אף פשע חשוב אחד שבוצע עליידי יהודים כלפי ערבים.

לא פוענחה התנקשויות בראשי־הערים של רמאללה, אל־בירה ושכם; הריגת נערים ונערות ערביים בידי מתנחלים, רצח תלמידי המיכללה האיסלאמית בחברון, רצח אמיל גרינצווייג, ועוד.

סידרה מבישה כזאת של כישלונות מצד המישטרה והשב"כ לא יכלה להיות מיקרית. יכולה להיות לכך רק אחת הסיבות הבאות:

● **הוראה מפורשת**, על דעת ראש־הממשלה, שלא לנקוט את האמצעים הדרושים לקידום החקירה, כגון האזנות־סתר, עיקוב, שתילת סוכנים ועוד, שלא לדבר על שיטות־החקירה הנהוגות כמעט אוטומטית כלפי חשודים ערביים.

● **הבנה בקרב ראשי השרותים** — השב"כ והמישטרה — שאכן זוהי הוראה אילמת של ראש־הממשלה.

● **הרגשה בקרב מנהלי החקירות עצמן** כי זוהי מישאלתם של המפכ"ל וראש השב"כ.

לא ייתכן שום הסבר אחר לשרשרת כה מרשימה של מחדלים וכישלונות.

● הוראה חדשה: לפעמים!

יש עוד עוברה המרכזת בעד עצמה: כל זה השתנה ברגע שמנחם בגין פרש מן חשילטון והסתגר בעולמו הרימיוני.

לפתע התחיל הכל לזוז:

נמצא חשוד ברצח אמיל גרינצווייג. עובר התנחלות עופרה. נאסרו והועמדו לדין המתנחלים מאילדמורה. החשודים ברצח ילדה ערבייה בשכם. נאסרו המתנחלים, אנשי "בך". החשודים בידי באסובוס של אזרחים ערביים. נאסרו החשודים בהשתייכות למחתרת זרתית, שניסתה לפגוע בקודשי האיסלאם בהר־הבית.

מה קרה?

האם יצאה הוראה ממטעם לישכת ראש־הממשלה, בכתב או בעל־פה, כי ראש־הממשלה החדש (אולי בתמיכת שר־הביטחון החדש) מעוניין במיעוצח השעיים?

האם ראשי השרותים, שהאמינו עד כה שבגין אינו מעוניין בתוצאות, קיבלו עתה את הרושם שיצחק שמיר נוקט עמדה הפוכה?

האם הרגישו מנהלי החקירות עצמם כי הרוח השתנתה, וכי עכשיו הם תופשיים למלא את תפקידם?

● השאלה האמיתית

על כל פנים, דבר אחד ברור וגלוי:

המידע, שנמסר למישטרת־ירושלים לפני שנה, ושוויה בו כדי להביא לחיסול המחתרת שאיימה על הר־הבית, נגנז או.

מידע רומה, שהגיע בזמן האחרון, לא נגנז.

יש צורך בחקירה אמיתית, בלתי־תלויה וחיצונית לגבי נושא זה. בהשוואה אליו — כל הקונניות בין מפקדים, היזורים ברורי־בוץ זה לעבר זה, הן חסרות־חשיבות.

השר בורג, הממב"ל איבצן ואשתו
שקט, מצותתים!

(המשך מעמוד 11)

חמישי לשישי, החליט איבצן לנקוט צעד בלתי־שיגרתי לשם חשיפת המדליף. פירסום הידיעה נראה לו כפגיעה בהצלחותיו האחרונות בחשיפת הפשעים של אירגוני־הימין.

ביום השישי בבוקר, ה־9 באפריל, כשקוראי מעריב למדו על המחדל המישטרתי הגדול, כבר עסקה צמרת המישטרה בצעד הטכני של ציתות למדליפים הפוטנציאליים.

האם צותתו גם לתורגמן? אין הוא יודע, ובמטה הארצי קשה למצוא לכך אישור.

בסוד הציתותים הוכנסו קרתי, ראש השב"כ, וכמובן שר־הפנים. עד עתה לא ברור על מה בדיוק חתם נשיא בית־המישפט המחוזי בירושלים, כא־שר הגישה לו המישטרה טופס סטנ־דרטי לאישור ציתות.

בהקלטות אשר פועלנו על־ידי המישטרה לא התגלה שאסף חפץ הדליף את הסיפור. הוא אמר לידידים ולעיתונאי, שטילפנו אליו, שהמידע נכון, הוסיף פרט זה או אחר להשלמת התמונה, וגרס שזהו „מחדל יום־כיפור של המישטרה."

לא אחת נשאל חפץ מדוע הוא כה גלוי בשיחות־הטלפון שלו, אומר את אשר על ליבו ואינו חושש שמצותתים לו. הוא נהג להשיב: „שום ציתות לא יעבור מבלי שאני אדע על כך!"

ביום השלישי בבוקר הוא זומן בבהילות למטה הארצי, נחקר בידי שני עוזריו של קרתי, תת־ניצב יורם גונן וראש יח"פ, סגן־ניצב בלה ויינשטוק, כחשוד בהדלפה. באותה החקירה נודע לו שצותתו לו. החוקרים הניחו רשם־קול על השולחן, והשמיעו לחפץ ההמום חלק מהקלטות שיחות־הטלפון שלו. הוא לא הורשה מעולם לעיין בתמליל המפוענח של כל ההקלטות.

בתום החקירה נאמר לו שהוא מושעה מתפקידו, עד לסיום בירור פרשת ההדלפה.

חפץ הקשוח מחה דמעות מעיניו. הוא ביקש להיפגש מייד עם בורג, שהיה, כהרגלו, בדרך לנתב"ג.

המג"ד לשעבר רץ אחרי שר־הפנים, אחז בשרוולו והתחנן בפניו כי תנתן לו הזדמנות להסביר שלא הוא המדליף, ושנטפלו אליו. השר ניער אותו מעליו, ומילמל: „העניין ״יבדקו״ אחר־כך נבלע בורג במכוניתו, בהשאירו מאחו־ריו את הקצין ההמום.

בחזרו לתל־אביב ביקש חפץ, שהיה מוזעזע הן מהעובדה שצותתו לו, הן מההשעייה — להיפרד מפיקודיו. תורגמן הסביר לו שאין זה מקובל, וחפץ יצא לביתו.

האם תמך תורגמן בהשעייה לפני ביצועה? האם הוא ידע על־כך? חפץ התבטא באוזני חבריו: „החמור הזה פשוט שונא אותי, ומזכן לעשות הכל כדי שאני אעוף?" בביתו של חפץ, סמוך לנתניה, היו הכל משוכנעים שתורגמן הוכנס בסוד ההשעייה לפני ביצועה, ונתן את הסכמתו המלאה לכך.

קשה להאמין שאיבצן, אשר נכה בתמיכה מלאה של השר, חלם אף בחלומותיו השחורים ביותר שתגובת־השרשרת על ההדחה החפוזה תהיה כה אדירה.

מרגע זה נפרצו כל הסכרים. אומנם, משמעות המידע שהודלף נדחקה הצידה, אך עצם ההדלפה היתה הגרעין לכל ההתפתחויות שבאו אחר־כך.

אל כיסאו של איבצן לוטשים רבים עיניים. אך בורג שומר לו אמונים, בגלל סיבה אחת פשוטה: איבצן מונה לתפקיד אחרי שקודמו, הרצל שפיר, נבעט בפראות החוצה על־ידי השר, במרכזה של חקירת מה שכונה אז „תיק אפרסק". איבצן נכנס לתפקיד בינואר 1981, וירי־ביו טוענים שהוא „מכר את המישטרה לפקידי מישרד־הפנים". יעקב מרקוביץ, ראש־אגף המישטרה במישרד, התחזק מאוד, ועתה הוא כבר מישנה למנכ"ל חיים קוברסקי. „תיק אפרסק", על מה שהיה בו, הרבה או מעט, לא טופל. איבצן התגלה כמפכ"ל ממושמע ונאמן עד מאוד לשר שלו (ראה מיסגרת).

לפני שנה נכנס צבי בר לתפקיד ראש אג"מ, אחרי תשע שנות־שירות כמפקד מישמר־הגבול. איבצן חשש מאוד מבר, והשמועות שהופרחו במטה הארצי, סיפרו שאיבצן עקב מקרוב אחרי מהלכי בר ושיחותיו עם אנשים.

השמועה אמרה שגם בי־מיקרה זה צותתו קווי־טלפון שונים. איש לא אישר ידיעה זו, אך עצם השמועה כבר עשתה את שלה. בר ואיבצן הפכו איויבים של ממש.

בעיה אחרת שהציקה לאיבצן היא בעיית הניצב רויד קראוס. השניים היו בעבר ידידים, ועבדו יחדיו במחוז תל־אביב. התהום ביניהם נפערה כאשר היה איבצן מפקד המחוז הדרומי, וקראוס מפקד מרחב־ירושלים. עתה הם שונאים זה את זה.

כשמונה איבצן לתפקיד, הוא עמר על־כך שקראוס יורחק מכל תפקיד פיקודי. בורג, המחבב אותו, נתן לו את תפקיד אב בית־הדין המישמעתי של המישטרה. לפני חודשים ספורים סיים קראוס תקופת־כהונה בתפקיד זה, ודרש תפקיד פיקודי במטה הארצי. עתה הוא ממתין להחלטת השר.

כך הפכו בר וקראוס, המעוניינים שניהם לתפוס את כיסאו של איבצן — אחים־לצרה אד־הוק.

קראוס לטש את עיניו אל מחוז תל־אביב. כבר עתה יש לו שם נציגות: איש הימ"ר אלי ארזי, בעל בתו. ארזי וקראוס, הרואים בפרשת־ההשעייה הזדמנות מצויינת לדריש את הדחתו של איבצן. מולם מצאו את עצמם בכפי, עמיר, תורגמן ואחרים, כשהם תומכים באיבצן נגד המחנה השני.

שיחת־נפש עם השר

סוף־השבוע עמר בסימן המית־קפה של המחנה התומך בחפץ אל ביתו של הקצין המושעה הגיעו רבים מפקודיו, שהביעו תמיכה מוחלטת במפקדם. ניצב בר העמיד את עצמו בעמדה הקידמית במאבק לטובת חפץ. ביום השישי הוא התראיין בטלוויזיה והקפיץ את צמרת המטה הארצי. רבים ראו במעשהו אומץ־לב חסר־תקדים.

קראוס, לעומתו, העדיף לשמור על פרופיל נמוך ולא להתבלט.

יום השבת נוצל על־ידי איבצן ומחנהו לליקוק הפצעים, ולתיכנון מיתקפת־הנגד. תומכיו יצאו אל השטח לראות עד כמה גדולה האהדה לבר ולחפץ, ומהי מיזת התמיכה באיבצן. מקורביו של המפכ"ל המותקף יעצו לו לארגן כמה קצינים בכירים, שייצאו

דרוש: שר־מישטרה!

יוסף בורג כבר הפך מזמן בריחה חביבה של הפוליטיקה הישראלית. שום אדם ברדעת אינו מעלה עוד על דעתו שתיתכן ממשלה בלעדיו. כמו סמל־המגורה על הקיר והמאפרות על השולחן, הוא הפך חלק מסימל־הזקבע של ממשלת־ישראל.

לכן אין טעם לדרוש את התפטרותו של יוסף בורג מתפקידו כשר־הפנים. האחראי גם למישטרת־ישראל.

מכאן התביעה להוציא את המישטרה שוב מתחום מישרד הפנים, ולהקים מחדש את מישרד־ המישטרה העצמאי, שהיה קיים בכל הממשלות לפני המהפך.

אמנם, בשעתו בירכו הכל על ביטול מישרד־המישטרה. היה נדמה שזהו צעד של חיסכון ופישוט המנגנון. רבים גם סברו כי אין זה נאה שבמדינה דמוקרטית ומתקדמת — כפי שישראל מתיימרת להיות — יזויה קיים מיניסטריון לענייני מישטרה. יש לזה ריח טוטאליטרי.

אך התוצאה היחידה של רפורמה זו היתה שאין עוד שום שר האחראי בפועל לענייני המישטרה.

בורג עט על המציאה, כפי שהוא עט כמעט אוטומטית על כל תוספת למלכתו, תהיה אשר תהיה. השילטון על המישטרה הבטיח לו את השליטה על אלפי תקנים, תקציב גדול, ועל מיגוי המפכ"ל והקצונה הבכירה. חשיבותה של שליטה זו הוכחה בפרשת „תיק אפרסק".

אולם התוצאה היתה — בפי שמומחה עבשיו — הזנחה גוברת והולכת של ענייני המישטרה, והתפתחות מוקדי־דריקבון בה.

השר בורג נהנה מנסיעות בחו"ל, ונדמה שהוא מבלה עוד יותר מאשר בארץ. ניהול העניינים המסודרים בידו — ענייני הפנים (הרשויות המקו־מיות), הדתות והמישטרה, שלא לדבר על המשא־ומתן על האוטונומיה, שמת מזמן — הופקרו בידי פקידים־עסקנים מקרב נאמניו האישיים.

התוצאות מוכיחות כי כך אי־אפשר לנהל את ענייני המישטרה. היחסים בין הקצינים מורעלים, כפי שלא היו מעולם. במישטרה התקדם תהליך של ברוטאליזציה נוראה, כאשר מכות ועינויים הפכו שיטות־קבע בחקירת ערבים ויהודים כאחד. מידע חיוני נגנז, ויש הרגשה שבכל שולטת אנרכיה־למוסיה גמורה.

בקיצור: זוהי תופעה של חוסר־מנהיגות, הזנוקת לשמיים.

לתופעה זו אחראי השר. אם המנהיגות צריכה לבוא ממנו — הוא אחראי אישית להעדרה. אם היא צריכה לבוא מן המפקדים — הוא נושא באחריות המיניסטריאלית, כי הוא הממנה את המפכ"ל והקצונה הבכירה.

כך או כך — ברור כי אי־אפשר להשאיר את תיק־המישטרה בידי יוסף בורג. דרוש שר־מישטרה נמרץ, שיקדיש למשימה זו את מלוא זמנו. בממשלה הקיימת, זה יכול להיות איש כמו מרדכי ציפורי. אדם בעל ניסיון צבאי־פיקודי רב, ובוודאי לא יחסרו מועמדים אחרים.

אולם תקופת בורג במישטרה צריכה להסתיים.

אינו מסתיר את יחסו העויין למפקד המחוז.

לפחות עוד שני נציבים חולמים בוודאי על כס־המפכ"ל הנחשק. אחד מהם הוא מפקד המחוז הדרומי, ניצב יהושע כספי. למרות תיקוותיו, אין „חבריו" שוכחים להזכיר בליגלוג כי כספי הוא כבר בן 54, ושהוא רוצה לפרוש לגימלאות כבר בשנה הבאה.

השני הוא ניצב גבי עמיר, מפקד מחוז־המרכז.

במיסדרונות המטה הארצי התהלכה במשך זמן רב ה' אימרה המבודחת כי כשם מחוזו של עמיר, כך עמדותיו — תמיד במרכז, בלי נטייה לשום כיוון. עמיר רודף השרות הועמד לאחרונה, שלא בריצונו, בעימות ישיר עם המפכ"ל ועם השר הדתי, על רקע הפגנות־השבת בפתח־תיקווה.

השעייתו החפוזה מאוד של ניצב מישנה אסף חפץ יצרה הזדמנות־פז להקמתן של שתי ברית־שלשה.

מן הצד האחד ניצבים בר

בהודעות־תמיכה בצעדיו של המפכ"ל.

ואכן, ביום הראשון יצאו הניצבים כספי ותורגמן להגנתו של איבצן, וביקרו קשות את צעדו של בר. לציבור התברר כי „קבוצת הקצינים הבכירים", שדרשה כביכול את התפטרותו של איבצן, היא קטנה, ואין לה השפעה משמעותית בתוך המישטרה, אף כי יש לה הד רב בציבור.

מצבו של שר־הפנים בי־פרשה הסבוכה מבולבל ביותר. לפני כמה ימים קיבל הד"ר בורג שיחת־טלפון לחו"ל. על הקו היה ראש־הממשלה יצחק שמיר, שדרש בתוקף משר־הפנים לסיים במהירות את התיסבוכת האומללה בפיקוד המישטרה.

האפשרויות הפתוחות לפני בורג אינן מזהירות. בורג אינו יכול לסיים את הפרשה על־ידי פיטוריו של המפכ"ל. אין הוא יכול לפטר את איבצן, אחרי הגיבוי המאסיווי שנתן לו עד הימים האחרונים.

לשר־הפנים יהיה קשה מאוד לפתור את הבעיה גם על־ידי פיטוריו של ניצב בר.

עד־מדינה גרוּבר
מעיד נגד כולם

לראשונה בישראל:

על היין

יין הביתה-
במחיר הכרם

טלפן 03-224887 ובתוך שעות ספורות נביא לביתך 12 בקבוקי כרמל (או יותר) בהנחה גדולה, ו־3 כוסות יין במתנה!

כמה מילים
על החברה החדשה

חברת "על היין" מיישמת בישראל את שיטת שיווק המשקאות המקובלת בכל מדינות המערב. אתה מחייג אלינו בכל שעה, ובתוך שעות ספורות מגיע לביתך ארגז ובו 12 בקבוקי כרמל שהזמנת.
אתה נהנה מהמחיר הכי נמוך בעיר (באחריות), חוסך מעצמך סחיבת בקבוקים מייגעת, ומבטיח לעצמך מלאי משקאות בבית – ליום־יום, למסיבה, וכמתנה.

כמה מילים
על ההזמנה

טלפן 03–224887 והזמן 12 בקבוקי כרמל (או יותר) כבחירתך. אם תזמין בין השעות 8:00 ל־17:00, יגיע הארגז לביתך עוד באותו יום.
אם תזמין אחרי השעה 17:00, טלפן 03–248121 עבור מנוי 3044. אנו נתקשר אליך ונביא את הארגז לביתך בתוך 24 שעות, בשעה הנוחה לך ביותר. בשלב זה יסופקו הזמנות לאזור ת"א וסביבתה בלבד.

כמה מילים
על המבחר והמחיר

"על היין" תביא לביתך כל משקה שתבחר מהמגוון העצום של כרמל, במחירי הכרם. המחיר הכי נמוך בעיר.

לפניך רשימת משקאות לדוגמא:

יינות עממיים:
- שושנת הכרמל
- אדום עתיק

יינות שולחניים:
- סמיון לבן
- גרנאש רוזה

שולחניים מובחרים:
- פטיט סירה
- סוביניון לבן סלקט
- אמרלד ריזלינג
- קברנה סלקט

שמפן:
- יין הנשיא
- פנטזיה

שונים:
- שוקולד קוקטייל
- אמרטו
- וודקה
- וודקה רומנוף
- אראק 50
- ברנדי 777
- כרמליטה סנגריה

כמה מילים
על המתנה

כל המזמין בחודש הראשון מקבל בנוסף להנחה 3 כוסות יין משובחות – חינם. אז אולי כדאי להזמין 2 ארגזים, שיהיה סט?

שיכור מי שלא גוזר

על היין

יין הביתה-
במחיר הכרם

טלפן 03–224887 ו־12 בקבוקי כרמל יגיעו לביתך בתוך שעות ספורות. אחרי השעה 17:00 טלפן 03–248121 למנוי 3044 ונתקשר אליך מיד.

על היין אלא מה.

כל המשקאות כשרים לפסח

03-224887

אחרי השעה 17:00 טלפן 03–248121 מנוי 3044 ונתקשר אליך מיד

על היין אלא מה. על היין אלא מה. על היין אלא מה. על היין אלא מה. על היין אלא מה.

P7

סקופ

העולם הזה

גילה את דני רקנאטי, בן ה־62, אחד מגדולי העשירים במדינה, בבית־אבות בכפר סבא, בחדרון של 2×2 מטר (חמונה משמאל)

מבלה את ימיו במחלקה סיעודית בבית־אבות בלב השרון, מובל לארוחות בכיסא־גלגלים, ומואכל על־ידי אח צמוד. דניאל מצוי עתה, כנראה, בשלב הקשה של המחלה, המשבשת את האיזון הכימי במוח.

לפני 3 שנים! היה דניאל רקנאטי (למעלה) האיש הכל־יכול של אימפריית אייי־די־בי, בעל בנק דיסקונט, אחד משלושת בנקאי־הצמרת במדינה. היום הוא חולה במחלת פרקינסון.

בחדר הקטן, שניים על שניים, בקומת־הקרקע של בית־האבות, ישב על הכורסה גבר שנראה קשיש מגילו, כשראשו שמוט, ובהה בתמונות שריצדו על מירקע הטלוויזיה המיטלטלת שעל השידה הקטנה. היה זה דניאל רקנאטי בן ה־62, יו"ר מועצת־המנהלים של אחת החברות הגדולות במדינה, אייי־די־בי, ועד לפני שנתיים יו"ר מועצת־המנהלים ומנכ"ל בנק דיסקונט, הבנק השלישי במדינה.

בפתח החדר המתין החובש הצמוד לביקורי החג. כי היה זה יום פורים ובשעות הבוקר כבר ביקרה את רקנאטי אשתו, מתילדה, ועתה ציפה לביקור הבן, ליאון, והנכדים. משהתאחר הביקור העביר החובש את רקנאטי לכיסא־גלגלים והסיע אותו לחדר־האוכל של המוסד, לארוחת־מינחה. שם, בחברת קשישים באמת, בני 70 ו־80, הישקה החובש את דניאל רקנאטי בתה, כפית אחרי כפית.

במדינה, לחדרון הצר באגף הטיפולי של בית־האבות על שם ורה סלומונסז מדוע מבלה רקנאטי את ימיו בקיטון במחלקה הסיעודית, כשמחלונו נשקף בית־העלמין הישן של הור־השרון?

דניאל רקנאטי חלה לפני שנים אחדות במחלת פרקינסון. כאשר גברה המחלה פרש מפעילותו בבנק. עד לפני חודשיים חי בביתו המרווח בהרצליה־פיתוח, כשצוותות של אחים מטפלים בו כל שעות היממה. אז נפרד מהווילה הגדולה, בעלת בריכת־השחייה הפרטית, והועבר לבית־האבות שבצומת כפר־סבא, מול בניין המצודה של המישטרה המקומית.

אחרי כמה שבועות במוסד הועבר לחדר שבו הוא מבלה את ימיו עתה. בעיקבות צירוף מיקרים עצוב נקרא החדר בפי סגל המקום, חדר הבנקאים, שכן קודמתו של רקנאטי לחדר היתה אליזבת יפת, אמו של יו"ר בנק לאומי, ארנסט יפת, שנפטרה לפני שבועות אחדים בגיל 88.

צירוף־מיקרים עצוב

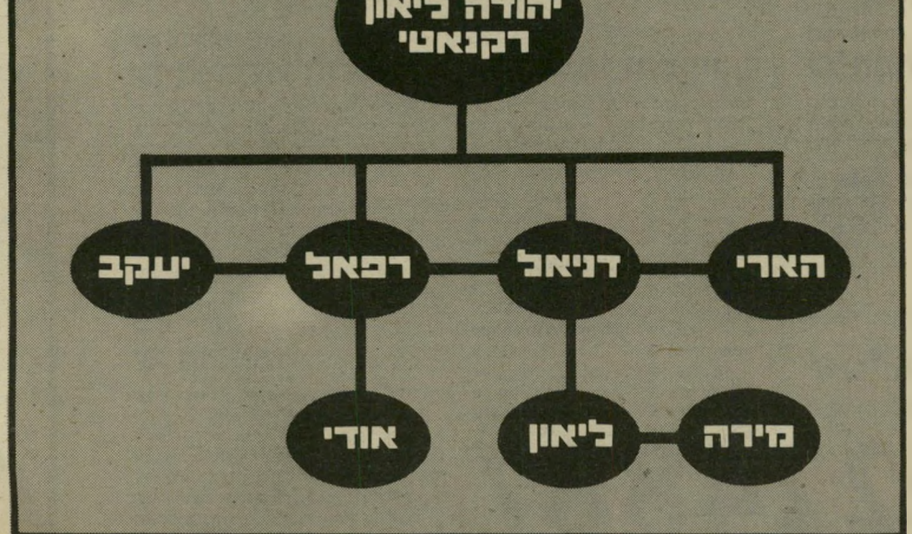
כיצד הגיע האיש שעמד, ב־28 מתוך 30 השנים האחרונות, בראש אחת האימפריות הכלכליות הגדולות בשרירי הגוף. המחלה משתלטת בדרך־כלל בהדרגה, וכל עוד היא בשלבים הראשונים והקלים יכול החולה להישאר בביתו ולתפקד ללא בעיות רבות מדי, כשהמחלה גוברת משתלט מבע קפוא על פניו של החולה וידיו רועדות ללא הרף.

כדי להילחם בניוון תאי־המוח נותנים לחולה תרופה (ל־דופה), אך זו יוצרת תופעות־לוואי, משפיעה על המצב הנפשי, מעלה את לחץ־הדם ולדעת רופאים רבים גם מקצרת את תוחלת־החיים, אם כי ההיסטוריה הרפואית יודעת גם על מיקרים של חולים במחלת פרקינסון שהאריכו לחיות שנים רבות אחרי שניתקפו במחלה.

דניאל רקנאטי מצוי עתה, כנראה, בשלב הקשה של המחלה. עובדת היותו מאושפז במוסד טיפולי, הגם שהוא נחשב מן המעולים מסוגו בארץ,

איזון כימי משובש

מחלת פרקינסון, הפוגעת בתאי־המוח, משבשת את האיזון הכימי בהם והתוצאה היא קיפאון ונוקשות

השושלת החלה בסאלוניקאי, שניהל בצעירותו מיפעל טבק, יסד בגיל 45 בנק שכונה משך שנים בנק הס"טים („הספרדים הטהורים"), בזכות ריכוז המישפחות הספרדיות ששלטו בו. הבן דניאל היה היורש, ובנו, ליאון, הנשוי לאשת־הקולנוע מירה, הוא הממשיך.

משקה חריף, וחיי־המותרות שלו ככנקאי התבטאו רק בעישון סיגאר מעולה לעיתים מזומנות. הבנק היה כל חייו והוא הוביל אותו מחיל אל חיל.

באותן שנים עבר אחיו, רפאל, הבן השלישי של ליאון, לניו־יורק והיום, בגיל 59, הוא יו"ר מועצת־המנהלים של הבנק. צעיר הבנים, יעקב בן ה־56,

המצב העגום של דניאל, הבן השני של ליאון, מייסד השושלת, האיש שהוליך את בנק דיסקונט מחיל אל חיל

הוא חיפאי, המתרכז בחברת הספנות של הרקנאטים, אל־ים.

הנכד בדרכי הסב

את חיי־החברה של דניאל רקנאטי, מנכ"ל בנק דיסקונט בשנות ה־50, ה־60 וה־70, אירגנה אשתו מתילדה, הבלונדינית יפת־התואר, שגילתה פעלתנות חברתית, הירבתה להופיע באירועים ומוסיפה גם כיום להחזיק, נוסף לווילה הגדולה בהרצליה, את דירת־הפאר של הרק־נאטים במיגדלי־פינקס מול בית־החייל בתל־אביב.

עתה ירד המסך והגברת רקנאטי נמצאת על קו תל־אביב הרצליה כפר־סבא. בינתיים מחזיק בנה, ליאון, הנקרא על שם הסב מייסד־השושלת,

מיליארדר בבית־אבות

העלתה גבות רבות. אין ורה סלומונס מספקת טיפול רפואי צמוד, כמו בית־חולים, למשל, ורופא מבקר במקום רק פעם אחת ביום. סביבה ביתית, שאליה היה החולה רגיל, היתה, בוודאי, מקילה עליו ואולי עדיפה על שהות בחדרון העולה 900 דולר בחודש, כשבששה רק אנשים חולים מאוד, זקנים שאינם יכולים לטפל בעצמם ושאחיות דואגים למחסורם, רוחצים אותם ומאכילים אותם.

קשרי־חתונה ופינאנסים

כשפרש אדון דני, כפי שנקרא בפי כל, בשל מחלתו, בגיל 59, מניהול בנק דיסקונט, השאיר מאחוריו סיפור־הצלחה. לא רק שהוא עצמו היה מיליארדר בשקלים, אלא שגם הבנק היה כזה, ובדולארים. היתה זאת הוכחה לכושר הבנקאי הזורם בעורקי הרקנאטים.

את הבנק יסד אביו, ליאון יהודה רקנאטי ב־1935, שנה אחרי שעלה ארצה מסאלוניקי היוונית. הוא היה אחיו הצעיר של סגן ראש־עיריית סאלוניקי ושל מי שהיה עתיד להיות, עם קום מדינת ישראל, חבר־הכנסת הראשונה מטעם תנועת החירות, אברהם שמואל רקנאטי.

להקמת הבנק הצטרפו כמה מיוצאי סאלוניקי בארץ, ובראשם משה קרסו וכן יליד ירושלים יוצא בוכרה, אברהם חסידוף, שעסק עד אז בעיקר בנכסי דלא־ניידי. במשך השנים התחתנו המישפחות אלה באלה, כך שהקשרים חרגו מעבר לקישרי השותפות הפיננסית וכך גם נשא דניאל את מתילדה, בתו של אנג'ל קרסו.

כמו הבנים של רוטשילד

ולי חשב פעם ליאון רקנאטי האב ללכת בדרכי אב משופע־בנים אחר, מאיר אמשל רוטשילד, אב חמשת הבנים. רוטשילד פיזר את בניו, באירופה של ראשית המאה הקודמת, בחמשת מרכזי הכספים של אותם ימים: את אמשל הבכור השאיר בפרנקפורט, את סולומון שלח לווינה; את נתן ללונדון; את קארל לנאפולי ואת צעיר הבנים, יעקב, לפאריס.

אולם משנפטר ליאון רקנאטי לא הסתדרו הדברים כך. ראשית היו לו רק ארבעה בנים. ושנית, כבר מן הימים הראשונים, מסיבות שאינן ברורות עד עצם היום הזה, הורחק הבן הבכור, האריה־זכריה, ממרכז־העצבים בתל־אביב. עד מהרה הוא עבר לשווייץ, עסק תקופת־מה בסניף הז'נבאי של הבנק, הירבה בפיתוח עסקים עם דרום־אמריקה, פרש עד מהרה מכל עיסקי הבנק וכיום, בגיל 64, הוא, למעשה, סוחר־אמנות.

דניאל, השני בבנים, סיים את לימודיו במיכללת הכלכלה היוקרתית לונדון סקול אוף אקונומיקס, התגדב, במילחמת־העולם, לחיל־ההנדסה של הצבא הבריטי, היה קצין שלישות במילחמת־העצמאות (וגם מפקד כלא צבאי). כשנבחר, בגיל 32, הוכיח את עצמו.

אדון דני לא נהג במכונית, לא שתה

• אשר בתו נישאה לאליעזר שמואלי, כיום מנכ"ל מישרד־החינוך, יוצא יוון אף הוא.

ברסן האימפריה יחד עם בן־דודו, אודי, בנו של רפאל רקנאטי.

שולמית יריב ■

המקום האגף הסיעודי – או, בלשון המתגוררים במקום, האגף הטיפולי – החד־קומתי, של בית־האבות על־שם ורה סלומונס (מימין). הנחשב לאחד מבתי־האבות המעולים ביותר במדינה.

מנוקוי נוסעים

הפלגות קו

לנוסעים ולמכוניות

מסלול א': חיפה — קפריסין — כרתים — אתונה

מסלול ב': חיפה — קפריסין — רודוס — טינוס — אתונה

שייט חופים

החל מ— $ 311

7 ימים, כולל ארוחות

לתקופת הפסח

7 ימי חופשה על הים עם ביקורים בנמלים.

אפשרות לתשלומים

"ורגינה" שנת בניה 1964
דרגת סיווג בטיחותית א"א
"גולדן ורגינה" שנת בניה 1967
דרגת סיווג בטיחותית א'

מטרה

סוכנים בישראל: מנו קוי נוסעים בע"מ

חיפה: רח' המגינים 39, קומה ב', טל. 522624, 04-531631

תל-אביב: רח' הירקון 114, קומה ג', טל. 246601, 03-244086

אשדוד: עורף הנמל ביתן 4 א', טל. 24886, 055-24011 ובכל משרדי הנסיעות

חמרורים

נישאה ♦ ברביעית, בפארים, **כריסטיאנה אינאסים**, 33, יורשת מיליארד־הדולר (של אביה, איל־הספנות אריסטוטל אונאסיס) **לטייירי רוסל**, 31, מנהל סוכנות־דוגמניות ויורש־מיליונים בזכות עצמו (של סבו, יצרן־תרופות). שאלה הם נישואיו הראשונים. אונאסיס נישאה לראשונה בגיל 20, לאיש־עסקים אמריקאי והנישואין האלה נמשכו חצי שנה בלבד; בשניה נישאה בגיל 24,

לורד שינוול (1973)
סטירת־לחי מצלצלת

לאיל־ספנות יווני, וזיווג זה החזיק מעמד שנתיים; נישואיה השלישיים היו בגיל 27, לדיפלומט רוסי, שהיה מבוגר ממנה ב־15 שנים, ושהתגרש למען נישואים אלה מאשתו המוסקב־אית.

נחוג ♦ בלונדון, יום־הולדתו ה־100 של הלורד **עמנואל** („מני") **שינוול**, איש מיפלגת הלייבור, יהודי, שהיה משך עשרות שנים חבר הפרלמנט והספיק להיות גם שר־המיכרות ושר־הדלק־והכוח לפני שנתמנה, בראשית שנות החמישים, לשר־המילחמה הבריטי. שינוול

מטפס־הרים אויאימורה
דוב־קוטב מרחרח

התפרסם, כאשר הגיב בפרלמנט, בסוף שנות ה־30, בסטירת־לחי מצלצלת להערה אנטי־שמית של חבר־פרלמנט בריטי.

הוכרז ♦ כנעדר, ונחשב למת חודש אחרי יום־הולדתו ה־43, **נאומי אויאימורה**, היפאני הראשון שטיפס לראש הר האוורסט. בן־האיכרים אויאימורה היה מטפס־הרים, שהעפיל לראשי ההרים הגבוהים ביותר בארבע יבשות: מון־בלאן באירופה; קילימנ־ג'ארו באפריקה; אקונקגואה בדרום־אמריקה ומק־קינלי בצפון־אמריקה. אויאימורה היה בחדשות לפני שש שנים, כאשר הצליח להגיע לקוטב הצפוני במסע יחיד, אך כמעט נטרף על־ידי דוב־קוטב שבנתקל (הוא ניצל כאשר העמיד פני מת והניח לדוב לרחרח אותו). ביום־הולדתו האחרון העפיל לראש מק־קינלי (6,100 מטר) באלסקה, אך בררדתו מן ההר, נלכד, כנראה, בסופה עזה (שנשבה במהירות של 96 קמ"ש) ובקור־אימים (מינוס 25 מעלות) והחל מאבר את ציוד־השרידה שלו (בין השאר: שק־שינה; דלק; מעיל־רוח; את־חפירה; בשר פינגווין מיובש) שנמצאו עתה על־ידי המחפשים אחריו, עובדה ששיכנעה אותם לקבוע, כי אויאימורה אבד סופית בשלג.

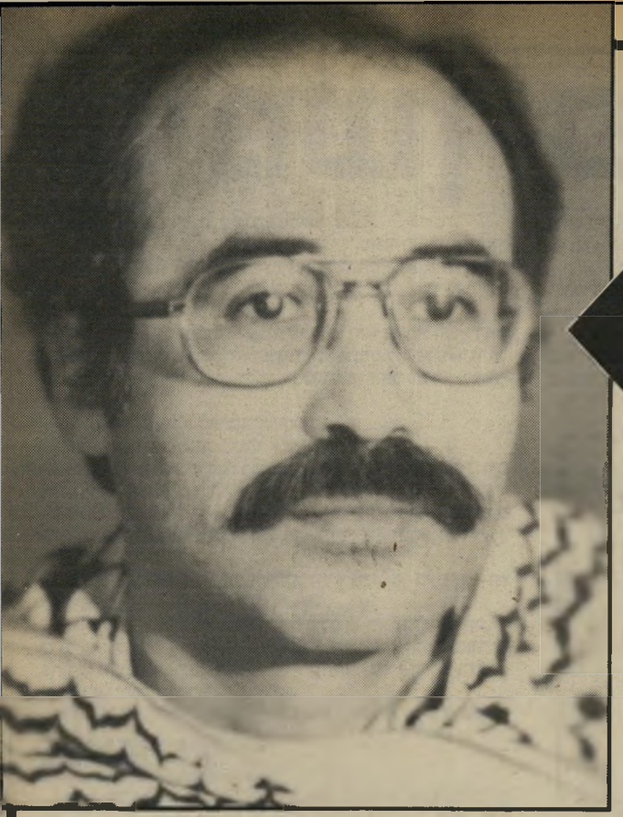
נפטר ♦ בחיפה, בגיל 78, **יקותיאל שבח**, מי שהיה אחראי על בניית ותיכנון מיסתורי־הנשק (הסלי־קים) של אירגון הגנה בצפון הארץ. הסליקר שבח, שכינוי־המחתרת שלו היה דוקטור מילר, לא הסתפק בבניית סליקים מעולים (מחסן־הנשק המרכזי בחיפה, למשל, נמצא מתחת לנגריה של בית־ספר עממי בהדר־הכרמל), אלא גם אירגן, בימי מילחמת־העולם, רשת יוני־דואר, שהיו ממריאות משובך שעל גג ביתו במרכז חיפה לשליחי הגנה בארצות המרחב.

נפטר ♦ בירושלים, בגיל 83, **משה מייזלש**, חבר האקדמיה ללשון העברית, מתרגם, סופר (תחת שם־העט מ.ח. עמשי) ועורך, שערך משך שנים את הוצאת־הספרים היוקרתית של הסוכנות היהודית, מוסד ביאליק. מייזלש, יליד פולין, שעזר הספיק לכתוב בשבועון העברי של ראשית המאה, הצפירה, חי שנים רבות בארצות־הברית, שבה גם ערך את השבועון העברי הדואר. ספרו האחרון, ציונות – אתמול, היום ומחר, הופיע ביוס־הולדתו ה־80.

נפטר ♦ בוויסבאדן, גרמניה, בגיל 92, **מרטין פרידריך גוסטאב אמיל נימיילר**, בן־איכרים גרמני שנודע במילחמת־העולם הראשונה כאשר פיקד על צוללת גרמנית בים התיכון, כאימת מלטה, אך התפרסם הרבה יותר כאשר היה, שש שנים אחרי המלחמה, לכוהן־דת לותראני ושהפך, בעשר השנים הבאות, לאחד המתנגדים הקיצוניים למישטר הנאצי. נימיילר נכלא משך שמונה השנים האחרונות של שילטון הנאצים במחנות־הריכוז זכסנהאוזן ודכאו. אח־רי 1945 יצא בתביעה תקיפה לבני עמו להודות באשמתם הקולקטיבית, הקריש את שארית ימיו לתנועות השלום ולדו־קיום עם ברית־המועצות, שהעניקה לו את פרס לנין לשלום.

השילטונות פוחדים מפני שאהין. הם לא יודעים מדוע. אבל הם החליטו:

גירוש!

אבו־עלי עבד־אל־עזיז עלי שאהין, בן 43, נעצר ב־25.9.67 ונידון ל־15 שנות מאסר. אחרי שריצה את מלוא התקופה, שוחרר. מאז הוא בגלות בכפר קטן בשם דהניה, השוכן ברצועת־עזה.

ב עוד שבועיים, ב־5 באפריל, מתכוון מפקד כוחות־צה"ל באיזור עזה לגרש את עבד־אל־עזיז עלי שאהין מן הארץ, מכיוון ש„על אף המיגבלות שהוטלו עליו, הוא ממשיך להוות סכנה לביטחון האיזור ולסדר הציבורי."

שאהין (43) היה ילד, כאשר גורש ב־1948 מן הכפר באשיט שליד גדרה (ראה יומן אישי) ועבר עם הוריו כפליט לרפיח. כשהתבגר הצטרף, יחד עם חברים אחרים מן הרצועה, אל שורות פת"ח. כשכבשו כוחות צה"ל ב־1967 את הרצועה, ירד שאהין למחתרת בעזה. זמן קצר אחרי־כן נשלח כאחראי מטעם פת"ח לחברון, כדי לנהל שם את ההתנגדות לשילטון הכיבוש הישראלי. הוא נקרא אבו־עלי, על שם בנו־בכורו, הלומד עתה בפאקיסתאן, וגם בשל מעמדו.

בספטמבר 1967 נעצר שאהין ונדון ל־15 שנות מאסר בפועל. במשך כל תקופת־מאסר ארוכה זו, שאותה ריצה ער תום, הועבר שאהין פעמים רבות מבית־סוהר אחד למישנהו. בגלל השכ־לתו ודיעותיו, הפך בכל כלא למנהיג התרבותי של האסירים הפלסטיניים. בכל פעם, אחרי שהתמקם בכלא מסויים, החלו שילטונות־הכלא לחשוש מפני מעמדו והעבירוהו לבית־סוהר אחר, וכך עבר כמעט את כל בתי־המחבוש בארץ ובשטחים הכבושים.

ברו"ח שכתב ראש־מינהל־האסי־רים, זמן קצר לפני שיחרורו של שאהין מן הכלא, נאמר, בין השאר: „בתקופת שהותו בכלא גיבש לעצמו מעמד רב־השפעה, כאחד ממנהיגי אירגון פת"ח בפרט ואסירי פת"ע (פעילות חבלנית עויינת) בכלל... לאורך כל תקופת מאסרו, ובעיקר בשש השנים האחרונות, התבלט עלי שאהין בהשפעתו הרבה על אסירי פת"ע. הוראותיו והנחיותיו תופסות חלק חשוב בחיי־האסירים. נועצים בו ומדווחים לו אודות הקורה, ורוחשים לו כבוד..."

אם ואשה עורכת־הדין לאה צמל (מימין) ואשתו של אבו־עלי, תוריא (משמאל), במסיבת־העיתונאים בירושלים. באמצע (בסוודר הלבן): אמו של אבו־עלי, שהשילטונות מבקשים לגרשו.

לכן, במשך כל תקופת מאסרו, ניסו השילטונות בדרכים שונות לפתות אותו לעזוב את הארץ מרצונו, ואף הציעו לו עזרה כספית אם יעשה כן.

אולם כל זה לא עזר. שאהין סירב לעזוב את מולדתו. זמן קצר לפני שיחרורו מן הכלא הסתבר, שקיים נגדו צו־גירוש. לאה צמל, עורכת־הדין שלו, פנתה לבג"צ, והשלטונות טענו כי לשאהין אין זכות להישאר ברצועת־עזה, לא בגלל הסיכון שהוא מהווה, אלא מכיוון שאינו בעל תעודת־זהות.

זמן קצר אחרי כיבוש 67', ערכו שילטונות־הצבא הישראליים מיפקד־אוכלוסין. לדיברי פרקליטתו של שאהין, הוא שהה אז ברצועה, התפקד וקיבל מיספר־זהות. כל זה קרה שבועיים לפני מאסרו, כך שלא הספיק לקבל את התעודה בפועל.

כדי למנוע הכרזה בבג"ץ, ביטל שר־הביטחון את צו־הגירוש, ושאהין שוחרר מן הכלא. הוא הורשה להיות חופשי במשך 10 שבועות, ואז נקבע לו מעצר־בית ברפיח. נוסף על כך חוייב להתייצב במישטרה פעמיים ביום. באותה תקופה קרא עלי שאהין לפיתוח קשרים עם כוחות־השלום בישראל. הוא רואיין על־ידי קול־ישראל לרגל יום־השנה לחלוקת רפיח (במיסגרת הסכם השלום עם מצריים), והרגיע כמתווך את הרוחות בסיכסוך שבין המוסלמים הקנאיים באוניבר־סיטה האיסלאמית בעזה ובין חסידי אש"ף החילוני.

הלוחמת עורכת הדין לאה צמל, הנל־חמת את מילחמתו של אבו־עלי.

זמן קצר אחרי שני אירועים אלה נשלח שאהין לגלות. כיום הוא יושב על־פי צו בכפר הקטן דהניה. הכפר שוכן סמוך לגבול הבינלאומי בין מצריים וישראל. הוא מנותק לחלוטין, מוקף בגדר־ביטחון ונשמר על־ידי עמדה של צה"ל. לשאהין אסור, לפי הצו, לדבר עם איש מתושבי הכפר, אסור לו „להפיץ ידיעות או דיעות", ואיש אינו רשאי לבקרו. קשישה מתושבות הכפר, שהתנדבה לעזור לו בבישול, הוגלתה על־פי צו המושל. עיתונאית אמריקאית, שניסתה להגיע אליו, נעצרה על־ידי שילטונות־הביטחון.

לאה צמל פנתה לוועדת־העירער־רים, ורק כך הורשתה אשתו לבקרו, במשך יום אחד בשבוע בלבד.

אחרי הפיצוץ באוטובוס בירושלים, לפני שלושה חודשים, הגיעו אל שאהין מישלחות של אנשי־מימשל ויועצים לענייני־ערבים. הם ביקשו ממנו לגנות את הפיגוע באוטובוס, וכתמורה, אמרו, יתנו לו לחזור לביתו, הוא יקבל את תעודת־הזהות שלו ואף יוכל לצאת לטיפולים רפואיים בחו"ל ולחזור.

שאהין ענה להם כי הוא מוכן לגנות את הפיגוע — בתנאי ששילטונות־ישראל יגנו את הפגיעות באוכלוסיה אזרחית בלבנון ובשטחים הכבושים.

מובן שהצדדים לא הגיעו להסכמה. לאבו־עלי שאהין נאמר בסיום שיחות אלה, לדברי צמל, שהוא צפוי לנקמה.

תוקפו של צו־ההגלייה האחרון של עלי שאהין נגמר לפני שלושה שבועות. אז קיבל צו חדש שתוקפו לחודש אחד בלבד. כשיסתיים הצו, בחמישה באפריל, עומדים לגרשו מן הארץ.

גופים ישראליים מכוחות־השלום נרתמו למאבק, עלי שאהין הוא אדם חולה. הוא נשען על מקל ואינו יכול ליישר את גבו. הוא סובל מבעיות־עצבים, הפוגעות בכושר־הפעולה של ידיו. לדברי מישפחתו, הוא סובל רוב הזמן וזקוק באופן דחוף לטיפול רפואי מיקצועי. יש על כך תעודות רפואיות. לדבריו, לקה בגופו בשעת חקירתו בידי שילטונות־הביטחון, עם מעצרו לפני 17 שנים.

שימעון פרס האמריקאי

אפשר לקנא ברמוקרטיה האמריקאית.

יש שימעון פרס אמריקאי. שמו וולטר מונדייל, והוא עסקן מיפלגתי ממולח. הוא היה המועמד הבטוח לנשיאות מטעם המיפלגה הדמוקרטית. אין לו צבע ואין לו ריח, ואין לו דיעה נחושה על שום דבר.

הכל היה תפור ומסורר. עסקני־המיפלגה רצו בו. הסתדרות־העובדים רצתה בו. ראשי האירגונים המקורבים למיפלגה רצו בו. לא היה לו מתחרה בשטח, מלבד אסטרונאוט אחד (תרתי משמע) בשם ג'ון גלן.

כולם רצו בו, חוץ מציבור־הבוחרים.

ואז קרה משהו מוזר, משהו אמריקאי.

נערכו בחירות מוקדמות בכמה מחוזות, וכמעט בכולן נחל אדם כלתי־ידוע ניצחון מוחץ.

האיש הוא גארי הארט, סנאטור ממדינה נידחת, שמעטים הכירוהו. אבל יש לו כמה מעלות. הוא צעיר. הוא נמרץ. הוא רענן. הוא חדש.

הבוחרים ראו אותו, שמעו אותו, והוא מצא חן בעיניהם. הם הצביעו בעדו.

כיום עדיין מוקדם להינבא מי ינצח בסוף. זהו תהליך ארוך. אך ברור כי וולטר מונדייל אינו עוד המועמד הבטוח. ויתכן מאוד כי בחודש נובמבר יתייצב מול רונלד רגן הזקן גארי הארט הצעיר. ומי יודע, יתכן שהארט ינצח אותו.

זה יכול לקרות בארצות־הברית. וזה אינו יכול לקרות בישראל.

בנו של אוייב

בראשית מילחמת־העצמאות הופעלה הפלוגה שלי במערכה על כביש־ירושלים. מפקד הכוחות הפלסטיניים שמולנו היה עבד־אל־קאדר אל־חוסייני. כאשר נהרג בקרב על הקסטל, במהלך מיבצע־נחשון, שיתק הדבר את הציבור הערבי, כי עבד־אל־קאדר היה דמות אגדתית, אהובה ונערצת על בני עמו. גם בצד שלנו נתנו כבוד לאיש. הוא היה יריב ראוי.

זמן־מה אחרי־כן הוציאו את הפלוגה שלי מגיזרה זו ושלחו אותה להגן על קו גדרה־יבנה, שם היינו אמורים לחסום את הצבא המצרי המתקדם (ואכן עשינו זאת). לפני כן הוטל על חטיבת

עבד־אל־קאדר

גיבעתי לבצע את "תוכנית ד'" המפורסמת: לגרש את הערבים מכל האיזור הזה. אחד הכפרים שרוקנו אז מתושביהם היה באשיט, ליד גדרה.

נזכרתי השבוע בשתי עוב־דות אלה. ישבתי ליד פייצל אל־חוסייני, בנו של עבד־אל־קאדר האגדתי, איש עדין ונעים־הליכות. באולם היפהפה של מלון המושבה האמריק־איט בירושלים המיזרחית ערכנו ביחד מסיבת־עיתונאים דו־לאומית ובין־לאומית, כדי להגן על עבד־אל־עזיז שאהין, פליט מכפר באשיט.

אחרי שברח מבאשיט גדל שאהין במחנה־פליטים ברפיח. עם כיבוש הרצועה והגדה בידי צה"ל נשלח על־ידי פת"ח לפקד על ההתנגדות המזויינת באיזור חברון. שם נתפס כמעט מייד ונדון ל־15 שנות מאסר. הוא ריצה עונש זה עד היום האחרון, אך כעבור זמן־מה הוגלה לכפר מנותק ושכוח־אל ליד הגבול המצרי, בתנאים של בידוד מוחלט. עכשיו הוחלט, כנראה, לגרשו מן הארץ.

הרמתי את קולי נגד מעשים אלה, בגלל כמה סיבות.

ראשית, אני חש באחריות אישית כלפי כל פליט מכפר שהשתתפתי בכיבושו.

שנית, אני מתנגד בחריפות לשיטות כאלה, כאשר הן מופעלות על־ידי השילטון הסובייטי כלפי יהודים ואחרים בברית־המועצות. הייתי חש עצמי כרמאי או כמנוול, אילו הצדקתי את השיטות האלה עצמן, כאשר הן מופעלות על־ידי ממשלתי כלפי בני־הארץ.

שלישית, כיעתונאי במדינה דמוקרטית אני מוחה בתוקף נגד צו שרירותי של מושל צבאי, שאני משלם את משכורתו, והמונע מעיתונאים להיפגש עם אדם כלשהו בארץ זו.

רביעית, מפני ששאהין לא נענש עתה על מעשה שעשה (על כך נשפט ונענש עד תום) אלא על ריעותיו ועל שיעור־קומתו. השילטונות פוחדים ממנו, ממנו שהוא בעל אישיות מנהיגותית המקרינה על כל סביבתה — גם על הסוהרים והחיילים ששמרו עליו. היה צורך לאסור עליהם לדבר עימו.

חמישית, אחרי רצח עיצאם אל־סרטאווי פירסם שאהין בעיתון מיזרח־ירושלמי מאמר־הספד, שבו הגדיר את סרטאווי, חסיד השלום הישראלי־פלסטיני, כפטריוט פלסטיני דגול.

גירוש אדם מן הארץ — ארץ שהוא שייך אליה בדיוק כמוני — הוא מעשה בארבארי. איני רוצה שהמדינה שלי תהיה בארבארית, ואיני רוצה שמישהו, הפועל, כביכול, בשמה יעשה בשמי מעשים בארבאריים.

סיכויי העתיד טמונים, בסופו של דבר, בעובדה שבנו של עבד־אל־קאדר ואני, שלחמתי נגדו, יכולים לשבת ביחד ולחפש ביחד פיתרון טוב יותר.

התרבות של נחיבה

זה היה מיפגש די עצוב. שלושה אשכנזים מכאן, שלושה מיזרחיים מכאן — ובאמצע בליל של רעיונות מבולבלים, שלא הפך ויכוח הגיוני.

שלושת המיזרחיים דיברו הרבה על "שורשים". אך נדמה לי שהם בורחים מן השורשים שלהם כאילו כפאם שד. אחרת איך להסביר את העובדה שכל שלושתם דיברו בהיגוי אשכנזי, בלי ח"ת ובלי ע"ץ? האם אין ההיגוי העברי הנכון — שהוא מיזרחי — אחד מנכסי־התרבות החשובים ביותר שיכולים המיזרחיים לתרום לחברה הישראלית, אחרי שזו כבר קיבלה, לפני שלושה דורות, את העברית ה"ספרדית"?

אחת מן השלושה היתה גברת מיזרחית חיננית מאוד, בעלת שם אשכנזי מאוד. מדוע צריכה אשה לוותר על שמה כשהיא נישאת? מדוע לא תדבק בשמה המיזרחי, אם היא מחפשת את שורשיה, או שתאמץ לעצמה לפחות שם עברי ניטרלי?

אורי אבנרי

יומן איש

בצד השני לא היו הדברים הרבה יותר מגובשים. אמנון רנקנר ניסה להשוות את ערכן של שתי התרבויות — המערבית והמיזרחית — אך לא הבינותי בדיוק למה הכוונה. האם המדובר בתרבות היהודית של האשכנזים והמיזרחיים? דומני שמבחינה זו אין ביניהם הבדל גדול. בימי הרמב"ם בלטה בתרבות היהודית התרומה המיזרחית, מפני שיהדות אירופה היתה אז קטנה ודלה. לאחר מכן התהפכו היוצרות. אבל דומני שאין הבדל גדול באיכות ובמהות של ה"הגות" היהודית מכאן ומכאן. אין היא רלוונטית לקיומנו כיום.

אם, לעומת זאת, הכוונה היא להשוואה בין התרבות האירופית בכללותה ובין התרבות המיזרחית הכוללת, כי אז אין ההשוואה הוגנת. איני יודע מהי זכותם של האשכנזים לתבוע לעצמם בעלות על שקספיר, באך ודאנטה. במרבית תקופת קיומה היתה התרבות האירופית דתית־נוצרית מובהקת, כשם שתרבות המיזרח היתה דתית־מוסלמית. היהודים שתרמו את תרומתם לתרבויות אלה — מנדלסון והיינה במערב, הרמב"ם ויהודה הלוי במיזרח — פעלו בתוך המיסגרות התרבותיות האלה.

וכאן יש בעיה. בעוד שהאשכנזים מתגאים בהיסטוריה של עמי־אירופה ובתרבותם, מנועים המיזרחיים מלהתגאות בהיסטוריה של עמי־ערב ותרבותם. בישראל קיים כלפי תרבות־האסלאם יחס של איבה, בוז ובורות. יהודי־המיזרח למדו להתבייש ב"שורשים" אלה, שהם "נחותים" בעיני השיכבה האשכנזית השלטת. גם מחפשי־השורשים האופנתיים אינם מחפשים את התרבות הערבית המפוארת מלפני אלף שנה.

נדמה לי שאת הדבר החכם ביותר בתוכנית מיפגשים אמרה דווקא נתיבה בן־יהודה, באמרה שהתרבות הישראלית היא כולה חסרת־שורשים, מפני שהאשכנזים והמיזרחיים כאחד ניתקו את עצמם משורשיהם. ומה שנוצר כאן בינתיים — שווה — כפי שאמרה נתיבה בסיגנונה המלבב — "לתחת".

אני מתנגד לשורשים. שורשים יש לעצים ולשיניים. האדם הוא יצור בן־חורין, נייד ויוצר. מי שמחפש "שורשים" מסתכל אחורה, וגורלו יהיה כגורל אשת־לוט.

אם האומה הזאת רוצה להתקיים, עליה להסתכל קדימה, אל היצירה התרבותית הבאה שלה, שלא תהיה "אשכנזית" או "מיזרחית", אלא ישראלית, תרבותו של עם חי, השוכן במרחב הזה, והיונק מכל התרבויות המתקיימות והמתמודדות ביניהן על כוכב־הלכת הקטן הזה, המצטמק והולך.

הבטן של הדוקטורית

כאשר ישראליים מנסים לחקות את הריקוד של מחזמר אמריקאי, הם מצחיקים. אבל זה כאין וכאפס לעומת אמריקאית ו/או ישראלית המנסה לחקות ריקוד־בטן ערבי.

ראיתי בחיי עשרות רקדניות־בטן, אבל ראיתי רק פעם אחת ריקוד־בטן אמיתי. זה היה במועדון בקאהיר. נשימתי נעצרה, ובמשך עשר דקות הייתי כמסומם.

הרקדנית כמעט שלא זזה. התנועה היתה בגדר רמז, כמעט ונדמה לך שאתה מדמיין אותה בנפשך. זה היה הדבר המיני ביותר שראיתי בחיי, אבל זה לא היה מיני.

פיתאום הבנתי מה זה ריקוד־בטן: לא בידור, לא שעשוע, אף לא אמנות. משהו יותר מזה: כמעט השקפת־עולם בתנועה, בקצב.

מאז איני סובל סתם ריקוד־בטן, אותה הצגה "אכזוטית" או "ארוטית" המתקשטת בשם זה. וכאשר באה "ישראלית" ו/או אמריקאית ומתחילה לזרוק את אגן־הירכיים שלה אנה ואנה, ולנוע בתשוקה פרועה של סרט הוליוודי, אני מתאפק בקושי מלצחוק. הרי זה כמו ג'מוס המנסה לנוע כנמר.

גם הדוקטורית הנחמדה, שרקדה השבוע בתוכנית שעה טובת, מוטב לה לחזור לספרים. היא סימפאטית מאוד, מלבבת מאוד. אבל ריקוד־הבטן שלה מתאים יותר להצגת־פורים בגן.

ריקוד הוא דיבור בשפת־גוף. לכל עם, ולכל תרבות, יש שפת־גוף משלה. מי שעברה את בית־הספר הישראלי, את תנועת־הנוער ואת צה"ל (וגם את המסלול המקביל בארצות־הברית) אינה מסוגלת לרקוד ריקוד־בטן. זה אבוד.

אותו הדבר נכון, אגב, גם לגבי סטריפ־טיז. ראיתי הרבה הצגות סטריפ־טיז בחיי, וכולן היו או מגוחכות או מגעילות. גם בפאריס. חוץ מאשר במקום אחד, שבו ראיתי פעם אחת סטריפ־טיז והבנתי מה זה. זה היה במועדון קרייזי־הורס בפאריס, לפני 25 שנים, כשהוא עוד היה בלתי־ידוע. טרי ואותנטי.

אני מציע שהישראלים ימשיכו לרקוד ריקוד־עם ישראליים, והאמריקאים את ריקודי המחזמר. את הסטריפ־טיז נניח לצרפת (וגם שם רק במקומות המיוחדים ביותר) ואילו את ריקוד־הבטן נשאיר לקומץ רקדניות־הצמרת בעולם הערבי. לא צריכים לגנוב מהערבים את הכל.

אין רב ריבנו ומושיע

מזה שבועיים מטריד אותי בית של שיר.

כתבתי מאמר על חברת־העובדים, ובבואי לסכם את הדרישה לחולל בה שינוי־ערכים מוחלט התנגן בראשי פסוק: "לא אל, לא משל, לא קיסר." זאת היתה, כמובן, פאראפראזה על הפסוק "לא אל, לא מלך, לא גיבור."

ידעתי מניין בא פסוק זה: מאחד הבתים של האינטרנציונל, בתירגומו של אברהם שלונסקי. רציתי לקרוא את הבית הזה כולו, מתוך תיקווה שאמצא בו חומר נוסף לפיתוח הרעיון.

סחטתי את זיכרוני, אך לא זכרתי אלא קטועות: "מושיע... נבקיע... זרוע נטויה..." וזהו. הזיכרון שבת.

לא דאגתי. קמתי ופישפשתי בסיפריה שלי. יש שם כל מיני שירונים. אף באחד מהם לא מצאתי את הבית השני של האינטרנציונל.

עדיין לא דאגתי. כמה מן החברים הטובים ביותר שלי הם סוציאליסטים מדופלמים. הם מוכרחים להכיר את השיר, שהיה קרוש בתנועת־העבודה, בתנועת השומר הצעיר, במיפלגה הקומוניסטית ואיפה לא. הוא היה ההימנון של ברית־המועצות. כשרבים בארץ עדיין האמינו שוואהי מולדת הפרולטריון, ושסטאלין הוא שמש העמים.

למי מטלפנים? כמובן, לעמיקם גורביץ, שאינו רק "קול שדי", אלא גם מוותיקי השמאל הישראלי, וזמר נלהב. עמיקם ידע בעל־פה את הבית הראשון. אך הסתבר שאת הבית השני לא ידע. מדוע? מעולם לא שרו אותו בתנועה.

אבל מחדל זה הרגיז אותו, והוא התחיל להוציע את כל הסוציאליסטים הוותיקים שהכיר. איש מהם לא ידע או לא זכר את בתי האינטרנציונל, מלבד הראשון.

ביאושו פנה עמיקם אל המומחים למורשת־שלונסקי. גם הם לא ידעו. חיפשו בספרים, חיפשו ולא מצאו. עד שהגיעו הדברים

שלונסקי

אל חגית הלפרין, הממונה על ארכיון שלונסקי במכון כץ לחקר הסיפרות העברית באוניברסיטת תל־אביב. היא מצאה.

הנה הבית: "אין רב ריבנו ומושיע, / לא אל, לא מלך, לא גיבור. / בזרוע נטויה נב־קיע / אנחנו דרך אל האור!"

ולמי שמעוניין בהמשך: "עבור הדרור ופדות־חרות, / נפרוק העול מגב העם! / לבה האש וחדך בכוח / כל זמן ברזל עודנו חם! / זה יהיה קרב אחרון במילחמת־עולם / עם האינטרנציונל יעור, ישגב אדם.

"רק לנו, עמלי־כפיים, / רק לנו עמלי־היקום, האדמה וברכותיה / ולכל הולכי בטל – לא כלום! / וכי רעם אבדון יריע / על ראש שונאינו להומם – / עלינו שמש־דרור יופיע / לשפוך את זוהרו החם! / זה יהיה..."

את השיר כתב הצרפתי פואטיה בימי הקומונה הפאריסאית (1871), ואת הלחן כתב פועל צרפתי מן העיר ליל, דה־גיטר.

חגית הלפרין מזכירה שבפרק־הזיכרונות שלו, מעגבניה עד סימפוניה, מספר שלונסקי כי תירגם את השיר סמוך לעלייתו ארצה (אחרי מילחמת־העולם הראשונה), בשעה ששהה בעמק־יזרעאל כאיש גדוד־העבודה, באחד במאי, הראשון שנחוג בעמק.

כיום אין השיר אלא זכר לחלום — חלום יפה שהיה ונמוג. סטאלין, "שמש העמים", ביטל אותו כהימנון ברית־המועצות בימי מילחמת־העולם השניה. כי אז רצה לפנות אל הרגש הלאומני של הרוסים, בהניחו שזה ילהיב אותם יותר מאשר המארכסיזם להילחם בפולש הגרמני. הוא גם היה זקוק לסיוע מידי המערב הקפיטליסטי, והתותחים היו חשובים לו יותר מאשר הצלילים.

נדמה לי שכיום מנגנים את האינטרנציונל כהימנון רק ביוגוסלביה — וגם שם רק מפני שלא נמצא עדיין הימנון שישביע את רצון כל העמים הרבים במדינה זו. אולי כדאי לשלוח לשם את פינחס גולדשטיין, כדי שיסדיר שם את בעיות ההימנון אחת ולתמיד.

בכל זאת יכול האינטרנציונל עדיין להרטיט את הלב, תהיה השקפת־עולמם של השרים כאשר תהיה. מלבד המארסייזה, איני מכיר הימנון מלהיב יותר.

את ההצלחה של מיקי ברקוביץ אין צורך
להציג גם לא את ההצלחה של דורון ג'מצ'י.
כמקצוענים אמיתיים הם מוכנים לשחק רק
בנעליים סופר מקצועיות. גלי.
יש להם תוית של הצלחה –
GALI PROFESSIONAL

PROFESSIONAL

גלי. תווית של הצלחה.

Marlboro Lights

האיכות המפורסמת של
מרלבורו-בסיגריה
דלת ניקוטין
מרלבורו לַיְיטס.

אזהרה: משרד הבריאות קובע
כי — העישון מזיק לבריאות

אנשים

מדוע בירך ירוחם משל את נפתלי בלומנטל ומתי מותר לשימעון פרס לדבר עם אברהם שפירא

■ כאשר מחזיקים בשני תארים, גם מזכ"ל הסתדרות וגם ח"כ, שוכחים לעיתים מי הוא מי. **ירוחם משל** שמע שמונו שני סגנים חדשים לתפקיד יושב ראש הכנסת, **נפתלי סדר** ממפ"ם ו**יגאל כהן** מלע"ם אך מי שהודיע לו על כך הסתפק בכך שאמר למשל: „נפתלי התמנה." משל מיהר לברך את **נפתלי בלומנטל** על תפקידו החדש, ואיחל לו הצלחה רבה בתפקיד. בלומנטל המשתומם לא הבין על מה, ורק כששיחזר את האירועים, הבין שמשל התכוון למישהו אחר.

■ ח"כים שונים במערך התרעמו על התערבותו של **שימעון פרס** בסיכסוך השבת בפתח־תיקווה, תוך תיאום עם ח"כ אגודת ישראל **אברהם שפירא. רענן נעים** לא הבין על מה כל הכעס. „אז מה, כבר אסור לדבר עם הדתיים?" שאל. ענה לו חברו לסיעה **יעקב צור**: „כן, אבל רק אם הם יעזבו את דרך הטירור."

■ סגן יושב־ראש הכנסת **משה שחל** שמע מהיושב־ראש, **מנחם סבידור**, שאגודת־ישראל מתכוונת להגניב את חוק הארכיאולוגיה בעורמה לסדר־יומה של הכנסת. „אל תקנה את השטיח הזה מ(אברהם) שפירא," יעץ ח"כ העבורה לח"כ הליברלים.

■ אחר־כך סיפר שחל על הפרשה בישיבת סיעת־המערך בכנסת, ותיאר באריכות את השתלשלותה. קטע אותו הפרופסור **שבח וייס**, הח"כ החיפאי: „בקיצור, הם העלו חרס בידם."

■ וייס סיפר שלא אחת יש אי־התאמה בין המתרחש במליאה ובין הנכתב למחרת בעיתונים. הוא הסביר, שח"כים רבים נוהגים לחלק לעיתים תכופות תקציר מנאומם הצפוי לעיתונים. הישיבה נדחית לא אחת, הנאום לא נגמר — ובכל זאת הוא מופיע בכל העיתונים.

■ **אופירה נבון**, רעייתו של נשיא המדינה החמישי, **יצחק נבון**, סעדה במיסעדה החדר ביפו, ביחד עם חברה. כשסיימו השתיים את הארוחה, ביקשה אופירה שישלחו לה את החשבון לכתובתה בירושלים. כעבור ימים ספורים הגיעה ההמחאה למיסעדה. את הטיפ למלצרית שילמה אופירה במקום.

■ **ציון אמיר**, פרקליטם של החשודים בפרשת הר־הבית, סיפר כי בעיקבות הפרשה הגיע אליו צוות של בי־בי־סי, רשת הטלוויזיה האנגלית, לראיין אותו על הפרשה. הצוות שוהה בארץ לצורך הכנת כתבת פרופיל נרחבת על השר **אריאל שרון**, בעיקבות הודעתו כי הוא מתכוון להתמודד על ראשות־הממשלה. הצוות שילב בתוכנית גם את האירועים האחרונים בעניין היריות על האוטובוס ברמאללה ועל כנופיית הר־הבית. אמיר לקח חלק בתוכנית, שתשודר בשבוע הבא בבריטניה.

■ **יגאל קראוס**, מבעלי המיסעדה שהה באחרונה בסיור קולינארי בצרפת. שם הוא ביקר באחוזתו של **רמי מרטן** ו־התארח במרתפי הקוניאק המפורסמים שלו. קראוס סיים את הביקור כשהוא שתוי לחלוטין.

■ וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי ירבץ — ליד צלחת המזון: זה כבר השבוע השני ברציפות שסגן ראש־הממשלה, **דויד לוי**, סועד ארוחת־צהריים עם ראש־הממשלה, **יצחק שמיר**, במיזנון הח"כים בכנסת.

■ הפרופסור **ראובן ירדן**, יושב־ראש הוועד המנהל של רשות־השידור, החליט בעצה אחת עם מנכ"ל הרשות, **יוסף** („טומי") **לפיד**, לציין מלאות שש שנים לכהונת הוועד המנהל וחמש שנות כהונת המנכ"ל, בארוחת־צהריים. היא תתקיים במישרדי רשות־השידור בבניין כלל בירושלים, והאוכל יובא לשם ממיזנון הטלוויזיה.

■ בהסתייגות שהגישה אלוני לתקציב מישרדו ולעוזריו של השר ללא תיק **אריאל שרון**, היא הציעה שסכום התקציב — 14 מיליון שקל — יועבר לקרן לנפגעי מילחמת־לבנון.

■ **סנינה רוזנבלום** מקרישה עתה יום בשבוע גם להנחיית ערב־ראיונות. במועדון תל־אביבי בייבלוס היא ראיינה את הקוקסינל **זלמן** („שושי") לבנק הבינלאומי. במיקצוע שלי זה יותר נוח. פתוח עד שבע בערב."

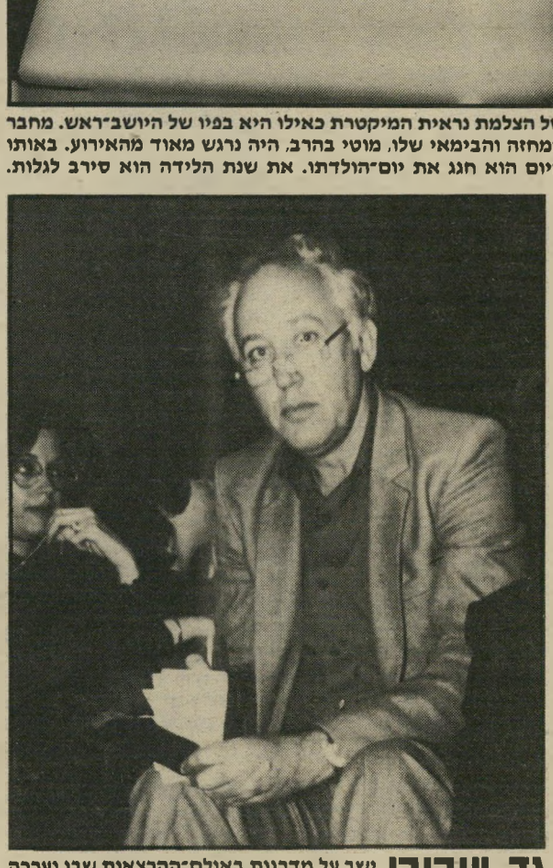
ויינדר, שהיא גם רוברת ה־קוקסינלים. שושי נשאלה לפשר שמה המוזר, והיא ענתה: „ביום קוראים לי זלמן, בלילה קוראים לי שושי." לשאלה אם היא עובדת בחסות סרסור, ענתה שושי: „הסרסור שלי זה בנק לאומי. אבל עכשיו אני עובדת

מנחם סבידור נכח בהצגת סנג'ר, שנערכה במישכן לפני חברי ועדת־החינוך של הכנסת. על השולחן שלפניו היתה מונחת מיקטרת במאפרה. אך מזווית־הצילום של הצלמת נראית המיקטרת כאילו היא בפיו של היושב־ראש. מחבר המחזה והבימאי שלו, מוטי בהרב, היה נרגש מאוד מהאירוע. באותו היום הוא חגג את יום־הולדתו. את שנת הלידה הוא סירב לגלות.

בני שליטא ח"כ הליברלים הופיע להצגה כשזקן עוטה את פניו, שאותו הוא מגדל בגלל מות אימו. ח"כ העבודה רפי סוויסה (מאחורי שליטא) דיבר אחר־כך בהתרגשות על מעצר בנו בפאריס, כחשוד במיסחר בהירואין.

גד יעקובי ישב על מדרגות באולם־ההרצאות שבו נערכה ההצגה. הוא הרכיב משקפיים כדי להיטיב לראות. המחזה עוסק בהידרדרות צעירים לעישון סמים קלים, להזרקה של סמים קשים, ומשם עד להתמכרות המוחלטת.

מדוע לא יטעם אהרון פאפו מהסעודה האחרונה שתוגש בבניין הטלוויזיה, ואיך מנע הסומק של שולמית אלוני את הזיקפה של פינחס גולדשטיין

■ עורך־הדין **אהרון פאפו**, חבר הוועד־המנהל של רשות השידור, כינה את הארוחה "הסעודה האחרונה", והוסיף: "אם סעודה אחרונה, אז לפחות צריך לעשות אותה במיסעדה ולהזמין את בנות זוגנו, שסבלו כל השנים מהיעדרנו מהבית בגלל התפקיד."

■ כשנשאל פאפו מי ימלא את תפקיד **ישוע הנוצרי** בסעודה האחרונה, השיב: "לפיד, כמובן. הרי הוא רואה את עצמו מודח מהתפקיד ומתהלך מיו־סר."

■ פאפו הביע חשש לטעום מאוכל שיובא ממיזנון הטלוויזיה. "צריך לתת קודם **לחיים יבין** ו**יעקב אחימאיר** לטעום ממנו."

■ האות יוד היא שמשאירה את הדיון על חוק התיקווה עדיין פתוח. ח"כ המערך **שולמית** ("שולה") **אלוני**, שתקפה את הצעת ח"כ הליברלים **פינחס גולדשטיין** לעגן את ההימנון בחקיקה, טענה שהוא עוד יציע בעתיד לעגן את ברית־המילה בחוק. על המשך דבריה יש חי־לוקי־דיעות. באולם שמעו אותה אומרת: "תביא לנו חוק ברית־מילה, בגלל הזיקפה הלאומית שלך" היא טענה אחרי־כן שאמרה "זקיפה לאומית." הלכו לבדוק בפרוטוקול הכנסת, ושם נרשם זיקפה. אלוני הסבירה, למרות שהערותו לא הורגשה, הוא נעדר במופגן. הסיבה: שלחו לו זוג הזמנות אחד לאולם, ולא הסכימו לתת לו מקום ישיבה על הבימה, שהיתה עמוסה במכו־בדים אחרים.

■ שר המדע והטכנולוגיה את חששותיו של הזקן. כאשר רבו קריאות־הביניים, אמר נאמן לנוכחים: "יכול להיות שפעם כל אולם מליאת־הכנסת יהיה מיר־תר, והמחשב יעשה הכל יותר טוב!"

■ מהו הקשר בין המיליאר־דר היהודי יפאני **שאול אייז־נברג** והרקדן **יונתן כרמון**? בקרוב ייצא כרמון עם להקה גדולה, בהרכב חדש, להופעות בארצות הברית. הממן שלה הוא **מורי קרסלניק**, שהיה בעבר רקדן אצל כרמון בארץ. מאז הוא הפך איש־עסקים. עבד בקונצרן של אייזנברג במיד־רח־הרחוק, ואחר כך עשה לביתו. הוא שמע על קשייו הכלכליים של כרמון ועל אי־יכולתו להשיג תמיכה מתאימה, הציע לו מימון להופעות מעבר לים, על בסיס עיסקי. באחת ההופעות בארצות־הברית יהין שני אורחי כבוד: **טדי קולק**, ראש עירית ירושלים, ו**אדוארד קוץ**', ראש עיריית ניו־יורק.

■ ועדת הכלכלה של הכנסת דנה בסוגיית "יום הצרכן הבינלאומי." נציג מישרד־התע־שיה־והמיסחר הסביר, שאין די בזה שמעמידים לרין בדרך המקובלת סוחרים שהפקיעו מחירים. "צריך לעשות להם בית־דין שדה." ענה לו יושב־ראש הוועדה, **גד יעקובי**: "יש מישהו, אבל הוא באמריקה, והוא עוד עלול לדרוש עשרת אלפי דולר עבור כל מישפט."

■ בהמשך הישיבה התרעם נציגו של **גידעון סת**, ש־סוחרים תולים שלטים על מכירת חיסול במשך כל העונה, כדי לפתות לקוחות ולגרוף רווחים. ענה לו יעקובי: "זה לא בשביל לעשות רווחים, זוהי האווירה!"

■ למישחק הקטרגל בין ח"כי הליכוד והמערך יהיה המשך. הפעם בכדורסל. אחרי שהמערך הפסיד 0:2, הוא מקווה לתוצאה טובה יותר במיגרש־הסל. אך בליכוד מכינים הפתעה למערך: יצחק שמיר כשחקן ציר.

פסוקי השבוע

● **הרמטכ"ל לשעבר, רפאל (רפול) איתן**: "לא נכנסנו ללבנון כדי ליצור סדר חדש או לתמוך במישטר, או להמליץ מישהו."

● **מפכ"ל המישטרה, אריה איבצן**, אחרי השעיית ניצב מישנה אסף חפץ, ראש היחידה המרכזית בתל־אביב: "לא עלה בדעתי אף לשניה אחת להתפטר מתפקידי כמפכ"ל. אף לא הירהור אחד."

● **העיתונאי אמנון אברי־מוביץ**, על הנ"ל: "הוא איש מוכשר, שפשוט איננו נמצא במקום הנכון."

● **ניצב צבי בר, קצין אג"מ של המישטרה**, על תחושתו בעיקבות ההשעייה: "לקום מחר בבוקר עם שיר עצוב בלב."

● **הנ"ל**, על הסתעפות הפרשה: "אין אצלנו מילחמות גנרלים. אנחנו לא נמצאים בזירת־שורים, שממנה יוצא אלוף זה או אחר."

● **הנ"ל**, על התערבות שימעון פרס בפרשת השבת בפתח־תיקווה: "לאן נושבת, נושבת הרוח / הרוח לאן היא

● **יהושע סובול ויעקב לזר**, על הנ"ל: "בורג — חפץ חשוב סולק מן המישטרה. קצינים בכירים — לשר־הפנים אין חפץ בחקירה. מבקרי התיאטרון — האם תמלא הזונה הגדולה מבבל את החלל שהשאיר חפצי."

● **הנ"ל**, על התערבות שימעון פרס בפרשת השבת בפתח־תיקווה: "לאן נושבת, נושבת הרוח / הרוח לאן היא

רות דיין גרושתו של משה דיין, **באה לבכורת המופע הווי** ובידור של הסאטיריקן **יהונתן גפן** והמלחין־זמר־קומיקאי **שלמה גרוניך**, **שנערך ביום הרביעי שעבר באולם צותא שבתל־אביב. אמו של גפן היא אחותו של דיין ולכן באו למופע העוקצני עוד דיינים. יעל דיין־שיאון, באה כשמעיל דובון צבאי עוטה את גופה, והתייצבה בין גפן ואשתו, נורית. גם אודי דיין נכח באולם.**

ירון לונדון הינחה דיון על כלי־התיקשורת בעיתות חירום, **שנערך בפורום־צבאי. הוא הציג לנציגי כלי־התיקשורת שאלות פרובוקטיביות, ובשעה שענו עליהן שירבט ציורים. אחד הנוכחים לקח בתום הדיון את ציוריו, וכך התברר כי לונדון הוא בעל כישרונות בשטח זה. אחת הדמויות שצייר לונדון נראית כמו הלמוט שמידט, מי שהיה ראש־ממשלת גרמניה.**

שמי שמכיר אותה יודע שהיא לא תגיד מילה גסה בפומבי, משום שיש לה נטיה להסמיק וביקשה שיירשם תיקון בדברי־הכנסת.

■ מזכיר מועצת פועלי תל־אביב הטרי, **שלמה שטיינ־קלסר**, לא נכח בטקס חלוקת פרסי העבודה על־שם **מרדכי נמיר**, שהתקיים במוסיאון תל־אביב ביום החמישי האחרון. **יובל נאמן** היה נרגש מאוד כשדיבר על תקציב מישרדו במליאת־הכנסת. הוא סיפר לנוכחים על מחשב עתידי מתוחכם, שיהיה בעל ביצועים רבים פי כמה מכל מחשב קיים. הפרופסור נמוך הקומה תיאר פגישה שהיתה בינו ובין **דויד** ("הזקן") **בן־גוריון**, וזה הביע דאגה מכך שמחשב מתוחכם יוכל לשלוט בבני־אדם. נאמן סיפר, כי לא יכול היה להרגיע

אוסנת וישינסקי נמצאת בחודש התשיעי להריונה **ועומדת ללדת בכל יום. בעלה, השחקן שלמה וישינסקי, הצמיד את אוזנו אל ביטנה, כדי להאזין למעשיו של הרך הבכור. טרם צאתו. אוסנת היא שחקנית תיאטרון.**

אנשים

נושבת? / אם תשאל את שימעון הוא / ידע על בטוח / לאן היא נושבת, הרוח."

● **העיתונאי שלום רר־זנפלד** על ההרצאות בשכר שיתן השר ללא תיק בארצות הברית, כדי לממן את מישפט הדיבה נגד שבועון: "מישנתו הכלכלית של השר אריאל שרון — "TIME IS MONEY".

● **הנ"ל:** "חסד עשה איתנו הקדוש־ברוך־הוא, שניסיון ה־התנקשות בנציג הדיפלומטי שלנו ביוון סוכל בעוד מועד. איפה היינו לוקחים עכשיו 'תשתית' להפציצה ולמי יש כוח ל'פלנטר' חדש?"

● **הפרופסור ישעיהו ליבוביץ**, על המשותף בין יהודים חילוניים ודתיים בישראל: "הטירוף הלאומי פטריוטי, הסמרטוט הציבעוני הצמוד למוט שקוראים לו דגל, הוא המשותף להם, וגם הטנק והמפציץ — ויחד הם הורגים ערבים ויחד נהרגים בידי ערבים."

● **הנ"ל**, על הוצאת גופת תרזה אנגלוביץ מקיברה: "אין מטפלים בגוף של מת. הוצאתה הוא מעשה נבלה."

● **הנ"ל:** "התחיה היא תנועה אלילית מובהקת. וחנן פורת זה, הוא עובד אלילים ממש."

● **שר־העבודה־והרווחה אהרון אוזן**, על איומי הפרישה האחרונים של תמ"י: "עכשיו, כששר־האוצר קיבל חלק מהצעותיי בתחום הכלכלי, אין לנו בינתיים סיבה לפרוש. אז לא פורשים ולא שקשוקה."

● **הנ"ל**, על השאלה מדוע הוא רק מאיים ואינו פורש: "אין לי שום מחשבה כזאת. למה צריך לפרוש מהממשלה? יש אוטוז יש. יש פקידים? יש. יש משכורת? יש. ויש גם 3000 איש שרוצים להחליף אותי."

● **הסופר אמנון שמוש**, על תמ"י: "היא אסון. היא עשתה ליהדות המיזרח מה שמפא"י עשתה לסוציאליזם ומה ש־המפר"ל עשתה לדת."

● **ח"כ מפ"ם אימרי רון:** "אינני מדבר חלילה נגד ההתיישבות. אני מקווה שאם המערך יעלה לשילטון הוא לא יועיד לשכונות את תקציבי אריאל, בית־אל ועימנואל."

● **הצייר יאיר גרבוז**, על מכת העיתונים החדשים: "אל תשפוט אדם עד שתגיע למקומון."

חווה לוי הדוגמנית, אשתו של תעשיין־הבגדים, גי פולופ, נמצאת בחודש הרביעי להריונה. אך מצליחה להסתיר את ביטנה בלבוש בלתי־שיגרתי. לוי, שבאה להופעת־הבכורה של יהונתן גפן ושלמה גרוניך, בלוויית איש־עסקים אחר, ישבה בשורה האחרונה של אולם צוותא.

● **המישנה לנגיד בנק ישראל, יקיר פלסנר:** "אני לא מוכן להסתלק מבנק־ישראל בוחילה. מה, אני צריך לקבל ענש על משהוז ונניח. רק נניח, שנכשלתי, שעצותיי לא היו טובות — אני צריך להיענש אישיתז"

● **הנ"ל**, על נפילת המניות הבנקאיות: "תגובת הציבור הפתיעה אותנו — דווקא בחולשתה. חששנו שאנשים יצאו לרחובות. זה היה חשש כבד."

● **סגן־יושב־ראש־הכנס תמאיר כהן אבידוב**, על השאלה מדוע הוכפל מיספר הסגנים: "לא הספקתי לשוחח עם עיתונאים, לא לשבת במיזנון ולעשות יחסי־ציבור לעצמי. לא הספקתי אפילו לאכול או לקרוא עיתון."

● **הנ"ל**, על השאלה אם אין בכך ביזבוז: "הביזבוז כולו ית־בטא בעוד שני בקבוקי־מיץ בישיבות־הנשיאות."

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

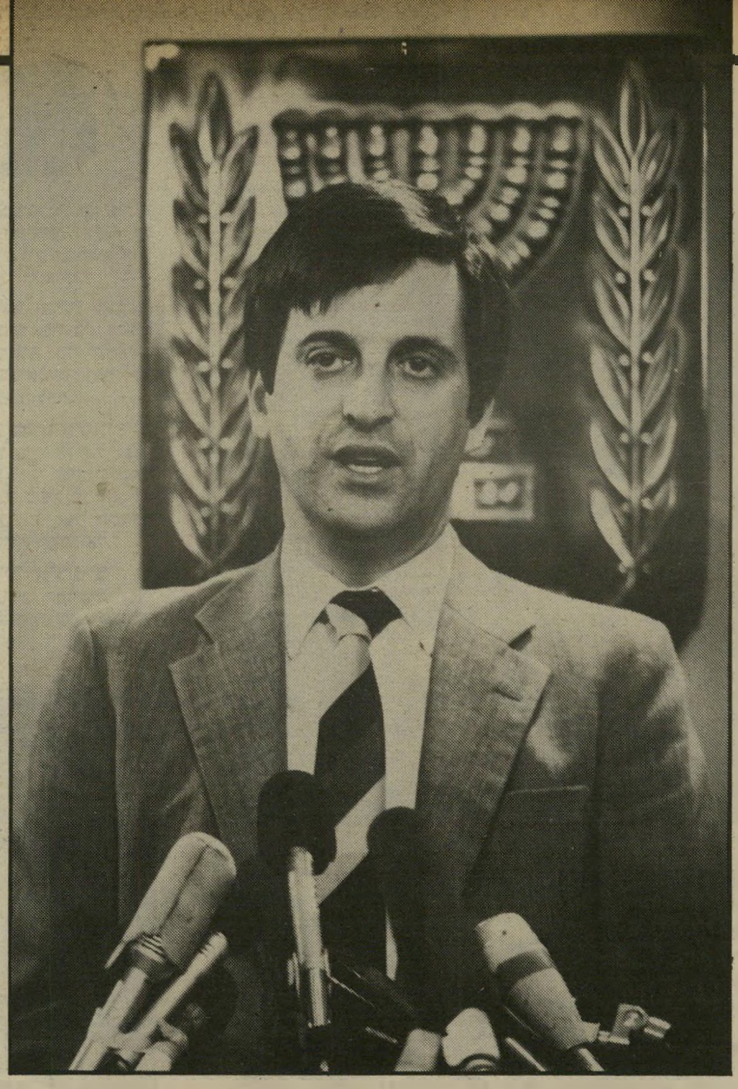

השר יוסף בורג והמפכ"ל אריה איבצן בחנוכת אגף הנוער והנשים בבית־המעצר באבו־כביר

ילד טוב ירושלים

הוא יותר מדי טוב מכדי להיות אמיתי — אבל איש לא מצא בו פגם כלשהו

הגדה מספרת שח"כ מנחם בגין, שר בממשלת־הליכוד־הלאומי, הגיע לסיור באיזור תעלת־סואץ, בעיצומה של מילחמת־ההתשה. כשהתקרב לאחת העמדות, הגיח לפתע מתוכה קציץ־שריון צעיר ויפה־תואר. סגן דן מרידור, בן ה־21, הצדיע קלות לבגין ואמר לו: „לפקודתך, המפקד."

בגין היה אחוז התרגשות. מול הצבא המצרי, בקצה המרוחק ביותר של ארץ־ישראל הסופר־שלמה של 1969, פגש מפקד־האצ"ל לשעבר את בנו של אליהו מרידור, חבר־לררך, ממפקדי האירגון בירושלים וחבר־הכנסת מטעם תנועת־החרות, שנפטר ב־1966.

עבור ראש־הממשלה־לעתיד, כאילו נסגר מעגל. הוא מסייר בתעלה כשר, ונצר כל־כך מובהק של המישפחה הלוחמת מקבל את פניו, והוא קצין ב„צבא ישראל". הוא לא שכח זאת מעולם.

האגדה מספרת גם על עיתונאי ותיק, כתב מדיני בכיר, המוסיע בכל יום מאבקיו הפנימיים והחיצוניים. אבל בלב הכתבים המתחרים התמרמרות רבה. „הוא אולי שמן־זית זך," רטן אחד הכתבים המדיניים במיזנון־הכנסת, „אבל הוא איננו עובד־מדינה, אלא פוליטיקאי. לא בכדי הוא היה היחיד, שהצליח לעבור את חילופי השילטון בין בגין לשמיר בקלות כזאת. כפית־זהב בפה, האבא הנכון, המראה החיצוני הנכון — אין מי שיעצור אותו."

מידת האמת בשני הסיפורים היא שנוייה במחלוקת, אבל רוב הפוליטיקאים והעיתונאים, הסובבים את מישרד־ראש־הממשלה, מאמינים בהם. יש כאן אם־כך, אמת היסטורית, נוסח אחד־העם, שאין כל אפשרות לוודא אותה בכלים ארכיאולוגיים. אלא שמלאכת־התיחקור בנושא דן מרידור היא קשה לאין־שיעור. מילבד כמה כתבים, שגם הם משבחים את נימוסיו המפליגים של המזכיר, אי־אפשר לדלות אף מילת־ביקורת רצינית אחת על מרידור. גם חקירה לעומק מעלה שהאיש אולי באמת יותר מדי טוב מכדי להיות אמיתי, אלא אם כן...

● חירותניק באלף אחוזים

לא אם כן יעלה מישהו בזיכרונו את פרשת ועדת־כהן לבדיקת זוועות צברה ושאתילא. בגין הופיא שם בצורה ממש עלובה, כאילו היה פועל־דחק שנתפס בעבירת־מישמעת קלה. ראש־הממשלה היה שפוף כולו, הירבה להשתמש בביטויים כמו „אינני זוכר," „אינני יודע," כאילו היה איזה עבריין קטן, דג־רקק.

בגין נזהר שלא להפליל את חבריו השרים, שלא להאשים ישירות את שר־הביטחון שלו, אריאל שרון. נראה היה בעליל, שראש־הממשלה חושש מאוד שמא שרון יפתח את הפה, ויספר את האמיתות הלא־נעימות על התנהגותו של בגין במילחמת־הלבנון.

„הוא נהג כמו נאשם, הבטוח באשמתו, אבל נהנה מסיוע מיקצועי של עורך־דין מצויין," אמר אחד העיתונאים, שעקב מקרוב אחרי דיוני־הוועדה.

זהו סיכום אמיתי וממצה. באמת היה למנחם בגין עורך־דין מעולה, שהוציא אותו מהצרות, פחות או יותר ברחמים, מנע ממנו הסתבכויות חמורות עוד יותר, סייע לו לרדת מהבימה המדינית בקורבן, ולא כגורם ראשי באסון הלבנון. שמו היה דן מרידור.

מזכיר־הממשלה, 37, הוא באמת גבר מקסים. לבוש טיפ־טופ. שערו החום, החלק, עשוי היטב, על פניו ארשת נעימה במיוחד של ענווה במינון כל־כך מדוקדק, עד שאיננה מונעת הכרה בוטחת בערך עצמו.

אין כאן התחסדות, או העמדת־פנים. דן מרידור איננו אוהב להתלכלך, ממעט להתבטא בנושאים פוליטיים, נמנע מלעסוק באורח פומבי במחלוקות כלשהן.

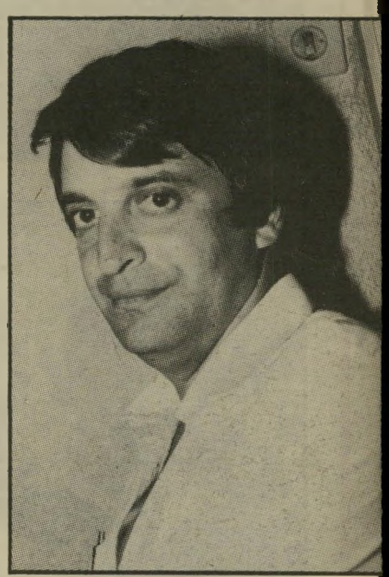
בסניף ירושלים של תנועת־החרות, השסוע מזה שנים רבות בין שר־התחבורה, חיים קורפו, ובין העסקן מאנשי דויד לוי, יהושע מצא, אין מי שיוציא מפיו מילה רעה על מרידור. „איני יודע במי הוא תומך, אבל אין לי ספק במה. דן הוא חרותניק באלף אחוזים, מחוייב עד הסוף לדרך ההיסטורית של התנועה, לארץ־ישראל השלמה. בשבילי זה מספיק."

כאן אין באמת מקום לשום ספקות. מי שמזהה באורח אוטומאטי עמדות ניציות, לאומניות, ימניות ואפילו גזעניות עם גיזרה שמנה, פרצוף גס והתנהגות המונית, כראי לו לשכוח את מרידור, ולהמשיך ולהיצמד לאריאל שרון. קשה אולי לעכל זאת, "אבל דן מרידור המשכיל, המוכשר, היפה, שעיניו החומות העצובות־משהו מסגירות רגישות קיצונית, ואפילו רוך, מעולם לא הסתייג מדרכה של ממשלת־הליכוד, ורואה את עצמו כחלק בלתי־ניפרד מהמורשת ההיסטורית של אצ"ל ושל תנועת־החרות.

דן מרידור תומך בהתנחלויות, בהפקעת האדמות הכרוכה בהן, בסיכוי ההתנגדות הפלסטינית שהן יוצרות, במילחמת־הלבנון שהרגה ופצעה אלפי אזרחים, בהידוק הקשרים עם דרום־אפריקה, במישלוח הנשק למישטרים הרצחניים ביותר במרכז־אמריקה, בהסכמים מרחיקי־הלכת ביותר עם המיסלגות הדתיות.

ותיקי מרכז־חרות אינם זוכרים נאומים רבים שלו, אבל ב־1970 הוא השמיע דברים שוצפים,

רביעי בחדרו של מזכיר־הממשלה דן מרידור, ומקבל חומר מעובד לחלוטין, בילעדי, המהווה את לוז מאמר יום השישי שלו.

מרידור נוהג לקמץ במתן מידע, והתידרוכים השבועיים שלו משאירים את הכתבים בתיסכול קשה. אותם העובדים עבור עיתוני האופוזיציה מתלוננים בגלוי על אפלייה, על תשובות לאקוניות, על יד קפוצה וצייקנית של המזכיר. חביבו של ראש־הממשלה, לעומת זאת, זוכה בטיפול מלכותי, מפרסם בכל שבוע טור בילעדי, מבלי שייאלץ לטרוח לשם כך. הכתב משלם את התמורה, כמובן. הוא תומך ביצחק שמיר בכל

כולם אהבו את אליהו

כל חברי־הכנסת אהבו את אביו של דן מרידור, אליהו, שנפטר ללא־עת בגיל 52. אליהו מרידור, שלא היתה לו שום קירבה מישפחתית ליעקב מרידור, היה מוותיקי אצ"ל בירושלים. הוא כיהן בכנסת הרביעית, החמישית והשישית, והיה פעיל בוועדת החוקה־חוק־ומישפט ובוועדת־החינוך־והתרבות.

מפא"ניקים ותיקים סיפרו שאליהו, שהיה גם הוא עורך־דין, היה איש כל־כך מקסים, עד שהם התקשו להאמין הוא באמת חרותניק.

נאומיו היו מתונים, בסיגנון ובתוכן. למשל, נאומו ב־30.3.60 שהציע אי־אימון בממשלת בן־גוריון בגלל חוסר־נכונותה של הממשלה להכיר באירגון המורים התיכוניים, הצטיין בטון קונסטרוקטיבי ושקט, כאילו היה ליברל־עצמאי. הוא הסביר שהצעת אי־האימון היא אקט פרלמנטרי נדיר, מתח בעקיפין ביקורת על הציונים הכלליים, שנקטו בצעד כה חריף בעניין שאינו מצדיק זאת, אבל דרש, בעדינות, את התפטרות הממשלה.

עמדותיו היו ליברליות. לא־דתיות (כמו של חבריו, נחום לוין ויוחנן בדר). ההומור שלו היה גם הוא מעודן ומנומס, וגרר תגובה מקבילה אצל יריביו. כששר־המישפטים הייקה, פינחס רוזן, העלה בכנסת את הצעת־החוק המפורסמת שלו, שהכירה במוסד „הידועה בציבור", הוא הקריא קטע העוסק בגבר „הידוע בציבור כאשה". אליהו מרידור היפנה את תשומת ליבו של השר, שלא היה בדיוק אליעזר בן־יהודה, למפיק בה"א במילה „אשה". רוזן נענה בלבביות גמורה: „את זה אפילו אני יודע," השיב.

בקול רווי התרגשות, בזכות נטישת ממשלת־הליכוד־הלאומי, שקיבלה על עצמה את הסכם הפסקת־האש בסיני. מינוי איש כמו שרון כשר־הביטחון, או רצח תלמידי־תיכון בגדרה באביב החם שקדם לפלישה ללבנון — כל אלה לא הרתיעו את מרידור מלעזוב מישרד משגשג של עורכי־דין בירושלים בשיתוף עם חרותניק אחר, יעקוב נחושתן, שנשלח לתפקיד דיפלומאטי לוושינגטון ולשרת בתפקיד כה בכיר את הממשלה שעוללה את כל אלה. כך גם במלחמת־הלבנון, או בפרשת הטבח במחנות־הפליטים. דן מרידור הוא חלק בלתי־נפרד מהמימסד האחראי לזוועות, והוא יהיה האחרון שיתנער מהאחריות הזאת.

● הצד השני של המטבע

ד ביוגראפים הרישמיים שלו לא קימצו במחמאות. מרידור התמנה לתפקיד מזכיר־הממשלה לפני שנתיים, עם פרישתו־מאונס של קודמו, אריה נאור, שפנה לעסקים פרטיים.

הרמיון ברקע של השניים היה מושלם. גם אמו של נאור, אסתר, היתה חברה ותיקה באצ"ל, וכיהנה במשך שנים רבות כחברת־כנסת מטעם חרות. בניגוד לאליהו מרידור, היתה אסתר רזיאל־נאור נציגה פרלמנטרית רועשת וקולנית, ומתנגדיה סברו שהיא מלאת־שינאה.

אריה נאור היה תשליל מרוייח של דן מרידור, מבחינת ההופעה החיצונית ותכונות־האופי. נאור עורר התנגדות כימעט אוטומאטית, מרידור ממש ממקד סימפטיה. הדר־פניו של מרידור, וקלסתרו של נאור, מהווים ניגוד שהוא כליל השלמות.

נאור הוא אינטליגנטי לא פחות ממרידור, אבל דן עולה עליו בפיקחות, ובכושר נדיר להתהלך עם הבריות ולזכות באמונם.

אשר לצד הפוליטי־אידיאולוגי: שני־הם חרותניקים גיזעיים מכל הבחינות, אבל דווקא נאור, תומך נלהב בדויד לוי וישונא מרשבע של אריאל שרון, נוטה ליתר פרגמטיזם.

מכל מקום, העובדה שבגין בחר צאצאים כל־כך מובהקים של המישפחה הלוחמת לתפקיד מזכיר־הממשלה הבליטה את החשיבות העצומה שהוא מייחס לתפקיד הזה. המזכיר נועד להיות שותף אינטימי לכל סודות הממשלה, ולצפונות ליבו של בגין עצמו. בגין היה זקוק לאישיות, שיוכל לרחוש לה אימון מלא.

אבל בכך לא סגי. בגין רצה שמזכיר־הממשלה יעריץ אותו ללא סייג. את ההערצה הזאת, שלה הוא זקוק מבחינה ריגשית כדי לתפקד, זכה בגין לקבל משני הבנים, השונים כל־כך איש מרעהו.

סיכום תכונותיו האישיות של דן מרידור, כפי שהן משתקפות מעשרות קיטעי־עיתונות עליו, ומשיחות עם מקורביו, הוא ממש מביך בחד־גוניותו.

דן נולד ברחביה, ועדיין גר בבית אביו המנוח. יש לו אח ואחות בכפר־אדומים, ואחות נוספת שהיא רופאה. אמו, רעננה, היא מרצה באוניברסיטה העברית לשפות עתיקות.

עם מינויו כמזכיר הממשלה הוא תואר כבעל תכונות אישיות נדירות. "פיקחות, הגינות, יושר אישי, צניעות," התמוגג בעל מאמר אחד. מרידור הערין את אביו (ראה מיסגרת), ותמונתו של האב מקשטת את לישכתו הצנועה במישרד ראש־הממשלה.

דן תואר כילד־טוב־ירושלים אמיתי. בוחל בפוליטיקה, שונא חשיפה בעיתונות, אינו יודע למכור את עצמו, נוסע למסיי־הסברה למען התנועה ולא מגיש אפילו חשבון־הוצאות.

עד למינויו הממשלתי סירב מרידור להתפרנס מהפוליטיקה, נמנע מכל התערבות בתכסכי סניף־ירושלים. בגין, שהתפעל תמיד ממרידור, חברו של בנו־הבכור, בני, נהג לשבח בפומבי את יפי־תארו, ודחף אותו ללא הצלחה למרכז המיפלגה ב־1973.

מרידור הוא אחד מארדיכלי שיטת־הבחירות הרמוקרטית למוסדות תנועת־החרות, ופעל רבות מאחורי הקלעים לשינוי אופי המרכז, בעל התדמית הביריונית. עם זאת, רצה מאוד להיבחר לכנסת התשיעית ב־1977, אבל לא פעל במיסדרונות, מחוסר נכונות נפשית "למכור את עצמו" כמוצר אלקטורלי.

עד היום קשה למקם אותו במפה הפנימית של תנועת־החרות. הוא נחשב, כמובן, כנאמנו של שמיר, אבל לא בסיגנון הראוותני המאפיין את רוני מילוא, למשל. מרידור ניסה תמיד לפייס בין דויד לוי ובין שמיר, ואף לקרב לשניים את ידידו האישי, יורם ארידור. כל התימרונים האלה בוצעו באורח מינורי, אבל הספיקו לעורר את חמתו של שרון ועוזריו, שבקשו להיבנות מהקרע בצמרת חרות.

שמיר אותת למקורביו שכובכו של מרידור עומד לדרוך בתנועה, ושהוא מייעד אותו למישרה בכירה בקבינט הבא שלו. משקיפים סבורים כיום שאין לשמיר סיבה להאמין שהוא ירכיב ממשלה בלשהי בעתיד, ולכן סיכוייו של מרידור ירדו מאוד, מאז הבין הציבור את שיעור ההתמוטטות הכלכלית והמדינית בעיקבות הרסתקת־הלבנון.

גם מרידור קורא היטב את המפה, וח"כים שונים בחרות אמרו השבוע להעולם הזה שהוא התחיל "לפזר את השקעותיו." מונח זה, שנלקח מעולמם של סרסורי־הבורסה, מרמז על נסיונותיו של מזכיר־הממשלה להדק את קשריו גם עם פוליטיקאים שאינם שייכים למחנה שמיר.

מרידור, שעולה בהרבה בכישרונותיו על הממוצע המקובל בחרות, סבור שכמה מאנשי־שמיר גורמים לו יותר נזק מאשר תועלת. קשה להתווכח עימו, אבל אין ספק שחלק מהבעיות נגרמות בעטיו של ראש־הממשלה עצמו, איש סגור הסובל מתיקשורת לקוייה עם הבריות.

מרידור איננו הרפתקן מטיבעו. בזהירות פרקליטית אמיתית הוא נמנע מלהסתבך. לכן סירב לקבל מישרת קונסול־הסברה בדרום־אפריקה, לכהן כנציב שרות־המדינה — תפקיד שאי־אפשר להצליח בו — ורחה את כל לחציו של מיכאל קליינר להכניס את ראשו הבריא למיטה החולה של פוליטיקה סטודנטיאלית.

מרידור ידע יפה שחברי־לליכודים מתנועת־החרות הם ביריונים, ושה־עיסוק שלהם בפוליטיקה הוא חוליגאני ומושחת מעצם טיבעו. הוא לא יצא, כמובן, נגדם ונגד שיטותיהם, אבל גם לא ליכלך את ידיו בחברתם. זהו דן־מרידוריזם קלאסי, לדעת הכל.

● שגריר בגין לעולם

ב תקופת בגין ייצג מרידור את ממשלת־ישראל בעיני העולם, הופיע על מירקעי הטלוויזיה בעשרות מדינות, הגן בטון הרך, הנעים והשקט שלו, על כל מעשי צה"ל בלבנון.

הוא הצליח לערב את בני בגין בפוליטיקה הממשלתית־מיפלגתית, והעמיד פעמים רבות את לישכתו לרשות בכורו של הבוס. השניים ניסו לתווך בין שר־האוצר, מרידור, ושר־הבריאות, אליעזר שוסטק, בזמן שביתת־הרופאים לפני שנה, ושיתפו פעולה בכל המהלכים לפני ואחרי התמוטטות המנהיג.

מרידור היה היחיד מאנשי־בגין המובהקים שהצליח להסתנן לצוות של שמיר בלי זעזועים. אורי פורת, היועץ לתיקשורת, הורחק, ויחד עימו גם יחיאל קדישאי והמזכירה, יונה קלימובצקי.

(המשך בעמוד 66)

מה עושה מזכיר הממשלה?

מזכיר הממשלה אחראי למעקב צמוד אחרי ביצוע החלטות־הממשלה, ויכול להפנות את תשומת־לב ראש־הממשלה לאי־ביצוע, או לביצוע כושל, של ההחלטות.

בכך טמון, כמובן, כוח פוליטי עצום. המזכיר משתתף בכל ישיבות הממשלה, מקבל את כל החומר, ולוא גם המסווג והסודי ביותר.

המזכיר מרכז את כל הצד המינהלי של מזכירות־הממשלה, והוא גם משמש כדובר. בתור שכזה הוא מתדרך את העיתונאים הישראליים והזרים, מקיים איתם קשר חברתי ומיקצועי קבוע, הוא גם מסייע לרציפות המגעים בין שרי־הממשלה ובין הכנסת.

ליד שולחן הממשלה (בבניין הכנסת) בין שמיר וארנס
שותף אינטימי לכל הסודות

מרידור עם יוחנן באדר
כולם היו לא־דתיים

מרידור יוצא מישיבת הממשלה
חלק בלתי־נפרד מהמימסד

הצטרף לדיינרס קלוב כרטיס האשראי המחייב אותך

רק פעם אחת בחודש

תענוג לשלם רק פעם בחודש

רק כרטיס דיינרס קלוב מאפשר לך ליהנות מהיתרון שבקבלת אשראי עד חודש ימים בארץ ובחו"ל. „דיינרס" מחייבת את חשבונך פעם אחת בחודש בלבד בכל בנק בישראל לפי בחירתך. כרטיס האשראי הבינלאומי של „דיינרס" מונפק בסניפי בנק דיסקונט, בנק לאומי ובמשרדי דיינרס קלוב. הכרטיס הבינלאומי טוב לשימוש בארץ ובחו"ל. תוכל להשתמש בכרטיס באלפי בתי עסק ברחבי הארץ ובמאות אלפי עסקים בחו"ל.

כרטיס דיינרס קלוב מכובד גם ברשתות השיווק הגדולות כגון: **המשביר לצרכן, אתא, כל-בו שלום, דריבסטור, דניש פלוס, אלסקה ספורטלייף, פולגת, קלאס, מצקין, סופר רוול, גלי, סטימצקי, לירוק,** בנוסף לבתי העסק המובחרים בכל ענפי המשק: מסעדות, מלונות, חברות-תעופה, סוכני נסיעות, השכרת רכב, בוטיקים, פרפומריות, מתנות וכו'.

הינך מחזיק בכרטיס „דיינרס". השתמש בו כדאי לך! אינך מחזיק עדיין בכרטיס „דיינרס" – דאג שיהיה לך!

הצטרף עוד היום
חייג „דיינרס" 03-295859

דיינרס קלוב ישראל בע"מ

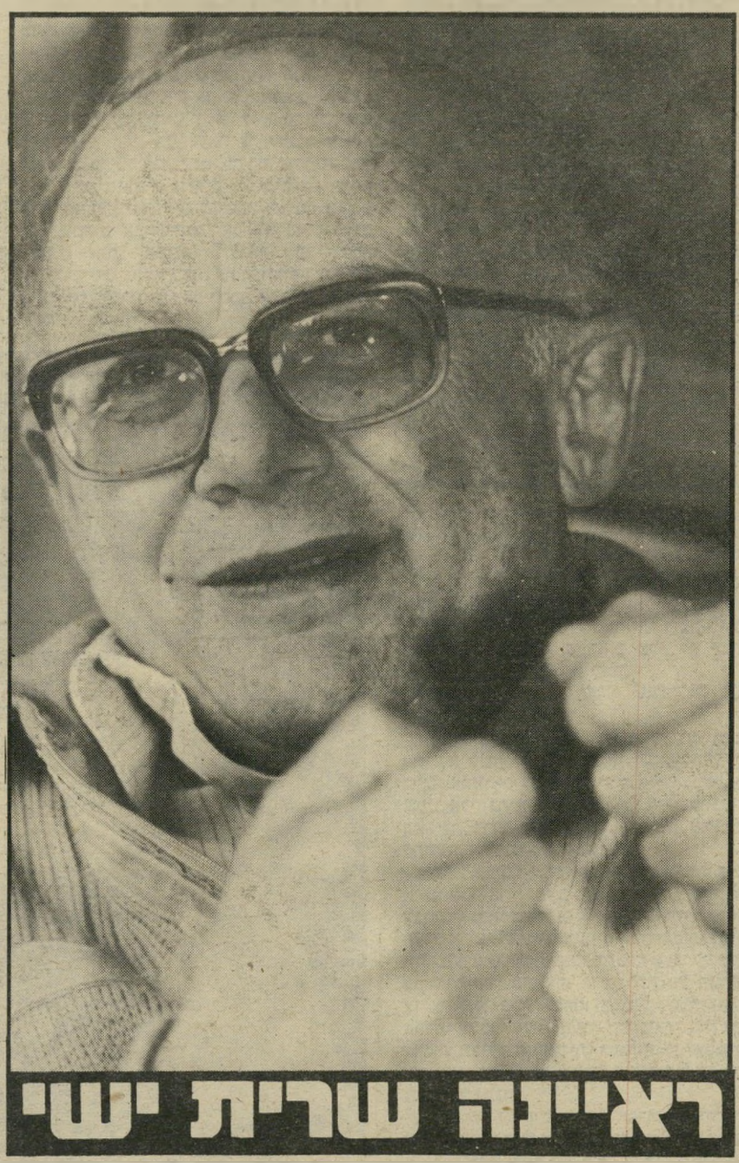
שד' רוטשילד 61, תל-אביב 65785. טל. 295858 טלקס 341485 ת.ד. 1392, תל-אביב 61013.

וימר יעקבסון טמיר

העיתונאי זאב שיף מספר על צברה ושאתילא, מעריך את הלחימה הפלסטינית בלבנון, מתאר את מה שקרה למפקדי צה"ל בעיקבות המילחמה ומספר על הקאריירה שלו ועל התחנות בדרכו העיתונאית

„נזהרתי מאוד מחברות עם שרון. היתה לי תחושה שאם אוכל מהקערה אני יכול לטעות"

„הפלסטינים הוכיחו במילחמתם שכאשר אתה נלחם על הבית והמישפחה, הלחימה שונה"

ראיינה שרית ישי

„זה לא נכון שאריק שרון לא הבין את לבנון. הוא לא הבין את עם ישראל. הוא בעט לכל הכיוונים"

„במילחמת יום־כיפור למדתי את הלקח החשוב: שעוצמה יכולה להפוך לחוסר־אונים"

„זה לא נכון להאשים את הלבנונים ששיקרו לנו. הם אמרו לנו בדיוק מה שהם חושבים"

„ציפורי היה האיש הכי מתאים לכמות אלי. הוא התגלה כאדם אמיץ נגד שרון, כאדם שיכול ללכת נגד הקיר"

„אני פוחד מפני אריק שרון!"

העיתונאי זאב שיף הגיע ארצה ממקום מושבו בוושינגטון, שם הוא עוסק במחקר במכון „קרנגי" לצורך פירסום סיפרו „מילחמת שולל", שכתב עם אהוד יערי. שיף הצליח לרכוש לעצמו שם של עיתונאי מכובד, אמין ומקובל, לא רק בארץ, אלא בעולם כולו. לא אסתכן אם אומר, כי שיף נחשב כיום אחד העיתונאים החשובים בעולם התיקשורת הבינלאומי.

פגשתי אותו לשיחה בדירתו בתל־אביב. הוא אומר לי שהוא אורח בדירה שבה מתגוררת כעת בתו. הוא ואשתו שרה נסעו לוושינגטון לשנה. הוא מספר שהם התחילו שם כמו זוג צעיר, תחילה קנו כוסות, מטאטא ולאט לאט החלו מרהטים את הבית.

שיף עבד קשה במילחמת לבנון ואולי יותר מכל עיתונאי אחר חזר והזהיר והיתרה מפני הנעשה בלבנון מפני אריאל שרון.

הוא היה האיש שקיבל לראשונה את הידיעה על צברה ושאתילא, עוד לפני שר־החוץ וראש־הממשלה. לפי העדויות בוועדת כהן גם לפני שר־הביטחון והרמטכ"ל. הוא היה האיש שרץ עם הידיעה המזעזעת הזו וניסה לאמת אותה בכל דרך אפשרית. הוא היה האיש שרץ איתה לשר־התיקשורת מרדכי צפורי.

זאב שיף אינו מגלה את מקור המידע שלו ושלא כבמיקרים אחרים קשה גם לנחש מיהו המקור.

הוא מספר שאפילו לאשתו לא גילה, למרות ששאלה אותו מיליון פעמים.

במכון המחקר „קרנגי" הוא כתב עבודה על המשולש סוריה־ארצות־הברית־ישראל, מאז עליית אסד לשילטון.

הוא מתראיין ללא הרף באמצעי־התיקשורת האמריקניים, אומר דיברי פרשנות, מפרסם מאמרים בחשובי העיתונים בארצות־הברית, ב„ניו־יורק טיימס" ואחרים. לאחרונה פירסם מאמר בכתב־העת הצבאי החשוב „ארמי־פורס ג'ורנאל", שבו ניתח את הרמה המיבצעית של החיילים הפלסטיניים במילחמת־לבנון. „נתתי להם קומפלימנטים שהם בעצמם הופתעו."

למאמר קרא „ההפתעה הפלסטינית". לדבריו בדק את עניין הלוחמה הפלסטינית אחרי שאריאל שרון, בראיון שנתן לאורי־

(המשך מעמוד 27)

אנה פאלאצ'י, כינה אותם פחדנים, לא־לוחמים.

המסקנה של שיף מעניינת מאוד: „היחידות הסדירות שחובאו לדרום־לבנון נכשלו והתמוטטו. לעומת זאת, המליציות ששמרו על מחנות הפליטים, על הבית והמישפחה, לחמו באומץ־לב בלתי־רגיל ועיכבו יחידות עילית של צה"ל. כך נוצר הפקק בצידון. בעין אל־חילווה הם ניהלו מילחמת־התאבדות מטורפת, שלא היתה דומה לגטו ורשה והיתה דומה יותר למצדה. הם הצליחו לעכב יחידות עילית שלא הגיעו לדאמור ולכן לא הגיעו למבואות ביירות. זה שוב מוכיח, שכשאתה מגן על הבית, הלחימה שונה."

שיף מציין באותו מאמר את הישגיהם של הפלסטינים ואת שביית שמונת החיילים, שאילצה את ממשלת בגין להגיע איתם למשא־ומתן, ואת העמידה המצויינת במצור על ביירות. הוא גם מצטט מפי מפקדי צה"ל בכירים, כמו מפקד גולני, דברים שמעולם לא פורסמו בארץ.

המאמר הזה, כמו מאמרים אחרים של שיף זוכים בתהודה ובתשומת־לב. שיף מקובל גם על החוגים הפלסטיניים. בפגישה שהיתה לנו – אורי אבנרי, ענת סרגוסטי ואני – עם יאסר ערפאת, ציטט ערפאת מאמרים של שיף ואמר שהוא קורא את כל המאמרים שלו.

באיזשהו שלב במילחמת לבנון היתה אפשרות ששיף ייפגש עם ערפאת. אך האפשרות נדחתה בעצתו של אחד מחברי המערכת. „לא גרשום שוקן," הוא ממהר לציין. „שוקן היה אז בחו"ל." מי מחברי מערכת „הארץ" התנגד לפגישה – אינני מצליח להציל מפיו של שיף, כשם שאינני מצליח להוציא שמות של אנשים אחרים. הוא דיסקרטי מאוד, לא ימכור את עצמו תמורת פירסום סיפורו או תמורת כל הון שבעולם.

יחד עם זאת הוא כן בצורה בלתי־רגילה. הפגישה איתו היתה עם עיתונאי שאינו עסוק כל הזמן בעצמו, עיתונאי שאינו חי למען הפירסומת האישית שלו, עיתונאי שלא מתענג בכל פעם ששמו מופיע בעיתון.

נדמה לי שהאיש הזה, בניגוד לאנשים אחרים במיקצוע, מאמין באמת ובתמים כי העיתונות היא בחזקת שליחות ולא דרך לקיום אגו־טריים.

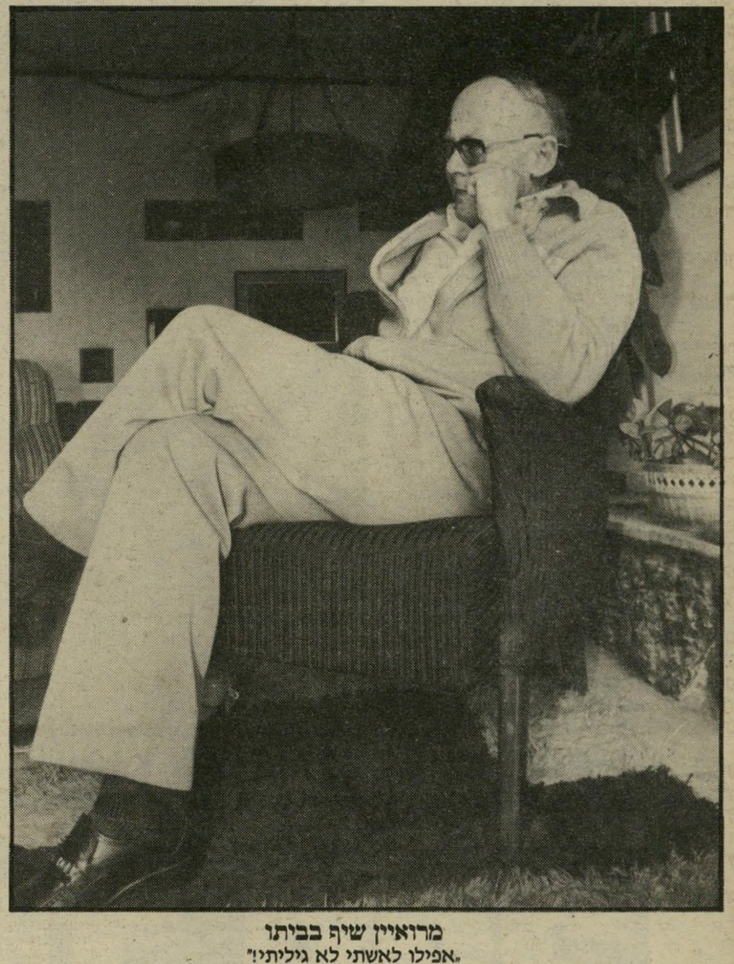
ממש על סף הדלת, לפני שאנחנו נפרדים, אומר לי שיף: „שמת לב לדבר מעניין – לא דיברנו בכלל על הספר שלי." ודאי ששמתי לב.

■ ■ ■

● כאשר נבחר אריאל שרון כשר־ביטחון, הוא בינם את הכתבים המדי־ניים ואמר להם כי הוא עומד להקל באמצעי הביטחון שיינקטו בשטחים. באותו יום ממש יצאת אתה במאמר בו אמרת בדיוק את ההיפך. בדיעבד מסתבר כי צדקת.

טילפנת אלי באותו יום ושאלת איך קרתה לי כזאת פאשלה. לא יכולתי להגיד לך שבמו עיני ראיתי מיסמכים שאמרו בדיוק ההיפך ממה שאמר שרון באותה מסיבת־עיתונאים.

שרון לא בדיוק ידע אז איך לנהוג בעיתונות. הוא התייעץ עם עיתונאים. היו לו אז ידידים רבים מהמיקצוע הזה. הם יעצו לו לפגוש באלה העוסקים בביטחון היומיומי. זה היה מובן שקל לו יותר לתת סקופים גדולים לכתבים המדיניים, שגם לא כל־כך מבינים בביטחון השוטף. ראשם נתון למקום אחר ורובם, אם לא כולם, אינם מבינים את הנושא הצבאי. כך קרה ששר־הביטחון, תחת לכנס את הכתבים הצבאיים, כינס את המדיניים שפירסמו את דבריו בלי לשאול שאלות.

מרואיין שיף בביתו
„אפילו לאשתי לא גיליתי"

● מתי חל הנתק בינך לבין אריאל שרון?

לא יודע אם המלה נתק היא המלה המתאימה. נתק זה מאשה, מידיד־נפש. אני מכיר את האיש שנים רבות, הוא ישב פעמים רבות על הכסא שאת יושבת עליו עכשיו. סיקרתי אותו כקצין־צבא, כאלוף־פיקוד, כראש מה"ד.

● מתי עמדת על טיבו?

מזמן. אבל מאחר שלא התחנתני איתו, הוא לא נתן לי נדוניה ולא חייתי יחד, זה לא הפריע לי. אני גם יכול לומר לך, שאני חייב לו לא מעט כמקור, בשעתו. ואתה לא חייב לאהוב את המקור. גם למדתי ממנו דברים בתחום הצבאי ביטחוני. עמדתי על טיבו כאדם וזה לא העלה ולא הוריד בעיתונאי. טיפלתי בו גם כשהיה שר־החקלאות, עקבתי אחריו. יש לי רושם שבאיזשהו מקום, בשנות ה־70, הוא תפס שאני לא בכיס שלו, שאותי לא מוזיזים כמו איזה כלי במישחק שח־מת. דבר אחד אני יכול להגיד לך — לא שנאתי אותו אף פעם.

● גם היום לא?

אני לא שונא אותו. אני פוחד ממנו. נפל בן של חבר קרוב מאוד שלי, הילד הזה כמעט נולד לי בידיים. אני אמנם לא חש טינה כלפי שרון, אבל יש לי כאב מסויים.

● מתי התחלת לפחוד משרון?

כשהגעתי למסקנה שהוא עלול לשחק על כל הקופה הלאומית.

● מה מניע איש בזה לשחק על כל הקופה הלאומית?

מה מניע מנהיג כמו סטאלין — ואני לא רוצה להעלות על דל שפתי שמות אחרים — לשחק על קופת האומה? מה מניע אדם כמו משה ארנס, לקבל אחריות עצומה ואיומה שכזו? אילו הייתי רוצה, לא היתה לי בעיה להיות חבר שלו ולאכול

„לסקר מילחמה שלך ולסקר מילחמה של אחרים זה לא אותו הדבר. בקמבודיה ובחאילנד ראיתי דברים נוראים, אנשים מתים מחשישות ורעב, אבל זה לא היה כמו במילחמת־הלבנון, שבה נלחם הבן שלי"

ישר מהצלחת בכרה המרכזית, לשכב על הגב ולקום בבוקר ולקבל אינפורמציה לעוסה. אחרים עשו את זה, ואל תבקשי ממני להזכיר שמות.

אני נזהרתי, נזהרתי מאוד, כי היתה לי תחושה שאם אוכל מהכרה המרכזית, אני יכול לטעות ולהטעות אחרים, הבנתי שאם אני רוצה להיות ישר עם עצמי ועם הקוראים שלי, לא יכולה להיות שותפות ביני ובין שרון.

● ודאי קרה משהו שהדליק את האור האדום.

מה שקרה, קרה אצלי בפנים. לא ביני ובינו. הוא לא עשה לי רעה אישית. להיפך, קיבלתי הרבה איתותים לבוא להתקרב אליו. בכלל, מי שפנה אליו בתקופה מסויימת לא היתה לו בעיה. בתחילת דרכו כשר־ביטחון הדלתות שלו היו פתוחות, אחר־כך נעשו טעויות.

אני לא זוכר שהיה לי אי־פעם ויכוח אישי איתו, לבד אולי, פעם בשנות ה־70, כשכתבתי לכסיקון צבאי ביחד עם איתן הבר. איתן כתב את הערך אריאל שרון, ולדעתי הוא היה סופרלטיבי יותר מערכים אחרים. הבר כתב כי טענו על שרון כי ב־73 הפר פקודות. שרון רתח על זה. הוא צילצל אלי ואמר שהוא מצטער שכך נכתב. אמרתי לו כי לדעתי, הערך הגון מאוד. הוא אמר שיגיש תביעה מישפטית. הסברתי לו, שלמרות שלא אני כתבתי את הערך, לא אנטוש את הבר וכי ביחד נתגונן.

סופו של עניין הוא נסוג. אפרופו, עורך־הדין שלו דאז הוא כיום אחד משונאיו הגדולים ביותר, זה עורך־הדין אריה מרינסקי, שהתייצב לצד ועד עובדי מישרד־הבטחון נגד שרון תמורת שכר סימלי של שקל.

אני עצמי הבנתי שעם אריק אין חברים, ואני מבין היטב שמי שרוצה לעשות עבודה יסודית, צריך להזהר מאוד מחברויות כאלה, כי זו אהבה התלויה בדבר, ואני לא מאמין באהבות כאלה.

כשאריק בא למישרד־הביטחון, הוא לא הרגיש נוח. נתתי לו מאה ימי חסד ואז פירסמתי סידרת מאמרים מאוד שקטה, על תפיסת עולמו. הרמתי טלפון, כי לימדו אותי שצריך לקבל תגובה. ביקשתי פגישה. אצל אריק זו היתה חצר ביונטית והפגישה לא יצאה לפועל. אף פעם לא אמרו לי שלא ייפגש איתי. להיפך, אבל בסופו של עניין לא נפגשנו.

בכלל, הלישכה שלו הצטיינה בכך שמעולם לא הצליחה לעמוד בלוח־זמנים. הלישכה שלו הצטיינה בהמון ביטולים של הרגע האחרון, כל העניין מאוד קפריזי. אלופים היו ישובים אצלו שעות בחדר־ההמתנה, ולא הצליחו להיכנס אליו. תראי כמה פעמים ביטל הופעות שנקבעו מראש.

כמסתכל מהצד, ידעתי שהוא יגיע מהר מאוד לחיכוכים עם אנשים. את וראי זוכרת את התפטרותו של יושב־ראש התעשיה האווירית, שהתפטר על הרקע שאריק שרון שר־הביטחון אינו עונה למיכתבים שלו. מי שיעץ לו בנושא העיתונות גרם לו נזק. היו לו כמה עיתונאים שחשבו שהם עושים לו טובה, מן עיתונאי־סתר כאלה, ותראי למה הם גרמו — לקרע בינו ובין ועדת־העורכים.

הוא בא לפגישה עם הוועדה, אחרי שתודרך על־ידי אחד מעיתונאי־הסתר שלו, שגילה לו מה ישאל ואמר לו מה יענה. הם, הוא והעיתונאי חשבו שזה לא ידוע. אני ידעתי מה קורה אצלו, כמו שאני מציץ לחדר־המיטות. אבל אותם עיתונאי־סתר שיעצו לו, הביאו אותו לידי קרע עם ועדת־העורכים. קרע שלא היה להם מהתקופה הבריטית.

■ ■ ■

● כמה שנים אתה כתב צבאי?

שנים רבות. תמיד רציתי להיות כתב צבאי, אלא שבתחילה עסקו בזה אחרים — חביב כנען, נפתלי לביא — זה היה בתחילת שנות ה־60. קודם לכן עסקתי בסיקור המשק ההסתדרותי. סיקרתי מישפטים מפורסמים כמו מישפט שורת־המתנדבים, משפט קסטנר, כפר קאסם. הייתי כתב לענייני מישטרה במקביל עם אורי רן. הייתי כתב אזורי, עברתי כל מיני סוגים של כתבות. ודבר אחד את מוכרחה לציין: מהיום הראשון שלי בעיתונאי, אני עובד בהארץ. אני בן־אדם נאמן ושמרן.

● אתה יליד האריץ?

לא. אני יליד צרפת. הגעתי ארצה בגיל 3, ישר לתל־אביב, והתמונה הראשונה שאני זוכר היא שמישהו מעביר אותי לערבי בסירה.

הורי הגיעו לצרפת מפולין, מפני שאח של אבי גר שם, באיזור של כורים, שהתרכזה בו קהילה פולנית. אבל אין לי שום קשר להיסטוריה הצרפתית שלי. הדבר היחיד שיש לי מאז, זה דרכון צרפתי, שניצלתי כשהייתי צריך להגיע לעדן, כדי לסקר את מילחמת תימן.

אבי היה פועל ועלה ארצה מטעמים ציוניים. פה עבד כמעט כל ימיו במאפייה, ובגיל די מאוחר הפך מנהל־חשבונות וכספים של חברה ליבוא שעונים. הוא עובד עד היום ונוסע במהירות מופרזת במכונית שלו, ויש לו כבר נינה. לא מזמן שימח אותנו בננו, כשנולדה לו בת, והוא הפך אותי לסב.

תמיד רציתי לעסוק בכתיבה והצעתי את עצמי להארץ עוד כשהייתי במרים של סגן־מישנה. בר בבר עם עבודתי העיתונאית סיימתי את לימודי. אני לוקח את עבודתי ברצינות ומשתדל להיות ישר עם עצמי ועם הנושא.

● עם השנים הצלחת ליצור לעצמך שם של עיתונאי אמין, רציני, מכובד ומאוד מקובל על כל הצדדים. איך מצליחים ליצור דימוי כזה בג'ונגל העיתונאי?

בקאריירה מסוג זה, יש עליות וירידות חדות. יש טיפוס איטי במעלה לא תלול, ובסופו של דבר אתה מגיע לרמה מסויימת. שבה אתה קוטף את פירות ההשקעה בת השנים. בתחום הביטחוני קשה לעשות סקופים מרעישי עולם, כי יש צנזור.

בכלל, אני לא מחשיב גדול של סקופים. לא זה מה שחשוב. מישהו זוכר שאני פירסמתי ראשון את זה שהסורים התחילו להטות את מקורות־הירדן? מישהו זוכר? גם הבוס שוכח. רק העיתונאי זוכר.

מה שחשוב לעיתונאי הוא קשר טוב לנושא שהוא עוסק בו ולמקורות האינפורמציה, יכולת להבין עניין כשהתשבץ מלא רק בחלקו, לתת פרשנות נכונה ולעשות כמה שפחות טעויות.

■ ■ ■

● כמה מילחמות סיקרת במשך הקאריירה הארוכה שלך?

ב־1965 הייתי מגוייס כחייל. כעיתונאי

„הבנו לכהים לחלוטין. אוטובוסים הביאו תורמים מהבונדס, לעמוד על הטראסה ולראות איך מפגיזים עיר. זה הפך להצגה"

סיקרתי את ששת־הימים, את ההתשה, את יום־הכפורים, את הפעולות באמצע וגם מילחמות של אחרים, כמו מילחמת וויאט־נאם, פעמיים קפריסין, ואם את רוצה היסטוריה, אז גם את מילחמת תימן.

הגעתי לשם במטוס דרך אדיס־אבבה וג'יבוטי. הצגתי את עצמי כעורך־דין. בוויאט־נאם סיקרתי את המילחמה מטעם העיתון. ישבתי שם כמה שבועות. עשיתי שליחויות. אני מאחל לך שיהיו לך חצי מהשליחויות שאני ביצעתי.

הייתי במישלחת הראשונה שיצאה לבריית־המועצות. זה היה המיפגש הגדול של ישראלים עם ציבור יהודי בברית־המועצות, בפעם הראשונה מאז קום המדינה.

● מה ההבדל בין סיקור מילחמה שלך ומילחמה של אחרים?

הבדל עצום. הייתי בקמבודיה ובתאילנד. ראיתי דברים נוראיים, אנשים מתים מתשישות ורעב, ויש הבדל כשזה קורה לעצמך ובשרך או כשאת מכסה מילחמה וטעויות של אחרים. זה לא שלך, זה כמו ההבדל בין ידיעה על שיטפון בגנגס, שבו נהרגו אלף אנשים ובין ידיעה על תאונת־דרכים ברחוב השכן, שבו נהרג אדם אחד. אתה עומד מהצד ומשקיף על הדברים. אתה לא חש את הכאב בחריפותו.

„אלופי צה"ל היו מחכים אצל שרון ששת בחדר־ההמתנה, ולא מצליחים להגיע אליו. הוא הצטיין בכך שאף פעם לא עמד בלוח־זמנים, בביטולים של הרגע האחרון. ברור לי שהחיכוכים עם האנשים לא יאחרו לבוא"

● נתקלתי גם בתופעה שבתבים זרים צעירים ולמודי מילחמות, בכל שיהיו, מסתחים סימפטיה לאחד הצדדים. גם לך זה קרה?

הסימפטיה היא ברדר־כלל יותר פוליטית. רק לאחר מכן, כשאתה מכיר את האנשים, ההתייחסות הופכת אישית. זה לא כמו לסקר מילחמה שלך.

בשל"ג בני היה במילחמה ומצאתי את עצמי נוסע יותר לגיזרה הסורית, כי הוא שירת שם, והבן של אחותי היה במילחמה. ואני מצאתי את עצמי שמח שהם שם ולא נלחמים בפלסטינים ומפגיזים ישובים. מצאתי את עצמי שמח שהם מול הסורים, ושאם ייאלצו להילחם, ילחמו צבא מול צבא ולא צבא מול אוכלוסיה אזרחית. אז בטח שההתייחסות למילחמה שלך היא אישית, ישירה וריגשית. זה טבעי.

● מה קרה לך ריגשית בוויאט־נאם?

כשראיתי את העם יוצא־הדופן הזה, העם הגיבור הזה — ואין לך מושג עד כמה הוא גיבור — ואת מה שהוא עבר, ברור שזה השפיע עלי, ברור שנוצרה הצטברות של רגשות.

● האם נטית לטובתו של צד מסויים?

האמת היא שלא פגשתי בדרומיים. רק בצפוניים, והבינותי שהאמריקאים לא ינצחו וויאט־נאם. רק באחרונה, בספטמבר, כתבתי מאמר לניו־יורק טיימס, שזכה להדים רבים. שם המאמר היה: המארינס בלבנון – משימה בלתי אפשרית. הסברתי שמהסתכלות על מה שקרה לנו הקטנים, שלא יכולים להצליח, אפשר ללמוד על הסיבות שמהן גם האמריקאים לא יכולים להצליח. גם אנחנו ישבנו בשדה־התעופה ונדפקנו, כי שום אף 16 לא עושה רושם על ילד שמחזיק ר־פ־ג. זה לא אומר לו כלום וזה לא מזיז לו ואי־אפשר לנצח את הילד הזה, ואם האמריקאים יתקדמו פנימה לתוך לבנון, הם יהפכו צבא־כיבוש.

בכלל, אי־אפשר לנצח את הצבא הלבנוני, כי הוא פוליטי ואת זה תפסתי כשהייתי בוויאט־נם.

ודאי שאם האמריקאים רצו, יכלו לפוצץ את הצפון, אבל במילחמה יש מיגבלות שאינן צבאיות. אסטרטגיה זה לא רק תותח ואווירון מול תותח ואווירון.

■ ■ ■

● טוענים כנגד שרון, שהוא לא הבין את לבנון.

בולשיט. הוא קודם כל לא הבין את עם ישראל! הוא בעט, ותראי מה קרה לצבא, תראי מה קרה למורל. יש רווייה וזה לא נגמר.

אי־אפשר לעשות הכל עם הצבא. יש התקוממויות. אי־אפשר להזיז את החיילים בלי להסביר להם, בלי שתהיה הצדקה, והמטכ"ל לא בלע כל דבר ששרון האכיל אותו, ותראי מה קרה עם צברה ושאתילא. עם ישראל לא בולע הכל.

● בנושא לבנון לא רק אריק שרון נכשל, גם ראשי הצבא נכשלו בהבנת לבנון.

זה היה כישלון מסוג אחר, כישלון מוסרי. זה לא נכון להאשים את הלבנונים ששיקרו. הם אמרו לנו בדיוק מה שהם חושבים — כך וכך אנחנו רוצים מכם. מהיום שבאו לרבין ואמרו בואו לביירות. הם לא אנסו אותנו.

יצאה אליהם מישלחת של קצינים בכירים של צה"ל, והם אמרו במפורש — אנחנו לא נילחם עם הסורים, אם אתם מצפים מאיתנו להילחם בסורים, אל תבואו. הקצינים חזרו מזועזעים, אפילו האלוף דרורי, שהוא חייל מאור ממושמע, שקט ושתקן, חזר מהפגישה ואמר אי־אפשר לסמוך עליהם.

● אז למה בכל זאת סמכו עליהם?

במיקצוע הצבאי יש אלמנט לא קטן של אופורטוניזם. הקצינים הצבאיים צריכים לשים לב לאן נושבת הרוח הפוליטית. אז היו ששתקו והיו שריבו בקול ענות חלושה.

● ומה עם זה שקציני צה"ל הלבו שבי אחרי ארוחות השחיתות ומיסע־דות־הפאר של ג'וניה?

יש קצין אחד, שאני יכול לאשר לך שלגביו זה לא נכון — האלוף אמיר דרורי.

כתב־צבאי שיף במעוז בתעלה

„הבן שלי היה במילחמה!"

● שרון לא שמע ולא ראה נכון?

הוא החליט שזה הכי חשוב בעולם להיכנס ללבנון, וזהו. איש לא יכול היה לשנות את רעתו. ואי־אפשר להאשים את באשיר ג'מאייל. הוא אמר לנו בדיוק למה הוא מצפה מאיתנו. וזה לא היה שחור ולבן. גם בצבא היו כאלה שחשן בזה.

● אם שרון לא היה מוכן להקשיב, למה איש לא ריץ עם זה לבגין?

מה זה היה עוזר? את יכולה לחשוב על ציפורי מה שאת רוצה, אבל עובדה שהאיש היחידי שהם סמכו עליו, היה ציפורי. עובדה שהם באו אליו.

■ ■ ■

● וציפורי מביא אותנו לסרשת צברה ושאתילא. איך זה שאתה ידעת על הנעשה לפני שר־הביטחון, לפני ראש־הממשלה, לפני שר־החוץ?

אני לא ארבר על מקורות אינפורמציה. כשהזמינו אותי לוועדת־החקירה, עמדה בפני השאלה מה יקרה עם יאלצו אותי לגלות את מקור האינפורמציה. החלטתי שאני הולך לכלא ולא מגלה. אמרתי לוועדה שאני מבקש לא להביא לקונפליקט עם אנשים המוכנים לפנות לעיתונאים ולהגיד את אשר על ליבם. אני שמח שהוועדה הבינה לליבי.

לעולם לא אגלה את מקור האינפורמציה שלי. גם אשתי אינה יודעת, היא שאלה אותי מיליון פעמים. כתי לא יודעת. היא אמרה לי — אבא אתה לא סומך עלי. ודאי שאני סומך, אבל לא רוצה לגלות. יש לי חוב מוסרי. אם האיש היה מאשר לי לגלות, הייתי מגלה. שאלתי אותו והוא אמר לי — לא.

● מתי הודיעו לך על הנעשה?

הודיעו לי משהו לפני 8 בבוקר ביום שישי.

● האיש שמסר לך את האינפורמציה רצה לדפוק את שרון, או שנחרד מעצם המעשה?

לא דיברנו על שרון, דיברנו על הסיטואציה. היה לי ברור שהוא לא מצלצל בשביל לספר לי רכילות.

● מה עשית עם האינפורמציה?

היה לי ברור שצריך לבדוק. הרמתי טלפונים ולא הצלחתי לבדוק.

● למי טילפנת?

למטכ"ל, למודיעין, למקורות אחרים.

● למה לא לשר־הביטחון?

בשביל מה? כשאני יודע שאם הידיעה נכונה, זה קשר ישיר אליו, אז בשביל מה לצלצל — זה כמו לפתוח לאריה את דלת הכלוב.

הבעיה שלי היתה מה לעשות. לא ידעתי איך לאמת את הידיעה. פניתי לקשב מיקי גורדוס, ולא אמרתי לו כמה מדובר, רק אמרתי — מיקי, תעשה לי טובה, תאזין ותשמע אם יש דברים יוצאי־דופן ברשתות.

● הוא שמע?

לא. הייתי בבעיה, לא היה לי עיתון לפרסם בו את הידיעה, זה היה יום שישי. הייתי צריך להחזיק את הידיעה בבטן, אבל מצד שני היה לי יותר זמן לבדוק. החלטתי שציפורי זה האיש הכי מתאים לבדוק את הידיעה.

● למה דווקא ציפורי?

מתוך סיבה פשוטה, הוא היה סגן־שר־הביטחון לשעבר. היו לו קשרים עמוקים במערכת. וציפורי הוא אדם שהתגלה כאמיץ וכמי שיכול ללכת גם נגד הקיר. ידעתי שיש לו קשר לשמיר, שהיה אז שר־החוץ, וכשבאתי אליו הוא התחיל לחפש את ראש הש.ב ואת ראש אמ"ן, ואז הסתבר, תוך השיחות שהתנהלו כשהייתי בחדר, שכל האנשים נמצאים בדרך לירושלים לפגישה דחופה עם שרון אצל שמיר. אמרנו לעצמנו שזה המקום הכי טוב לבדוק. ולכן בא הטלפון לשמיר.

● רק ששמיר לא ידע שהיית בחדר.

נכון, אלה היו הטענות לציפורי: „למה השארת את שיף בחדר?"

● למה באמת השאיר אותך בחדר?

זו לא היתה שיחה פרטית, זו היתה אינפורמציה שאני מסרתי לו. הלכתי מציפורי עם סימני־שאלה, ואז התקשרתי לגורדוס וחזרתי וביקשתי ממנו להאזין.

● מדוע עשית כל־כך הרבה בדיקות. האם המקור שלך לא היה מספיק מהימן?

המקור שלי לא ישב שם. המקור ישב כאן, וקיבל את האינפורמציה מצד שני.

● למה קפצת על האינפורמציה שלו?

כי הרגישות שלי הגיעה לשיא. אני ראיתי את האסון מסביב לביירות והגעתי לקצה גבול הרגשות. ראיתי איזה אסון עומד לקרות. הבנתי את התפנית האיומה. זה רמה בעיני למטוס סאבנה שנחטף בזמנו. זה כאילו שהמשחררים של המטוס עלו עליו וירו בנוסעים.

הרי אנחנו באנו לשחרר את לבנון, לא להרוג את תושביה. הורדנו אש בביירות וכתשנו את התושבים, ואלה שנתנו את הפקודות לא הבינו איזה דבר נוראי זה יעשה לנו. גבע היה רק סימפטום. התקהינו לחלוטין. אוטובוסים התחילו להביא תורמים של הבונדס, שיעמדו על הטראסה ויראו איך מפגיזים עיר. זה הפך להצגה.

חשבתי לעצמי שזה בית־משוגעים. הרי באנו לשחרר את הלבנונים. פיתאום אנחנו הורגים לבנונים. יריתם בצבא אמרו לי — קחו לנו הרגשות. תת־אלוף ירון אמר — צריך להוודות. איבדנו רגישות. והרי אין פירוש אחר, איבדנו רגישות.

ואני יושב בחדר אתך עם ציפורי, ורואה אותו מרים את הטלפונים, וסף־הסבלנות שלי נחלש. אמרתי לציפורי — אני לא אעלים שריברתי איתך, זה לא אוף־דה־דקורד, זו אינפורמציה שהבאתי אליך וזו אינפורמציה חשובה, ואני לא

„אשתי שאלה אותי מיליון פעם מי היה המקור שגילה לי על צברה ושאחילא. לא אגלה לה. אני חייב למקור חוב מוסרי"

חופשי, ולא אוכל להסתיר שנפגשתי איתך. ציפורי אמר: „אני נוסע לירושלים ונראה מה יקרה."

ואז, כששמיר אמר שהוא לא ידע, ציפורי קפץ ואמר: „הרי אמרתי לך את זה." אנשים כאותה ישיבה אפילו לא ידעו שאני מקור הידיעה. שימעון שיפר, הכתב המדיני של קול ישראל, פירסם שאני האיש שמסרתי את האינפורמציה לציפורי ואז תקפו את ציפורי.

■ ■ ■

● לקחת חופשה מעבודתך בכתב צבאי ואתה נמצא בעת בוושינגטון.

(המשך בעמוד 69)

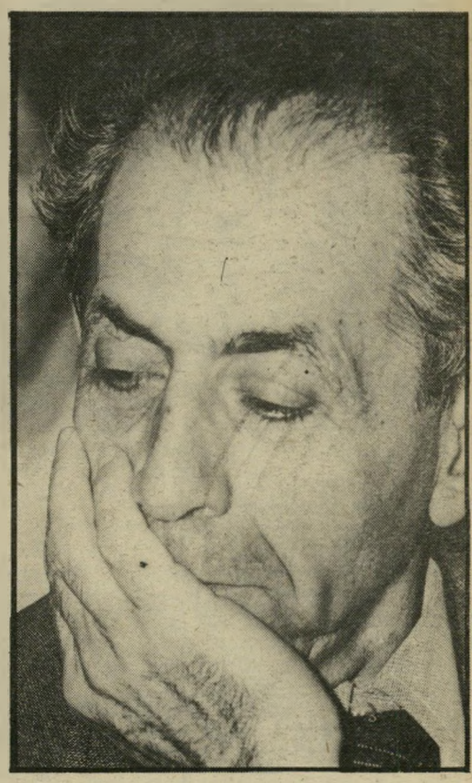

עיתונאי שיף כמראיין עימות בגין־פרס

„גם בגין לא ידע!"

והראייה כתובה שחור על גבי לבן. מבחינה צבאית, הערכתי שלמרות שיש להם עוצמה אדירה, הם לא ינצחו. בפעם הראשונה הבינותי בצורה מוחשית, איך עוצמה הופכת לחוסר־אונים. איך כוח יכול גם לא להתממש, ולא משנה כמה אתה חזק.

זה היה בשבילי הלקח הכי חשוב ממילחמת

שלמה הילל:
„משטרה ללא אמינות לא ממלאת את חובתה!"

קשה מאוד למצוא מישהו מתוך המישטרה שיסכים להביע את דעתו על הנעשה בה עכשיו. אפילו אנשים שפרשו מהמישטרה סירבו לדבר על הנושא. אחד שיש לו דיעה והוא גם מוכן להגיד אותה בפומבי, הוא שר־המישטרה לשעבר, שלמה הילל.

אני חושב שהמצב הוא רע מאוד היום במישטרה. אינני יודע פרטים מדוייקים, אבל נראה לי שהדברים מחייבים בדיקה יסודית מאוד. יש כאן מערכת־יחסים משובשת בצורה כזאת שהאמינות של המישטרה נפגמת. ומישטרה ללא אמינות איננה יכולה למלא את החובה המוטלת עליה.

● **אתה חושב שהיה צריך להיזת שר־מישטרה שיתעסק רק במישטרה ולא יהיה גם שר־סנים?**

הענין איננו על כמה מישרדים הוא ממונה. השאלה היא כמה זמן הוא מקדיש להם ובאיזו מידה הוא מטפל בהם.

● **אתה אומר שהמצב מחייב בדיקה יסודית. מי יבדוק? בדרך־כלל המישטרה בודקת דברים כאלה.**

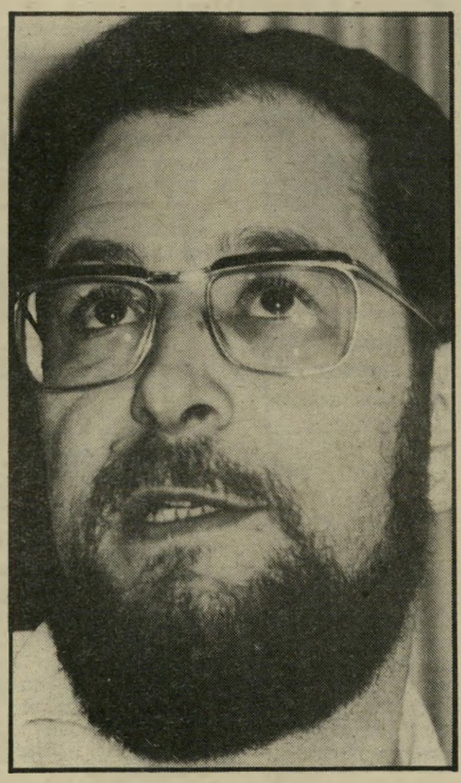
אחד הדברים הראשונים שעשה השר הנוכחי יוסף בורג עם היכנסו לתפקיד היה מינוייה של ועדת ציבורית שתחקרה את המישטרה. אני חושב שהיום יש פי אלף יותר סיבות להקים ועדה ציבורית כזאת, שתבדוק את דרך פעולת המישטרה ואת מערכת־היחסים המשובשת בין השר ובין המישטרה ובין כולם לכולם.

● **האם בזמנך היו האזנות־סתר?**

לפי מיטב ידיעתי מעולם לא היו. אגב, אם הטענה שהושמעה אתמול בטלוויזיה בדבר פרטים לא מדוייקים, שנמסרו לשופט, שאישר את צו־ההאזנה, אני חושב שזה דבר חמור מאוד מאוד והאחראים צריכים לתת את הדין על כך. אם הטענה נכונה, כמובן.

● **מי הם האחראים לפי דעתך?**

כל דבר של ביקורת אני משמיע כלפי השר ולא כלפי האנשים הממלאים תפקידים.

ישראל לאו:
„אפשר להקים מחיצה סביב הקבר של תרזה!"

בשבוע שעבר פורסם בעיתון „הארץ" מאמר מאת הרב משה זמר, הטוען שלא זו בלבד שההלכה אינה אוסרת קבורת לא־יהודי בבית־קברות יהודי, אלא אף מצווה על כך, משום דרכי שלום. מייד טילפנתי לרב ישראל לאו ושאלתי אותו – אם נכון הדבר, איפה היו כל הרבנים השפויים במשך השנה האחרונה? מדוע לא סיפרו לנו על כך ומדוע לא נסגרה המרשה מייד, תוך הסתמכות על הכלל „משום דרכי שלום?"

עם כל הכבוד לרב זמר, מול מועצת הרבנות הראשית, חזקה עליי דעתה של המועצה. אגב, היום פורסם מאמר מאת הרב גורן בעניין זה, המדגיש את חומרת האיסור על קבורת גויים בבית־קברות יהודי. אף אחד לא יטען נגד הרב גורן שהוא מהמחמירים. הוא הרי ידוע כהיפך מהמחמירים.

● **איזך מסכים עם דעתו של הרב זמר?**

לא.

● **ואם כבר נקברה הגופה, האם אין איזה פסוק בהלכה האוסר את העברת הגופה, מפני כבוד המת?**

לא. ההלכה אינה פוסלת העברת גופה. דבר שיגרתי הוא שעושים זאת. כשאדם נקבר ולאחר מכן מתברר שהחלקה שבה הוא נקבר נמכרה למישהו אחר, מוציאים את הנפטר מהקבר ומעבירים אותו. זה אמנם מצער, אבל זה קורה.

● **אחרי כל מה שעברה מישפחתה של תרזה אנגלוביץ, האם אי־אפשר למצוא איזה סיתרון מכובד?**

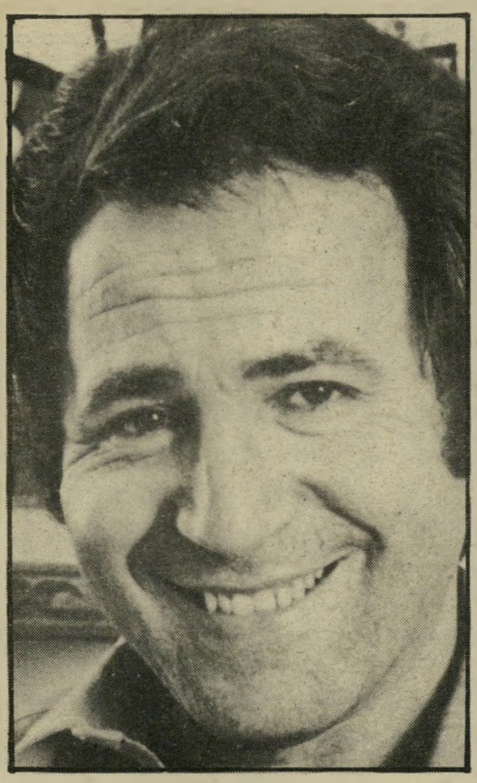
אמנם הגופה הזאת עברה תלאות רבות. צריך לעשות הכל כדי להעניש את מי שהוציא את גופתה ללא רשות. וגם צריך להעניש את מי שזייף את תעודת־הפטירה. ללא הזיוף לא היתה מתרחשת כל הטרגדיה הזאת. אגב, הגברת אנגלוביץ מעולם לא רצתה להתגייר, וטעמיה היו עימה. מרוע החליטו מקורביה לגייר אותה אחרי מותה, מי אמר שהיא לא רצתה להיקבר בין בני אמונתה?

● **יש לך איזה סיתרון לעניין?**

יש לי הצעה שאולי יכולה לחסל את הפרשה. להשאיר את הגופה במקומה ולהקים סביב הקבר מחיצה. לפי דעתי, זה יפתור את בעיית המקום, אבל ידגיש ויבליט את עובדת היותה שונה. אני מציע שנחכה לתוצאות הבג"ץ.

● **ואם הבג"ץ יחליט להשאיר אותה במקומה ללא הקמת מחיצה?**

אז תראייני אותי שוב.

יגאל עילם:
„י"א באדר מסמל את ההחלטה שלא לנטוש!"

לקראת י"א באדר סיפרנו לילדים את סיפור תל־חי, אבל הילדים שלנו הם מהסוג שיש לו שאלות קשות. „אם הם עזבו את תל־חי בי"א באדר, אז למה את אומרת שזה תאריך המסמל את העמידה בגבורה ואי־נטישת הנקודות בגלילי?" שאל בני. לא היתה לי תשובה, אבל היה לי מיספר הטלפון של ההיסטוריון יגאל עילם, ואליו הפניתי את שאלתו של בני.

קודם לנפילת תל־חי ולעזיבה התנהל ויכוח עקרוני על העזיבה ועל הנטישה של המקום. בעלי הוויכוח היו ז'בוטינסקי מצד אחד ומנהיגי הפועלים, וביניהם מנחם אוסישקין, מצד שני. ז'בוטינסקי טען כי מאחר שאין צבא ברייטי בסביבה, חבל על הדם שיישפך ושצריך לעזוב. מנהיגי הפועלים טענו שאין ברירה, אלא להחזיק בתל־חי, כי הם דגם לכל ההתיישבות בארץ. ההחלטה הטופית היתה שלא עוזבים. זה שלא הצליחו לעשות את זה מבחינה צבאית זה לא שינה את העיקרון. כלומר, י"א באדר מסמל את ההחלטה שלא נוטשים נקודה. זה שאחר־כך הם החליטו לנטוש ולא ללכת על מצדה שניה, זה סיפור שונה.

● **מדוע איש ביוסף טרומפלדור, שהיה סוציאליסט וכמעט קומוניסט, הסך הסמל של בית"ר?**

זה קרה קודם כל על רקע היחסים האישיים בין טרומפלדור ובין ז'בוטינסקי. ז'בוטינסקי כיבד מאוד והעריך את טרומפלדור, שהיה גיבור מילחמה עם שלושה צלבים על החזה. להערכתי, הוא הרגיש גם חוב מוסרי לטרומפלדור, מכיוון שאת גדוד הפרדות הקים טרומפלדור. ז'בוטינסקי הגה את הרעיון ואחר־כך נסע לאירופה והשאיר את טרומפלדור לבצע את הרעיון.

זה סיפור ארוך ומסובך ואין כאן מקום לכולו. בקיצור אגיד, שז'בוטינסקי היה מסוג האנשים שמעשי גבורה והקרבה היו מקודשים בעיניו. הוא ראה בטרומפלדור את האידיאה הטהורה של השורות. אחרי י"א באדר, כשטרומפלדור נפל, התעלם ז'בוטינסקי מהרעיונות החברתיים של חברו והפך אותו לסמל.

וגם כדאי לא לשכוח שבתקופה ההיא ז'בוטינסקי אינו יריב של תנועת הפועלים. אז לא היה המתח שיש היום, ואף אחד לא חשב להגיד: „למה גנבתם לנו את טרומפלדור ועשיתם ממנו סמל?"

ם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם

אסתי אקשטיין:
„ניצחתי בקרבות, אבל לא ניצחתי במילחמה!"

לפני ימים אחדים נחוג בעולם שבוע־האשה הבינלאומי והפעם הוא צויין במיוחד מאחר שעברו 70 שנה מאז החל המאבק לשיווי זכויות הנשים. אחת שהשיגה את השיוויון המוחלט היא אסתי אקשטיין, אשר מונתה באחרונה למנהלת מישרד־הפירסום „טרגט". אסתי היא האשה היחידה בארץ במישרה כזו.

שאלתי אותה אם גם היום יש צורך במילחמה על שיווי הזכויות, או שאפשר להפסיק אותה כבר ולהכריז על ניצחון.

אני חושבת שהמילחמה לא נגמרה. נכון שאנחנו הרבה פעמים מנצחות את הקרב, אבל המילחמה עוד לפנינו. כללי המישחק עוצבו בידי גברים וגם אותם צריך לשנות.

● **כלומר?**

כשאני התחלתי לעבוד במישרד הפירסום בתור עוזרת תקציבאי, התייחסו אלי כמו אל מזכירה של מישהו. יש חוק כזה, לנשים מתייחסים כאל מזכירות. לא חשוב מה הן עושות.

● **בכל זאת, הסכת להיות מנהלת המישרד. זאת אומרת שבשלב מסויים הסכיקו להתייחס אליך כאל מזכירה.**

נכון. אבל הדרך היא יותר קשה. אשה צריכה להוכיח את עצמה הרבה יותר מגבר וגם כשהיא זוכה במישרה המכובדת היא ממשיכה לעמוד במיבחן ואת זה אני אומרת בניגוד לגבר. כשהוא מגיע למישרה רמה, הוא הגיע. לא בודקים אותו כל הזמן בזכוכית מגדלת.

● **המילחמה הפרטית שלך נגמרה?**

כלפי חוץ היא נגמרה. אבל בתוך עצמי אני ממשיכה להילחם. כי אני אף פעם לא מסתפקת במה שיש לי ושואפת תמיד קדימה.

● **למה את שואפת, למישרת ראש־הממשלה?**

לא פוליטיקה. החלום שלי זה להיות מרי וולס הישראלית. מרי וולס היא האשה הראשונה שהיתה בעלת מישרד פירסום מהיותר גדולים ומוצלחים בארצות־הברית.

● **כמה שעות ביום את עובדת?**

הרבה. בממוצע 12 שעות ביום.

● **אם כך, ברור שאם יום אחד תתחתני ותלדי ילדים, תיקטע הקאריירה שלך.**

אני בטוחה שאמצע את הדרך להתמודד עם שני התפקידים.

● **איך מתייחסים אלייך העובדים במישרדך?**

במיקרה, יצא שכרגע כולנו נשים, אז אין בעיה. אבל גם כשהיו גברים במישרד התייחסו בסדר.

● **מישרד פירסום שבולו על טהרת הנשים, עוסק באופנה, בקוסמטיקה?**

אנחנו מתעסקות דווקא ברכב, מחשבים, יעוץ הנדסי ושאר דברים „גבריים". הדבר היחיד שהשארנו לעצמנו, כדי שלא יגידו שאנחנו אנטי־נשיות הוא טמפקס.

דינה כהנוביץ:
„חוזרים למיזנון ומחכים שוב להצעות חדשות!"

תוכנית הטלוויזיה „מה שבא", שהיתה צריכה לחזור למסך הקטן בימים אלה בלבוש חדש, מתה בטרם נולדה. שני המפיקים הצעירים דינה כהנוביץ וגדעון דרורי היו כמעט בסוף הדרך. רוב העבודה נעשתה ואפילו צולם הפיילוט (תוכנית המיבחן) של התוכנית. ועכשיו הם נשארו ללא עבודה ואנחנו בלי תוכנית לשעה 8 בערב, ונצטרך כנראה להמשיך לצפות ב־ספינת האהבה". שאלתי את דינה כהנוביץ מדוע ירדה התוכנית.

גדעון ואני יצאנו לחופשה, החופשה צמחה על רקע עיכובים בקידום ההפקה. לא נתנו לנו את האמצעים הדרושים והחלטנו לצאת לחופשה של שבעה ימים, כדי לחשוב על פתרונות אפשריים. כשחזרנו נאמר לנו על־ידי מנהל המחלקה שלנו, שמכיוון שהיציאה שלנו לחופשה יצרה משבר־אמון בין מפיקי התוכנית ובין ההנהלה, הוחלט להוריד את התוכנית.

● **אולי הפיילוט שהגשתם למנהלים לא מצא חן בעיניהם והחופשה היתה רק סיבה?**

אולי. אבל לא זה נאמר לנו.אני ממש לא יודעת ואולי לא נדע לעולם.

● **איך מסבירים לכל אותם עשרות אנשים שהיו מעורבים בעשיית התוכנית, שהם עבדו לריק?**

זו בעיה קשה מאוד. עכשיו גדעון ואני מנקים את השולחן. נפגשים עם כל אחד שתרם ועבר בשביל התוכנית ומספרים לו שהתוכנית נפלה. זה לא קל. אחרי שהלהבנו אנשים וכל אחד נתן עבודה וכישרון מכל הלב.

● **מה אומר על כך ירון לונדון שהיה צריך להיות המראיין הקבוע?**

תשאלי את ירון. בטח תהיה לו תשובה טובה בשבילך.

● **מה עושים מפיקים שנשארו בלי עבודה?**

חוזרים למיזנון, שהוא לישכת־העבודה של הטלוויזיה, ומחכים להצעות חדשות.

קרל דורפלר:
„לא הרבה שפים הכינו ארוחה כזאת!"

שפים (טבחים מעולים) לומדים את מיקצועם במשך שנים רבות. הם יודעים להכין מאות מנות שונות ומשונות. וכמובן, תמיד צריכים להיות מוכנים להזמנות הכי מטורפות בעולם בענייני סעודות. באחת ההזמנות המטורפות ביותר בעולם הבישול, זכה בשבוע שעבר השף של מלון „המלך דוד", מר קרל דורפלר, כאשר באו אליו מארגני עצרת ההזדהות עם יהודי ברית־המועצות וביקשו שיכין סעודה ל־60 איש, כמו הארוחות המוגשות לאסירים הפוליטיים בבתי־הסוהר ברוסיה. מה חשבת כאשר באו להזמין אצלך את התפריט המשונה, שאלתי את מר דורפלר.

חשבתי שבארץ הזאת כולם משוגעים. אחרי שהסבירו לי במה העניין, הלכתי למסור את ההזמנה לעוזרים שלי, ואז הם חשבו שיצאתי מדעתי.

● **איזה סעודות אתה מכין בדרך־כלל?**

כבר הכרתי את כל המינים במשך 20 שנות עבודתי במיקצוע. הכנתי אוכל לאחמ״ים, לשרים, לראשי מדינות. בנוסחים שונים, לדיאטות שונות, לטעמים שונים. זו העבודה הרגילה שלי. כאן אין בעיות.

● **ועם הארוחה הזאת היתה לך בעיה?**

כן. ביקשו ממני להכין 60 מנות של לחם ישן. את יודעת איזו בעיה זו למצוא לחם ישן בירושלים? התרוצצנו וחיפשנו ולא מצאנו.

● **אז מה עשיתם?**

לקחנו לחם טרי וייבשנו אותו בתנורים.

● **בזמן ההכנות חשבת על האסירים היהודים בברית־המועצות?**

לא היה לי זמן לחשוב. כמה שזה נראה קל להכין ארוחה המורכבת מחתיכת דג־מלוח וחתיכת לחם יבש, בשבילי זה היה קשה. אתה צריך לשכוח את כל מה שלמדת. הורדנו מפות מהשולחנות, החלפנו את הכסאות בדרגשים, הגשנו מים מהברז בתוך כוסות־נייר. אין מה לומר — להכין ארוחה כזאת לא הרבה שפים יכולים.

● **איך הגיבו הסועדים?**

באמת משונה. האנשים האלה רגילים לאכול טוב מאוד ובכל זאת נראה לי שהם היו די מרוצים מהארוחה המיוחדת שהוגשה להם.

רויאלה שמי

הווי

מטבע שחוק

תל־אביב הוצעו למכירה פומבית שטר מנדטורי של 50 לא"י (לירות ארץ־ישראליות) משנת 1948, ב־2,500 דולר; שטר דינר ירדני לדוגמה, בעל מיספר סידורי 000 00, ב־2,200 דולר ושטר של לירה ישראלית לדוגמה, בעל מיספר סידורי 000 00, ב־900 דולר.

* * *

לא דגי־רקק

תל־אביב נתגלתה הסיבה מדוע הוכנסו לבריכת־הדגים שבחזית בניין העירייה שלושה מיני דגים: 2,500 דגי־זהב, לשם נוי; 1,000 דגי קוסיף, כדי שיאכלו את האצות הנוצרות במים ו־500 קרפיונים ציבעוניים, כדי שיאכלו את הירוקת המצטברת בבריכה.

* * *

ההבדל הקטן

תל־אביב הכתיר היזמון הארץ את הירייה על הופעת־ההפגנה בפתח־תיקווה, שבה השתתפו הרב החוזר בתשובה אורי זוהר מצד שומרי השבת ונערת־הזוהר הבולטת פנינה רוזנבלום מטעם החילוניים, בכותרת: ציץ וציצית בפתח־תיקווה.

* * *

לא חוק ולא חוקי

ירושלים העלו ותיקי הרדיו, לרגל נסיון־הנפל לקבוע את התיקווה בחוק כהימנון המדינה, זיכרונות מימי המנדט, עת אסרו השילטונות הבריטיים להשמיע את התיקווה ברדיו וכאשר העורכים היהודיים ניסו להתחכם ולעקוף את האיסור על־ידי השמעה תכופה של הפואימה הסימפונית מולדבה של **פרידריך סמטנה** הצ'כי, שממנה נלקחה מנגינת התיקווה, אסרו הבריטים, לבסוף, גם את השמעת הפואמה החפה־מפשע.

* * *

ידע זה כוח

קאהיר גילתה אשת דיפלומט ישראלי כיצד רכשו תשעת ילדי השגרירות, הלומדים בבית־הספר התיכון האמריקאי בעיר, את אהדתם של 250 התלמידים הערביים באותו בית־ספר: הצלחתם בכדורגל ושליטתם במיבחר קללות ערביות עסיסיות.

* * *

אותיות קטנות

תל־אביב פירסם עיתון תיקון טעות, ביקש להבהיר שכאשר דיווח על גבייית־עדות משר־הרווחה במישטרה, השר רק מסר הודעה, ולא הודאה, כפי שפורסם בעיתון יום קודם לכן.

* * *

אימון הפרה

ג'זערה נזכרו בוגרי הקורסים של מפקדי־המחלקות של אירגון ההגנה בכינוס הנוסטלגיה שלהם כיצד הושפע רועה ערבי, אחד מנערי האיזור, מאימוני־השדה הבלתי־פוסקים, שלהם היה עד־ראייה: הוא נהג לכנס את עדרו בסימן המוסכם של העלאת והורדת אגרוף קמוץ מעל לראשו והשמעת הקריאה "כנוס!"

* * *

קיבוץ גלויות

דליה החליט חבר הקיבוץ אשר בהרי־אפרים, אדריכל במיקצועו ורועה־צאן בעיסוקו, השולט גם בשפות רבות (אנגלית, גרמנית, הונגרית, ערבית, צרפתית ורומנית) להוסיף תחביב לעיסוקיו, החל בהוצאת עיתון בשפה הצ'דקסית, עבור כמה אלפי תושבי הגליל הדוברים שפה זאת.

* * *

הסהר הפורה

ירושלים גילה מישרד־הדתות כי בשנה שעברה עזבו 23 ישראלים את הדת היהודית, כולן נשים, 20 מהן התאסלמו ושלוש התנצרו.

* * *

קשיי קליטה

מונטריאול, קנדה, יעץ עיתון יהודי מקומי לעולים לישראל לא לשכוח לקחת איתם ארצה מקרחה ביתית חשמלית: כדי שכמי שרגילים לקירות עץ או גבס, לא יתקשו בבואם לתלות תמונות, לקבוע מסמרות בקירות הבטון הישראליים.

שידור

צל"ג

כובע ליצנים

● למפיק, עורך ומגיש כולבוטק, **רפי גינת**, על הבנאליות חסרת־המעצורים של תוכנית כולבוטק שהוקדשה בחלקה לחגיגות פורים, ופגמה לא במעט באמינותה כתוכנית לצרכנות. החזרה, בפעם המי־יודע־כמה, של "המצלמה הנסתרת" של **אריה אורגד**, שנוסף על עיסוקיו בטלוויזיה, כבימאי כולבוטק ומגיש־מישנה של מבט, העניק לעצמו גם מעמד של שחקן. המתיחה המביכה של בוחני "הנרסת אנוש" במישרד־הרישוי הירושלמי, מקורה בתחרות הסמויה הקיימת בין תוכניות־הטלוויזיה, הסבורות שעל כל אחת ואחת להצחיק את הצופים במיסגרת שבוע־הפורים. אחרי "המצלמה הנסתרת" של כולבוטק לא יפתיע את הצופים לראות את חיים יבין, או יעקב אחימאיר, מגישים בפורים את מבט בכובע־ליצנים.

מאחרי המירקע

סנדוויץ כפול

אחת הקומבינציות הציניות ביותר בתולדות התיקשורת הממלכתית בוצעה בעיסקה שהובילה לסיכום מינויו של **אורי פורת** כמנכ"ל רשות־השידור **ומיבה ינון** כיו"ר שלה.

קומבינציה זו מקורה בסחטנות מפר"לית אופיינית, שמאחוריה ניצב הפעם זבולון המר.

תמורת מינויו של ינון כיו"ר, החליטה צמרת המפר"ל לתמוך בכנסת בהצעת־חוק של הליכוד להקמת ערוץ־טלוויזיה שני, שהיושב־ראש שלו יהיה איש־הליכוד **נתן ברון**.

סגנו של ברון, מנהל צוות־ההקמה של הערוץ השני, יהיה **אברהם לורברבאום**, איש המפר"ל, המנהל כיום את הטלוויזיה הלימודית.

סימטריה פוליטית זו של הליכוד, שהוא מיפלגת השילטון, והמפר"ל, מיפלגה גמדית מוכה, יצרה סנדוויץ', שבו נמצאים ינון, פורת, ברון ולורברבאום.

מאחרי נוסחה זו ניצב ח"כ **רוני מילוא**, מי שניהל מאחרי הקלעים את המגעים שקדמו לפגישת שר־החינוך עם ראש־הממשלה, יצחק שמיר.

הנבחר: יביץ?

מינויו של **אורי פורת** למישרת מנכ"ל רשות־השידור הוא הראשון בסידרת שינויים, שיעברו על הטלוויזיה בתקופה הקרובה.

אחד השינויים הוודאיים הוא החלפתו של מנהל־הטלוויזיה הנוכחי, **טוביה סער**. מאחר שאין סיכוי לכך שמועמדו הראשון של פורת לתפקיד מנהל־הטלוויזיה, **אלכס גילעדי**, יהיה מוכן להמיר את תפקידו כסגן נשיא חברת א־ב־סי — מה עוד שרק באחרונה חידש את חוזהו שם לעוד שלוש שנים — הרי שמועמדו השני של פורת לתפקיד יהיה **חיים יבין**.

נותרו עוד שמונה חודשים עד לתום הקדנציה של סער כמנהל־הטלוויזיה. אין בכוונת פורת, להמתין עד לתום תקופה זו, ולא תעזור תמיכת־רבעבר של היו"ר החדש, **מיבה ינון**, בסער.

בתרגיל־ההדחה של סער יסייע, מחוסר־ברירה, המישנה־למנכ"ל, **נחמן רון**. השיטה המתוכננת: עצירת התקציב השוטף של הטלוויזיה, קרי: אי־רכישת ואספקת פילמים, סרטים והוצאות קמ"ז לטלוויזיה — מה שיביא לשביתה בטלוויזיה, שסער לא יוכל לעמוד בפניה. הוא ייאלץ להתפטר מתפקידו, בתנאים שיוכתבו לו מלמעלה.

רק אחרי התפטרותו של סער ימונה יבין לתפקידו. הוא יסמל את כוונתו של פורת להטביע מרגע כניסתו לתפקיד את אופיו על רשות־השידור.

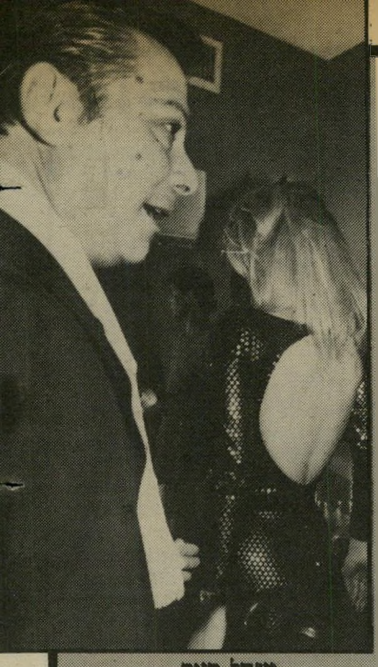
השרולה של פורת

אחד הסודות הכמוסים, אך הנלחשים במיסדרונות בניין־הטלוויזיה, הוא סיפור שרולת עובדי־הטלוויזיה, שפעלה במיסדרונות הכנסת וסייעה למועמדותו של אורי פורת, כמנכ"ל רשות־השידור.

עם הפעילים בשרולת־העובדים נמנים עורך מבט שני, **חיים יבין**, **מוטי קירשנבוים**, **גדעי לוין**, **אורי גולדשטיין** ו**ישראל סגל**.

השרולה שפעלה למען פורת, אישיחרות קיצוני, מאמינה ברבקותו של פורת בעקרונות של עיתונות, שחדלו לאפיין בשנים האחרונות את רשות־השידור ואת הטלוויזיה. שרולה זו מאמינה שרמת הדיווח של הטלוויזיה תשתפר בעידן פורת.

האריות שבחבורה

מנהל סער
במקום סובארו

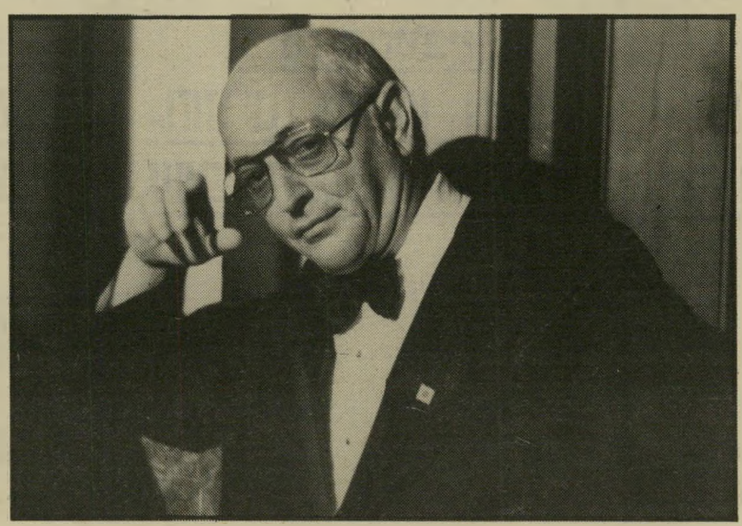
בצמרת רשות־השידור יש הערכה רבה למכוניות פג'ו 504, המחליפות בהדרגה את מכוניות סובארו, ששירתו צמרת זו.

מנהל־הטלוויזיה, טוביה סער, המיר בימים אלה את מכונית סובארו שלו, בפג'ו, שעלתה למשלם המיסים והאגרה יותר מ־20 אלף דולר.

שיפור רמת־הרכב עורר רגש בקרב עובדי־הטלוויזיה, הנתבעים בכל ישיבה עם סער לחסוך כספים ולקמץ בהוצאות.

רכב פג'ו 504 נוסף שנרכש באחרונה בידי רשות־השידור נועד למישנה־למנכ"ל, רזן נחמן, שמכוניתו הקודמת תתרסקה בתאונת־דרכים שבה הוא נפגע קשות, ושכתוצאה ממנה היה רתוק למיטתו במשך יותר מחודש ימים. התשלום המידבי על מכוניתו של נחמן שולם מכספי־הביטוח.

כך או אחרת, ברשות־השידור פועלת הסיסמה של פג'ו על "הארי שבחבורה".

מנכ"ל־מיועד פורת
שדולה שמאלנית לאיש ימני־ימני־ימני

פסקול

הקסטות של גיל

מיפגש היסטורי נערך בעת סיור וועדת־העורכים בלבנון. מנהלת־התוכניות של גלי צה"ל **עדנה סאר**, הגיעה בעת הסיור, ליד צידון, בלוויית חיילים, ולחצה את ידו של מנהל קול ישראל, **גידעון לב־ארי**, ושוחחה עם הממונה עליה, אל"מ **רון בן־ישי** ●● בדיחה במיסדרונות בניין־הטלוויזיה מתייחסת למנהל מחלקת־התוכניות שלה, **צבי** ("צביקה") **שפירא**, וזה נוסחה: "יש מנהלים שבאות להם שיחות־טלפון באמצע הישיבות, ואילו שפירא הוא מנהל שבאות לו ישיבות באמצע שיחות־הטלפון ●● רק לפני כמה שבועות שב עורך השבוע – יומן אירועים, **מיכה לימור**, משבוע בלונדון, לשם נסע לרגל ברית המילה של בנו של **דן סממה**. בשבוע האחרון נסע לימור לשלושה ימים ללונדון, וניהל את השבוע יומן אירועים בשלט־חוץ. תמה אחד מכתבי החדשות: "מה, סממה שוב עורך מסיבת ברית־מילה?" ●● כאשר הגיש עורך־המישנה החדש של מבט, **אברהם ברזילי**, לראשונה את כותרות מבט, הוא נראה יבש. מיד אחרי תום הכותרות שפכו עליו חבריו לחטיבת־החדשות מים, כמקובל בטלוויזיה בהופעה ראשונה במסך ●● אחרי כותרת־לילה, שבה התעמת הרב **שלמה גורן**, בחוסר־הצלחה, עם הפרופ' **אסא כשר** על מילחמות־הדת של פתח־תיקווה, אמר אחד הטכנאים, "היו צריכים להביא מול הרב גורן את **סנינה רוזנבלום**".

מילואים שכאלה

שערוריית־זכויות עשייה לעצוב את השלמת סידרת־היוקרה של הטלוויזיה, אנשים במילואים, ואולי גם את הקרנתה.

הסיבה: ג'רי סטיוונסון, בעבר מומחה אמריקאי לטלוויזיה, שעבד במרכז־ההדרכה של רשות־השידור. טוען שהוא הכין תשתית סידרתית הומוריסטית מהווי־המילואים בצה"ל, למי שהיה מנהל מחלקת סידרי־עודה־והסברה של הטלוויזיה, **יפי גודאיר**, המפיק ביום את הסידרה אנשים במילואים.

פרקליטו של סטיוונסון, אשר אקסלרוד, שיגר מיכתב למנכ"ל־הרשות, ובו רמזים על פלגיאט והפקעת־זכויות.

מיכתב־התשובה של היועץ־המישפטי של רשות־השידור, **נתן בדן**, טוען שאין כל קשר בין הסידרה שהציע סטיוונסון לגודאדר ובין הסידרה, שגודארד משלים בימים אלה.

חוקי הקופירייט הבינלאומיים קובעים שדי בהצעת מיבנה לסידרה, כדי ששמו של המציע ומעמדו יוזכרו בסידרה, בנוסח "סידרה המבוססת על רעיון של..."

תשובת היועץ־המישפטי לא שיכנעה את פרקליטו של ג'רי סטיוונסון, ואנשים במילואים עשוייה ליהפך ל"אנשים במישפטים".

תוכניות מועדפות

יום רביעי

21.3

● **רדיו: קול המוסיקה — מוסיקה כאן ועכשיו (6.00).** יצירות של כריסטוף פנדרצקי, בריאן פנאל, רומן האובנשטוק ואחרים.

● **רדיו: רשת א' — מועדון שעון הזהב (6.05).** מגזין מעולה, המציג מבעיותיהם של קשישים וקשישות.

● **טלוויזיה: פרט קול־נוע — אריק (10.05) — מדבר אנגלית).** סרט המספר סיפור אמיתי על נער חולה בסרטן־הדם, ואינו מניח למחלה להביס אותו. הוא מתעקש למצות את החיים עד תום ואינו נכנע. הסרט מבוסס על סיפרה רב־המכר של דוריס לונר, שעורר הדים רבים בארצות־הברית. בתפקיד הראשי מככב השחקן ג'ון סאבאג', שכיכב בין השאר בצייד הצבאים ובשיער. השחקנית פטרישיה ניל מגלמת את אמו. שחקנים נוספים: מארק האמיל ונחמיה פרסוף. שנת הפקה: 1975.

גש התרבויות ובקסם המיוחד שתרבות המיזרח מקרינה על בני־המערב, שאינם מצליחים להשתחרר ממנו.' השחקן הקנדי מייקל סאראזין (הם יורים גם בסוסים) מגלם בסרט את תפקיד הדיפלומט האמריקאי המחפש אחרי הנערה שנעלמה.

שבת

24.3

● **רדיו: קול המוסיקה — מסע הערב של יתיר (12.00).** תסכית המבוסס על סיפור בשם זה, מאת הסופר אברהם בולי יהושע. במרכזו: רכבת המתרסקת כתוצאה מאילוץ מוזר של נערה על קווי־רכבות. משתתפים: איציק ויינגרטן, אתי שילוני, יוסף שילות, אבנר חזקיהו ואלברט כהן.

● **רדיו: קול המוסיקה — אופרה (2.05).** שתי אופרות — קבלריה רוסטיקאנה של מסקאני, בהשתתפות הרב־זמר לוצ'אנו פאברוטי, וה־

סאבאג': אריק
יום רביעי, שעה 10.05

אופרה הליצנים מאת לאונקבלו.

● **טלוויזיה: קומדיה — שלושה בדירה אחת (8.30) — מדבר אנגלית).** בפרק אחבה ממבט ראשון מתאהבת בת טיפשעשרה בג'ק והופכת לפגע־רע.

● **טלוויזיה: בידור — עשירים ומושחתים (11.15) — מדבר אנגלית).** פרק שלישי, תחת הכותרת עיר וגן. מישפחת בק מתכוננת לביקורו של עורך

יום חמישי

22.3

● **רדיו: קול המוסיקה — קונצרט בשידור חי (8.30).** קונצרט של תיזמורת־רשות־השידור־ירושלים, עם הסולנים ברכה עדן ואלכסנדר תמיר. בתוכנית: פתיחה טראגית של בראהמס, קונצ'רטו בפה־מז'ור קשל 242 למוצארט וסימפוניה מס' 3 לסן־סנס.

● **טלוויזיה: מישדר מיוחד — חמש שנים לח־תימת הסכם־השלום מצ־ריים־ישראל (9.30).** תוכנית מלל וסירטונים על חתימת ההסכם לשלום בין ישראל ומצריים.

יום שישי

23.3

● **טלוויזיה: סרט קול־נוע — שיירות (9.15) — מדבר אנגלית).** סרט המבוסס על רב־מכר של ג'יימס מיצנר. נערה אמריקאית נעלמת אי־שם בערבות אפגאניסטאן, ונערכים חיפושים במטרה להתחקות אחר עיקבותיה. הסרט מתרכז במיפגש התרבויות ובקסם המיוחד שתרבות המיזרח מקרינה על בני־המערב, שאינם מצליחים להשתחרר ממנו.' השחקן הקנדי מייקל סאראזין (הם יורים גם בסוסים) מגלם בסרט את תפקיד הדיפלומט האמריקאי המחפש אחרי הנערה שנעלמה.

קווין: שיירות
יום שישי, שעה 9.15

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 21.3.84

● **סידרה קומית: ביקורי־בית (8.30) — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה קומית המתרחשת על רקע בית־חולים. יחסי קירבה נוצרים בין המנהלת האדמיניסטרטיבית, אן אנדרסון (השחקנית לין רדגריב), ובין המנתח צ'רלי מיכאלס (השחקן ויין רוג'רס).

● **סידרת מתח: בוז מחץ (10.15) — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית על חוליית שוטרי־חרש, שאינה נרתעת מכל משימה שהיא. חוליה זו, המורכבת מארבעה גברים ואשה, פותרת בעיות הנחשבות למסובכות ביותר בדרכים לא־שיגרתיים. בכיכובם של: רוברט סטאק, טרישה נובל, דוריאן הירוור, ריצ'רד רומנוס והרברט אדלמן.

יום חמישי 22.3.84

● **חידון: חשוב וזכה (7.00) — ערוץ 3 — 60 דקות — מדבר ערבית).** שעה של חידונים ושעשועונים, בהנחייתו של המגיש הפופולארי ריפעת שאהין. החידונים מבוססים על שילוב של ידע ומזל. לזוכים: פרסים יקרי־ערך, כולל כרטיסי־טיסה לאירופה.

● **קלנוע: (10.15) — ערוץ 6 — מדבר אנגלית).** סירטי־קולנוע בעלי איכות גבוהה, שהופקו באולפנים בריטיים ואמריקאים, מוקרנים מדי שבוע בשעה זו.

יום שישי 23.3.84

● **ילדים: בובות הגינה (10.40) — שני הערוצים — 15 דקות — מדבר ערבית).** סידרת הנפשה משעשעת לילדים, שהדמויות הפעילות בה הן פירות וירקות הגינה.

● **ספורט: כדורגל אירופה (3.20) — שני הערוצים — מדבר אנגלית).** מישחקים נבחרים של קבוצות הליגה הלאומית מאנגליה, מולדת הכדורגל, ומגרמניה המערבית. כדורגל מעולה, המעניק שעה של הנאה לאוהבי ספורט זה.

● **תעודה: עולם סרימיטיבי (5.10) — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה דוקומנטרית המתארת מקומות על פני כדור הארץ שהקידמה לא הגיעה אליהם. ברוב המיקרים, המדובר באזורים בלתי־מיושבים בעיקר באפריקה, אסיה ואוסטרליה.

יום שבת 24.3.84

● **בידור: המופע של מוצאי שבת (9.30 — ערוץ 6 — 30 דקות — מזמר אנגלית).** תוכנית הבידור השבועית של הטלוויזיה הירדנית: שירה, זימרה וריקודים בהשתתפותם של אמנים ידועי־שם.

● **סרט קולנוע ערבי (10.15 — ערוץ 3 — מדבר ערבית).** לאוהבי סרטי הקולנוע הערבים מגישה הטלוויזיה הירדנית בערוץ הראשי סרט קולנוע חדש יחסית מאולפני־הקולנוע של בירת מצריים.

יום ראשון 25.3.84

● **ציור: צייר עם ננסי (6.00 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** אם אתה אוהב לצייר, אך לא מצאת עד היום פנאי ללמוד את כללי הטכניקה של אמנות זו, באה סידרה זו כדי לספק לך הזדמנות נאותה.

● **סידרה קומית: שלושה בדירה אחת (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסירה המספרת על קורותיהם של שתי נערות (ג'וים דוויט וסוזן סאמרס) ושותפן לדירה (ג'ון ריטר), המצבים הקומיים והמביכים שהם נקלעים אליהם, כאשר שכניהם ומשכירי דירתם הם זוג שמרן.

יום שני 26.3.84

● **דוקומנטרי: לקראת שנת אלפיים (8.55 — ערוץ 6 — 15 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה דוקומנטרית קצרה, המתארת בנוסח עולם־המחר על שיכלוליו, המצאותיו והישגיו.

● **קומדיה: בית ספר לאנלפביתים (9.35 — ערוץ 3 — 40 דקות — מדבר ערבית).** סידרה ירדנית המציגה דמויות עממיות שונות, שנקבצו ובאו לבית־ספר לביעור הבערות. בתוכם כפריים בדווים ופלסטינים. כל אחד מהם מדבר בדיאלקט המיוחד לו, דבר היוצר סיטואציות מצחיקות.

יום שלישי 27.3.84

● **קומדיה בלשית: ברני מילר (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה המתרחשת בתחנת־מישטרה בניו־יורק, ומציגה גלריה של דמויות המאכלסות תחנת־מישטרה, כגון: שוטרים ובלשים, גנבים ובייסים, ואנשים הנקלעים למקום בטעות.

סטרייסנד: סרט נולד
יום ראשון, שעה 8.15

העיתון עיר וגן. קרלוטה נותנת ל„ביל הפרא" ולבוטסי קורס מזורז ב„ייחוס".

יום ראשון

25.3

● **רדיו: קול המוסיקה — מוסיקה ליום ראשון (4.30).** מוסיקה כנסייתית לאוהבי המוסיקה — הנוצריים, המוסלמיים והיהודיים. בין השאר: יצירות של ויליאם בירד, „ס באך וזולטאן קודאי".

● **טלוויזיה: קולנוע — סרט נולד (8.15) — מדבר אנגלית).** תחת הכותרת נקבר בעודו בחיים, מובא סיפורו של חסיד־אומות־העולם ראול ואלנברג, שפעל בימי מילחמת העולם השניה להצלתם של יהודים רבים, נעלם בברית־המועצות, ומקום קבורתו (אם בכלל מת) טרם נודע.

● **טלוויזיה: מותחן — לא יאמן כי יסופר (10.55) — מדבר אנגלית).** פרק מהסידרה החדשה, תחת הכותרת השודד, בכיכוב רוי מארסדאן וקיט הארפר.

יום שני

26.3

● **טלוויזיה: תעודה — עמוד האש (8.03) — מדבר עברית).** פרק 13 בסידרתו של יגאל לוסין, על תולדות הציונות והקונפליקט היהודי־ערבי.

● **טלוויזיה: בידור — מישהו מטפל בך? (9.30) — מדבר אנגלית).** בפרק קדימה, מר גריינג'ר! עוד ממעללי חנות הכולבו הענקית.

● **טלוויזיה: מותחן — מטרה (10.50) — מדבר אנגלית).** הפרק תברה יצאה לציד מהסידרה הבריטית, שהיא חיקוי אנגלי לסטארסקי ותאצ' האמריקאית.

יום שלישי

27.3

● **טלוויזיה: סידרה חינוכית — קרובים קרובים (8.03 — מדבר עברית).** פרק נוסף בסידרת ההומור המישפחתית־חינוכית, בכיכובם של יהורם גאון, תיקי דיין, חנה מרון ואחרים.

● **טלוויזיה: תעודרמה — מצדה (10.10) — מדבר אנגלית).** פרק אחרון בסידרה היסטורית קיטשית, שבה כובשים האמריקאים את מצדה וגורמים לאלעזר בן־יאיר להתאבד.

● **טלוויזיה: מוסיקה — שירים מתוך קרן הסלא של הנער (11.00).** ביצוע לטלוויזיה של יצירתו הנודעת של גוסטאב מאהלר.

למות בשביל הפתק

הנה עצה לכל בעלי הטורים השבועיים בעיתונים. אני הרי מכירה את ההרגשה הזאת של „מה אני אכתוב השבוע? ממש נגמרו לי הנושאים. הפעם אני אסביר לעורך שלי שאין לי מה להגיד. מה לעשות?"

המיקרה הזה קורה לי בזמן האחרון הרבה מאוד והשבוע זה היה ממש קריטי. טילפנתי לעורך שלי, כדי להגיד לו שאין לי חומר. אבל הוא לא היה במערכת ובבית שלו ענתה לי המזכירה החשמלית שלו, שאיתה אני באופן עקרוני לא מדברת. בייאושי החלטתי להמר על הקלף האחרון ולקחתי מונית.

— שלום.
● שלום.
— לאן את רוצה?
● לכיכר־המדינה.
— מה יש לך לעשות שמה?
● יש לי פגישה עם מישהו.
— יופי, פגישות באמצע היום. זאת אומרת, את לא עובדת.
● אני עובדת בבית.
— מה, בישול, ניקיון וכל זה?
● בדיוק.
— גם כן עבודה. אתם הנשים תפסתם את אלוהים בביצים. לא עובדות, רק מבזבזות את הכסף של הבעל, מסתרקות יפה ומבלות. אפילו למילואים אתן לא הולכות. אין לכן בעיות בחיים.
● נכון מאוד.
— את רואה, אני עובד כל היום כמו חמור. שתי מישמרות. כל יום אני מביא לה בוחטה של כסף והיא אומרת לא מספיק. מחר אני הולך ל־35 יום מילואים. נראה אותה בלי בעל. את יודעת מה זה 35 יום בחרא הזה של לבנון, לשמור על הדרוזים שלא יריבו עם הנוצרים ולשמור על הנוצרים שלא יריבו עם השיעים ולשמור על השיעים שלא יריבו עם האמא שלהם.
● מה לעשות? כולם הולכים למילואים.
— למה את אומרת כולם? השמאלנים לא הולכים. אומרים כל מיני דברים ושמים אותם בקלאבוש במקום בלבנון. לא יותר טוב?
● אז תעשה גם אתה ככה, אם אתה רוצה.
— אני לא מכיר את המילים של אלה. הם יודעים אשכרה של מילים. מה אני אגיד להם, שנמאס לי מהמילחמה האכול־שרמוטה הזאת? אלה לומדים מילים באוניברסיטה ואחר־כך בגלל המילים האלה משתחררים מהצבא. אני הייתי באוניברסיטה, אני?
● אתה היית בעד המילחמה כשהיא פרצה?
— מה אני יודע, הייתי בעד או הייתי נגד. נתנו לי להחליט? הממשלה החליטה בשבילי.
● אני למשל, לא הצבעתי בשביל הממשלה הזאת, אתה בטח כן.
— אני הצבעתי בשביל בגין, למה שהוא בן־אדם עם אישיות. מי ידע שהוא יתחפף ויביאו לנו את האח הקטן שלו, השמיר הזה. מה אני הצבעתי בשבילו?
● הצבעת בשביל בגין, זה אותו הדבר.
— טוב, אז הצבעתי בשביל בגין, אז כמה שנים עכשיו אני אשלם בשביל זה? אולי הם רוצים שאני גם אמות בשביל הפתק ששמת?

ספר חדש

ספר־ילדים חדש של המשוררת ציפי שחרור יצא לאור בימים אלה. בוא נשחק בכאילו מספר על החלומות בהקיץ של ילדים קטנים. על פגישה עם אריות ביער, על ארמונות מכושפים ובעצם על כל מה שילד קטן היה רוצה לראות

בחדר שלו בשעה שמשעמם לו. „כשאני נשאר לבד בבית, אני יכול להזמין כל מיני חלומות," אומר עדו גיבור הספר, מישפט שנתן רעיון מצויין לילדים שלי. אחרי שגמרו לקרוא את עלילות עדו, נכנסו לחדר שלהם וכל אחד הזמין לעצמו חלום פרטי.

לילדים הכל מותר. עובדה. כתוב על זה בספר.

סוף עונת התפוזים

כמו תמיד, ממש רגע לפני שהם נעלמים מרוכני־הפירות בשוק, אני רצה כל עוד רוחי בי ורוחפת לכם ליד איזה מתכון, שחבל לדחות אותו עד לשנה הבאה ולעונת התפוזים הבאה.

כל מה שצריך זה תפוזים עם קליפה די עבה, סוכר וגם פירורי קוקוס.

וככה מכינים כדורי־תפוזים מסוג דליקטס.

לוקחים 6 תפוזים יפים ומרתיחים אותם בתוך סיר גדול. כשהמים רתחו שופכים אותם לכיור וממלאים שוב את הסיר במים קרים. שוב מרתיחים ושוב שופכים את המים. ככה 3 פעמים.

עכשיו לוקחים כל תפוז, חותכים אותו ל־4 חלקים ומנסים להוציא ממנו מה שיותר גלעינים. טוחנים את כל התפוזים, עם הקליפה כמובן, במטחנת בשר (השביעו אותי לא להשתמש בחישה פה ושם, מורידים מהאש ונותנים לדבר להתקרר.

כשהחומר כבר קר, רוחצים היטב את הידיים ועושים מהתפוזים־סוכר כדורים קטנים ועגולים. מגלגלים כל כדור בתוך פרורי קוקוס או פירורי שקדים או אגוזים. שמים כל כדור בתוך מגנ'ט (מנייר) ואומרים לבעל ולילדים שזה רק בשביל האורחים.

זוכרים את גברת רובינשטיין שנתנה לנו את הרעיון של הקפאת מיץ הלימון? גם כדורי־התפוז האלה הם פרי המצאתה. טעים שיגעון.

המלצה

לפני זמן מה חגגה גיסתי את יום־הולדתה. לגיסה כמו שלי לא קונים מתנה כדי לצאת ידי חובה. לגיסה כמו שלי מגיעה מתנה מכל הלב. מגיע לה שיחשבו על המתנה, שיתייעצו. וככה עשיתי.

הוחלט ברוב־קולות במישפחה, שגיסתי מאוד אוהבת ציורים של הציירת אנה טיכו. אלא שרישום אמיתי של אנה טיכו עולה בערך כמו הדירה שלי ואף אחד לא מצפה ממני שאמכור דירה, כדי לממן מתנת יום־הולדת. אבל אנשים פשוטים כמונו שמחים מאוד לקבל הדפס. וכשההדפס הוא גם יפה וגם חתום על־ידי הציירת זה הכי טוב. חיפשתי ומצאתי. כל העניין עלה לי $30. מתנה יפה ולא ביוקר.

היו כמה ימים עד יום־ההולדת והחלטתי למסגר את הציור, שתהיה מתנה מושלמת. באתי אל עושה המיסגרות, הראיתי לו את ההדפס וביקשתי שימסגר לי אותו לעור יומיים.

„$50!" אמר האיש ומפני שהוא זו הצידה, הוא הצליח להינצל מאגרוף הפלדה שלי, שכבר היה בדרך אליו. לא אחזור כאן על המילים שאמרתי לו, כי זה לא יאה לעיתון מכובד. למאה איש סיפרתי את הסיפור הזה ואת כולם הזהרתי שכף רגלם לא תדרוך אצל המיסגרן־הגנב.

★ ★ ★

ואז מישהו שלח אותי לאריה סמואלס מגלריה אביב. גלריה אביב היא חנות לפוסטרים אמנותיים. בדיוק כאלה שתמיד אני רואה בחו"ל וחושבת לעצמי למה להם יש ולנו לא.

אז הנה, יש גם לנו. חוץ ממיבחר הפוסטרים המשגעים שמחירם בין $5 ל־$40, המציא אריה סמואלס שיטת מיסגור מאוד מיוחדת מ־פי־וי־סי, שגם ממסגרת את התמונה וגם עוטפת אותה בפוד־פרוסטור כי זה לא יוצא אותו דבר).

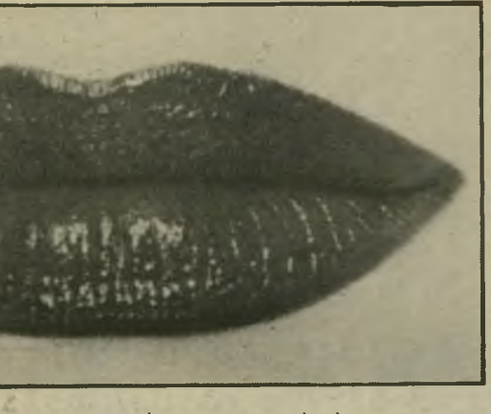
את העיסה בצורת תולעים שיוצאת ממכונת הבשר, שמים בסיר ועליה שמים אותה כמות של סוכר. קילו על קילו. מבשלים כשעה תוך כדי ומגינה על הציור עצמו לאורך זמן. המחיר הוא שליש ממחיר מיסגרת רגילה.

מחוסר ההתאפקות הידוע שלי קניתי פוסטר יפהפה של פיקאסו, כולל מיסגרת, וכל העניין תלוי עכשיו בביתי תמורת $12.

כדי שלא תשלחו לי מיכתבים ותבקשו את הכתובת הנה היא כבר: רחוב פרישמן 88, תל־אביב. מומלץ מכל הלב.

שפתיים יישקו. אולי.

מי אם לא אני — אשה סדוקת שפתיים — אודיע לכם שחברת אליזבט ארדן הוציאה לשוק תכשיר מיוחד לצרות כמו שלי. הקרם נקרא LIP-FIX והם אומרים שהוא מרכך ומחליק את השפתיים עצמן ואפילו (למי שצריכה את זה) מחליק את קימטי השפתיים ומונע פריצת השפתון מעבר למיסגרת של השפתיים.

היום בבוקר התחלתי להשתמש בקרם ועד לרגע כתיבת שורות אלה (4.00 אחרי הצהריים) עוד אין תוצאות. אבל מי אם לא התיקווה היא שמחזיקה אותנו צעירים ויפים.

אגב, מחיר שפורפרת של התיקווה הזאת הוא 2.998 שקל, שלא נדע מהצרות. בהצלחה. תשימו כבר את השפתיים שלכן בפוזה של נשיקה ותבקשו מהקהל שלא יצטופף מדי.

תוצאות

חדש בגלובס

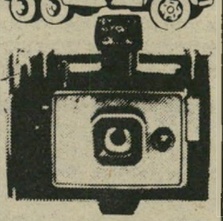
נחתמה עסקת החבילה של גלובס

חתום גם אתה על עסקת החבילה של "גלובס", ותקבל, **בנוסף למנוי שנתי** על העתון הכלכלי של המדינה, את כל ההטבות הבאות:

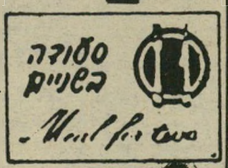

★ שרותי גרירה חינם ב-**"לב מנוע".**

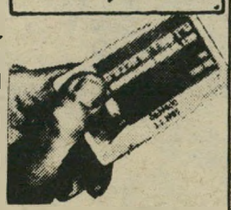

★ **מצלמת פולרואיד** — "ויוה" חינם.

★ **פעודה בשניים** — תשלום לאחד, ב-12 מסעדות מובחרות.

★ שכירת רכב ליום אחד חינם ב-**"זוהר".**

★ כרטיס **"גרין קארד"** המקנה הטבות בכ-3000 בתי עסק וחנויות בכל רחבי הארץ, והנחות של 15%-25%

★ כרטיס זוגי במחיר לאחד **בתאטרון נוה צדק.**

★ ארוח לשניים במחיר לאחד במלון **מנדרין.**

גלובס העתון שהפך לבר-סמכא בענייני השקעות, כספים ובורסה.
גלובס יגיע ערב ערב לביתך באמצעות שליח מיוחד ויצייד אותך במידע כלכלי מעודכן ומהימן, כולל כל שערי הבורסה הנכונים לאותו יום, תחזיות, ניתוחים והמלצות לעסקים ולהשקעות.

חייג עכשיו למחלקת המנויים ותקבל כבר הערב, ובכל ערב את העתון הכלכלי שלא תרצה לוותר עליו.

ת"א: 651335, 655037, 03-650706
661721
חיפה: 245420, 04-241143
ירושלים: 02-419021

לכ' "גלובס" העתון הכלכלי למקבלי החלטות
ת.ד. 50004 ת"א 61500.
הנני מבקש לקבל מנוי שנתי.

□ מצ"ב שק מזומן ע"ס **28.080** ש'
□ מצ"ב שק מזומן ע"ס 14,040 ש'
ועוד שק דחוי לחודש מהיום ע"ס 16,145 ש'
(מחק את המיותר)
המחירים בתוקף עד 31 במרץ '84

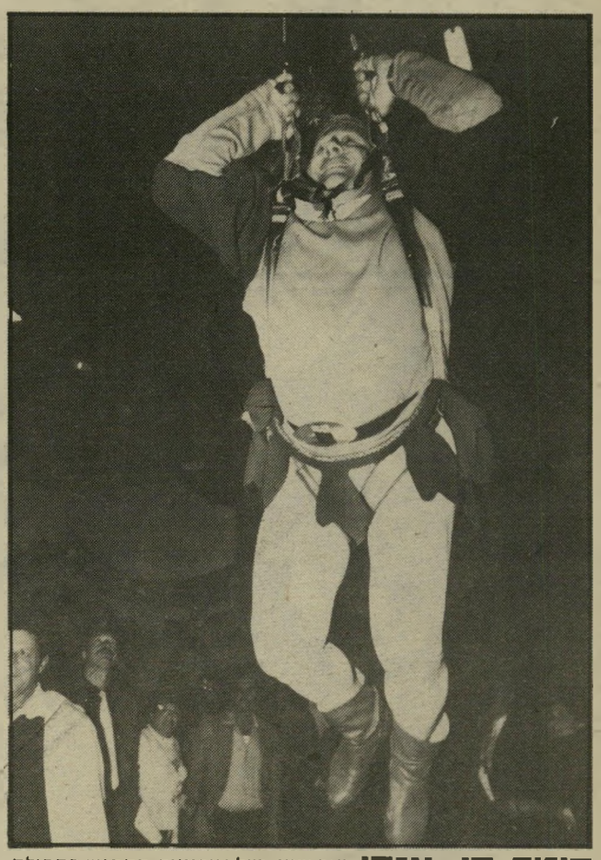
שם: _____
כתובת: _____
טלפון: _____
חשבונית ע"ש העסק כן □ לא □
שם העסק: _____
טלפון: _____

המארח ריחף באוויר כמו פיטר פן ורקד לצלילי מוסיקת „אגם הברבורים" כבלרינה ★ אלוף־מישנה רון בן ישי היה כורדי ★ כמעט כמו בברזיל רקדו הישראלים ב„פלאס" התל־אביבי ★

כל יום פורים

הצילו את שימעון! בועז אפל־באום, עוזרו של שימעון פרס. בועז הסתפק רק במסיבה מקורית. הוא הגיע לאחר שבילה במסיבה אחרת שנערכה בתל־אביב, כמו רבים אחרים מהמוזמנים שהגיעו רק לאחר שהסתיימו מסיבות אחרות בהן בילו.

פיטר פן, צנחן זאב שמן, בעל אירגונית, התחפש בתחילת הערב לפיטר פן, וריחף באולם לתדהמת האורחים. למטה: בתחפושת של בלרינה, רוקד לצלילי אגם הברבורים.

פלישה סינית מימין: השדרן ועורך התוכניות בגלי־צה"ל, אלכס אנסקי. באמצע: ישראל אהרוני, בעל המיסעדה הסינית, יאן יאנג, ולידו ידידתו. הם התחפשו דקות אחדות לפני בואם ולדעת הרוב הם היו צריכים לזכות בפרס על התחפושת המקורית.

ב אולם ענקי, שבימים כתיקונם משמש כמקום להכנת תיפאורות להצגות תיאטרון ומופעים, נערכה מסיבת פורים שעוד לא ידעה העיר כמותה.

לכבוד המסיבה קושט האולם באוסף תיפאורות ששימשו בעבר הצגות שונות. בכניסה קיבלה את פני המוזמנים נעל ענקית, וגיבעה שעליה ריצדו אורות. כתובות כמו „פורים שמח" או „ושושן צהלה ושמחה" היו אמורות לנער את הבאים מהשתאותם ולהזכיר להם היכן הם נמצאים ולמה.

וכדי להבטיח את עליזותם של החוגגים כובד כבר בכניסה כל אורח בפונץ' חם.

את המסיבה הפורימית הזאת קיימה אירגונית, אשר כשמה כן היא מארגנת מופעים ואירועים.

ראש דפוק במחנה

„אני מולי!" מנהל חטיבת החדשות של גלי צה"ל, צבי גורן, אמר כי התחפש למולי. מולי, הוא מולי שפירא, האחראי על חטיבת תרבות ובידור של התחנה הצבאית.

„אנא כורדי!" מפקד התחנה הצב־ אית, רון בן־ישי, התחפש לכורדי. את הלבוש הוא קיבל מהנהג שלו, את החגורה והפיגיון הביא, לדבריו, מטיול שערך בפרס התחפושת שלו זכתה במקום הרביעי. הפרס – שמ ימי חופשה. המסיבה נערכה בקומה השלישית בי

אקוואדור שגריר אקוואדור בישראל, חוזה נאכרה, הסתפק במסיכה של דב. כבכל אירוע אחר היה השגריר לבוש בחליפה רישמית. זה לא מנע ממנו לרקוד סמבה, אחרי כמה כוסיות.

האיטי שגריר האיטי בישראל, אנטניו פנלנול, בא עם אשתו כששניהם מחופשים לערבים. הם לא הפסיקו לרקוד, ואמרו שבישראל כל השנה פורים. משמאל: רקדנית בראזילית ישראלית.

ריו גשום

זה לא היה הקרנבל הגדול של ריו בבראזיל. אבל בהחלט היה קרנבל בראזילי בקנה־מידה ישראלי.

מלון פאלס התל־אביבי היה מקושט בבלונים ובקישוטי נייר. על הבימה עמדה להקה בראזילית וניגנה סמבה שהקפיצה את החוגגים.

לא רק המוסיקה הקפיצה את החוגגים, אלא הבצירה, המשקה הבראזילי, המורכב מוודקה, רום ומיץ לימון. לפני שנכנסו החוגגים לרחבת־הריקודים, הם שתו כמה כוסות מהמשקה, שעושה שמח בלב וקל ברגליים.

התחפושות היו ישראליות: ליצנים, בלרינות, ושאר דמויות ססגוניות, להבדיל מהחוגגים בקרנבלים בברא־ זיל, נשמרה הצניעות והחוגגים הישר־ אלים נמנעו מלחשוף טפח מגופם.

מצב־הרוח היה מרומם והרגליים לא הפסיקו לנוע לקצב הסמבה.

הנסיך ויליאם: מי גונב את ההצגה לפי הפרוטוקול?

האם זה יפה לעשות כך לנסיך הקטן הראשון במעלה, השני לכתר אחרי יורש העצר, אביו הנסיך **צ'ארלס**? לא די בכך שעטפוהו כמו חבילה ושלחוהו לטייל בגן קנסינגטון עם האומנת ושומרי־ראש, בשעה שאמו בילתה בהצגת הבאלט כרמן באוסלו — שבוצע, כמובן, על־ידי קונדון־סיטי באלט — אלא שבאותה שעה ממש הודיע ארמון באקינגהאם **שליידי די** מצפה למאורע משמח: ביקור החסידה בפעם השניה. מן הראוי היה שיישמע את החדשה ממקור ראשון. הרי הוא כבר בן 18 חודשים, והוא צריך להתכונן לקראת מי שעשוי לגנוב ממנו את ההצגה!

הנסיכה קארולין ממונאקו: מול המסלול

יד ביד, מאושרים כזוג יונים, צפו בני הזוג **קאזיראגי** בתצוגת האופנה של בית דיור, שהביא את עילית ההשראה לאביב הקרוב. אלא שהתחרות לא היתה הוגנת. הקהל, שהיה אמור לרכז את כל תשומת־ליבו בדוגמניות שעל המסלול, נעץ את עיניו בזוג הזוהר שישב בשורה הקדמית, ועקב בעניין אחרי לחישותיה של **קארולין** באוזני בעלה החדש. סוף־סוף, מה שירכוש בעלה של הנסיכה לאשתו יקבע את אופיה של הצעקה האחרונה.

בילי ג'ואל: אהבה גדולה באה

הפכים נמשכים זה לזה — כך לפחות סבורים **בילי ג'ואל** ו**כריסטי ברינקלי**, המלחין־זמר (34) והדוגמנית (28), שכמעט הפכה למלכת אימפריית השאמפניה, אך קיפחה את ארוסה, **אוליבייה שאנדון**, יורש אימפריית האלכוהול, שנהרג בחודש מרס האחרון. כריסטי מוכת היגון פגשה את הגרוש העצוב ג'ואל (עם אשתו־לשעבר ביקר גם בישראל), ליד פסנתר בפיאנו־בר, אי־שם באיים הטרופיים. ואם זה נשמע כמו מחזה מוסיקלי, הרי לפי שעה זה גם נמשך כך, אם כי קצב המוסיקה מישתנה.

קאתרין דנב: סיפור האהבה הגדול ביותר

גילה של **קאתרין דנב** גרול מגילו של נושא אהבתה הגדול ביותר מכפליים. בדיוק לפי המירשם ברר־מנים הפסיכולוגיים — נשים בנות ארבעים וקוקות לגברים בני עשרים. ואמנם, השניים יפים כל־כך בתמונה! הגבר היחיד הזה, שהוא נושא אהבתה הקבוע מאז שהביאה אותו לעולם, הוא בנה **בריסטיאן**, שעד עתה מיעטה להצטלם בחברתו. לא משום שחששה חלילה להציגו בפומבי, להיפך, כשילדה אותו סירבה אפילו להינשא לאביו, **רוז'ה ואדים** ושמרה את פרי־האהבה לעצמה. אלא שמאז ומעולם היתה חסידת השמירה על הפרטיות והקפידה ביותר על שלא ייפגע חינוכו של בנה, עקב הקאריירה הזוהרת של אמו. אך כשמלאו לה ארבעים ולבנה עשרים, חרגה מנוהגה זה וערכה מסיבה גדולה, משותפת לה ולבנה. קאתרין נוהגת להסביר את הסתייגותה משיתוף הציבור הרחב בחייה הפרטיים בכך שהיא ביישנית מובהקת מטיבעה, וכל הופעה פומבית שלה בקרב קהל של אנשים שאינה מכירה, גורמת לה פיק־ברכיים.

אנשים בעולם

ליב אולמן: למי, של מי, עם מי?

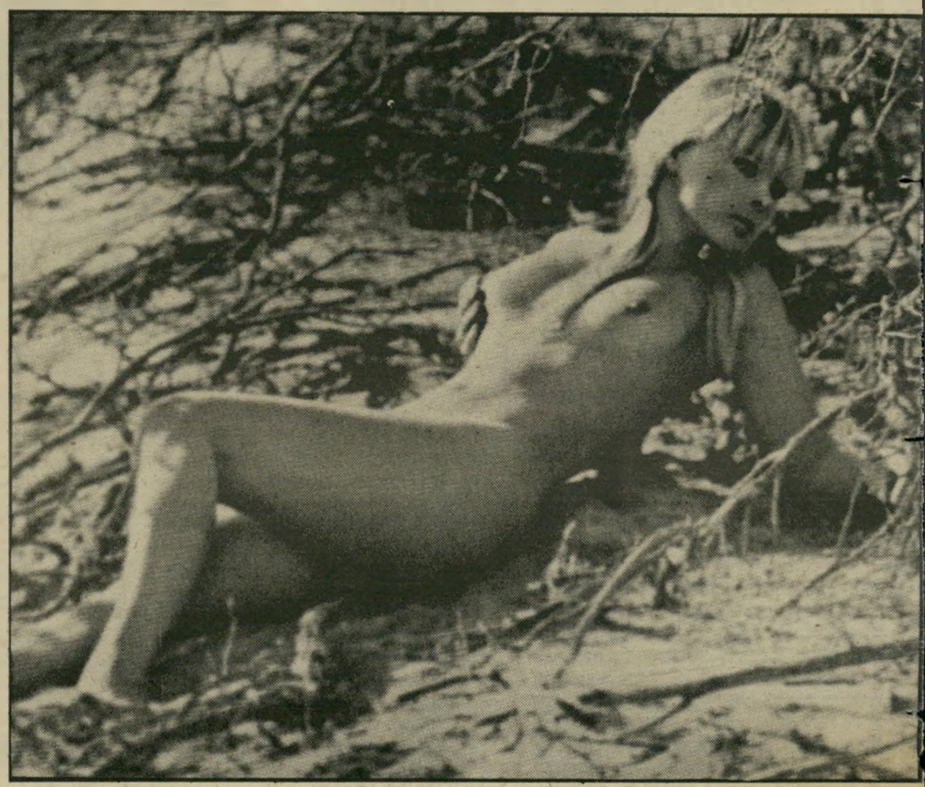
בעוד כמה שבועות, כשתבוא לישראל השחקנית **ליב אולמן**, אולי יבוא הסוף לניחושים: למי, של מי, עם מי? אולמן תבוא לביקור פרטי ותואיל לכבד בנוכחותה, לערב אחד, את הסינמטק בירושלים, כשהיא נושאת בקירבה ילד — לא גילתה עדיין של מי. היא תבוא בחברת ידיד קרוב (שאינו אבי הילד). כך גם נראתה אולמן לאחרונה, כשהיא יושבת בחבר־השופטים של פסטיבל ברלין.

אלקה זומר: קאריירה חדשה בין שני גברים

אלקה זומר (43) דומה לעוף־החול. כל אימת שנדמה כי היא נעלמת אי־שם באופק והקאריירה שלה רועכת, היא מתנערת, קמה ומתחילה קאריירה חדשה. מי זוכר אותה, כשהתחילה במקביל ל**רומי שניידר** כנערת־שער, שיעיר כישרונותיה טמונים במיכמני גופה (בתמונה למטה), וכשמישחקה, בניגוד לזה של שניידר, הוערך ככישרון של ציפור? אבל אלקה הפתיעה את כולם, ומשלא מצאה לה תפקידים מכובדים הופיעה כליצנית בקירקס (בתמונה משמאל), עסקה בלוליינות ועברה לשחק בתיאטרון — ובהצלחה רבה מאוד. אבל גם קאריירה זו עלתה על שירטון, כשהתברר שלקתה במחלה במיתרי־הקול ונאלצה לפרוש מן הבימה. ושוב עשתה תפנית חדה ופנתה לשטח אמנותי שאיש לא ציפה ממנה — היא החלה מציירת, ולא להנאתה בלבד.

התברר כי היא לא רק ציירת מחוננת כי אם גם סוחרת ממולחת, כשסירבה לחלק את הכנסותיה עם מס־הכנסה והחלה עוסקת בסחר בנוסח סחר־החליפין. כלומר: קח ציור — שלם בכנית סאונה; קח ציור — תן פסנתר. הבעיה היחידה היא העובדה שהיא מתקשה ללדת. "לעיתים קנאתי באותן נשים מכוערות ושמנות, שהן אימהות לשלושה ילדים!" ביניתיים היא מוכנה להשליש כל מחיר, ובלבד להביא ילד לעולם. מי יהיה האבז זו לא בעיה, כשבחייה יש שני גברים — בעלה ג'ד **האיימס** "שהוא מבוגר מרי," ובחברה **תום** "ממנו אני משתוקקת לילד." ומה רע אם יהיו לילד אבא וסבא גם יחד?

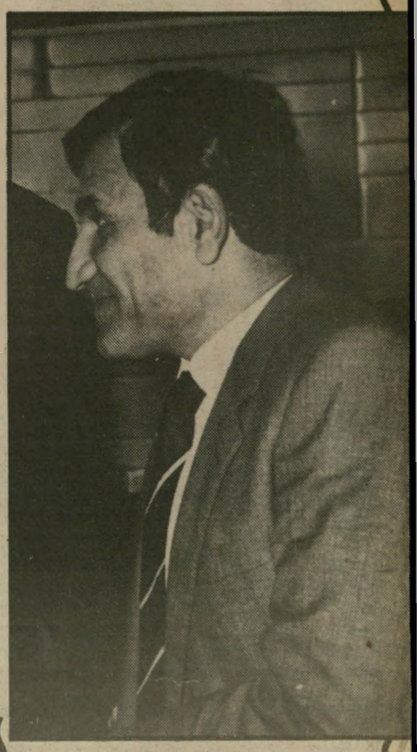

רגן אביר החץ ★ הבריחה הרומנטית של מושל נבראסקה ★ בארישניקוב לעולמי עד

בתום עונה סוערת בלכלית של אמריקן בלט תיאטר, הודיעה הלהקה כי **מיכאיל בארישניקוב** ימשיך לכהן כמנהלה האמנותי, אם כי ללא חוזה רשמי, כל אימת שיחפוץ בכך. ההודעה הדגישה, לפי רצונו של בארישניקוב, כי הוא לא יקבל כל שכר עבור עבודתו האדמיניסטרטיבית, וכל שישולם לו יהא עבור הופעות וכוריאוגרפיה בלבד. הודעה זו באה בעיקבות מחלוקת כבדה שפרצה במועצת־המנהלים של הלהקה מסביב לבעיות כספיות. ההסדר הזה יאפשר לבארישניקוב לעשות בזמנו החופשי ככל העולה על רוחו, ולהיענות להופעות־אורח בתיאטרונים אחרים ככל שיחפוץ. לפי שעה, ניאות בארישניקוב להופיע בסרט אחד, שיבויים בידי המפיק־בימאי טיילור (קצין וג'נטלמן) האקפורד — וגם זאת, בעת החופשה השנתית של להקת המחול ●●● כיסאות מוסיקליים בתיזמורות הגדולות בעולם: **ריקארדו מוטי** (42), מנצחה של תיזמורת פילדלפיה, יחזור למולדתו בשנת 1986, ויהיה למנהלה המוסיקאלי החדש של בית־האופרה לה סקאלה במילאנו. הוא יחליף את **קלאודיו אבאדו** (50), שכיהן במישרה נכבדה זו מאז 1968. למעשה, יכול היה מוטי להמשיך בתפקידו בפילדלפיה, כי זאת היתה השנה הראשונה מתוך חמש שנים שעליהן רובר בחוזהו. בשנה שעברה עזב את התיזמורת הפילהרמונית מלונדון ולא קיבל הצעה לכהן כמנהל בית־האופרה הלונדוני קובנט גארדן. כנראה שמוטי נתקף בגעגועי־מולדת, או שאולי עדיין כוחה של לה סקאלה עומד לה כחליל הקסם ●●● בעיות בצמרת יש גם לבית האופרה המהולל מניו־יורק, מטרופוליטן. שביקש **מאוגוסט אברדינג**, מנהל התיאטרון הממלכתי במינכן, להיות מנהלו הכללי. אברדינג דרש, כתנאי, סמכות לפיקוח אמנותי — פלישה לתחום סמכויותיו הבלעדיות של מי שצפוי להיות היועץ האמנותי של האופרה החל בשנה הבאה, **ג'יימס לוין** ●●● הנשיא **רונאלד רגן** הפך לאביר במיסדר החץ וחסוס היפאני, אחרי שקיבל כשי חץ מיוחס בן 140 שנה, כאות הוקרה מן המיסדר. את החץ הביא אישית לבית הלבן השחקן הנחשב לג'ון ויין של יפן — **טושירו** (שיבעת הסמוראים) **מיפונה**, שבא לארצות־הברית לרגל הקרנת רטרוספקטיבה של סרטיו ●●● מושל נבראסקה, **בוב קרי**, זכה לקיתון של רותחין מצד מתנגדיו באופוזיציה, על שיצא ללונדון "לשתות תה על שפת התמזה" — לא, חס וחלילה, עם מארגרט תאצ'ר, כי עם בחברת **דברה** (תנאים של חיבה) **וינגר**, השוהה בלונדון במיסגרת סיור־פירסומת לסירטה החדש, שכלל גם את פסטיבל ברלין (העולם הזה 14.3.84). השחקנית והמושל חיים ביחד מאז ניפגשו בלינקולן, בשעת הסרטת הסרט. "ישנם שיחשבו זאת לבריחה הגונה, שהמושל עזב את ארצו כדי להיפגש עם ידידה מעבר לים. אבל אני חושב שיש לו שיפוט גרוע," כך התריס הרפובליקאי **רנדי מודי** כנגד המושל הדמוקרטי. מעניין אם יחשוב כך גם לגבי האקדמיה לאמנות־הקולנוע, כשיחולקו פרסי האוסקר בקרוב. כי לווינגר יש סיכוי רציני לזכות באחד מהם.

רחל מרחלת על כל העולם

צדיק במרומים...

צדיק בינו
לקפוץ מהמטוס?

פעם רצתה כל אם יהודיה שבנה יהיה רופא. בעלות אמביציות קטנות יותר הסתפקו ברופא־שיניים. אחרי שביתת־הרופאים, רצו האמהות שבניהן ייכנסו לענף הבנקאות. עכשיו הן עושות הסבת־כוונות. את בני אני שולחת, למשל, להיות ספר־נשים. מגיע לו למותק, ילד נפלא...

האמא של **צדיק בינו** לא ידעה מה מחכה לו בענף־הבנקאות. אמנם יש פה ושם כמה הטבות, כגון מניות־הטבה וכו', אך הצרות, הצרות, אלוהים ישמור!

שלחתי את השפיון שלי לנופש, אחרי עבודת־הפרך בחודשים האחרונים במיגדלי דוד. כזכור, ירד ועלה בכל הקומות, הציץ בכל חורי־המנעולים, הקשיב לכל השיחות. ההצלחה שיגעה את הבחור, והתחיל מאיים עלי. טוב, מותק, אמרתי לו, טוב, מותק, סע קצת לנוח בשווייץ, תפוס אווירי־הרים, מותק, אולי זה יזיק לך, מותק.

המותק חזר שזוף ביום ד', ומיד דיווח: רחל שלומות, נופש משגע, וסקי גם־כן. חתיכות שזופות מכל העולם, ומנהל־בנק אחד. שמעתי אותו ואשתו דוברים עברית, והרגשתי כמו בבית. זוג נחמד. בקבלה של המלון שמעתי שקוראים לו מר בינו. הצצתי בטופס־הרישום, שמו המלא: בינו צדיק. החופשה היתה קצרה מדי, לא השתופו מי־יודע־מה. כשיצאו בררכם ארצה, החלטתי שהגיע הזמן לחזור למילוי המשימות המצפות לי.

טסנו בסוויסאייר מציריך. טיסה נעימה. התחפשתי לדייל ראשי, ושרתתי את שורת המושבים שישבו בה. בינו עלה לטיסה עם ג'ינסים ונעלי־ריצה. מכאן שהוא אוהב לרוץ. אשתו חובבת ספורט אחר — הקריאה.

הכל התנהל על מי מנוחות עד **שנוסע** מסויים זיהה את בינו. כשזיהה, לא הרפה עוד. בקול רם ונרגש, ובעזרת תנועות־ידיים נלהבות, בא ושטח לפני הגב' בינו את טענותיו נגד הבנק, בנוסח "היי את הבוררת ביניינו" גברת בינו התפתלה על מושבה, בינו העלה חיוך קפוא על פניו, והינהן בראשו מדי פעם, והנוסע בשלו, טענות כרימון. בינו החל מחפש יציאת־חירום מהמטוס, הגובה לא חשוב, תנו לו לברוח. גב' בינו הפריחה מבט־מודאג בבעלה, הרגישה שרגע מסוכן קרב, הוא יקפוץ. היא מכירה אותו, רק שלא יצוץ במטוס עוד לקוח רוטן של הבנק...

סוף טוב, הכל טוב. בינו הבטיח לברוק את תיקו של הלקוח מייד עם פתיחת הבנק למחרת, הלקוח הלך מרוצה לשירותים, ואני הגשתי לנוסעים עוד סיבוב של קפה או תה.

עם לימון, או חלב? תודה.

עם לימון, או חלב? תודה.

רגליים, רגליים

הסיפורים המגיעים אלי: אני לא מחליפה את הג'וב אפילו אני־לא־יודעת במה. כששמעתי את הסיפור הבא, נהניתי כל־כך, שהחלה ראגה מכרסמת בליבי. אם יראה העורך את החיוך השפוך על פני, יבין שתחת לשלם לי שכר, יוכל לגבות ממני סכומים לא־מבוטלים בשביל התענוג. פרצתי מהמערכת לרחוב ופרצתי בצחוק אדיר.

תחילת הסיפור באילת הרחוקה. **יהודה ברקן** הסתובב בעיר ואירגן שם בקיץ האחרון ארועים שונים לכבוד העיר, לכבוד התושבים, לכבוד המבקרים ולכבוד ארנקו.

יהודה ברקן
אוהב לישון

מרוב כבוד התעייף והלך לחטוף בטן, גב, בטן, גב, אצל **נלסון**. מי שלא ביקר שם אינו יודע, כי כאשר עושים בטן, גב, בטן, גב, אצל נלסון, נפתחות חרצובות הלשון, ואנשים משיחים את כל הטורד את מנוחתם. את מנוחתו של ברקן הטרירה בעיית העוזרת. הוא התלונן על שאין מי שיראג לביתו, ינקה, יבשל וכדומה.

מישהו העלה רעיון שימצא מישהי שתקבל חדר פנוי בדירתו, תמורת השירותים. רעיון שיפוצי מאוד, ומייד נמצאה גם **קונה** נחמדה.

מפה לשם, כבר הפסיקה מזמן להתעסק רק בניקיון, בישול וכדומה, ומחדר־שינה נפרד עברה לחדר־שינה משותף, והכל מתחפף כמו בחפיפה.

עכשיו הגיעה השעה לגלות לכם סוד קטן ושמור מאוד. יהודה ברקן אוהב לישון. נכון, לא רק הוא, יש גם אחרים. אך יהודה ברקן נרדם יותר טוב, ושנתו ערבה יותר, עם ידה העדינה של אשה מלטפת את רגליו ברכות ובאהבה. בחיי שזה נכון!

לא פלא, איפוא, שחדר־השינה משותף עתה. אך הליטוף עבר עתה גם למונית, המסיעה את יהודה להופעות. יהודה מתפרקד על המושב האחורי, נערתו לצידו, ותוך דקות מיספר הוא חוטף תנומה לא־נורמלית. צריך להחביא מצלמה נסתרת ולצלם. ואולי לגלות, האם הוא גם חולץ את נעליו או...

טרגדיה תל־אביבית

מייקל ג'קסון
– ולגלות אף חדש

הכינו את המימחטות קצ'קס. לשם שינוי סיפור עצוב, לאון קצת את הדברים כמדור.

בעיר ים־תיכונית ליד הים, צפונית מיפו, חיו בני־זוג צעירים ונחמדים — היא **אקדמאית**, הוא **אקדמאי**, עם קידומת ד"ר לפני שמו, ילדים טובים שניהם, ההורים שלה קנו דירה, האהבה פרחה, הנצו השושנים.

הנצו השושנים, אך לא הנצה כרסה. האל לא בירך אותם בפרי־בטן. שנה חלפה, שנתיים. שום כלום לא קרה.

היא אקדמאית. הוא אקדמאי עם קידומת. אנשים תרבותיים, הולכים לרופא ומבקשים עצה. הרופא בודק אקדמאית, אקדמאית בסדר. הרופא בודק אקדמאי, אקדמאי לא בסדר. מה עושים?

הולכים לעוד רופא, בודקים בעוד מכון, פסק־הדין אחיד: אין מה לעשות, האיש סובל מעקרות. המטפלים נשאלים שוב ושוב. פסק־הדין חוזר על עצמו. רק עצה אחת נותרה: הפרייה מלאכותית.

היא אקדמאית, הוא אקדמאי, אנשים תרבותיים, העצה מתקבלת. הוא מתבקש לאשר בחתימת־ידו את הסכמתו שאשתו תופרה בבית־חולים קרוב לעיר, מזרעו של תורם אלמוני. הוא חותם, גם היא חותמת. הרופא מחפש תורם שיהיה דומה לבעל. החיפושים מסתיימים בהצלחה, **התורם** נמצא, האשה עוברת שלושה טיפולי־הפרייה, ובנסיון השלישי — הצלחה. הריונה התחיל.

האקדמאית חוזרת לביתה לבשר לבן־זוגה את הבשורה לה יחלה. השימחה שימחה חלקית בלבד. שימחתה שלה. הוא אינו לוקח חלק בשימחה. הוא מקבל את הידיעה בחמת־זעם. הוא דורש שתערוך הפלה מייד. הוא מאשים אותה שהרתה לרופא המטפל, שבגדה בו עם גברים אחרים. אינו מסכים שתמשיך להרות. ידיו מתחילות להתנופף, מתנופפות ופוגעות.

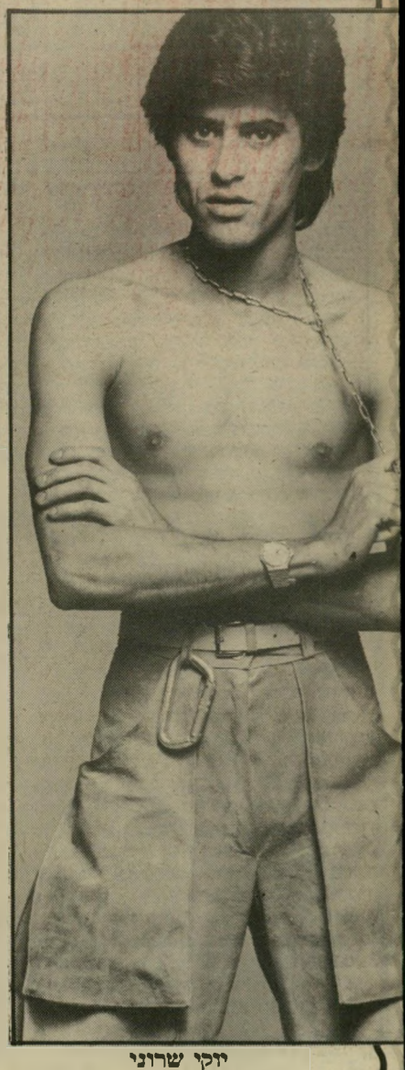
רגליו בועטות בכרסה. ההריון בסכנה. היא מנסה לפייסו. בזמנו, כדי שלא ירגיש רחייה או חוסר־ביטחון, היא רשמה מחצית מדירתה על שמו. לא מועיל. היא עוברת להתגורר בדירת הוריה. הוא מתחיל להעסיק בביתו **גברת צעירה**, מתחיל רומן בינו לבינה. לאשתו הם מודיעים כי הרופאים טעו. הראייה: חברתו החדשה טוענת שנכנסה להריון מקשריה אתו. האשה יודעת את האמת, שום אשה לא תוכל להרות לבעלה, היחסים מחריפים עוד יותר.

בדיקה מעלה שהיא נושאת ברחמה יותר מילד אחד. אף אילו הסכימה להרישתו להפלה, לא יכלה זו להתבצע, מבלי שתסכן את פוריותה ויכולתה להביא ילדים לעולם בעתיד. בקיצור, טרגדיה ממש.

בימים אלה אושפזה בבית־החולים הסמוך לעיר במחלקתו של הרופא המטפל, שהוא גם, במיקרה, חברם המשותף והטוב של בני־הזוג.

בעוד חודשיים תלד. ומה הלאה?

קוצו של יוד

יזקי שרוני
להוריד את הפלסטר –

המישקל 56 ק"ג, הגובה 1.75 מטר, צבע־העור שחום, צבע־עיניים שחור, שניהם מזל אריה, תחביב... אותו הדבר. רק קצה אפו של **יזקי שרוני**, ספר־הצמרת מתל־אביב, הפריד בינו ובין כוכבו הנערץ, **מייקל ג'קסון**.

מה עושים לקוצו של יוד? הולכים לד"ר **חגי צור**, המנתח הפלסטי, ותמורת 1500 דולר מורידים את הגבשושית מאפו. והרי לכם אף א־לה מייקל ג'קסון הגדול.

בסוף השבוע הסיר יוקי את האיספלנית מאפו, ואת יכולה, מותק, ללכת ולקבל טיפול אישי ממייקל הנערץ.

זהו רעיון מבריק. בעוד שבועיים יסיר המכולתניק את הפלסטר, ואוכל לקנות ביצים וחלב אצל **רוברט רדפורד**. ואם זה יצליח, אשלח גם את מנהל סניף־הבנק שלי, שינוי קטן בסנטר וזוויות־העיניים, ואוכל אקבל אוברדרפט אצל **ז'אן־פול בלמונדו**.

אמא לא יודעת

שמעתם בוודאי על החנות הקטנה מעבר לפינה ברובע נייטסברידג' בלונדון, לחנווני קוריאים הארוד, ולחנות הארוד'ס. הא, הא, הא.

בחנות הקטנה הזאת אתם יכולים לקנות, כמובן, את כל מצרכי המכולת, בתנאי שתבואו עם סקטים או קורקינט, כדי לא ללכת קילומטרים ברגל. אבל זו רק מחלקה קטנה אחת, התופסת פחות ממחצית קומה. ביתרת הקומה וביתר חמש הקומות תוכלו למצוא מכל טוב, במחיר היקר ביותר ובאיכות ההולמת. השפה

יהודית (מזור) ובעלה, אלפרד
מאה או מאתיים מיליון

המדוברת ביותר במעליות ובמעברים היא ערבית, כמובן. השניה: עברית, גם כמובן.

השבוע בישר אחד העיתונים בארץ, מפי כתבו בלונדון, **שיהודית מזור** קונה באמצעות בעלה **אלפרד טראובמן** את הארוד'ס — רוצה לעסוק בחנוונות.

עוד נשמע בוודאי איך יפלו הדברים, ואם נשמע שלא קרה כלום, אין זאת בגלל מחסור במזומנים, חלילה. אמנם, מחירו של הארוד'ס יכול להסתכם ביותר ממאה או מאתיים מיליון דולר, אך אני יודעת שאם אלפרד יתקשה בגיוס הון — לא יהסס לפנות אלי כדי להשלים את הסכום הדרוש.

לפני שאני מוכרת כמה שמאטעס מהבית כדי לגייס כסף, שאלתי את **מגי מגריזו**, האמאל'ה של יהודית, מה שמעה על העיסקה.

„לא שמעתי כלום, לא יודעת דבר."

„מתי דיברת עם יהודית?"

„לפני חודש או משהו."

„ולא סיפרה כלום?"

„לא סיפרה לי דבר. אינני מאמינה לכל הסיפור. היתה מספרת לי דבר כזה. חוץ מזה, דיברתי לפני כמה ימים עם בני **בועז** בניו־יורק, וגם הוא לא אמר לי דבר."

„ומה קורה עם יהודית עכשיו?"

„יהודית ואלפרד בילו עכשיו חופשה בהודו. בימים אלה חזרו לניו־יורק."

„תגידי, מגי, הם קנו או לא קנו?"

„מה?"

„את הטאג־מאהאל?"

החתול והעכבר

רוני: רוני בחייך, רוני! מתי נפסיק לשחק בחתול ועכבר? אתה יודע שאני מתה עליך, והייתי משמשת באהבה כגיזברית של מועדון מעריציך. יש לך קסם אישי בשפע, חוצפה הצפורניים, תסרוקת עשויה ודיאטה רצינית, כך שידרתי לעברך — אך ללא הועיל. אתה מתעלם ביודעין. אתה מסב את ראשך, ואתה מתחיל עם אחרות.

רוני מילוא
פגישות 24 שעות ביממה –

בארגזים, שרמנטיות בחבילות, פיקחות, חריפות וסקס־אפיל. העיקר, כמובן, הסקס־אפיל!

מה לא עשיתי כדי לשדר איתך על אותו הגל? ראיינתי אותך, פיארתי את שמך, נופת־צופים שפכתי לעברך. רמזתי ברמזים עבים וגסים שאין כל צורך שתמשיך לחפש, כשאני יושבת וממתינה. שפתון על השפתיים, לכה על

כך לפחות טוענים בזדון כל שונאי. שונאים, כידוע, לא חסרים לי, ומהייצוא שלהם בלבד יכולנו לשפר את מאזן־התשלומים ללא־הכר. תחת לייצא אותם משלחים אותם נגדי, ומה הם עושים? באים לזרות מלח על פצעי! כל יום סיפור חדש עליך. ראו אותך פה, ראו אותך שם. ראו אותך סועד, ראו אותך נוסע, ראו אותך... אוף!

ירדנה מלר
– לתיכנון המהלכים של הסיעה

אינני מאמינה, כמובן, לאף אחד מהסיפורים, ואני משלחת את שונאיי לכל הרוחות.

קח, למשל, את הסיפור הבא: שנסעת לאילת להתראיין בערב ראיונות, יחד עם **אבא אבן**. טוענים שהבאת איתך את מזכירת הסיעה בכנסת והמצליפה שלה, **ירדנה מלר**, ושבילית יחדיו במלון **לרום**. עלילה! שמתנהל ביניכם רומן ארוך וסוער. עלילה!

רוצים לסכסך, זה מה שהם רוצים! יודעים, כמוני, שלא היו דברים מעולם, שירדנה, בתו של שחקן הכדורגל המצטיין של מכבי נתניה בעבר, ואתה, רוני, פשוט נפגשים כדי לתכנן את המהלכים של הסיעה בכנסת. ששניכם מעריציו המושבעים של **מנחם בגין**, ודנים איך להחזיר את מנחם לתמונה. ושבינתיים, עד שיעלה הדבר בידיכם, אתם מעריצים מושבעים של הגעפילטע־פיש של **שולמית שמיר**. שאתם הורגים את עצמכם בהתמסרות לעבודה, ולא בהתמסרות זה לזה.

ובינתיים רוני יקירי, עד שיעלה סוף־סוף בידי משמיצך להדביק לדמותך הטהורה שמץ של שערורייה, אל תלך בחושך. היזהר בסיבובים!

אהלאן, שמיל

נחמה וישמואל שי
יש קוריוזים!

ישבתם פעם עם **שמיל שי** והחלפתם סיפורים? חבל! מה שנשפך לשמיל מהשרוול תוך שעה יכול למלא את המדור לשנה. הצרה שאצלו הכל חסוי, ורכילויות עסיסיות שאינן מבושלות יותר מדי — עם כל המיץ בפנים, הוא שומר לעצמו ול**נחמצ'ה** אשתו.

„שמיל, מה הולך? איך התוכנית ברדיו?"

„כלום לא הולך, אולי השקל רץ."

„ומה ברדיו?"

„שאלת על תוכנית, אך אני עושה שתיים."

„שמיל, זה בוודאי לא חסוי, יש קוריוזים?"

„קוריוזים? כשאני שואל בני־זוג הנשואים מימי מתושלח שאלות שונות אחד על מישנהו, כל אחד זוכר או מתאר דברים שונים לגמרי. אני שואל בעל כמה שוקלת אשתו, הוא חוכך בדעתו ומשיב 65 ק"ג, ואחר־כך היא נכנסת ונשאלת אותה שאלה והיא משיבה 94 ק"ג. או ששאלתי בעל כמה טבעות ענדת אשתו, הוא חוכך בדעתו סופר על אצבעותיו ומכריז 5. היא נכנסת ומשיבה על אותה השאלה אף טבעת אחת לאו!"

„מה אתה מספר! ממש מטומטמים!"

„למה מטומטמים? אנשים פשוט לא יודעים מה מעטים הפרטים הידועים להם על בני־זוגם, או איך הם זוכרים בצורה שונה לגמרי אירועים חשובים בחייהם, כמו החיזור או הצעת־הנשואין."

„זרוק סיפור."

„הופיעו בתוכנית **שושיק שני ואריק לביא**. שאלתי אותם, בין השאר, כיצד הציע אריק נשואין לשושיק, ומה קרה בעיקבות הצעתו. שושיק נשאלה ראשונה, אריק נשלח אל מחוץ לאולפן. שושיק נזכרה: כמה ימים לפני נסיעה של אריק וחבריו — לשירה בשלושת המיתרים, הציע לה ערב אחד נשואין. שושיק הסכימה, אריק ליווה אותה לביתה, עלו למעלה וסיפרו לאמא של שושיק. אריק היה קצת שתוי, השעה היתה מאוחרת והאמא הציעה לאריק שיישאר ללון. אריק שמח להצעה. באמצע הלילה התחיל לחפש את שושיק, ,שושיק שושיק, בואי הנה!' לחש. במקום שושיק השיבה האמא, לא בלחישה ,שושיק תבוא אחרי החתונה!'

„אריק לא זוכר את כל הסיפור. הוא זוכר ששתה יותר מדי לפני הנסיעה המיוחלת לחו"ל, וכשהתעורר מצא את עצמו במצב מביך, בשיכרותו הציע לשושיק נשואין...

„**אפי נצר** הסביר מדוע יצאו הוא ואשתו שש שנים ארוכות לפני שנישאו. הוא היה חייב לשקול ברצינות, ולא להחליט החלטה חפוזה, וזה לוקח קצת זמן. בבל"ת טוענת אשתו, יצא עם חתיכות אחרות כל הזמן.

„**דודו דותן** היה מצוברח ומדוכא, בעיקבות פרשת גרושיו **מעירית**. טכנאי בקול ישראל שאל מדוע, דודו השיב והסביר, הטכנאי הציע שיחפש איזה חתיכה שתרגיע אותו ותשפר את מצב־רוחו, דודו טען שחסרה לו כזאת, הטכנאי מסר לו את פינקסו האישי ואמר לו שיחפש שם מיספר־טלפון ויצלצל לאחת הנערות. דודו צילצל לאחת, שלשמה היה צליל מעניין, **מירי**, חטף שיחה טלפונית והציע פגישה. היא שאלה אותו במה הוא עוסק, הוא השיב שהוא בדרן, רצתה לסגור ולהפסיק את השיחה, אינה מתעסקת עם בדרנים. בקושי הסכימה לראותו בביתה, כדי שלא יראו עם מי היא נפגשת, עורכת־דין צעירה עם סתם בדרן..."

„שמיל, אחרי שהפכת לספק לנשואי אחרים, איך הצעת נשואים לנחמצ'ה?"

„רגע, רגע, אה, נחמצ'ה, הגידי, איך הצעתי לך נשואין?"

נמר של נייר פילוסופיד

חשובה ל„חוזרים בתשובה"

בישראל של 1983 לא הכל קודר ומדכא. ישנן כמה נקודות־אור בתרבות־הישראלית, נקודות שאינן זוכות בסיקור בכלי־התיקשורת, אך מעידות על תהליכים תת־קרקעיים, עשויים להגיע לכדי מיצוי והשפעה בשנים הבאות.

אחד מתהליכים אלה מתבטא בפריחה חסרת־התקדים של סיפרי־עיון בפילוסופיה.

פריחה זו של סיפרי פילוסופיה סותרת לא־במעט את ההנחה הקובעת: כאשר רועמים התותחים – שותקות המוזות.

פריחה זו של סיפרי פילוסופיה מעידה גם שהזרם העכור של חזרה־בתשובה, הזוכה לטונות של מילים בעיתונות המודפסת והאלקטרונית, הוא זרם מנותק מהמציאות התרבותית האמיתית של ישראל, ראשית 1984.

אל מעט מתוך סיפרי הפילוסופיה והעיון שראו אור במהלך השנה החולפת, מתייחס נמר של נייר.

אריסטו

בשנת 1880 פורסמה הידיעה, כי בין קיטעי הפאפירוס שהעלו חולות פאיום שבמצריים, נמצאו גם רפים קטנים, שנרכשו על־ידי המוסיאון המצרי של ברלין, ובהם אפשר היה

סילוסוף אריסטו
בלי טרקטור, בלי נגריה

לקרוא מישפטים מקוטעים שעניינם תולדות המישטר המדיני של אתונה. כעבור 10 שנים רכש המוסיאון הבריטי כמה מגילות פאפירוס שמקורן במצריים, ושלוש מהן מכילות את מדינת האתונאים מאת **אריסטו**. על כך מספר **דויד אשרי**, בהקדמה למהדורה העברית של מדינת האתונאים*.

* *אריסטו – מדינת האתונאים; עברית: דויד אשרי; הוצאת י"ל מאגנס; 130 עמודים (כריכה רכה).*

מדינת האתונאים משחזר את תולדות המישטר המדיני של אתונה, על גילגוליו השונים, ומתאר את סידרי המישטר האתונאי בימיו של אריסטו.

עירבוב של תיאור היסטורי עם עמדות ודעות הופך לספר הגות מרתק, המקיף שיעורי היסטוריה, לצד פירקי אתיקה ציבורית, כמו **רזאי־השבונות, מזכירים ופקידי־הקדש.**

פרק אחד בספר, העשוי להיות בעל חשיבות לקורא הישראלי בן־זמננו, הוא הפרק מישרות צבאיות, פרק שהיה עשוי לשמש לחברה הישראלית מדריך שימושי כיצד להתייחס למצביאים **כאריאל** („אריק") **שרון** ו**רפאל** („רפול") **איתן**, ולתוצאות מילחמת־הלבנון שהם הביאו על ישראל.

בין השאר כותב אריסטו בפרק זה:

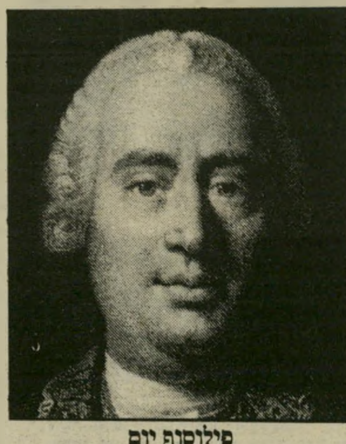
את האסטרטגים מאשרים בהצבעה מדי פריטאניה, אם נראה כי ממלאים הם היטב את תפקידם; אך אם מפטרים בהצבעה אחד מהם, הוא נשפט בבית־דין; הזרשע — מעריבים את העונש שעליו לשאת או לשלם; יצא זכאי — חזר לכהונתו...

ועדת כהן באתונה, ששרון ורפול היו ניצבים בפניה, אחרי מילחמה כמילחמת־לבנון, היתה משחררת אותם מהטרקטור של חוות־שרון ומהנגריה שבתל־עדשים.

יום

בימים אלה, כאשר מינ־מילחמת־תרבויות מתנהלת בישראל ומתמקדת בשאלה אם לפתוח בית־קולנוע בפתח־תיקווה בליל שבת, או לא — יש טעם עמוק בסיפרו של **דיוויד יום** (1711־1776), הוגה־דיעות והיסטוריון סקוטי. הספר ראה אור באחרונה בתרגום לעברית, תחת הכותרת דיאלוגים על הדת הטבעית*.

בדיאלוגים על הדת הטבעית בוחן יום את הדת כתופעה שנולדה מתוך הכרח פנימי (הפחד מפני הנסתר), והפכה עד מהרה מערכת של **פילפול ואחיזת עיניים. שיש להשאירה כלהטוטי־כמרים ופוליטיקאים...** הדיון בדיאלוגים על הדת הטבעית מתנהל בשיחה בין שלושה טיפוסים שונים של מאמינים, המייצגים שלוש גישות שונות לדת. האחד שמו **דמיאה**,

סילוסוף יום
שלושה אישים, שלוש גישות

והוא הדגם של המאמין המשכיל, שאינו מטיל ספק באמיתות הדת. השני הוא **קליאנתס**, אף הוא משכיל, המאמין שניתן להוכיח את עיקרי־היסוד של הדת באמצעות כוחות־ההכרה הרגילים של האדם, בלי צורך בהתגלויות ובהתנסויות ובשאר שיגיונות של אמונה. השלישי הוא **פילון**, המייצג את הפילוסוף בעל הרגש הדתי, שכולו מתפעם מן הסדר המתגלה ביקום ומהתבוניות המתגלה בסדר התופעות.

יש בדיאלוגים על הדת הטבעית מרכיב חזק מאוד של מה שנהוג היה לכנות שעשוע אינטלקטואלי, המשלב דיעות והצגות ריעה של פילוסופים שונים, אחת מול רעותה.

גם המידע העיוני שבספירו של יום מנוסח בסיגנון פשוט אך מרתק, כמו: **בהנאה שומע אני את גאליאנוס דן על המיבנה של גוף־האדם. האנאטומיה של אדם, אומר הוא, מגלה מעל לשש מאות שרירים שונים, והבדק ביאות את אלה מוצא, שבכל אחד מהם היה על הטבע להביא לידי תיאום לפחות עשרה גורמים שונים, על מנת להשיג את המטרה הרצויה. צורה מתאימה, גודל הולם, תיאום נכון בין התלליות השונות, המצב העליון והתחתון של השלם, ההשחלה הנאותה של העצבים, העורקים והווריד השונים...**

מטאפיסיקה

המטאפיסיקה היא מדע העוסק בשאלות שמעבר לתחום הניסיון, שאינו ברור הטבע, והוא אחד מאגפי העיסוק של הפילוסופיה, או כמאמר **אחד־העם: לרדת עם הפילוסופים לעמקי תהום המטאפיסיקה.**

באחרונה ראו אור בתרגום לעברית שני ספרים העוסקים באחד מענפי המטאפיסיקה. **הראשון שבהם הוא סיפרו של ריצ'ארד טיילור מטאפיסיקה* והשני סיפרו של קיית קמפבל גוף ונפש**.

כדש הספר הראשון, ציין המו"ל: **על ריצ'ארד טיילור נאמר, כי אילו קם מקיברו הפילוסוף הגדול דיוויד יום, הוא היה מסתבל על דרך ההתפלספות של טיילור, ובוודאי היה אומר: לכתיבה הזאת התכוונתי כאשר דרשתי שהפילוסופיה תיכתב בבהירות.**

מטאפיסיקה פורש את סוגיות־היסוד של המטאפיסיקה, ומתמקד בהיבטים השונים של בעיית הגוף והנפש. טיילור מציג לפני הקורא את שאלת הצורך במטאפיסיקה, את שאלת ממשות העצמי והגוף, מטריאליזם, מובן הזהות, חלקה של הרוח כפונקציה של הגוף, שאלת חופש ודטרמיניזם, גורל, מרחב וזמן, זמן ונצח, סיבתיות, אלוהים, הוויה ואין.

אין ספק שכתיבתו של טיילור היא אכן פשוטה ובהירה, כפי שהוא עושה זאת בתת־פרק אלוהים, שבו הוא כותב:

אם נניח עתה כי העולם — כלומר מיבלול הדברים כולם סרט לאלוהים — מכיל בתוכו את הטעם לקיומו, הרי שנניח כי הוא קיים מעצם טבעו, כלומר כי הוא יישות הכרחית. במקרה זה לא יהיה כמובן כל טעם לומר כי הוא חייב להיות תלוי באלוהים או בכל דבר אחר לשם קיומו; שכן אם הוא קיים מעצם טבעו, הוא אינו תלוי אלא בעצמו, כשם שלצורך הסקת תום אין השמש תלויה אלא בעצמה כלבד. אך דבר זה אינו סביר, שכן לפי מיטב הבריתנו, אין בעולם או במשהו בתוכו כדי להעיד על היותו קיים מעצם טבעו, ולעומת זאת ישנם דברים רבים המעידים על היפוכו של דבר...

בספר השני גוף ונפש בוחן קיית קמפבל את מהות אחד מהנושאים הקלאסיים של הפילוסופיה, בעיית הגוף והנפש. קמפבל בוחן את הפתרונות השונים לבעיית גוף־ונפש, שהוצעו בפילוסופיה החדשה, דרך הרואליזם, הביהביוריזם, המאטריאליזם — ובחזרה לשיטת בחינת הנושא במאה ה־19, הנראית למחבר כמתקבלת ביותר על הדעת.

בראשית הספר הקדמה מרתקת של פרופ' **ישעיהו לייבוביץ**, הפותחת בציטוט מבריק מקארל **סופר**, שהעיר פעם: **הפילוסופיות השגויות של העולם המערבי רובן אינן אלא ניסוחים שונים של דיון בנושא השניתי של גוף ונפש.**

בין פרקי הספר בחינת שאלות עקרוניות בבעיית נפש־גוף ומקומה בפילוסופיה, כיצד מתעוררת בעיית גוף־נפש, בתפיסות הדואליס־טיות, הפיתרון הביהביוריסטי ועוד.

בסיום הספר מובאות תוספות של ישעיהו לייבוביץ, הבוחנות לאורו שאלות כהמוח והמחשב והמוח החצוי.

קירקגור

הפילוסוף **סרן קירקגור** (1813־1855) נחשב מחולל המחשבה האכזיסטנציאליסטית בפילר־סופיה, כמי שהשפיע מאוחר יותר על הוגים אכזיסטנציאליסטים **כהיידגר, יאספרס, אונאמונו, סארטר** ואחרים.

באחרונה ראה אור בתרגום לעברית סיפרו חיל ורעדה*, המתוסף לשני קבצים מהגותו של קירקגור, שקיימים כבר בעברית.

בחיל ורעדה מתמודד קירקגור בשאלת־

אכזיסטנציאליסט קירקגור
כל דור מתחיל מחדש

מוסר קיומית יהודית קלאסית והיא: כיצד להבין את **אברהם (אבינו)**? נבחנו את הניסיון, שבו העמיד אלוהים את אברהם בסיפור־העקדה.

קירקגור מנסה להביא את הקורא להבנת אברהם ושאלת אמונתו באלוהים — דרך המוליכה אותו למצב, שבו הוא מתרוקן מהאדם שבקירבו ומתמלא אלוהים.

קירקגור מוליך את עיונו בסוגיית עקידת־יצחק, להנחה הקובעת **... שום דור אינני יכול להתחיל בנקודה אחרת מזו שהחל בה קדמו, כל דור מתחיל בה מחדש. כשם ששום דור לא יכול להתקדם בה על־שני קודמו — כל**

* *סרן קירקגור – חיל ורעדה. לירוקה דיאלקטית; תירגם והוסיף דיוקן: אייל לוין; הוצאת אשמורת; 136 עמודים (כריכה רכה).*

* *ריצ'ארד טיילור – מטאפיסיקה; עברית: יעל כוהן; הוצאת אדם; 175 עמודים (כריכה רכה).*

** *קיית קמפבל – גוף ונפש; עברית: יורם נבון; פתח־דבר והשלמות: פרופ' ישעיהו לייבוביץ; הוצאת מאגנס; 99 עמודים (כריכה רכה).*

עוד, כמובן, שהדור הקדם נשאר נאמן לחובתו ולא נטש אותה מלפניו...

במילים אחרות, המובנות לישראלי בהווה הזה, כל דור ודור נידון למעשה העקידה, שאת מוסרה בוחן קירקגור.

ניטשה

רוב כיתבי הפילוסוף הגרמני **פרידריך ניטשה** (1844־1900) ראו אור בעברית, חלקם בתרגום־מופת של **דויד פרישמן**, וחלקם האחר

פילוסוף ניטשה
מיקצועי ומהוקצע

בתרגום מנוכר, יבש אך ענייני של **ישראל אלדד**.

לספרים אלה של ניטשה הצטרף באחרונה סיפרו של הפילוסוף האמריקאי **וולטר קאופמן** ניטשה – פילוסוף, פסיכולוג, אנטיכריסט*. במבוא לספר מרגיש המחבר **אני אוהב את סיפרי ניטשה, אך אינני ניטשיאני.**

סיפרו של קאופמן הוא בחלקו מונוגרפיה עיונית על ניטשה, תוך סקירת מרכיבי הגותו. קאופמן מוליך את הקורא דרך חיי ניטשה, המתודה שלו אל מות האלוהים, דרך השפעות **דארווין** ו**רוסו** בדרכו אל **העוצמה**, אל ראיית ובחינת המיך־האנושי, דרך גזע האדונים העל־אדם, שעשו לאומה הגרמנית את מה שעשו.

פרק מאוד לא משכנע הוא הפרק גזע האדונים, שבו מתפתל קאופמן בין **היטלר** לניטשה, כשהוא מלטף למדי את רוח־הגרמניות, ומנצל את שיטת הפילוסופיה למעט הסוואה ותיקון קוסמטי, שניטשה אינו זקוק לו כלל, שהרי יש להתייחס לכתיבתו, כאל כתיבתו — לא יותר ולא פחות. חומר מעניין ימצא הקורא הישראלי בביקורת הנצרות, נוסח ניטשה, העשויה להוליך אותו למראי־מקומות מרתקים, בכתיבתו של ניטשה.

למרות מיגרעותיו ולמרות אחרית־הדבר של פרופ' **ירמיהו יובל**, המוסיפה למבוכה, מומלץ ספר זה.

פילוסופיה בת־זמננו

שתי מיקראות בפילוסופיה מתורגמות לעברית, ערוכות ומותאמות לצרכים לימודיים ישראליים, ראראור באחרונה. המיקראות הן: פילוסופיה – מיקראה בפילוסופיה בת־זמננו

* *ואלטר קאופמן – ניטשה – פילוסוף, פסיכולוג, אנטיכריסט; עברית: ישראל אלדד; הוצאת שוקן; 442 עמודים (כריכה קשה).*

בעריכת **ליאו ראוך** וזרמים חדישים בפילוסופיה**.

במיקראה הראשונה, בעריכת ראוך, מחולקים המשתתפים לפי נושאים. הנושא הראשון כולל את: היסודות הביקורתיים ובו על ההצבעה **לברטראנד ראסל**, דחייתה של המטאפי־סיקה לרודולף **קארנאפ** ואחרים. בפרק השני אמת־פולמוס מאמרים מאת **ג'ון ל' אוסטין** ו**פ' פ' סטרוסון**.

הפרק השלישי (עם הקדמה מאת **עדי צמח**) הוא פילוסופיית הרוח, שהמאמר הבולט בו, הוא מחקרים פילוסופיים לוויטגנשטיין מאת **נורמן מלקולם**, והפרק האחרון אתיקה ומטא־אתיקה, שבו נבחן נושא האתיקה כמעט מכל הכיוונים האפשריים.

הקובץ השני זרמים חדישים בפילוסופיה, בעריכת **אסא כשר** ו**שלום לפין**, מספק לקורא הישראלי מפה פילוסופית עכשווית, על הבדלי הגישות הרווחים כיום בקרב פילוסופים שונים. המאמרים, מקיפים את **ר' מ' הייר** במאמרו פילוסופיית המוסר: מיספר סימני דרך, **ה' ל' א' הארט** בבין תועלת לזכויות, **רודריק מ' צ'יזולם** החיפוש אחר עקרונות הכרה, ו**נורמן מלקולם** על פילוסופיית הרוח.

בשער השני של מיקראה זו בולטים מאמריהם של **ג' פ' בייקר** ו**פ' פ' הקר** על ויטגנשטיין ומאמרו של **וולטר קאופמן** אכזיסטנ־ציאליזם (ופנומנולוגיה).

שתי המיקראות מציגות לפני הקורא הישראלי תמונת מצב מעניינת מאוד.

אנשי הגות

קובץ מרתק ומפענח לפילוסופיה ולפילוסופים במאה ה־20, הוא קובץ שיחותיו של **בריאן מאגי** אנשי הגות*.

בקובץ זה מובאים 15 ראיונות שערך מאגי, באורח שיטתי למדי, עם פילוסופים והוגים בשולי הפילוסופיה.

הקובץ נפתח בשיחה עם **ישעיה ברלין**, והלאה בהפילוסופיה המארקסיסטית, שיחה עם **צ'ארלס טיילור**. תחת הכותרת מארקוזה ואסכולת פרנקפורט מובאת שיחה עם **הרברט מארקוזה**, אבי מרד הסטודנטים של סוף שנות ה־60. על חיידגר והאכזיסטנציא־ליזם המודרני ניתן ללמוד מהשיחה עם **ויליאם בארט**. בשתי הפילוסופיות של ויטגנשטיין מתמקדת השיחה של מאגי עם **אנטוני קוינטון**.

נועם חומסקי, שהמוניטין השני שלו, היה כמנהיג בולט בתנועת ההתנגדות האמריקאית למילחמת ויאט־נאם.

תחת הכותרת הפילוסופיה והסיפרות מובאת השיחה של מאגי עם הסופרת **איריס מרדוק**, שבארץ היא מוכרת אך ורק כסופרת, ובעולם האנגלו־סכסי היא מוכרת כפילוסופית בעלת מוניטין במיגזר האכזיסטנציאליסטי. ראיון זה הוא מהמרתקים שבקובץ שיחות זה וא־אפשר שלא לצטט את סיום השיחה, כאשר מרדוק אומרת: **האמן הגדול רואה את האופף העצום של הדברים שאינם הוא עצמו, ואינו מצייר את העולם בצלמו ובדמותו. אני סבורה כי סוג מסויים זה של אובייקטיביות רחומה הוא מעלה, והוא הדבר שמנסה המדינה הטוטאליטארית להרוס, בשעה שהיא רודפת את האמנות.**

לסיכום, אנשי הגות הוא עוד אחת מאותן תרומות נהדרות של סיפריית אופקים לתרבות הקריאה והעיון בישראל. זה קובץ של תמונת־מצב מרתקת (נכון לשנות ה־70) בהגות המערבית, תמונת־מצב, המגלה מסע מרתק לכמה מהמוחות המרתקים של תקופתנו. בתרגומו של **מאיר ויזלטיר** יש מהניצוץ המשוררי, שתרגומים פילוסופיים בעברית נזקקים לו לעתים.

* *בריאן מאגי – אנשי הגות; עברית: מאיר ויזלטיר; הוצאת עם עובד; סידרת אופקים; 348 עמודים (כריכה רכה).*

שכטר

בין חיות־הטרף האידיאולוגיות השורצות בישראל מתקיימת כיבשת־רש אחת, החיה אורח־חיים שונה מן הכלל.

לחברי אותה כיבשת־הרש הודבק הכינוי שכטריסטים והם מרוכזים בקיבוץ יודפת בגליל. אנשי יודפת הם תלמידיו של ד"ר **יוסף שכטר**, הוגה־דיעות ומחבר ספרים שהשפיע עליהם והביא אותם להגשים את עצמם באופן שונה מעט מן ההגשמה־העצמית הישראלית, אם יש כזאת.

באחרונה ראה אור קובץ נוסף מספריו של ד"ר יוסף שכטר, תחת הכותרת בין אדם למקום*. ובו כמה מהרצאותיו, שנשא בקיבוץ יודפת באירועים שונים.

קיים כיוון דתי נאור בהרצאותיו של הד"ר שכטר (**אם יבוא אדם ויאמר לך: למדני את הדת בולה על רגל אחת — אמור לו: היה מדע למישור הסנימי שמבעד למישור הרגיל. זאת היא כל הדת, והיתר אינו אלא פירוש למישפט הזה**).

מאחר שאני אתיאיסט, מן הראוי לציין כאן, שאיני מתרגש יתר על המידה מהשקפותיו של שכטר, אך מעלתו לעומת הוגים אחרים (אם קיימים בכלל כאלה בישראל), שיש לו תלמידים, שמגשימים את תורתו בכבוד, ומוכירים שבארץ הזאת היו פעם הרבה הוגים, עם תלמידים שהגשימו תורות. ואני מיצר על כך, שהם נמחקו מהארץ.

השכטריסטים הם בבחינת שמורת־טבע, שמזכירה ימים שאינם עוד.

* *ד"ר יוסף שכטר – בין אדם למקום; הוצאת אל"ף; 52 עמודים (כריכה רכה).*

פילוסופיה ישראלית

בארץ קיימת האגודה הישראלית לפילוסופיה, שערכה לפני כמה שנים כינוס פילוסופי בקמפוס אוניברסיטת בר־אילן ברמת־גן. בין הנושאים שלהם הוקדש הכינוס, בלטו חגותו של מרטין בובר ופילוסופיה ולשון.

כמה מתוך ההרצאות שנישאו באותו כינוס, ביניהן הרצאות בהגותו של **מרטין בובר**, בקבלה ובפילוסופיה יהודית, פילוסופיה של הדת, ופילוסופיה של הלשון, כונסו בקובץ תחת הכותרת פילוסופיה ישראלית* בעריכתם של **משה חלמיש** ו**אסא כשר**.

מיקבץ המאמרים העוסק במישנתו של מרטין בובר מקיף את אנתרופולוגיה במישנתו של בובר ל**זאב הרווי**, מישנתו החברתית של בובר כחגות מדינית ל**אברהם יסעור** ואחרים.

עורך כשר
מיקצועי ומחוקצע

רשמת המאמרים אינה אחידה, ובין הבולטים בקובץ, הרצאתו של פרופ' **אסא כשר**, תחת הכותרת תיחום הלשון, מאמר מיקצועי, ומהוקצע. מאמר רב־עניין נוסף הוא מאמרו של פרופ' **אבישי מרגלית**, אירוים ושיחזורים – ואריאציות על אקסטנציות משניות, שפתיחתו ב: **אם אינך יודע מהו גריפון, המתבל בציור, עצה זו מקבלים מלואים קריל באליפה בארץ הפלאות. בציור אט מגלים יצור מדהים. הלקו אריה הלקו נשר. אי־אפשר להיתקל בגריפון (או גריפין) בגן־החיות, לא משום שיצור כזה עדיין לא נלכד. אלא משום שאי־אפשר ללכוד יצור כזה. הגריפון הינו יצור אגדי, דמיוני...**

והלאה בתוך מרגלית במאמרו, סידרה שלמה של בעלי־חיים, ביניהם קנטאור, פן, פנדורה ואחרים, דרך שקילת נושא השיחזור ברמותיו השונות, לא תוך התעלמות מהדימוי שבכך.

רשימה מעניינת נוספת היא רשימתה של **רות מנור** מה פארדוכסלי בפארדוכסים? ובה היא מתמודדת עם נושא זה, באמצעות פארדוכס ראסל. פארדוכס חערימה (**אבן אחת אינה ערימה, והספת אבן אחת למשוה שאינו ערימה, אינה מספיקה כדי ליצור ממנו ערימת אבנים**). והלאה דרך השאלה האם יש פארדוכסים? ועד ללחיות באושר עם פארדוכסים ועוד כתבה וכתבה.

לא ברור מתוך פילוסופיה ישראלית אם אכן קיים בפילוסופיה זרם שניתן לכנותו בזרם ישראלי, מה עוד, שחלק מהדיעות הפילוסופיות המובעות בקובץ, אינן בנות אתה אסכולה. יחד עם זאת, אין ספק שסדנאות הפילוסופיה בישראל עשויות להצמית, בכוא היום, זרם ישראלי בפילוסופיה, שימשיך את זרם הפילוסופיה ההומאנית יותר, שיהודים רבים בעולם היו נושאי דיגלה.

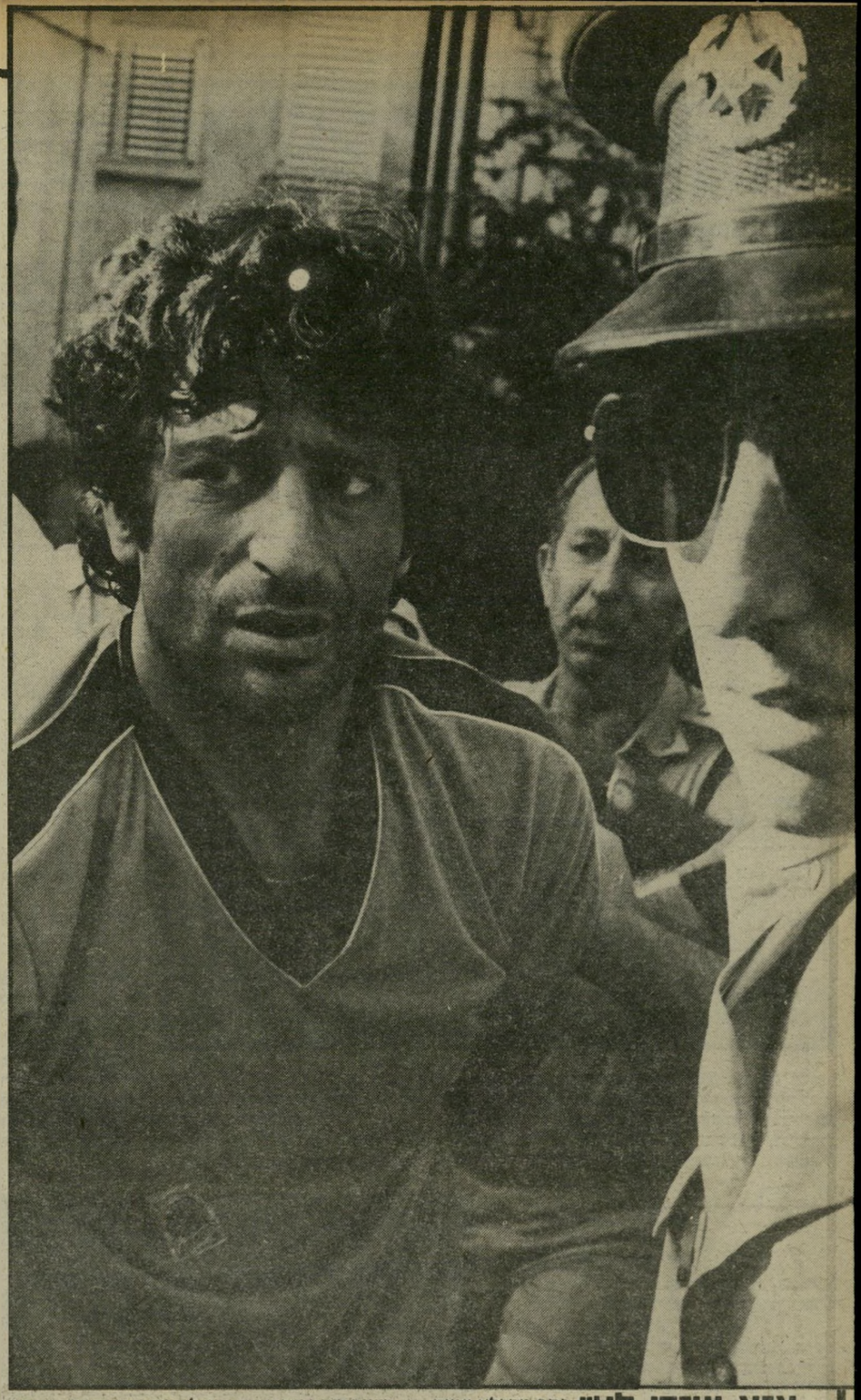
* *פילוסופיה ישראלית – מיבחר מאמרים בפילוסופיה כללית ויהודית; עורכים: משה חלמיש ואסא כשר; הוצאת פאפירוס; 272 עמודים (כריכה רכה).*

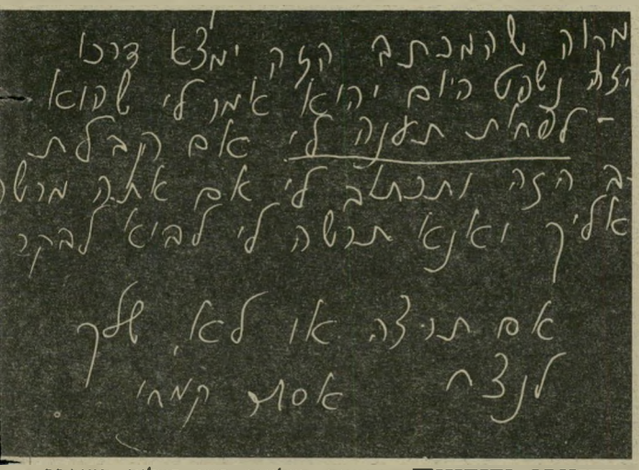
סוסרת־פילוסופית מרדוק
סוג מסויים של אובייקטיביות

מאת דן טומר

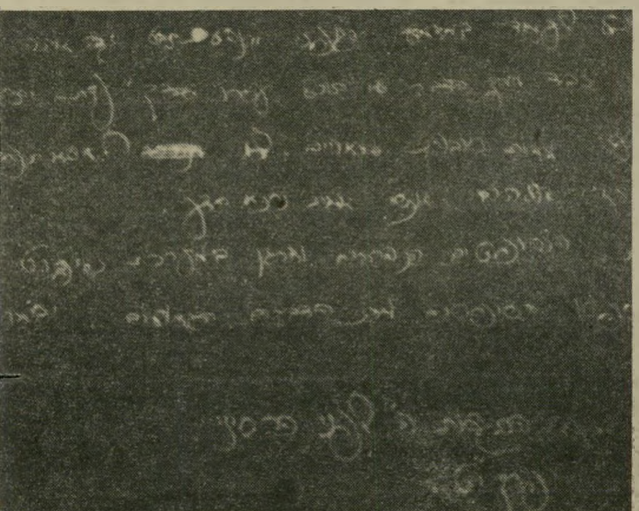
מיכתב מזוייף מהכלא

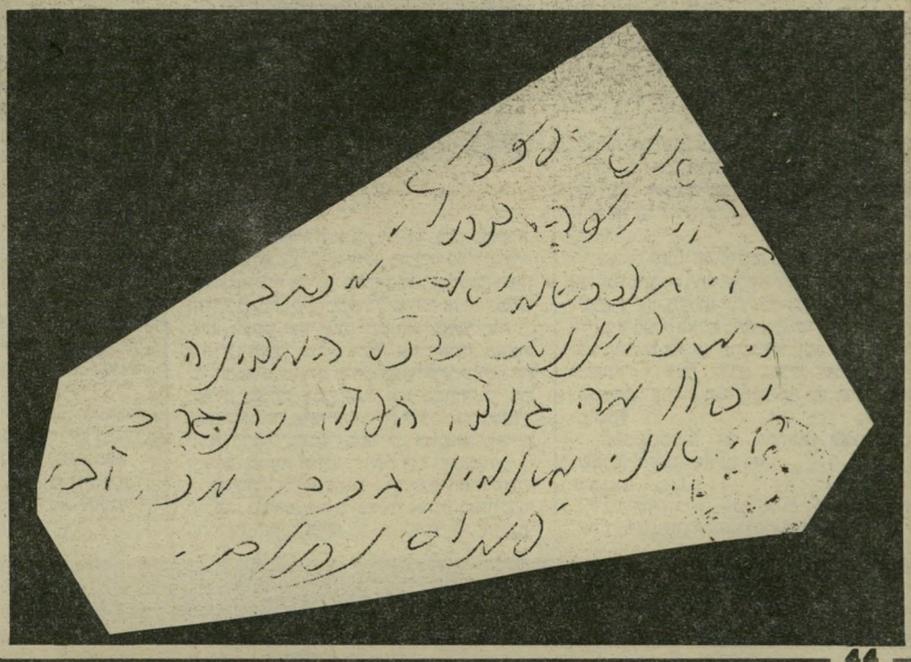

„אנא עיזרו לי!" כתב מהכלא עמוס נחום. הוא צירף מיכתב מאהובתו לשעבר, אסתר קמחי שהיתה גם העדה העיקרית במישפטו. לפי דברי המיכתב שיקרה העדה והעלילה עליו עלילת שקר. „לא תפסו עלי רימון, רק חברתי, מתוך זה שעזבתיה, מסרה תלונה."

אמיתי ומזוייף. התמונה העליונה היא תצלום המיכתב נשלח להעולם הזה. בתמונה התחתונה: כתב־ידה האמיתי של אסתר.

בבית־המוהר שלח המאהב מיכתב למערכת העולם הזה. עמוס נחום נידון לשנתיים מאסר בפועל ועוד שנתיים מאסר על־תנאי בחודש ינואר השנה, על שזרק רימון אל אהובתו, אסתר קמחי, ובעלה לשעבר, בני ברבר.

„אנא, עיזרו לי — וזה רחוק. תפרסמו את מיכתב המתלונן, שכל המדינה יראו מה גודל העוול שנגרם לי," כתב עמוס, ולמיכתבו צרף מיכתב בכתב־יד נשי. חתום לכאורה על־ידי אסתר קמחי. עיקר טענתו היתה כי אסתר, שהיתה אהובתו ואחר כך העדה העיקרית במישפטו, העלילה עליו עלילה. במיכתבה שצורף, היא מתחרטת על מעשיה ומבקשת את סליחתו.

וזו לשון המיכתב:

לעמוס היקר לי ביותר,
לאהבתי הגדולה,
עמוס, אתה יודע שאתה אהבתי הראשונה בחיי. אתה יודע שרק איתך אתחתן ורק ממך אני רוצה ילד, ואם תעזוב אותי, אתאבד. כי אתה כל תיקוותי בחיים, ואתה זה שהציל אותי מלרדת לזנות.

שמעתי היום מה העונש שהוטל עליך ואיכדתי לחלוטין את שיווי מישקלי. לא ארבה בנושא זה, שהוא כאוב כל־כך. אני רוצה שתדע כי העללתי עליך רק כדי למנוע אותך להשתמש בעתיד בסמים. אבל תאמין לי, שלא ידעתי שכואת תהיה התוצאה של כל העלילה עם הרימון.

לעולם לא אסלח לעצמי. מצפוני מעיק עלי שגרמתי לבחור האהוב עליי ביותר ללכת לכלא. אני מתפללת יומם וליל שהצדק יצא לאור, במוקדם או במאוחר (הדגשה במקור). אני מוסרת מיכתב זה לאסיר שאני לא מכירה, ומקווה שהוא יגיע אליך... מיום שהעללתי עליך אני מרגישה פושעת שפלה...

„שהבת שלי תישרף!"

אומרת אמה של אסתר, המתגוררת היום עם חתנה ונכדיה ומטפלת בהם. היא מעריצה את חתנה ושונאת את בתה. היא איננה יכולה להבין כיצד עזבה הבת את ילדיה ובעלה, וויתרה על ביתה למען החופש. „שמעתם דבר כזה?" שאלה את צוות העולם הזה שביקר בביתה כדי לברר אם כתב ידה של בתה תואם למיכתב ששלח האסיר.

אם תרצה או לא, שלך לנצח,
אסתר קמחי

פקעת של תיסכולים

ב־פסק־הדין שבו הרשיע השופט חיים שטיינברג את עמוס, כתב השופט כמה וכמה דברים על גיבורי־העלילה. הוא הדגיש כי אסתר היא אשה נאה ומרשימה, שלא היה איש באולם בית־המישפט אשר לא לטש בה עיניים. „יש לה צורה נאה והופעה נאה, ומסתבר כי היא גם בעלת השכלה," הוסיף.

אסתר היתה נשואה לגבר בשם בני ברבר במשך עשר שנים, וילדה לו שני ילדים. במאי 1983 התגרשה מבעלה ועזבה את הבית.

בני, בעלה לשעבר של אסתר, זכה גם הוא לשורה של שבחים מהשופט. הוא תואר בפסק־הדין כגבר לעניין. הוא כינה אותו „בעל־גוף, בעל קומה ובעל חזות נאה, נקי ומסודר." השופט השגיח במרירות שבה ריבר בני על אשתו לשעבר, שעזבה אותו למען גבר מסוגו של הנאשם, עמוס נחום.

לדברי פסק־הדין, התגוררה אסתר עם עמוס חמישה חודשים עד ספטמבר 1983. אז עזבה אותו וחזרה אל בעלה.

עמוס, שאהב אותה עד כדי טרוף, לא השלים עם עזיבתה, וניסה להחזירה אליו בדרכים שונות. כאשר באה לביתו בספטמבר יחד עם בעלה, לקחת כמה חפצים ששכחה אצלו — דיבר איתה עמוס מדירתו בקומה השלישית, ואז זרק חפץ לעברו של בני. החפץ זוהה כרימון, אשר למזלם הרב של השלושה לא התפוצץ.

„עמוס נחום הוא מגושם, בלתי אסתטי ובעל חזות אלימה," כתב השופט והתפלא מה לבחורה כמו אסתר עם גבר כמוהו, ומדוע העדיפה אותו על־פני בעלה. השופט קבע לבסוף כי כל הגיבורים הם חריגים, שאינם מתנהגים לפי הנורמה המקובלת, וכל אחד מהם נושא בקירבו פקעת של תיסכולים.

בהעולם הזה יש תמיד אוזן קשבת לבעיותיהם של אסירים, שהם לרוב חסרי־אונים. אולם כל עזרה מהעולם הזה מוגשת אך ורק אחרי חקירה בעניין. אם אומנם היה מיכתבה של אסתר אמיתי, הרי יש כאן מיקרה חמור של עד המודה שמסר עדות־שקר בבית־המישפט. גורלו של אדם נחרץ למאסר ממושך על סמך עדות זו, והעניין הצדיק חקירה ובריקה.

כדי לברר אם כתב־היד הוא של אסתר קמחי, היה צורך לאתר דוגמת כתב־יד. לשם כך פניתי לראשונה לסניגורו של עמוס במישפט, עורך־הדין יהושע סדומי. בידיו לא היה כל מיסמך שלה, אולם הוא מסר את מיספר־הטלפון של בעלה לשעבר, שם התגוררה אסתר בזמן המישפט.

גם התובעת, שרה ספיר־חן, לא הצליחה לגלות בין מיסמכיה משהו בכתב־יד של אסתר. ובתיק בית־המישפט לא נמצאה אפילו חתימתה על הזמנה למישפט.

לכן טילפנתי למיספר־הטלפון שנתן לי הסניגור. קול אשה בעל מבטא זר ענה. כאשר ביקשתי לדבר עם אסתר, נשמעה נימת־טעם בקולה. האשה אמרה שאסתר איננה מתגוררת שם עוד, ואין לה כל מושג היכן היא נמצאת. היא פתחה בשטף תלונות על אסתר, והציגה את עצמה כאמה. היא היתה מלאת זעם על התנהגותה ואורח־חייה של בתה.

היא לא כל־כך רצתה לעזור לה, אולם אחרי שיכנוע הסכימה להראות לי מחברות בכתב־ידה של אסתר.

שהיא תיקבר שם!

ב־יום שישי בבוקר באתי עם ציפי מנשה, צלמת המערכת, לבית בחולון, שם מתגוררת האם. הבית נמצא בשכונה שהיתה בעבר שכונה של בניינים סטנדרטיים. פה ושם נותרו עדיין בתים כפי שהיו, חד קומתיים. אולם מתוך רובם צמחו וילות ובניינים מפוארים.

ביתה של המישפחה הוא בעל שלוש קומות, מרוצף במירצפות שיש שחור־לבן.

האם פתחה לנו את הדלת בחלוק ובסינר. היא עמדה במיטבח ובישלה את ארוחת־השבת. מאז שאסתר עזבה את הבית, מתגוררת אמה עם הנכדים ואביהם, מבשלת עבורם ומטפלת בהם.

אלווירה, אמה של אסתר, היא אשה בת 62, בעלת עור קטיפה ושיער לבן מתולתל. היא נולדה בתורכיה. אסתר היא בתה היחידה.

האם הושיבה אותנו בסלון הענקי, הריק כמעט כליל, וקראה לאחותה, המתגוררת בבניין סמוך.

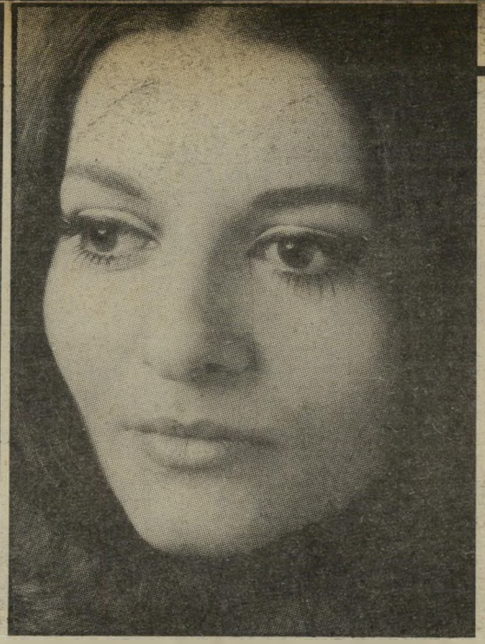
(המשך בעמוד 59)

„הוא ממשיך לרדוף אותי!"
אמרה אסתר, כאשר ראתה את המיכתב המזוייף ששלח עמוס למערכת העולם הזה. היא טוענת כי אין לה כל קשר איתו מאז המישפט, וכי הוא גם כותב מיכתבים לבעלה ואפילו מתחנן לפניו שיעזור לו.

המאהב שזרק רימון לעבר בעל אהובתו שיגר למערכת מיכתב שהתיימר להיות של אהובתו, המודה בעדות שקר וחקירת „העולם הזה" העלתה כי הוא מזוייף

גול קטן, קול גדול

4 פנים לטובה: בראשית הדרך בפאריס, לפני 10

בתל־אביב, בניצוחו של יצחק גראצ־יאני ושרה את להיטי התקופה.

אז גם הכירה טובה את אמציה פורת, שהיה אלוף הארץ בקפיצה במוט ומורה לחינוך גופני. הוא חטף אותה מבית־הספר התיכון. הם נישאו כשהיתה בת 17. בעלה הפך אמרגנה והם נסעו לחו"ל, כי טובה רצתה להיות זמרת בינלאומית.

זה היה ב־1963. הם הגיעו לפאריס שם לא הכירו נפש חיה. הם התקשרו עם הרדיו וטובה הוזמנה למיבחן. היא התקבלה ומייד נתבקשה לשיר ברדיו כמה שירים. לאחר מכן בטלוויזיה, בפעם הראשונה בחייה בתוכנית לגילוי־כשרונות. היא שרה שני שירים בעברית ואחר בצרפתית. את השפה היא לא ידעה, היא למדה שיר אחד בעל־פה. היא זכתה במקום הראשון ומאז נפתחו לפניה כל הדלתות. היא הוזמנה להופיע בתוכניות טלוויזיה אולם־ההופעות היוקרתי בפאריס. היא הופיעה עם שארל אזנבור וסשה דיסטל.

חוויה מארוקאית. טובה הופיעה ארבע שנים בפאריס, התאהבה בה ואז גם למדה את השפה. באחת מהופעותיה, שבה שרה מחרוזת שירים צועניים ורוסיים ניגש אליה יווני בשם פולסה פונקים שהתרשם מאוד מהופעותיה. הוא חיפש כוכב והיא בדיוק התאימה — להופעות בניו־יורק במועדון־לילה, קאזינו רוס שעמד להיפתח בקרוב. הוא החתים אותה על חוזה שמן לשלושה חודשים, וכך מצאו אמציה וטובה את עצמם בראון־טאון ניו־יורק. הם באו לשלושה חודשים ונשארו יותר משנה.

היא הופיעה פעמיים בערב. למועדון באו כל השמנה והסלתא של הוליווד, כוכבי טלוויזיה, עורכי טלוויזיה, אמנים וכל המי ומי. זה היה תיזמורת כנרים. לשם באים רק אנשים אמידים מאוד. זה מועדון יקר ויוקרתי.

באחד הערבים באו למועדון גנרל צלימי, יד ימינו של מלך מארוקו, ופמלייתו. הם שמעו את שירתה של. טובה ומייד הציעו לה לבוא למארוקו עם כל תזמורת הכנרים והנגנים, ולשיר בפני מלך מארוקו. טובה הסכימה וכך מצאה את עצמה שרה בארמון המלך ברבאת, בנשף המפואר הנערך פעם בשנה. זהו נשף יום הירק, בו חוגגים את יפי הטבע.

זאת היתה חוויה אדירה. היא שרה ברוסית, צרפתית ועברית. חסן מלך מארוקו ידע שהיא יהודיה, אבל זה לא הפריע לו. עבור ההופעה קיבלה אלפי דולארים, מתנות ותכשיטי־זהב.

גן־עדן פרסי. כל אותה עת טיפל אמציה פורת בכל מה שקשור להופעותיה ותקליטיה של אשתו. טובה הוציאה חמישה תקליטים נוספות, בקונצרטים, ברדיו, בריסקוטקים ובמועדונים.

היא הופיעה עם דלידה במיזסיק־הול של בריסל והביקורות והתשבוחות היו רבות. מהזמנה להופעה חד־פעמית היא נשארה לשלושה שבועות, תמורת "מזומנים רבים". כשחזרה מבלגיה קיבלה הצעות להופיע בשווייצריה, איטליה והולנד. לבסוף הופיעה בפלה דה־שאיו, המועדון הכי חם בניו־יורק. היא שרה שירים צוענים, רוסיים, צרפתיים וגם עבריים. היא הרוויחה, אז, 3.500 דולר לשבוע.

אחרי שנה של הופעות בלתי־פוסקות, היא היתה רצוצה. היא באה לביקור בארץ, נחה וחזרה לפאריס עם כוחות מחודשים וקנתה דירה באזור נויי היפה. אז הוזמנה להופיע במועדון רספוטין. זה מועדון רוסי־צועני, עם אריכי־ענגן בצרפתית, שנמכרו, ונמכרים עד היום, במאות אלפי עותקים.

טובה גם הופיעה בתורכיה, ואחר־כך במועדון שיקופנו בטהראן. כאשר שמע השאה הפרסי על הזמרת החדשה, הוא הזמין אותה להופיע בארמונו שלוש פעמים. זאת היתה תקופת גן־העדן של חייה. טובה גרה במלון מפואר, וכל מה שעשתה היה להתרחץ בבריכה, להשתזף, לאכול ולשיר.

בוואלדורף אסטוריה מלון הפאר הניו־יורקי, שם זכתה בפרס בתוכנית הטלוויזיה היוקרתית של אד סאליבן והופיעה כסוליסטית ראשית בתיזמורת הטיילת מבוסטון. **משמאל למטה: במועדון רספוטין בפאריס עם איל־הכספים הסעודי חאשוקקי עדנאן.**

אחרי ששרה באוזני המלך והשאה, חזרה טובה פורת לארץ כדי לשיר את שירי אדית פיאף

ל ש לה קול אלט מתכתי בעל עוצמה חודרת. היא זמרת כינלאומית, השרה כ־12 שפות. היא ישראלית ושמה טובה פורת. והיא הצליחה להדהים את כל שומעיה באולמות קונצרטים, במועדונים ובטלוויזיה בפאריס, ניו־יורק, טהרן ומארוקו. עכשיו, אחרי שנות שירה רבות בתבל, היא חזרה כשתוכניתה באמתחתה.

חטיפת התלמידה. טובה שרה מאז שהיתה תינוקת וכבר אז היה לה קול סנסציוני. זה היה קול של זמרת, לא של ילדה. כשהייתי בת שלוש, כבר ידעתי שאהיה זמרת. לא רציתי להיות משהו אחר. אני לא זוכרת את עצמי לא שרה. אלוהים נתן לי את הכישרון הזה מלידה. זה פרץ ובקע ממני. השירה היא כל חיי."

טובה, ילידת פולין, הגיעה לארץ בהיותה תינוקת. מישפחתה התגוררה בראשון־לציון, אביה היה בנקאי, אמה עקרת־בית. הופעותיה הראשונות של טובה היו בבית־הספר, באירועים חגיגיים לפני התלמידים. ב־1961, בהיותה תלמידת תיכון, הופיעה לראשונה בתיבת־נוח, מועדון חיילים

שנים בתורכיה, לפני 9 שנים בבריסל והשבוע בארץ

עם מרלון ברנדו נפגשה טובה פורת בפאריס. בין ידיה וסשה דיסטל. עכשיו פורת תגשים את חלומה בערב שירי פיאף.

עם הבעל אמציה, שהפך אחרי שנישאה לו בגיל 17, ממורה לחינוך גופני לאמרגנה הפרטי. "היא מסודרת מבחינה כלכלית לאלף שנים," אומר אמציה. "טובה היא עקרת־בית טובה.

ולנח. בערבים היו באים עם מכונית מפוארת ונהג צמוד היה לוקח אותה להופעות.

גיחה פאריסאית. עכשיו חזרה טובה הזמרת הבינלאומית ששרה בעברית, אנגלית, צרפתית, פרסית, פולנית, רוסית, ספרדית, איטלקית, תורכית, יוונית, יידיש וערבית לארץ. "חזרנו," היא אומרת. "כי נסעתי לחו"ל במטרה להתפתח ולעשות קאריירה. אבל לגור — רק בארץ זה המקום שלנו. הבן שלנו, תמיר בן ה־17, הסתובב איתנו בעולם כל השנים ועכשיו הגיע הזמן שיתיישב במקום אחד, יסיים את השמינית ויתגייס לצבא."

פעמיים בשנה עורכת טובה גיחות להופעות בפאריס, אבל תוכניתה העכשווית היא להגשים את חלומה הגדול: תוכנית־יחיד של ארית פיאף. מאז ומתמיד היא הזדהתה עם דמותה של פיאף.

"אני זמרת מאוד רגישה," מעידה טובה על עצמה, "וכאשר אני מבצעת שיר, אני חיה אותו. אני מכניסה בו את כל־כולי, את כל הרגש, המרץ והחיים. אני שרה עם כל מה שיש לי. אני מפקירה את עצמי לשירי." וכל מי ששמע את טובה לא ישכח את הצמרמורת העוברת בגופו למישמע קולה החודר.

בתוכנית־היחיד שהיא מכינה תספר על חייה של אדית פיאף בצרפתית (וחלק גם כתרגום עברי של ריקה ברקוביץ). ומה תלבש פיאף של 1984? בגדים שחורים פשוטים, בגדי־רחוב, בגדים חסרי־משמעות, למעט הרגע שבו פיאף נהיית מפורסמת וגדולה ואז היא מופיעה בבגדים נוצצים.

הופעה מוזהבת. טובה הקוסמטית והמיניאטורית, 1.49 מטר, דומה בהחלט לאדית פיאף, בפרט אחרי שסיפרה את שיערה הארוך עבור ההופעה שתערך באולמות קטנים ואינטימיים. שם התוכנית יהיה מפיאף באהבה וכך ייאמר בפתיחתה: "אני רוצה להציג משהו חדש, משהו שמצאתי ברחוב, רזה כמו גפרור, בלי גרביים ועם קול אנקורז"

בארץ טובה פורת אינה מוכרת לקהל הרחב. לדעת בעלה־אמרגנה מפני שלא יצר קשר עם עורכי תוכניות הרדיו והטלוויזיה. אולי מפני שהוא מפונק מבחינת היחס שאליו התרגל בחו"ל. או אולי מכיוון שמבחינה כלכלית טובה מסודרת לאלף שנים, ולכן הוא לא כל־כך מתאמץ. ההבדל בין להופיע כאן או בחו"ל הוא, בין השאר, ששם משלמים עבור כמה תוכניות סכומי־עתק, כאן התמורה היא אפסית והעבודה עבודת־פרך.

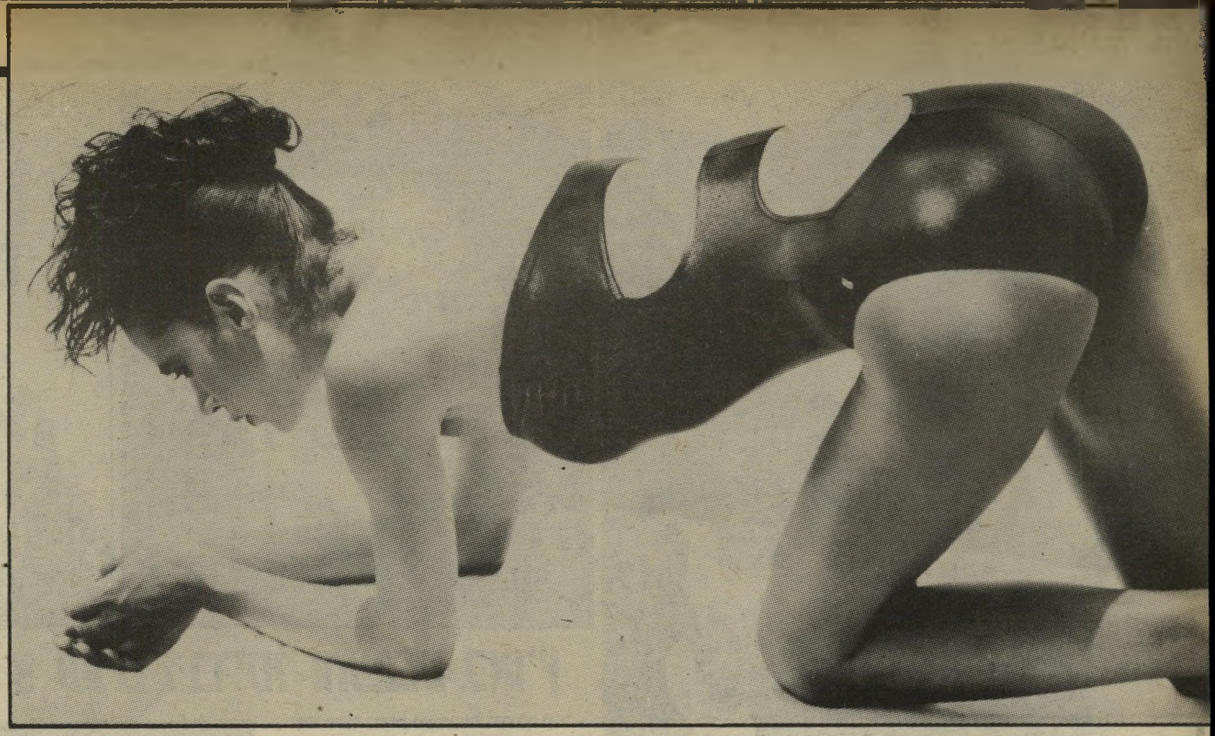
בינתיים יושבת טובה, בעלת גוף הילדה, שעיניה שחורות ומרצדות, נינוחה בדירתה המטופחת שבראשון־לציון. הדירה מרוהטת בטעם אירופי: שטיחים מקיר לקיר, תמונות־שמן עתיקות, ניברשות־ברולת, ספת־קטיפה בצבע בז', שולחנות בעלי רגלי זהב, שעון־קיר זהוב, עגלת־תה מוזהבת ומראה הממוסגרת בזהב.

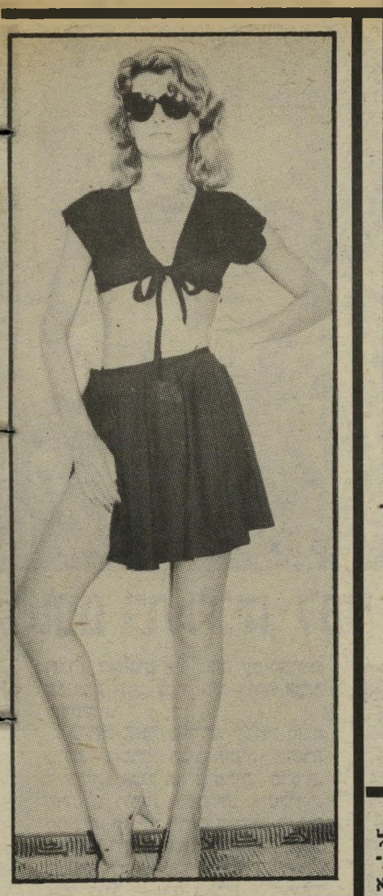
ועכשיו, כל מה שנשאר לה זאת הופעת־זהב עם שירי פיאף.

אורנה גלזן ■

בטהרן הופיעה פורת ב־1978 (לפני המהפכה): "חייתי שם כמו בגן־עדן." היא הופיעה שם בפני השאה.

איך לעשות שימלת־ערב מבגד־ים

רזיאלה מעצבת חליפות אביביות

חליפות ספורטיביות לאשה הן תמיד שימושיות ואופנתיות — לעבודה, לקניות, לסידורים ולפגישות.

החליפות האביביות בעיצובה של רזיאלה גרשון מיועדות לעונת־המעבר, לימים שהשמש זורחת, אך לא מאוד מחממת.

האוהבות את המראה הספורטיבי יעדיפו את החליפות העשויות בד־פישתן אוורירי וטבעי בצבעים הקייצים כמו צהוב עז, ורוד תינוק, כחול מהמם, לבן, שחור ובז'.

הז'אקט בסגנון הסבא, שרווליו עטלפיים, רחבים ונוחים ואפשר לקפל את אימרתן כדי לשוות להופעה מראה קצת יותר מרושל. הכתפיים מודגשות בכריות. את הז'אקט אפשר ללבוש עם חולצה מתחת או לוותר עליה. המיכנסיים באורך של מעל הקרסול, במראה היפאני הבלתי־מוגזם. כלומר: רחבים מעט, אך מחמיאים ללובשת.

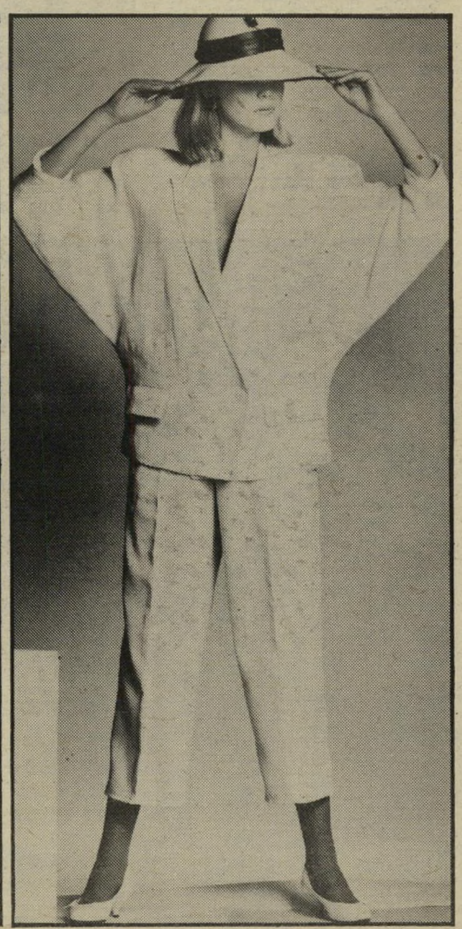
רזיאלה אומרת „לא כל אשה אוהבת להיראות מקומטת" ולאלה היא עיצבה חליפה מבד ניניו (על שם החברה המעצבת). הבד איננו קמיט, בוהק קמעה ומתאים במיוחד לאשה האלגנטית, לשעות הערב.

הז'אקט הוא רך ונשי ודש הבגד מאפשר ללובשו בשלוש אפשרויות שונות, כשהצוואורון פתוח בצד אחד, בשני צדדיו, או סגור לגמרי כשסיכה תואמת עשויה להעשיר את המראה.

בעלות המותן הצרה יכולות להדגיש את המותניים בחגורה רחבה והמעוניינות להסתיר את החלק הזה בגופן לובשות אותה בצורה רפויה.

מי אמר שאי־אפשר לעצב בגד־ים בסיגנון שימלת־ערב? אפשר וההוכחה היא התצלום למעלה, של שימלת־הערב השחורה בעיצוב האיטלקי. היא שחורה וצמודה וייחודה הוא שגבה עשוי רצועות רצועות.

באותו הפרינציפ עוצב בגד־הים של גוטקס על־ידי יהודית גוטפריד (התצלום בראש העמוד). הוא עשוי מבד לייקרה שחור במראה הרטוב.

בגד־ים מהסוג הזה יכול לשמש לא רק לשחייה במים, אלא גם כבגד־ערב, כאשר מעליו נלבשת חצאית שחורה צרה בעלת שסע. כך יתקבל האפקט של שימלת־ערב חגיגית ומקורית.

ביגדי קיץ לנועזות

היא נראית כמו ג'יין של טרזן. זוהי ננסי לובן, דוגמנית אמריקאית בת 22, שביקרה בארץ ביקור חטוף שבו הנציח אותה במצלמתו רן שריר.

נכון שמי שרוצה להיראות כמוה צריכה את הנתונים הטבעיים המיניימליים של גובה, שידפון ושיער ארוך ארוך, אבל את הבגדים הסכסיים הקייצים האלה יכולה לעשות כל אחת כמו ידיה.

תילבושת הג'ונגל צורכת בד נמר ואופן ההכנה הוא פשוט ביותר. מפיסת בד ברוחב של 20 סנטימטר ואורך חצי מטר יוצרים קשר באמצע, את הקשר מצמידים למרכז החזה ואת היתרה קושרים מאחורנית. על הקשר הקידמי מוסיפים פיסת־בד זהה, כדי שתתנופף ברוח ותוסיף לחולצונת מראה שובב. מפיסת־בד אחרת, ברוחב 40 סנטימטר, ובאורך הרצוי, קושרים חצאית־מיני עם שסע בצד אחד, שממנה תבצבץ הרגל החטובה, ועליה קושרים סרט נמרי.

את השיער מעטרים בסרט באותו סיגנון. בתוספת סנדלים שטוחים אפשר לקבל את החמסין הכי לוהט בעיר.

בגד נוסף, החושף כמעט את כל מה שמותר לחשוף ניתן גם הוא לעיצוב ביד והוא עשוי משאריות עור. על קרטון גוזרים את גיזרת הבגד שבתצלום (למטה), מניחים את פיסות־העור (רצוי שאריות זמש רק בגוונים חומים כדי שמראה הבגד יהיה אחיד), מדביקים בסבלנות פיסה אחת לרעותה, גוזרים פרנזים ומקשתים באביזרים תואמים כמו חגורת מתכת רחבה, ענק לצוואר, עגילים וצמידים.

מתחת לחצאית מומלץ ללבוש את החלק התחתון של בגד־ים ביקיני כדי „שלא יראו לך".

מישקפי גרייס קלי

מה כבר אפשר לחדש כל שנה במראה המישקפיים? מה כבר יכול להיות? מישקפיים ישרים, מישקפיים עגולים, מישקפיים מרובעים, מישקפיים קטומים?

ובכן, מסתבר שאפשר לחדש והלהיט השנה של מעצבי־המישקפיים המובילים באירופה, הם מישקפיים במראה גרייס קלי, כפי שנראתה הנסיכה ממונאקו שמישקפיה לא סרו מעל עיניה.

זה השלאגר האחרון בבירות־האופנה. מישקפיים שחורים שזכוכיר־תיהם כהות. את נראית מיסתורית, רואה הכל, אך אל מבטך קשה לחדור. בתוספת בגד שחור ושיער אסוף החיקוי יתקרב למקור.

שרשרות פלסטיק ציבעוניות

מה עושים עם שרשרות פלסטיק צבעוניות או עם שרשרות פנינים לא־אמיתיות שכבר נמאסו או קצת התקלפו? הפיתרון האופנתי והחדשני: על בגד חלק, שחזיתו סגורה, ללא פתחי צוואר או חזה תולים כמה שרשרות בצבע שיתאים לבגד. זורקים אותן אחורנית בריישול, קושרים את הארוכה כך שיווצר מין כדור פנינים.

אפשר גם לקחת שתי שרשרות באורך בינוני ולקשור אותן אחת אל השניה, כך שאחת תגיע כמעט עד המותן. ההמצאה הזאת היא צרפתית ואפשר כבר לראותה מהלכת ברחובות פאריס.

שרונה נתן, בתו היחידה של א"ב. התגרשה מבעלה, איש הטלוויזיה הישראלית, וחיה באי הקאריבי. שם פגשה אותה ענת סרגוסטי, המתארת את ההווי באי

הבת של א"ב בהאיטי

"קולוניאלי" של תחילת המאה. הבית היה צבוע כולו לבן ובהק בשמש של צהריים. שתי מירפסות עמודים רחבות הקיפו את הבית בקומה הראשונה והשניה.

יצאנו מן המכונית וניגשנו באופן טיבעי לתא המיטען, כדי לקחת את המיזוודות שלנו, כשמנו עצר אותנו ואמר: "תעזבו את זה, יש מי שיקח את החבילות למעלה."

מאמינים.

בתוך זמן קצר ישבנו ארבעתנו על מירפסת הקומה השניה. פורט־או־פרינס היתה פרוסה לפנינו כמו על כף יד, עם המיפרץ והים. המשרתים, אחרי שגמרו להעלות את חפצינו לחדר, התחילו לרוץ במדרגות, הלוך ושוב, כשהם נושאים מגשים מלאים כל־טוב. זה היה המיפגש הראשון עם האיטי, ארץ של אבסורדים.

נשיא לכל החיים

האיטי היתה הרפובליקה הרא־שונה מבין ארצות מרכז אמריקה. היא היתה קולוניה צרפתית עד שב־1 בינואר 1804 קיבלה, אחרי מאבק, את עצמאותה. שיטחה 27,750 קילומטר מרובע (לעומת שטח מדינת ישראל

ביקשנו ממירה אברהם, סוכנת־נסיעות בניו־יורק, שתסדר לנו שני כרטיסים להאיטי. מירה כמעט התעלפה: "אתם השתגעתם? שלא תעזו לנסוע להאיטי, יש שם איידס! תעזבו את זה. אני אסדר לכם נסיעה ב־299 דולר לפרו, כולל טיסה הלוך ושוב ושבוע במלון חמישה כוכבים, רק לא האיטי." אבל אנחנו התעקשנו על האיטי, רצינו לבקר את שרונה נתן, שהיא חברה טובה שלנו והיא גם בתו של א"ב נתן, והיא גרה בהאיטי כבר חמש שנים.

בניו־יורק ירד שלג כבד. המטוס רץ על פני המסלול, שהיה מכוסה לגמרי במעטה לבן, והמריא.

האיטי נמצאת על אי בים־הקאריבי הנקרא איספניה. האיטי מהווה שליש מן האי ובחלק הנותר שלו שוכנת הרפובליקה הדומיניקנית. האי מהווה אחד הקודקודים במשולש ברמודה המפורסם, וקשה שלא לחשוב, במשך כל שלוש שעות הטיסה על כל המטוסים והאוניות שנעלמו באופן מיסתורי באיזור הזה של כדור־הארץ ושמעולם לא נמצאו. והמחשבות האלה רודפות את המחשבות על מישטר האימים של מישפחת דובלייה בהאיטי.

כשנחתנו בפורט־או־פרינס הבירה, חיכו לנו שמש נהדרת ושמיים כחולים. שרונה ומנו עמדו בחוץ עם המכונית. קשה היה להאמין שרק לפני שלוש שעות עזבנו מקום, שבו היה שלג עד הבירכיים ופיתאום נפלנו לחגיגה של שמש ושמיים בהירים.

אחרי נסיעה מטורפת של חצי שעה ברחובות הצרים של פורט־או־פרינס הגענו "הביתה". מכונית־הספורט של מנו חלפה בסערה על פני שער־העץ, תוך כדי ציפצוף מחריש ונעצרה לפני הבית.

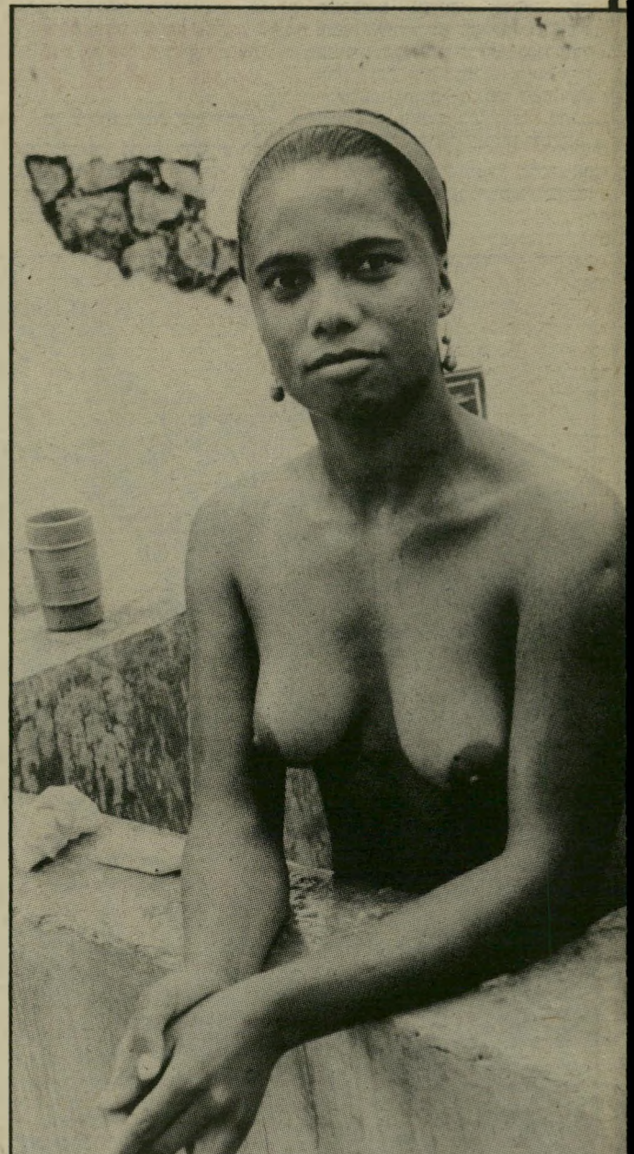
אנחנו, המומים עדיין מן הטיסה, פתחנו זוג עיניים גדולות, שיפשפנו אותן שוב ושוב, לא מאמינים, ושאלנו את שרונה בלחש: "זה הבית שלכם?" שרונה חייכה והינהנה בראש.

הרגשנו כאילו אנחנו נכנסים לתוך סרט. גרם־מדרגות כפול הוביל אל בית בגובה שלוש קומות, בסיגנון הציפצופים של המכונית הועיקו החוצה את שלושת המשרתים של הבית, והללו הזדרזו ולקחו את כל החבילות למעלה. עלינו אחריהם כלא

בגבולות 1967, שהוא 20,700 קילו־מטר מרובע). במדינה חיים שישה מיליון תושבים, 90 אחוז מהם בני המעמד הנמוך (רובם שחורים) ועשרה

הנכדה עמליה (5), בתם של שרונה נתן ואיציק אלבלק, עם הסבתא שלה, רוזי, שהיא אמה של שרונה. עמליה באה להאיטי בגיל שיבעה חודשים בלבד. היא מדברת צרפתית, קריאול ואנגלית.

המשרתת אנטואנט היא ותיקה בביתה של שרונה ועובדת הגדול, הביאה איתה אנטואנט את אחותה הקטנה, אניטה, לעזרה.

בית קולוניאלי

שרונה על המדרגות הרחבות המובילות אל ביתה, הבנוי בסיגנון של תחילת המאה. הוא מקושט בעמודים עם כותרות. בקומה התחתונה, שהיא חצי מרתף, גרים שלושת המשרתים. בקומה הראשונה של הבית נמצא המיטבח ואולם־העבודה של שרונה. בקומה השניה חדרי־השינה. הבית צבוע לבן ושתי מירפסות גדולות. בשתי הקומות, מקיטות אותו. בחצר – עצי קוקוס.

אחוז הם העלית, רובם לבנים ומולאטים.

אחוזי הבערות והאבטלה בקרב המעמד הנמוך מתקרב ל־90. נישואי תערובת בין־מעמדיים הם נדירים, לא כך לגבי ילדים מעורבים. לכן מיספר הגוונים הקיימים בין השחור ללבן הוא כמעט אינסופי.

ב־1959 עלה לשילטון רוקטור פרנסואה דובלייה, שחור בן המעמד הנמוך, שכינוי ה„חיבה" שלו היה „פפה דוק". דובלייה חיסל (פשוטו כמשמעו) את רוב המתנגדים שלו, השאר הוגלו או נמקו בבתי־סוהר. הוא הטיל טרור על התושבים בעזרת המישטרה החשאית הפרטית שלו „הטונטון מקוט" (שדי־חבלה), אלה היו בריונים, שסימן ההיכר שלהם היה מישקפי־שמש כהים ומיגבעות.

כיום עומד בראש המדינה ז'אן־קלוד דובלייה, (32), בנו של פפה דוק, שקיבל את השילטון בירושה. כינויו — „בייבי דוק" והוא „נשיא לכל החיים".

מישטר האימים של פפה דוק חלף, אך עד היום אין איש מעז לדבר נגד השילטון והשיחות בנושאים פוליטיים מצומצמות ביותר. הדיקטטורה עדיין נשארה.

בבוקר למחרת, כשהתעוררנו, חיכה על השולחן במירפסת מגש ובו קנקן גדול של מיץ־אשכוליות טיבעי וקומקום קפה חם וטרי. בעודנו שותים ומתבוננים בעצי המנגו ודקלי הקוקוס עמוסי הפרי שבחצר הבית, היתה אניטה (18), המשרתת הצעירה, עסוקה בסידור המיטות בחדרי־השינה ובניקיון הקומה השניה, קומת המגורים. הרגשה מוזרה:

מה שהעיר אותנו באותו בוקר מהשינה היה ציפצוף עז של מכונית בחצר הבית הגדול. בשעה 7! ציפצוף שלא הירפה עד ששרונה יצאה בפיג'מה אל המירפסת ואנחנו רצנו אחריה מבוהלים. „זה בסדר!" הרגיעה אותנו שרונה, „זאת אתי."

אתי אלוף, גם היא בחורה ישראלית, מתגוררת בהאיטי כבר ארבע שנים: „באתי לחופשה קצרה ופשוט נשארתי," היא אומרת בחיוך.

כמו ב„כסית" ביום שישי

אתי עלתה למעלה ואמרה: „אפשר לנשך את האורחים שהגיעו מן הארץ?"

זמן קצר אחרי כן הגיעה גם רוזי, אמה של שרונה ואשתו לשעבר של אייבי נתן. רוזי היא הוותיקה מכולן בהאיטי ונמצאת שם כבר 12 שנה.

השיחה היתה כמובן על הארץ. על המצב הפוליטי־כלכלי, אך בעיקר על החברים שהשאירו שם. רכילויות של נישואין, גרושין וילדים חדשים.

האיטי נמצאת במרחק של 15 שעות־טיסה מישראל. מעטים הישראלים, החברים, שמגיעים לבקר. שרונה לא היתה בארץ מאז שעזבה, לפני חמש שנים. אתי היתה בביקור בפעם האחרונה לפני שלוש וחצי שנים, והן מתגעגעות.

הרגשה מוזרה — לשבת על מירפסת של בית קולוניאלי משגע, להסתכל על נוף שרובו דקלי קוקוס, עצי מנגו, אננות, אננס ועוד מיני פירות טרופיים אקזוטיים, המשרתת השחורה טורחת ועובדת מסביב, כששרונה מחלקת לה הוראות קצרות בשפת הקריאול, ואנחנו מרכלים עברית, כאילו ישבנו בכסית ביום שישי בצהריים.

שרונה (32), נולדה בתל־אביב לאייבי נתן ולרוזי (כיום רובינשטיין). בגיל צעיר מאוד נפרדו הוריה והיא עברה לגור עם אמה בבית סבתה. כשהתחילה שרונה ללמוד בבית־ספר, רשמה אותה אמה לפנימיית הדסים ושם למדה עד שהתגייסה לצבא. את חופשותיה היתה שרונה מבלה אצל אמא שלה בתל־אביב, ובתקופות שרוזי לא היתה בארץ, היתה שרונה נוסעת לסבתא שלה.

כשגמרה את הצבא התחילה ללמוד ביולוגיה באוניברסיטה העברית ועברה לגור בירושלים. בערך באותה תקופה עזבה רוזי את הארץ וזמן קצר אחרי־כן עברה לגור בהאיטי, כמנהלת־העסקים של קתרין דנהאם, אנתרופולוגית, רקדנית וכוריאוגראפית אמריקאית מפורסמת, שרכשה אדמות באי ורצתה להקים מלון ומקום שבו תוכל לגור כמה חודשים בשנה.

שרונה ורוזי המשיכו להיפגש פעם בשנה לסירוגין בהאיטי ובישראל, כאשר פעם בשנתיים היתה רוזי באה לישראל ופעם בשנתיים היתה שרונה נוסעת להאיטי.

בירושלים הכירה שרונה את איציק אלבלק, תפאורן בכיר בטלוויזיה הישראלית, והשניים התחתנו.

לגבי החברים בירושלים היתה שרונה גם „הבת של אייבי נתן", למרות שהוא לא הירבה לבקר את בתו היחידה.

אבא בכיסא־גלגלים

שרונה עבדה בתקופה ההיא בכל מיני עבודות מזדמנות (אפילו כדוורית ברואר), אך לא פיתחה לעצמה קאריירה משלה.

באחת הפעמים, כאשר חזרה מביקור בהאיטי, „יבאה" משם אומנות מיוחדת של ריקמה בחרוזים, כמו עבודות החרוזים המשמשות כאביזרים בטקסי הוודו המקומיים. שרונה היתה יושבת שעות בבית ורוקמת בחרוזים זעירים בשלל צבעים על גבי קנבס. „כל מה שמעניין אותי זו מישפחה!" היתה אומרת אז לחברים.

ב־1975 נולד דניאל, בנם הבכור של איציק ושרונה ונכדם של רוזי ואייבי. אייבי נתן התמוגג אז מאושר. הנכד דמה מאוד לסבו והשימחה היתה גדולה.

כשדניאל היה בן שנה וחצי נסעה שרונה בפעם השלישית לביקור אצל אמה בהאיטי. היא היתה חוזרת משם עם סיפורי אגדות על ארץ אקזוטית רחוקה, על אקלים של קיץ תמידי, על פירות מכל המינים, על אוכל משגע המורכב בעיקר מדגים ומפירות־ים

(המשך בעמוד 60)

חבר ערבי

מנו אל־סייה ושרונה. מנו הוא מולאטי. אמו בת האיטי שחורה ואביו נוצרי, שהוריו היגרו מבית־לחם. ערבים רבים מן המיזרח־התיכון היגרו להאיטי בתחילת המאה.

בישול על גחלים

למרות שהבית הקולוניאלי של שרונה ומנו הוא בית מרווח, לא היו בו סידורי בישול ראויים. עד לפני חודש בישלה שרונה, ביחד עם אנטואנט, על גחלים בחצר. אז קנתה שרונה סוף סוף תנור־גאז והשימחה במיטבח היתה גדולה.

מערב־גרמניה: גם להם יש טילים

ת נועת־השלום בגרמניה, שפעולותיה נגד הנשק הגרעיני הציתו את דמיונם של אנשי־שלום רבים בעולם כולו, עומדת כנראה לפני פיצול ללא תקנה. במיפלגת הירוקים קיים עתה רוב, שגיבש לעצמו סיסמה מפורשת: אמינות קודמת לאחדות. הירוקים, ובעיקר האישיות הבולטת במפלגה זאת, פטרה קלי, עומדים על כך שתנועת־השלום כולה תתייצב גם נגד הצבת טילים סובייטים בצ'כוסלובקיה ובמיזרח־גרמניה, ושתעמוד במרכז פעולות־המחאה נגד אמצעי־הריכוי שהופעלו נגד תנועת־השלום בגוש הקומוניסטי.

המיפלגה הקומוניסטית במערב־גרמניה, המונה, לפי דיווח בניו־סטייטסמן, 75 אלף חברים, היא פרו־סובייטית ארוקה, ואין בה כל השפעה לאירוקומוניזם. בוועידת תנועת־השלום, שנערכה בחודש שעבר בקלן, מנעו הקומוניסטים החלטה, שתרווח את שיחרורם המיידי של 25 צעירים מיזרח־גרמניים, שנעצרו בהפגנה נגד הטילים הגרעיניים הסובייטיים. יצויין שהמיזרח־גרמנים

ירוקה קלי
אמינות קודמת לאחדות

הביעו התנגדות זהה גם לטילים האמריקאיים. מישפטם התחיל לפני שבוע, והם צפויים לעונשים חמורים.

המישלחת הקומוניסטית בוועידת קלן הביעה הזדהות עם מיזרח־גרמניה. אחד הנציגים טען, שהמפגינים נעצרו בהתאם לחוק, ואף הוסיף שכקומוניסט יש לו התייחסות שונה לחלוטין לשיטה הלגאלית הנהוגה במיזרח־גרמניה. הקומוניסטים טענו, שהצבת הטילים הסובייטים מהווה צעד הגנתי, המאזן את האיום האימפריאליסטי ומונע מהאמריקאים לבצע „תוקפנות־דמים נגד ברית־המועצות."

אחדות תמורת צביעות. 500 פעילי־שלום, רובם ירוקים, עזבו בזעם רב את הוועידה. הם גינו בגלוי את הטנקיסטים. כך מכונים הקומוניסטים במערב־גרמניה, בשל תמיכתם בפלישה הסובייטית לצ'כוסלובאקיה — וטענו ששיתוף הפעולה עימם הוא בלתי־אפשרי. מנהיג תנועת־השלום, ג'ו לינן, שהביע את צערו על הצורך לנסח החלטות מימיות כדי לשמור על האחדות, הצדיק בכל זאת את גישתו, הרואה בשלמות מחנה־השלום את חזות הכל. „בלי אחדות, אין כל ערך לתנועת־השלום," אמר לינן.

הצהרה זאת רק הגבירה את הזעם בקרב הירוקים, וחברים לא־קומוניסטים אחרים בתנועת השלום. המהווים בה רוב מוחלט. „אי־אפשר לקנות אחדות תמורת צביעות כזאת," הכריז חבר הפרלמנט רולנד פוגט. „הכלואים במיזרח־גרמניה הם חברינו למאבק, ועלינו להגן עליהם בכל מאודנו. אין שום דרך־ביניים בנושא כל־כך עקרוני."

חובה לחברים במיזרח. גם פטרה קלי סבורה, שאין להשלים עם כניעה לסחטנות הפוליטית של הקומוניסטים. היא מתנגדת באורח נחרץ לאמנת קרפלד, המגנה את הצבת טילי פרשינג 2, מבלי להזכיר כלל את המערך הגרעיני הסובייטי. קלי וחבריה מבינים, שהבעייה העיקרית שלהם היא המערך של ארצות־הברית, ואין בדעתם לרכך את מאבקם בנושא זה. ההיפך הוא הנכון. הירוקים דוגלים בטקטיקות תקיפות ביותר, כולל א־ציות אזרחי, ומבקשים להגביר את המערכה לגיוס חברים חדשים לתנועת־השלום. קבוצות־שלום נוצריות, המבקשות להצטרף לתנועה, מתנות זאת בשינוי הקו כלפי העצירים הפוליטיים במיזרח־גרמניה, שרובם קרובים לחוגים כנסייתיים. „אם הקומוניסטים רוצים באמת באחדות ובהרחבה, הם ייאלצו עתה לוותר," טוענת קלי, ואליה מצטרפים רבים אחרים.

מיספר האסירים הפוליטיים במיזרח־גרמניה מתקרב ל־70 אלף בני־אדם. למרות הליבראליזציה היחסית במדינה זאת, תנועת־השלום הגרמנית איננה מעוניינת להירתם למסע אנטי־סובייטי, אבל היא תהיה חייבת למלא את חובתה לחבריה לדיעה במיזרח.

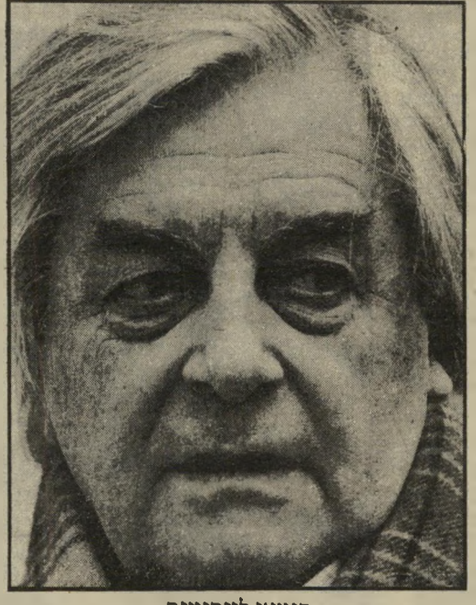
ברית־המועצות: הקורבן הראשון של צ'רנייקו

ל פני 17 שנים שלח יורי אנדרופוב — חבר הוועד המרכזי של המיפלגה הקומוניסטית הסובייטית ומראשי הק־ג־ב הכל־יכול — את שני ילדיו לתיאטרון טאגאנקה במוסקווה. השניים חלמו על קאריירה בתיאטרון, הצטיינו בהצגות הפטריוטיות של תנועת־הנוער שלהם, והכל סברו שדרכם להצלחה סלולה.

את מיבחני־הכניסה ערך מנהל התיאטרון בכבודו ובעצמו, אמן מבריק ורב־מוניטין בשם יורי ליובימוב. המנהל, שהיה אז בן 49, בחן את האנדרופובים הצעירים בקפדנות הרגילה שלו, הודיע להם שאין להם כל סיכוי להתקבל לתיאטרון שלו. כישרון יש — אבל לא די הצורך עבור תיאטרון טאגאנקה היוקרתי. „אצלי אין פרוטקציות," הכריז ליובימוב.

הדיעה הכללית בחוגים אמנותיים במוסקווה היתה, כמובן, שהאיש גמר. אין לו מה לחפש בברית־המועצות, אחרי שפסל את ילדיו של אנדרופוב. אלא שתגובתו של ראש הק־ג־ב הדהימה את כל הבוהמה המוסקוואית, ידידיו של ליובימוב ואויביו גם יחד. אנדרופוב שיבח בגלוי את הגישה האמיצה והישרה של ליובימוב, הפך לידיד אישי קרוב שלו, הגן עליו במשך שנים ארוכות נגד כל הז'דאנובים הגדולים והקטנים, השורצים בביורוקרטיה הסובייטית בהמוניהם.

הקאריירה של ליובימוב „הגמור" שיגשגה. למרות הספיקות

בימאי ליובימוב
מיבחני־כניסה קודמים לפרוטקציה

הגדולים בכשרותו האידיאולוגית, הוא הפך שגריר מובהק של התיאטרון הסובייטי ברחבי־העולם. התיאטרון שלו ביקר בבירות־המערב, והוא עצמו, למרות שהוא דובר רוסית בלבד, הוזמן פעמים רבות לבניים מחזות רוסיים מחוץ לגבולות ארצו.

בימים אלה הוא שוהה בלונדון, ומעלה את החטא ועונשו של דוסטוייבסקי על בימת ליריק, זוכה לביקורות נלהבות של מבקרי התיאטרון האנגליים, הידועים בקפדנותם.

אלא שעתה, אחרי שקונסטנטין צ'רנייקו החליף את אנדרופוב המנוח, נשקפות לאישי־התיאטרון הסובייטי סכנות רבות, והוא צפוי לעתיד עגום של פליט פוליטי.

בספטמבר 1983 העניק ליובימוב ראיון ליומון הלונדוני היוקרתי טיימס, שבו תקף בחריפות את הפקידים נעדרי־ההשכלה המצנזרים מחזות בברית־המועצות. אירוע זה לא חרג במיוחד מהשיגרה. ליובימוב היה משוכנע שיש לו מעין חסינות. לא רק קשריו עם אנדרופוב, אלא גם העובדה שהוא נחשב כאיש התיאטרון החשוב ביותר בארצו עתירת־המסורת בתחום זה. יש המרחיקים לכת, וטוענים שהוא כיום הבימאי החשוב והמקורי ביותר בעולם כולו.

השבוע ריווח השבועון סאנדיי טיימס על ליובימוב אחר. מגינו הגרול נפטר, והמחליף, צ'רנייקו, איפשר לביורוקרטים, שנואי־נפשו של ליובימוב, לפטר אותו מתפקידו כמנהל תיאטרון טאגאנקה. הוא הפך פליט, והעיתונות הצהובה בבריטניה דיווחה, שהק־ג־ב קיבל הוראות לחסלו. ליובימוב עצמו מכחיש את הידיעות, אבל בנוסח המאפיין את גילוי־הלב שלו: „אם הק־ג־ב יקבל הוראה לחסל אותי, הם יעשו זאת," אמר לכתב סאנדיי טיימס. „אבל מעולם לא סברתי שהם אומנם קיבלו פקודה כזאת. רמת העיתונות הסנסציונית שלכם היא, לעיתים, מתחת לכל ביקורת."

עם זאת, הוא חי כיום באורח בלתי־מסודר, נודד מדירה לדירה, עם אשתו ובנו בן ה־4. אין לו מושג באנגלית, ובגילו — 66 —

עולם קטן

קשה מאוד להתארגן לעתיד חדש בעולם זר עבורו. הוא חושש שיאבד את האזרחות הסובייטית שלו. ליובימוב סיפר, שאין לו כל רצון להפוך לעוד גולה מברית־המועצות, הנחלב ללא הרף על־ידי העיתונות המערבית, כדי שיתקוף את האידיאולוגיה הקומוניסטית. הנושא הפוליטי אינו מעניין אותו באופן מיוחד, אלא במידה שהוא נוגע בתיאטרון. „ההשקפות הפוליטיות שלי נובעות מהתנ"ך ומדוסטוייבסקי," הוא אומר באורח קצת סתום.

ליובימוב מסרב לבקש מיקלט פוליטי, וטוען שרוסיה היא ארצו ומולדתו. פיטוריו, האיומים עליו והאפשרות שלא יותר לו לחזור למוסקווה היא, עבורו, בעייה גם לשילטונות הסובייטים, „המוותרים על תרומתי לתרבות ולאמנות בארצי."

לא אזרחות. ליובימוב מעדיף לשוחח על הנושא החביב עליו, תיאטרון. יש לו תוכניות כבר לעתיד הקרוב. באביב הוא נוסע לפירנצה, ויעלה שם את ריגולטו. אחר־כך ישוב לאנגליה, ויבקש ממישרד־הפנים הבריטי אישור שהייה ועבודה, אבל לא אזרחות. הוא עדיין מקווה, שהמצב בברית־המועצות ישתנה. יש לו תוכניות רבות גם במוסקווה, ובשפה הרוסית, הקרובה כל־כך לליבו.

עצוב ומבשר רעות. הקורבן הראשון של השליט החדש צ'רנייקו הוא דווקא אמן גדול, איש תיאטרון בעל שם עולמי. יתכן שהתיקוות העונתיות לליבראליזציה נגדעו בעודן באיבן.

הוותיקאן: יש חלונות

ע יתונאי אחד נהג לבדיח על בירכיו בכל פעם שריבר עם האפיפיור בטלפון. גופתו של אפיפיור אחר (פיוס ה־12, אפיפיור מילחמת־העולם השניה), נחנטה בצורה כה גרועה שפשוט החלה להתפקע, ובעת מסע־ההלווייה נפתח, כתוצאה מכך, ארונו כמה פעמים.

אלה רק שתיים מהעובדות המובאות בסיפרו של כתב הניו־יורק טיימס ברומא, פאול הופמן, על הוותיקאן, שראה אור השבוע.

מיליון נזירות. העיתונאי האמריקאי מביא גם מיספרים מעניינים על האימפריה האפיפיורית, שלה כפופים, ברחבי עולם, 4,000 חשמנים, 400 אלף כמרים וכמעט מיליון נזירות.

הוותיקאן משתרע על 435 דונם (קצת פחות ממחצית שיטחה של ירושלים העתיקה), צי הרכב של האפיפיור מונה 700 מכוניות, ואם כי אין ביטחון מוחלט במיספר החדרים בארמונות הוותיקאן, הרי עובדה אחת ידועה: יש שם 12 אלף חלונות.

בריטניה: מיקלט גרעיני פגום

התיכנון, ובעיקר הביצוע, של עבודות ציבוריות בבריטניה לוקה תמיד בחסר, ולפעמים התוצאות הן טראגיות, קומיות או טראגי־קומיות.

מנהיג סיעת הלייבור במועצה המקומית השמרנית בנורת'המפטון הוקיע השבוע את אבות העיר, בשל פגם חמור במיקלט נגד נשורת גרעינית, שבנו במקום. המתכננים השקיעו הון־עתק במיקלט, ציידו אותו בכל המיתקנים הדרושים. אבל את בתי השימוש בנו בחוץ.

„השרידות שלנו, במיקרה של התקפה גרעינית," טען איש האופוזיציה, „תלויה ביכולתנו להימנע מביקור בשירותים במשך שבועות ארוכים."

תקציב נוסף. ראשי העיר התנצלו על התקלה, וביקשו ממישרד־הפנים תוספת תקציב, כדי לשנות את התיכנון. השינוי יעלה עשרות אלפי לירות סטרלינג.

מפעם לפעם מגיע לי...

מפעם לפעם אני מרשה לעצמי
משהו מיוחד. כמו קנט למשל.
אני מדליק לי קנט ונהנה מהשילוב
הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך.

הטעם המיוחד של תערובת הטבק
האמריקאית ופילטר המיקרונייט
המפורסם. קנט.
מפעם לפעם מגיע לי.

KENT
שווה כל מחיר.

אזהרה: משרד הבריאות קובע
כי — העישון מזיק לבריאות

יצרן בכיר בארצות הברית

XYLADECOR
קסילדקור

מגן צבעוני לעץ

קסילדקור מעניק הגנה מושלמת מפני תולעים וריקבון, דוחה מים ורטיבות, אינו מתקלף וחידושו אינו מהווה בעיה כלל.
לרשותכם 12 גוונים לשימוש בפנים ומחוץ לבית.
קסילדקור עומד בתקן הבניה הגרמני.

הפצה: **נשר מברשות** 824057, 03-8252786

להשיג: כל בו שלום במחלקת "עשה זאת בעצמך"
המשביר המרכזי
המשביר לצרכן
ובחנויות הצבע המובחרות

ארכיאולוגיה
הר־הבית

תגליתו של חוקר: קישוט ממיקדש שלמה

הרימונים שבני־יהודה, המטורפים מליפתא, ניסו להניח בהר־הבית, אינם הרימונים היחידים שהונחו שם במשך ההיסטוריה הארוכה של המקום. הקדים אותם, בכמעט שלושת אלפים שנה, המלך שלמה, כאשר ראג לכך כי בראש שני עמודי־הנחושת בכניסה למיקדש (יכין ובועז) יותקנו, לשם קישוט, 400 רימונים (מלכים א', פרק ז').

קמיע ושרביט. בחפירות הארכיאולוגיות המקיפות, שנערכו במקום ב־17 השנים האחרונות, נתגלו מימצאים רבים מתקופת הבית הראשון. העתיק בהם הוא קמיע־כסף, המכיל את ארבע אותיות השם המפורש (יהוה) ואשר מייחסים אותו למאה השישית או השביעית לפני הספירה.

השבוע גילה האפיגראף (מומחה לכתובות אבן ומטבע) הצרפתי אנדרה למייר כי בידיו הוכחה על מימצא עתיק עוד יותר. מימצא, שקרוב לוודאי מילא תפקיד כלשהוא בעבודת־הקודש בבית־המיקדש עצמו.

היה זה רימון־שנהב קטן (בגובה של 43 מילימטר ובקוטר של 21), שבסיסו השטוח נקוב חור (בעומק של 10 מילימטר). ייתכן כי הרימון היה מורכב על שרביט טיקסי, שאותו נשאו הכוהנים לפניהם בעת עבודתם במיקדש, וייתכן אפילו כי היה זה אחד מהרימונים שקישטו את יכין או את בועז.

על דא ועל הא. לאימות עתי־קותו של הרימון נדרש המומחה המנוסה לכמה שנים. מה עוד שאין זה

אפיגראף למייר
תה של חובה

הנושא היחיד שבו הוא עוסק. במשך הזמן הזה הוא פיענח את הכתובת שבצווארו הרימון: לבית יהוה, קודש כוהנים.

תימוכין נוספים לסברת האפיגראף הצרפתי: הדמיון הבולט בין צורת הכתב של הכתובת אשר על צווארו הרימון ובין צורת הכתב בכתובת־השילוח, הכתובת שנתגלתה בכניסה למינהרת־השילוח (בכפר סילוואן שבמיזרח־ירושלים של היום), שחצב המלך חזקיה (בשנת 705 לפני הספירה, בערך) לקראת המצור האשורי הצפוי של סנחריב, בבקשו לאגור את מי־הגיחון בבריכה בתוך החומות.

כאשר דיווח השבוע למייר על מימצאו, בירחון הווישינגטוני ביב־ליקל ארכיאולוגיקל רוויו (סקירה ארכיאולוגית־תנ"כית), המתמחה בדיווחים על חפירות ארכיאולוגיות במרחב, זה נשמע כמו סיפור בלשי.

היה זה לפני כחמש שנים, כשלמייר הזדמן לירושלים, כשברצונו לאסוף חומר לסיפרו על חותמות שמיות.

כדרכו של החוקר, שהיה בעבר תלמיד המכון האפיפיורי למיקרא בירושלים, עשה גם הפעם את הסיבוב המסורתי שלו אצל סוחרי־העתיקות בעיר העתיקה. באחת החנויות, אחרי ההקדמה המקובלת („הוזמנתי לחלק

אונס אשת פוטיפר

אשת פוטיפר מאשימה את יוסף*
„חלאס, מה שהיה היה..."

„דוד בא אלי הביתה בבוקר, הייתי לבדי. הוא נכנס והוציא אקדח. הוא אמר 'אני עצבני, את רואה? אני מחסל חשבונות?' אז הוא התנפל עלי, התחיל לשלוח ידיים, וסתם לי את האף כך שלא יכולתי לנשום או לצעוק. אז הוא הפיל אותי על המיטה ונשכב עלי. הוא הפשיט אותי ואנס אותי," כך סיפרה למישטרה אשה בת 40, נשואה ואם לשניים מרמת־השרון.

הגבר שאותו האשימה באונס הוא ציון פרץ, בן 51, נשוי גם הוא ואב לארבעה. פרץ לא הכחיש כי היה מגע מסויים ביניהם באותו בוקר, אולם בפיו היתה גירסת אשת־פוטיפר. „הלוויתי לה כסף בנובמבר. היא ביקשה הלוואה של 100 אלף שקל ואמרה לי שהיא לא רוצה שבעלה ידע על ההלוואה. לשם כך היא לא שילמה." בכל פעם שהגיע מועד פרעונו של צ'ק, התחמקה האשה וסיפרה סיפור אחר. היא משכה את המלווה בלך ושוב עד שהדבר נמאס לו. התאריך האחרון לפרעון היה 12.2.84.

יום קודם טילפנה האשה אל פרץ, וביקשה ממנו לבוא אליה הביתה בשעות הבוקר. לדבריו, כאשר הגיע לביתה בערך בשעה 11, היתה לבדה בבית. היא הכניסה אותו לדירה והוא ראה כי היא כמעט עירומה. „היא רצתה לשלם לי בגופה תמורת החוב, כדי שאתן לה עוד דחייה," סיפר המלווה במישטרה.

בדיקת התחתונים. „אין ספק שהיו יחסים בין השניים בביקור־בוקר זה," קבע השופט דוד ולך בהחלטת המעצר. אולם הגבר טען כי לא הצליח לבצע חדירה מכיוון שהתרגש מהמעמד. הסניגור, מנחם רובינשטיין, טען כי יש לדחות את הדיון במעצרו של פרץ עד שתגיע תוצאת הבדיקה של תחתוני־האשה. אם נכונה טענתו של המלווה כי לא הצליח להגיע על סיפוקו הרי שלא יהיו כל סימני זרע על התחתונים.

התובעת, מרים רוזנטל, ביקשה כי פרץ ייעצר עד תום ההליכים נגדו, מפני שיש אוימים על המתלוננת. לראיה נוספת הביאה התובעת תמליל של שיחת־טלפון שנערכה יום אחרי האונס בין השניים. בשיחה זו אומרת האשה לגבר כי איננה רוצה לבוא לפגישה איתו מפני שהיא פוחדת, „כי אתמול אנסת אותי." הוא אמנם לא רוצה לשמוע מילה כזאת, אך אחר־כך הוא אומר כי עשה זאת מתוך כעס. והוא מסיים: „חלאס, מה שהיה היה..."

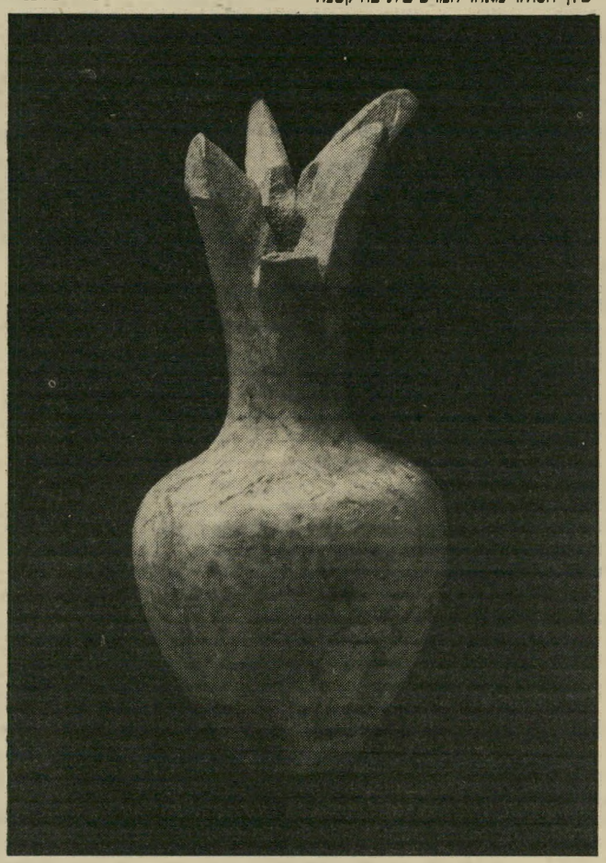
השופט סבר כי בשלב זה לא יוכל לקבוע אם אמנם העלילה האשה על הגבר כמו אשת־פוטיפר, כיוון שחששה כי יגלה לבעלה את סיפור ההלוואה, או שמא דוברת האשה אמת, והגבר הוא שלא שלט ביצרו ואנס אותה בכיתה. בינתיים נעצר פרץ עד תום ההליכים, ובית־המישפט המליץ לשמוע במהירות את עדותה של האשה, כדי שאפשר יהיה לקבוע איזו משתי הגירסות אמינה יותר.

---

* *מיניאטורה מספר בראשית מהמאה השישית.*

האחורי של החנות, שתיתי כמה כוסות תה חובה ופיטפטנו על דא ועל הא") שלף הסוחר מאחר המדפים תיבה קטנה והוציא ממנה רימון־שנהב מרהיב ביופיו.

ללמייר היה ברור מה שלפניו.

רימון־השנהב
כתובת על הצוואר

הסוחר לא היה יכול להסביר בדיוק מניין בא הרימון. הוא גם התנצל כי הרימון לא שלו, אלא שייך למישהו אחר, וגם זה אינו יודע מניין הרימון בא. אך, כמכרו של הצרפתי, הסכים שהלה ימדוד ויצלם את הרימון.

נראה שמרוב התלהבותו המדעית לא העלה למייר על דעתו לדבר על רכישת הרימון, הסתפק במדידותיו ובצילומי־הצבע שלו. כאשר שב למחרת, כבר לא היה הרימון בחנות. הסוחר פירש את התלהבות למייר נכונה וסבר, כנראה, כי ככל שיוסתר הרימון, יעלה ערכו.

דרכי־אדם
הכומר שחזר בתשובה

ילד באוקראינה, מיסיונר בהודו, רב בירושלים

היום הוא רב חרדי קיצוני, בעל זקן־מידות ארוס, ציציותיו בולטות מתחת למעיל חליפתו השחורה. אבל עוד לפני שמונה שנים היה כומר נוצרי במנצ'סטר שבאנגליה, אשר שמו הלך לפניו בדרשות יום־הראשון שלו בכנסיה, בטלוויזיה וברדיו המקומיים.

זהו הרב שמואל גולדינג, אחד מרבני החוזרים בתשובה, אב לחמישה, המקפיד על כל מיצווה, קלה כחמורה, כולל איסור צילום דיוקנו.

משבר בהודו. כשנולד לפני 46 שנה, בעיירה אוקראינית קטנה, לא היה יכול להעלות על דעתו את גילגולי־חייו בשנים הבאות. בגיל ארבע היה עד־ראייה למישלוח הוריו ליער של באבי־יאר והוצאתם להורג. בגיל שבע התגלגל, באורח פלא, לדרום־אפריקה התורכית. בגיל שתיים־עשרה היה תלמיד פנימיה צבאית באנגליה.

גולדינג, שהתנצר בינתיים, למד תיאולוגיה, הוכתר ככוהן בפנטיסטי, נשא לאשה בתו של בישוף. אשתו והוא היו בעלי חזון, לא הסתפקו בעבודה הקהילתית במנצ'סטר, עברו לצרפת, לסייע בשיקום פליטים מווייט־נאם, המשיכו להודו, בשליחות מיסיונרית.

את השירות בהודו ביקש גולדינג לנצל לסיום עבודת הדוקטור שלו בתיאולוגיה. לשם כך למד עברית, קרא לראשונה בחייו את התנ"ך במקור. הוא נדהם מאי־ההתאמות בין התרגום האנגלי, שעליו גדל, והמקור העברי.

לפתע היה במשבר אמונה עמוק וקורע־נפש. הוא החליט לפרוש מן הכמורה, להתגרש מאשתו, שנטלה את בתם הקטנה עימה. באין לו בית אחר, החליט לשוב למישפחתו בתורכיה. שם, בדרכו חזרה ליהדות, לא החזיק מעמד זמן רב. מה שהפריע לו במיוחד: ריבוי נישואי־התערובת של יהודים עם תורכיות ויווניות.

שיכנוע בצרפת. גולדינג לא היה יכול לנער את נסיונו המיסיונרי מעצמו. כשראה שלא יעשה חיל בתורכיה, עבר שוב לצרפת, החליט לנסות ולהחזיר בתשובה יהודים משיחיים דווקא.

קשה לדעת כמה נפשות החזיר מסף הנצרות ליהדות, אבל מיקרה אחד בטוח: זאת היא דבורה־רות, שאותה שיכנע לא רק לנטוש את כת היהודים למען ישו – אלא גם להיות אשתו.

היום חיים בני־הזוג בירושלים עם ארבעת ילדיהם, נחמן (6), נסים (4), גאולה (3), ושחרית (1).

החודש נחל שמואל גולדינג את ניצחונו הסופי: בתו הבכירה, מאשתו הראשונה, נטשה את המינזר השווייצי שבו גדלה וחזרה לדת אביה. היא נטלה שם עברי, אפרת, ומשמשת עתה כמזכירתו.

פגישות
חמש פעמים לאוסקר

כאשר הגיע פיטר ייטס לפסטיבל־הסרטים בברלין, כבר ידע שסירטו המלביש מועמד לחמישה פרסי אוסקר שיחולקו בסוף חודש זה. המחזה שעובר לקולנוע, על מערכת־יחסים בין כוכב־תיאטרון מזדקן, המסייר עם להקתו בערי־השדה של אנגליה השסועה בימי מילחמת־העולם השנייה, ובין המלביש שלו, זכה בתשואות רבות כשהוצג על בימות לונדון וברודוויי.

טום קורטני, שגילם את המלביש בשתי הגירסות, עבר גם אל הגירסה הקולנועית (הוא אחד המועמדים לאוסקר), ואילו את תפקיד השחקן המזדקן גילם בקולנוע בלבד, אלברט פיני (גם הוא מועמד לאוסקר).

המחזה מתרכז בחיים שמאחרי הקלעים. בתור שכזה, הוא מהווה עוד הפתעה בקאריירה של הבימאי הבריטי פיטר ייטס, המאופיינת בכך ששום דבר אינו מאפיין אותה. הוא עשה סרטים מכל הסוגים והוכיח מיומנות בכולם, בין אם מדובר בסירטי פעולה (בוליט), סירטי מתח (עד ראיה), אגדות בדיוניות (קראל) או סירטי אווירה ונעורים (תרגילים בהתבגרות). לכן, כאשר פוגשים אותו אישית, אי־אפשר שלא להתחיל משאלת הבחירה האישית שלו.

● *כיצד אתה בוחר את הנושאים לסרטים שאתה עושה?*

הדמויות הן המושכות אותי לתסריט מסויים. אני יודע שאנו חיים בתקופה שבה כל בימאי חייב להיות בעל סיגנון מסויים, אלא שבמיקרים רבים, פירוש הדבר הוא שכדי להיצמד לסיגנון, הבימאי נאלץ לחזור בלי הרף על אותם הסרטים. ואם התסריט שבידיו אינו מתאים לכך, הוא כופה את הסיגנון על התסריט.

אני מעדיף לבחור סיפורים בזכות מעלותיהם, ואני משתדל להיות נאמן להם ככל האפשר. לא להכתיב לסיפור את האופי שלי, אלא להבליט את האופי שלו.

● *מכאן מובן, שחשיבות התסריט היא גדולה מאוד בעיניך. באיזו מידה אתה מעורב בכתיבה עצמה?*

אני חייב להיות מעורב, כי אני אחראי למסך. השיטה בדרך־כלל היא כזאת: אני משוחח עם התסריטאי לפני שהוא מתחיל לכתוב, ואנחנו קובעים לעצמנו את הגישה הכללית. הוא יושב בבית וכותב. כשהוא מסיים אנחנו נפגשים שוב, בודקים את כל הצדדים של התסריט ומחליטים יחד מה צריך לשנות. הוא חוזר ועורך את השינויים, ושוב אנו נפגשים, וחוזר חלילה, עד לתחילת הצילומים. התהליך הזה יכול להישנות 16 או 17 פעמים.

● *האם כך קרה גם במיקרה של המלבישן*

בהחלט. ריאיתי את ההצגה בניו־יורק ואחר־כך ישבתי יומיים עם המחזאי, רונאלד הארווד, כדי לברר אם יש בתוך המחזה שלו חומר לסרט, כי לא היה לי שום עניין לצלם הצגה, גם אם מוצלחת ביותר, ולהעביר אותה למסך כמות שהיא. חיפשנו נקודות נוספות שאפשר להאירן, תחומים שאפשר להרחיב עליהם את הדיבור, דברים שאפשר להעביר אל הצופה בעזרת התמונה בלבד, ולא רק באמצעות הדיאלוגים.

● *במהלך הצפייה בסרט, נוצרת הרגשה שמערכת היחסים בין המלביש לשחקן, עברה שינוי מסויים.*

אינני בטוח בכך. אחת הבעיות שהיו לי עם המחזה המקורי, היתה העובדה שכל הדמויות העריצו את השחקן, אבל לצופה לא היה ברור מדוע. משום כך הוספנו כמה סצינות — ביניהן סצינה בתחנת־רכבת — המסבירות טוב יותר את דמות השחקן ואת הכאריזמה המיוחדת שלו, והן מוסיפות גם ליצירת התחושה הנכונה השוררת בתוך להקת תיאטרון נודדת.

● *מה הניע אותך לבחור באלברט פיני לתפקיד השחקן, למרות שהוא צעיר הרבה מן הדמות שהוא מגלם? מי שגילם את התפקיד בתיאטרון בלונדון היה פרדי ג'ונס (שהופיע בסירטו הקודם של ייטס, "קראל") ובניו־יורק היה זה פול רוג'רס, שניהם בני גילו של השחקן במחזה.*

ראשית, משום שרציתי מאוד לעבוד עם פיני. בנוסף לכך, הרגשתי שאני זקוק לשחקן עם הרבה מרץ וחיוניות. על הבימה הוכתב הקצב של ההצגה, ברוב הזמן, על־ידי הדמות של המלביש. אני ניסיתי להגיע לאיזון בין שתי הדמויות, סברתי שנוכחותו של פיני תהיה מעניינת יותר,

פאטרישיה היצ'קוק
אבא – חי או מת?

פאטרישיה היצ'קוק מגלה בראיון בלעדי לעדנה פיינרו:
„לאבי היה רק יועץ אחד — אמי!"

אשה קטנה באמצע 50 שנותיה פתחה לי את דלת חדרה שבבית־המלון אינטרקונטי־ננטאל בברלין. בלי סוכנים ובלי הנערה הקבועה, מטעם חברת יחסי־הציבור, שתפקידה לחלץ את המרואיין ממצבים מביכים, או מראיון ארוך מדי.

אחרי הכל היתה גברת זו אחת האורחות המרתקות ביותר בפסטיבל ברלין אחרי שהקרנת חמישה מסירטי אביה נגסו בכוח המשיכה של סרטים חדשים ורעננים שהוצגו שם. נדמה היה לי כי היתה זו עוד מתיחה של גאון־המתח. כאילו ראיתי את פניו העגלגלים של היצ'קוק מציצים מאחרי הקלעים בקריצה ערמומית — לא יעזור לכם רבות. הקהל לא רוצה לראות קולנוע פוליטי ולא מעניין אותו לחזות באיזה ניסיון אוונגארדי יבש — כל מה שהוא רוצה זה שעתיים הגונות של בידור מיקצועי! וזה בדיוק מה שהוא מקבל אצלי! ואם נדמה לכם שאני מת כבר יותר משנה לכו לקולנוע ותראו שרק מתחתי אתכם. בעצם אני חי — ועוד איך!

אכן, כבר כמה חודשים משתוללים חמשת ההיצ'קוקים „המשוחררים" (שחזרו לבעלותה של מישפחת היצ'קוק, אחרי שזכויותיה של פאראמונט עליהם פקעו) על בדי העולם. בפסטיבל ניו־יורק התפקעו מצחוק כשכותרות העיתונים בישרו: „כוכב חדש נולד לקולנוע — ג'יימס סטיוארט בהחלון האחורי."

באבוריאו, אתר־הנופש המושלג חילק „הפסטיבל לסירטי פנטסיה" פרס מיוחד על שם היצ'קוק. בעולם כולו החלו מציגים את חמשת הסרטים בזה אחר זה (בישראל התחילו בהחלון האחורי) והקופות חוגגות כמו היתה זו הצגת בכורה.

הגברת הקטנה — בתו של הגאון, שחקנית תיאטרון בעצמה ומי שהשתתפה בתפקידים קטנטנים בשלושה מסרטי אביה, הנראית כמו אחות בית־ספר בלבושה המסודר ובתיסרוקתה השמרנית מגלה כי היא בעצמה משתאה נוכח התופעה: „אני מופתעת, נרגשת, מתפעלת. לא ציפיתי להתלהבות שכזאת. אמנם אבי לא סבל מעולם מצניעות מופרזת או מחוסר־ביטחון. הוא נהנה כבר בחייו מן העובדה שאחרי מותו יזכרוהו כגאון. אבל לראות את כל הצעירים האלה נרחקים בכניסה לקולנוע, לראות אותם עומדים על רגליהם ומוחאים כפיים בתום ההקרנה — זו חוויה מסעירה בשבילי."

אבא היה מיקצוען

לש לה הסבר לתופעה? יש. „נדמה לי שהאנשים התעייפו מלהיות מדוכאים. הם מבקשים בידור והסרטים של אבי הם הבידור בהתגלמותו הטהורה ביותר."

באחרונה התפרסמו ספרים ומאמרים ששפכו אור חדש, לא מחמיא ביותר על מה שכינו „פניו האמיתיים של אלפרד היצ'קוק". אלה תיארו אותו כאיש סר וזעף, קאפריסי ומיזאנטרופ, שלא האזין לאיש והתייחס לשחקנים בבוז רב — מה דעתה על כך?

„אני מוכרחה להודות שלא תמיד נכחתי בשלבי הכנתו של סרט ולכן לא עקבתי אחרי כל מצבי־הרוח של אבי. היתה תקופה שבה הלכתי ללמוד בבית־הספר הגבוה לדראמה, בלונדון, (ראדה), והייתי עסוקה בקאריירה של עצמי. אבל כשהייתי בבית, אני חייבת להודות שאבא היה בטוח בעצמו ומסודר בעבודתו, שלא היו לו התפרצויות של חששות או עצבנות מכל סוג שהוא. הוא היה מיקצוען ודרש מכל האחרים אותה המיקצועיות שדרש מעצמו.

„בשהיה מכין סרט היה מתכנן אותו בדמיונו עד לפרט הקטן ביותר. אחרי שהרעיון שהגה הזה „יושב" טוב בדמיונו, היה מביא עוד תסריטאי לליטוש הסיפור. משהכניס את הצלם בסוד העניינים, כבר היה הסרט פרוש ומשורטט כמו תוכנית של אדריכל.

„היתה רק פעם אחת שאבא לא היה שלם עם הליהוק ואמר לנו זאת בפירוש — היה זה בסרט משפט פאראדין. הוא לא היה בטוח שגרגורי פק הוא אכן הבחירה הנכונה.

„חוץ מזה, אם היה אדם אחד שאיתו היה מתייעץ והיה שומע לו בכל דבר היתה זו אמי. היא היתה הפוסק האחרון בכל התלבטות. אשר לייחסו לשחקנים — נכון שמעולם לא יצר סיפור עבור כוכב מסויים. הוא היה בוחר בשחקנים רק אם התאימו לסיפור ולא להיפך. אבל אין זו אמת שהשתמש בהם בכבלים חסרי דעה — הוא דרש מהם מיקצועיות מושלמת ופירושה בעיניו היה, כי שחקן צריך להביא עימו מן הבית משהו נוסף על מה שניתן לו במיסגרת הסיפור. הוא לא דרש משחקניו שיהיו דחלילים. אני זוכרת את בימת ההסרטה שלו כמקום שקט מאוד, ללא הרמת קול, עם המון הומור והרגשה מתמדת של אושר עליון."

כשחקנית, שהיא גם בתו, תחת שרביטו, היה זה קשה יותר או קל יותר?

„הוא נהג בי ככבכל שחקנית אחרת. הלא אמרתי זאת מקודם, אבא היה מיקצוען!"

מונטאן לשילטון?

במשך שנים רבות היו הוא ורעייתו, סימון סיניורה, מזוהים עם המיפלגה הקומוניסטית. ואף שירוע היה כי השניים החלו מתרחקים מן המדיניות של מוסקווה, היתה זו הפעם הראשונה שבה הביע מונטאן ביקורת נוקבת על חבריו לדרך, לשעבר, בשפה בוטה שאינה משתמעת לשתי פנים. זאת, כשהוא מוסיף הכרזות רבות נוספות על מצבה של צרפת היום ועל סיגנון השילטון של הנשיא מיטראן, שהוא היה אחד מתומכיו הגדולים.

דבריו עוררו סערה גדולה בצרפת, והוויכוחים סביבם חרגו בהרבה מן ההתייחסות המקובלת להבעת דעות פוליטיות על־ידי שחקן קולנוע. מונטאן המשיך ועורר כיוון מחשבה זה, ובסוף חודש פברואר הופיע שוב בטלוויזיה הצרפתית, שוב בתוכנית רבת־מאוינים. הפעם כמנחה, בניתוח ארוך ומפורט של המצב הכלכלי בצרפת ובקהיליה האירופית בכלל.

מונטאן הציג את עצמו כבן דמותו של האיש הקטן, המנסה להבין את התהפוכות הפינאנסיות המשפיעות על אורח חייו. כלכלנים מיקצועיים עיקמו את האף וטענו שהטלוויזיה גילתה גישה פשטנית בכך שרתמה את עולם הבידור לנושאים רציניים.

מונטאן לא התבלבל. בראיון לשבועון נובל אובסרוואטור יצא בהכרזה שאינו מתכונן לשוב לעולם הבידור בזמן הקרוב. ואם כן הקפיד לציין שאין לו שום כוונה להצטרף למיפלגה פוליטית או לפעול במיסגרת של מיפלגה כלשהי — כי מי שאומר מיפלגה אומר מימסד, ומי שאומר מימסד אומר ויתורים — הרי לא שלל כלל את האפשרות שיקדיש את מירב זמנו, בעתיד הקרוב, לעניינים מדיניים.

הליצן הביך. מונטאן מתרעם על כך שהוא צריך להבהיר כי הוא מתנגד לתופעות של הימין הקיצוני המתחזק בצרפת. הרי ברור שהוא, כבן למהגר איטלקי, אינו יכול להעלות על הדעת תמיכה בלחימה נגד מהגרים. עם זאת, הוא מציע לכל בני המהגרים ללמוד צרפתית היטב, ולהיטמע בתוך האוכלוסיה המקומית, אם ברצונם להיות בבית בצרפת.

„כל עם הוא גזעני מטבעו, ואין לצפות שאריה יקבל באהבה את הנמר שיבוא לגזול ממנו את מזונו," הסביר. על שמירת מורשת אבות של המהגרים, או זהות עצמית, אין מונטאן מדבר כלל.

על מיטראן יש לו עדיין דיעה חיובית. הוא תמך בו בבחירות, אבל אינו יכול לתמוך בממשלתו, כל עוד יהיו בה נציגים סטאלי־ניסטיים. „אם אני מסתייג מחבריו של פינושה, מותר לי להסתייג גם מחבריו של יאירוזלסקי," הוא טוען.

כאשר מזכירים לו את סכנות הימין המיליטאנטי, הוא מגדיר את מימשל רגן כ„סופר־ימין של ילדי גן". „מחסלים להם 250 חיילים בביירות והם נסוגים. אני נאלץ להסכים עם הגנרל הצרפתי, שטען כי אסור לנו להסכים שחיילים שנשלחו ללבנון בשליחות שלום, יחוסלו כמו ארנבות. כשרוצים להגן על הדמוקראטיה, אין מפנים את הלחי השניה."

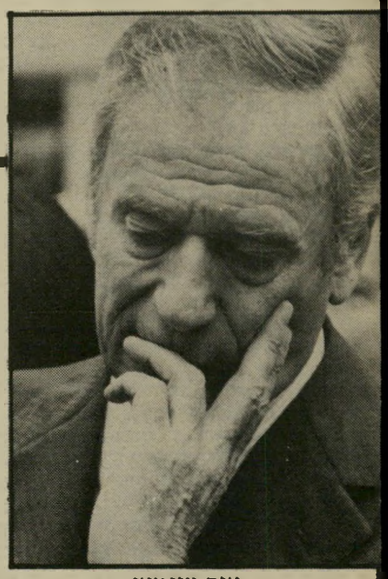
האם אין סכנה שהלהט האנטי־סובייטי שלו ידחוף את מאזיניו לקיצוניות השנייה? יתכן, אבל מה אפשר לעשות. הוא אומר, מחנות־הריכוז קיימים בברית־המועצות, הכל יודעים שבתי־משוגעים הם תחליף לבתי־משפט ומאשפזים בהם כל מי שמתנגד לשילטון ולא נוח להביאו לדין, ואיש אינו מטיל עוד ספק שהמישטר שם מבוסס על בינוניות, אפרוריות והזנחה.

מונטאן אינו מוכן עוד להשלים עם העוברות הללו באדישות, ואם הוא נלחם נגד הימין הפאשיסטי, חובה בעיניו להילחם, באותה המידה, נגד השמאל הטוטאליטארי.

מכל זה מסתמן מונטאן חדש, פוליטיקאי הדובר בשם העם ונלחם למען מדיניות שמקומה אי־שם במרכז, ליבראליזם בורגני נאור. כך לפחות זה נשמע מן הדברים שהוא אומר. האם יילך ויממש את עמדותיו גם לפני הקלפי? אין לדעת.

שחקן אחד, הקומיקאי קולוש, כמעט הכניס את כל צרפת במבוכה, כאשר זכה ב־12 אחוז מקולות הבוחרים בבחירות האחרונות לנשיאות. וקולוש נחשב לליצן.

מונטאן הוא בהחלט דמות נערצת, ובפאריס יש האומרים שאם מותר לארצות־הברית לבחור בשחקן כושל לשעבר, לתפקיד הנשיא, אין שום סיבה שצרפת לא תתקשט, בראש המדינה, עם שחקן מצליח לשעבר.

איב מונטאן
נגד הימין הקיצוני

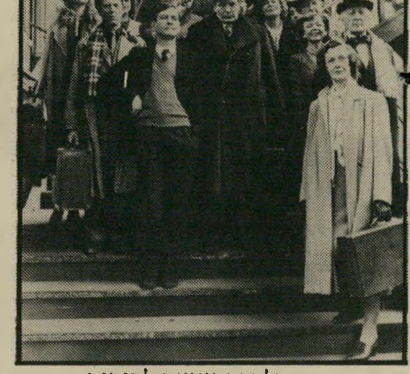
והאמנתי שאפשר ליצור כימיה מסויימת בינו ובין קורטני, שקשה היה להשיג עם שחקן מבוגר יותר, כשמדובר בקולנוע, ולא בבימת התיאטרון.

● *מתקבל הרושם שבסרט הלך תפקידו של השחקן ותפח הרבה מעבר למידות המקוריות שלו.*

זה מוזר, נתקלתי בתגובה הזאת כבר כמה פעמים. כאשר יצא הסרט להפצה. עברתי יחד עם המחזאי, רונאלד הארווד, על הביקורות שהופיעו בזמנו על המחזה, וההתייחסות לדמות השחקן היא ארוכה ומפורטת.

מה שיכול להיות, זה הדבר הבא: בתיאטרון, היה טום קורטני הכוכב המוכר, ואילו אלה שהופיעו לצידו, היו מפורסמים פחות, ולכן דמות המלביש של קורטני נחרטה טוב יותר בזיכרון. כאן, כאשר שני השחקנים הם בעלי אותה העמדה, הרושם הוא של שיווי־משקל גדול יותר. כמובן, יתכן שהוספת סצינות הרקע המסבירות את דמות השחקן, מעניקות לו עומק שהיה חוסר במידה מסויימת, על הבימה.

● *האם אינך חושש שסרט העוסק באורח ספציפי כל־כך בחיי תיאטרון, עשוי לעניין רק שיכבה קטנה של קהל? בסופו של*

הלהקה יוצאת לסיבוב
התחושה של תיאטרון נודד

דבר, הקולנוע פונה לציבור הרבה יותר רחב מן התיאטרון.

הרושם שלי, הוא שבעיני קהל ממוצע, כלומר לא כזה שמתעניין במיוחד בענייני תיאטרון, הזהות עם המלביש נוצרת על מישור שונה לגמרי. הם רואים בו את האיש שעמל כל חייו בנאמנות ובמסירות, ואף פעם אינו זוכה בהערכה, בחיבה, או בהכרת־התודה שהוא ראוי לה. ואין הסרט שאני מכין בימים אלה, הלני, הוא סרט המבוסס על רב־מכר של סופר בשם ניקולאס קייג', שהוא יווני במוצאו וחי מזה שנים רבות בארצות־הברית. זה סיפור אוטוביוגראפי על אשה יווניה אשר הקריבה הכל כדי להציל את בניה מן השואה הנאצית במילחמת־העולם השנייה. היא נחשדה בשל כך בשיתוף־פעולה עם הגרמנים והמחתרת הוציאה אותה להורג.

בנה חוזר ליוון שנים רבות לאחר מכן, כדי לגלות את האחראי למעשה זה, אבל כשהוא מוצא אותו, הוא אינו מסוגל לנקום את נקמתו, משום שבכך היה חוטא לירושה שאמו הקריבה עצמה עבורה. יש בסיפור גורם אנושי חזק מאוד, יש בו מיסתורין ויש בו גם פעולה. האיש שכותב עתה את התסריט הוא סטיב טסיץ', שעימו עשיתי את תרגילים בהתבגרות ואת עד ראיה.

● *איך ההרגשה לביים שוב סרט בריטי במלוא מובן המילה אחרי שנים רבות כל־כך בהוליווד?*

פיני וקורטני, השחקן והמלביש, מתכוננים להצגת „המלך ליר"
– יוצרת כימיה עם קורטני

את חוש הקצב שלי ואת נוסח הסיפור הקולנועי החסכני שאינו מבזבז זמן. באנגליה היינו רגילים לאווירה הרבה יותר נינוחה בסרטים. יתכן שלמדתי זאת משום שהסרטים הראשונים שלי באמריקה היו סרטי פעולה.

● *ללא השאלה הקלאסית אי־אפשר. מה הם הסרטים החביבים עליך ביותר, מבין הסרטים שלך ובקולנוע בכלל?*

את הסרטים של עצמי אני רואה יותר מפעם, ולעתים אני חושב שאולי צריך היה לעשות אותם אחרת. אבל קרה לי כבר שראיתי סרט משלי אחרי כמה שנים וכמעט התחשק לי לטפוח על הכתף של עצמי, כי בסך־הכל, זה נראה לא רע גם היום.

אם אני חייב להצביע על הסרטים החביבים עלי ביותר, הייתי אומר שאלה הם תרגילים בהתבגרות ו־החברים של אדי פויל (סרט שלא הוצג אף פעם בישראל, סיפור המתרחש בעולם התחתון וגיבורו הוא גאנגסטר שוליים).

אלברט סיני בתסקיד „סיר" וטום קורטני כמלביש שלו
נוכחותו של פיני –

זה היה נעים מאוד, משום שאתה מרגיש שיש לך שורשים. באמריקה הכירו אותי רק כבימאי, באנגליה זוכרים אותי מן הימים שלמדתי בבית־הספר לקולנוע, ומן התקופה שהייתי מכין תה באולפן, למבוגרים וחשובים ממני. כך לפחות אתה חש שצמחת מאיזשהו מקום, ולא הוצנחת ישירות אל הצמרת. חוץ מזה, היום יש הרגשה שלקולנוע הבריטי יש עתיד, הוא כבר למד מה באמת מעניין את העולם. הוא עושה סרטים שאינם עוד סיפורים מיקריים שלהם הודבק רקע בריטי, אלא סיפורים המעוגנים היטב במציאות שם, כמו מרכבות האש או גיבור מקומי.

צורך לומר שאנשים רבים חשים שגורלם דומה, ולא חשוב מה שטח עיסוקם.

● *מה הלאה? הוכחת עד היום את כישוריך בכל מיני סיגנונות קולנועיים. האם יש עכשיו סוג מסויים של סיפור שאתה משתוקק להסריטו, משהו שאתה מחפש במיוחד?*

אני מחפש סיפור טוב, כמובן, מותחן מוצלח מכל הבחינות. תמיד חולמים על סיפורים כמו מה קרה להארי, או להרפתקות כמו מזימות בינלאומיות, אבל מה לעשות, יש לי רושם שלא כותבים כבר דברים כאלה היום.

בגנות הפרות הקדושות

קצין ללא מישמעת (פאר. תל־אביב. ארצות־הברית) — **השחקן דיוויד קית בבית־ספר לקצינים. מישמעת קפדנית עד חולנית. ניחוח חזק של גזענות. שאיפה אדירה לסיים את בית־הספר בהצלחה. כל זה מזכיר במידה יותר ממוקרית את קצין וגינטלמן. מה שחסר כאן, זה המרכיב הרומנטי החזק שחפף את הסרט הקודם, של טיילור־האקסלרד. ללהיט קופתי. ובלעדיו, מנגנון עניינו של הסרט הזה לגברים בלבד.**

מחבר התסריט, פאט קונרוי, שכתב את קונראק, סרט שהוצג לפני כמה חודשים בטלוויזיה, ואת טייס שב הביתה שהוקרן באותו בית־קולנוע פני כשנתיים, כתב, כנראה, גם את הסיפור הזה מתוך ניסיון אישי. בטייס שב הביתה הוא סיפר חוויותיו כבנו של קצין בחיל־האוויר האמריקאי, שאינו מוכן להסיר להעתק של אביו, בקונראק הוא סיפר על נסיונו כסורר באיזור מאוכלס בכושים בלבד, ואילו כאן מדובר בתקופת הביניים, שבה הלך לפנימיה צבאית, לפי מיצוות אביו.

כצפוי, מדובר שוב בביקורת ליבראלית על המימסד הצבאי והדרכים העקלקלות שלו לעודד הבדלי מעמדות, שינאה בין־גזעית ואמות־מידה גבריות שחן בלתי־אנושיות. בן דמותו של קונרוי, אותו מגלם דיוויד קית, מגלה עד מהרה בבית־הספר היוקרתי עד כמה מעוותים, אכזריים, ואוויליים הם החוקים שלהם הוא צריך להישמע, כדי לחוות בסופו של דבר „גבר" ו„חייל למופת". תחילה הוא מצטיין בניצול חוקי המישחק כמו שהם, אבל בסופו של דבר, הוא עתיד להתקומם נגדם, כאשר הם עוברים את גבולות המישחק והופכים להתעללות של ממש.

הבעיה עם סרטים מסוג זה, התפורים לפי מידה של סוג קולנוע ידוע (מבחינה זו, אין הרבה שוני בין סיפור זה ובין סיפורים על בתי־כלא לעבריינים צעירים), היא שקשה מאוד לחדש משהו, אם ראית סרט אחד כזה, ראית פחות או יותר את כולם, ורק לעתים רחוקות יש יצירה החורגת מן השיגרה. אך זה איננו המיקרה. קשה לומר שהביטאי הבריטי פראנק רוד־אם חדר אל מאחרי המסכות הקבועות מראש של הדמויות וגילה איזו אמת משמעותית. אבל בוויכוח על ערך ה־מאצ'ו זה יכול להיות ארגומנט אחד נוסף בשיחות ליל־השבת.

רוברט פרוסקי ודיוויד קית: גבר בכל מחיר

תדריך

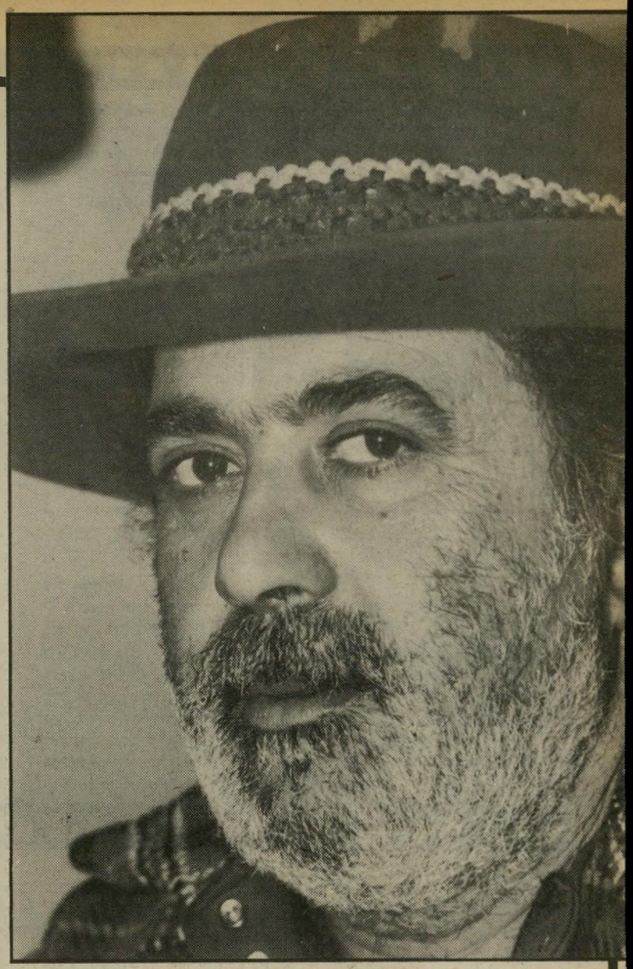
תל־אביב

★★★★ **פאני ואלכסנדר** (צפון שוודיה) — סרט סיכום לכל יצירתו של אינגמר ברגמן. כל הנושאים החביבים עליו מוזכרים. אבל בקלילות רבה יותר מבעבר, עם הרבה אופטימיות ואהבת אדם. מישחק וצילום מעולים.

★★★★ **נאראיאמה** (גורדון, יפן) — חיי כפר יפאני שכוח־אל במאה הקודמת שבו חייב כל אדם, בהגיעו לגיל 70, לעלות לפיסגת ההר ולפנות מקום לבאים אחריו. משל מרשים ביותר על המוסר ועל הכוחות המניעים את המין האנושי.

חובה לראות

תל־אביב — פאני ואלכסנדר. נהר הבוץ. אני אוהב אותך כרמן. נאראיאמה. שובו של מארטן גר. החלון האחורי.
ירושלים — החלון האחורי. שובו של מארטן גר.
חיפה — יול. אני אוהב אותך כרמן. שובו של מארטן גר.

מילחמה על צריף בנהלל

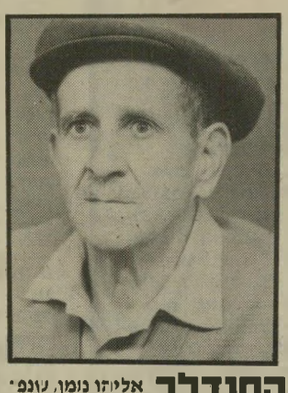
בתוך העיגול המפורסם של נהלל, המורכב עתה מווילות מפוארות, עומד צריף אחד עלוב, עליו נטוש המאבק

משפחת ממן סיימה את ימי האבל. חמישה אחים, שבע אחיות, חתנים, כלות נכדים ונינים סיימו את התפילות של היום השביעי ועלו לאזכרה ליד קיברו של אליהו ממן, אבי המישפחה. האווירה היתה קודרת. הם נפרדו אחד מן השני והתפזרו איש איש לביתו.

יעקב ממן, האח הצעיר, חזר לביתו שבנהלל. דקות ספורות אחרי שהגיע הביתה שמע מהומה בחצר. הוא פתח את הדלת ונדהם. בתוך עמדו ארבעה חברי הנהלת־המושב ביחד עם כמה פועלים, שעסקו בהורדת ציוד כבד ממכונית שעמדה על הכביש. בידיהם של חברי־המושב היה צו חתום על־ידי שופט, המאפשר להם לאטום את ביתו של אליהו ממן המנוח.

יעקב ההמום רץ להזעיק את אחיו, בעוד הפועלים עוסקים בסגירת הבית על־ידי רשתות ברזל ושרשראות.

זו היתה היריה הראשונה במילחמה בין מושב נהלל הוותיק ובין מישפחת ממן העניפה. מילחמה הנמשכת באינטנסיביות רבה כבר שלושה שבועות, מילחמה הנסובה על צריף קטן מעץ, המכיל חדר וחצי ומיטבחון קטן.

הסנדלר אליהו נומן, עונפ• טר לפני חודש. למטה: צריף העץ של המישפחה.

אליהו ממן, דור שלישי בארץ למישפחה יוצאת מארוקו, הגיע לנהלל ב־1933, מטבריה. הוא היה פליט של השיטפון הגדול שהיה בעיר באותה שנה, מטופל בארבעה ילדים. בצעירותו היה אליהו ממן סוחר דגים וירקות. הוא היה נוסע בין יישובי העמק ומוכר את מרכולתו. כך התוודע למושב נהלל, וכשנפלט מטבריה בא לשם.

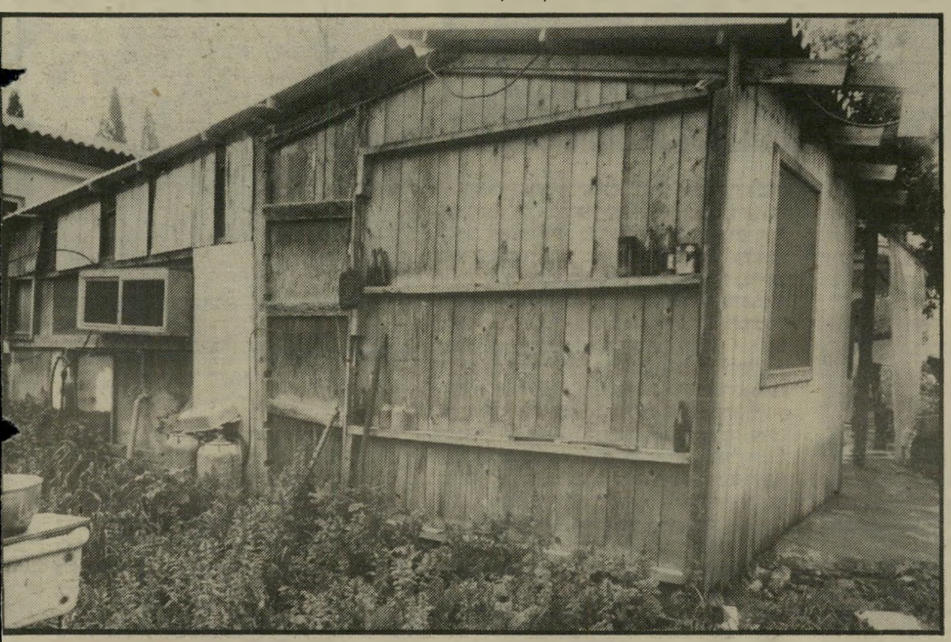
„כשבא אבא לנהלל," סיפר השבוע איציק ממן, שאת פניו מעטר עדיין זקן של אבלים, „הוא קנה צריף עץ מאדם בשם שבט. אין לנו קבלות על רכישת הצריף, מכיוון שבימים ההם לא היו דברים כאלה."

אליהו ממן עבר כשלוש שנים בצרכניה של נהלל וקיבל משכורת מן המושב. אחר־כך למד סנדלרות ופתח לעצמו סנדלריה, כבן־אדם עצמאי, ושירת את תושבי המקום.

שמונה ילדים נוספים נולדו לאליהו ממן בנהלל. הילדים למדו בבית־הספר במושב ביחד עם ילדי החקלאים, אולם לא נחשבו בני נהלל מן השורה.

„תמיד היינו גוף זר בבית־הספר," אמרו האחים במרירות, „התייחסו אלינו כאל שונים. הרגשנו מאוד לא נוח בתור ילדים, אבל למרות כל זאת, החברים היו באים אלינו מכיוון שאצלנו היה בית חם, נקי להפליא ומטופח. הצריף היה תמיד נקי והיתה גינת־פרחים לפני הבית. אנחנו גרנו 12 ילדים בחדר קטן, היינו ישנים על הרי־צפה. השירותים היו בחצר, מים חמים למיקלחת היינו מרתיחים על פרימוס. ובכל זאת לא היה חסר כלום בבית. תמיד היינו נקיים ולבושים טוב."

במשך השנים גדלו הילדים, האב המשיך לעבוד כסנדלר ונאבק בפרנסת המישפחה הגדולה. הוא לא יכול היה לממן לימודים תיכוניים לילדיו, ולכן נאלצו לעבוד, אחרי שסיימו את בית־הספר העממי, כדי לעזור בפרנסת המישפחה. כשהגיעו הבנים לבגרות וסיימו את שירותם הצבאי, עזבו, איש איש בתורו, את נהלל, וחיפשו לעצמם מקומות מגורים אחרים. האחיות התחתנו ועזבו את המושב, והאחים, כשהבינו שלא יוכלו להמשיך לגור בנהלל, עזבו גם הם.

השוני הלך ונעלם

בשנים האחרונות גרו מסעודה ואליהו ממן לבדם בצריף הישן, אותו הצריף, במשך חמישים שנה. דבר לא שונה בצריף: „לאבא לא היה כסף לשפץ אותו או לבנות בית במקומו, והמושב לא רצה לעזור למישפחה."

אליהו ממן הפסיק לעבוד בסנדלרות לפני 10 שנים, אך נשאר לגור בצריף הישן, זה היה ביתו היחידי. הילדים הקימו לעצמם בינתיים מישפחות, רכשו בתים במושבות או בעיירות אחרות באיזור והסתדרו, איש איש בדרכו.

דויד ממן, הבן הבכור של המישפחה, נשאר לגור בנהלל. כשהתבגר קיבל עבודה כשכיר של המושב. הוא היה הנהג של האוטובוס. בתוקף מעמדו כעובד־ציבור, קיבל מן המושב בית, בתחום נהלל. מאוחר יותר ניתנה לו אפשרות לקנות את הבית. היום הבית רשום על שמו, למרות שהוא כבר לא משמש כנהג האוטובוס של המושב, אלא הקים לעצמו חברת אוטובוסים פרטית משלו.

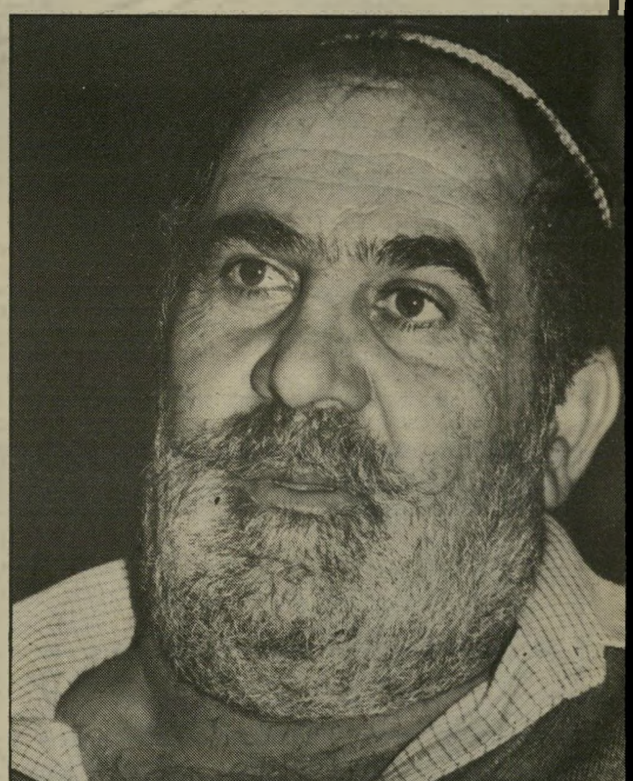
לפני שנה וחצי, כאשר חלה אליהו ממן, חזר הבן הצעיר יעקב לנהלל, אחרי שנים רבות של מגורים בתל־אביב. הנהלת המושב התנגדה לכך שיעקב יגור ויתפוס חזקה על המקום, מכיוון שלטענתם הצריף ושטח האדמה הקטן שעליו הוא עומד, שייכים לכלל הציבור בנהלל. אחרי דיון בבית־המישפט, הגיעו הצדדים לפשרה, שלפיה יוכל יעקב לשהות במקום ולסעוד את אביו, בהסכמת חברי המושב ובהסכמת אביו, מבלי שהדבר יתפרש כאילו יש לו חזקה על המקום.

עכשיו, משנפטר האב, רוצים חברי המושב להחזיר לעצמם את החזקה על הרכוש ששייך לדבריהם לנהלל, לא למישפחת ממן.

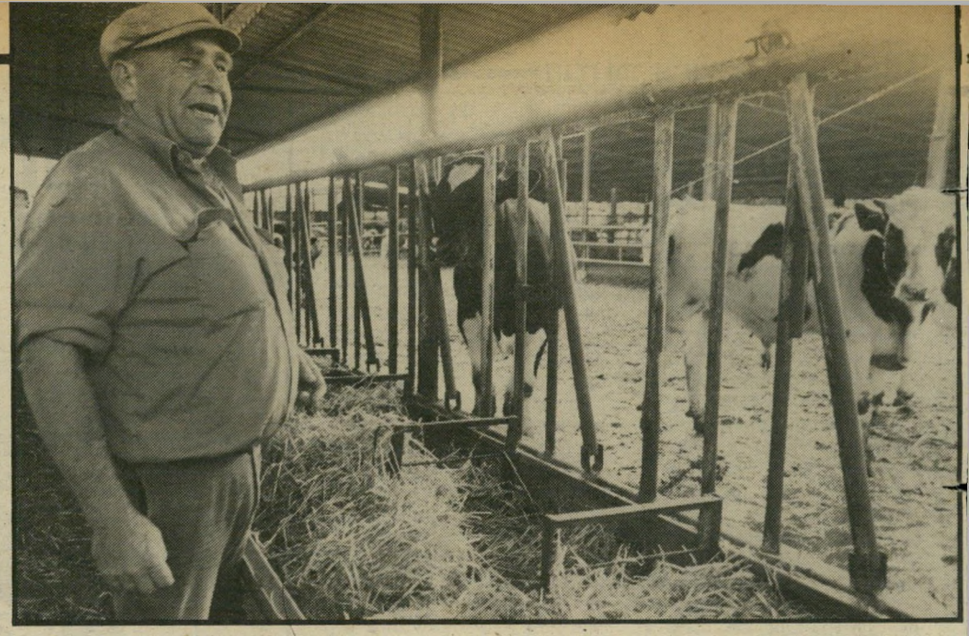
המישפחה טוענת כי הופלו לרעה במשך כל השנים וכי האפלייה נמשכת. הם טוענים כי מעולם לא קיבלו כל עזרה, כספית או אחרת, מחברי המושב, כדי שיוכלו לשפץ את הצריף הישן. הם מתמרמרים על כך שאיש מהם לא יכול לרשת את הצריף שנקנה, לדבריהם, על־ידי אביהם.

אך למושב חוקים אחרים. והסיפור מן הזווית שלהם מואר באור אחר לגמרי.

נהלל עלה לקרקע בשנת 1921

2 בנים אליעזר (בתמונה העליונה) ודויד (בתחתונה), שניים מבניו של אליהו ממן. הבנים מתמרמרים על שאינם יכולים לרשת את הצריף הרעוע של אביהם, כדי שהאח הצעיר יגור שם.

100 דונם אברהם עומר, חבר הנהלת נהלל, ברפת שלו. לכל חבר חקלאי של נהלל ישנם 100 דונם אדמה. אותם קיבל מן הקרן־הקיימת־לישראל. כל אחד יכול להוריש את המשק שלו לבן אחד בלבד. למישפחת ממן, לדברי עומר, אין שום זכות על הצריף, השייך לכלל הציבור.

כאגודה שיתופית. 75 מישפחות כאן אז למקום, שהיה ברובו ביצות, וקיבלו כל אחד 100 דונם אדמה מן הקרך הקיימת־לישראל. לכל משק יש חווה חכירה על 100 דונם אלה, כשליד כל בית ישנם 20 דונם, הרשומים בטאבו מאז תחילת שנות ה־40. מאז לא גדל מיספר המשקים בנהלל.

כל מישפחה יכולה להוריש את המשק שלה לבן (או בת) ממשיך אחד, ועל כל חלקת אדמה מותר לבנות עד שתיים וחצי יחידות דיור — לסבא, לאב ולבן הממשיך. אלה הם החקלאים של המושב, שמישקיהם מסודרים בצורת עיגול. מלבד זאת ישנם עובדי־הציבור, מקבלי המשכורות, שקיבלו בתים למגורים מן המושב, כל זמן שהם משמשים כעובדי־ציבור. בתקופה שלפני קום המדינה אישרו גם להם לרכוש את הבתים שבהם גרו, אך הם לא יכלו להוריש את הבתים לילדיהם. החוק בנהלל אומר שאפשר להוריש רק שווה־ערך לבית. כלומר, כשנפטרים ההורים, המושב קונה מן הילדים את הבית, אך הם אינם יכולים להמשיך לגור בו.

כיום גרים עובדי־הציבור של נהלל בשכירות בבתים השייכים לאגודה, מבלי שתהיה להם אפשרות לקנות אותם.

"ממן בא לנהלל בתור פליט," ניסה אברהם עומר, חבר הנהלת המושב, להסביר את השתלשלות הדברים. "יהודי טוב אחד בשם שבט, שהיה עובד־ציבור כאן, ריחם עליו ונתן לו לגור בצריף שהיה מחסן. הוא לא מכר לו את הצריף, מכיוון שהצריף ושטח האדמה שעליו הוא עומד, לו היו שייכים לו. זה שטח שרשום בטאבו על שם נהלל. אותו אדם עזב את נהלל לפני הרבה שנים ומישפחת ממן המשיכה לגור בבית.

"אנחנו לא עשינו שום פעולה לנישולו מן הבית כל זמן שהיה חי, אבל ברגע שנפטר פחדנו לחכות, כדי שזה לא יפורש כוויתור, מפני שלפני שנה וחצי בא אח אחד להתנחל במקום ונכנס לגור בצריף של הסנדלריה. הוא לא היה פה 20 שנה ופיתאום הוא בא

במשך 50 שנה חיתה המישפחה בצריף רעוע במושב — האם יש לה זכויות עליו?

כדי לתפוס חזקה. לכן, ברגע שהאבא נפטר, הלכנו לשופט והוצאנו צו אטימה.

"עורך־הדין שלנו יעץ לנו לבצע את הצו עוד באותו היום, אבל אנחנו העדפנו לחכות עד תום השיבעה ורק אז ניגשנו לבצע את הצו. ואז המישפחה באה נגרנו בהסתערות. הם אפילו זרקו משם את עורך־הדין. הם באו וקרעו את הרשת ששמנו סביב הבית וזרקו הכל. כרגע מוסכם שאיש לא גר בצריף של ההורים. עד שיתברר העניין בבית המישפט."

מישפחת ממן ממשיכה מצידה לטעון לאפלייה. הם טוענים כי מפלים אותם לרעה מכיוון שהם מבני עדות־המיזרח. העובדה היא, כי מבין החברים החקלאיים של נהלל אין איש מבין בני־עדות־המיזרח. "לא היו האנשים האלה אז," הסביר אברהם עומר.

בין עובדי־הציבור של נהלל ישנן שלוש מישפחות של בני עדות־המיזרח. מובן שבדור השני והשלישי של בני־נהלל המצב משתנה, מכיוון שרבים נישואי התערובת (אשכנזיים מיזרחיים).

כשנפטר אליהו ממן נכתב בעלון הכפר: "בראשית שנות ה־30 פקד שיטפון הרסני את הרובע הייהודי בטבריה ורבים מתושביו הפכו חסרי־כל והתפזרו בארץ.

"לנהלל הגיעו שתי מישפחות, מישפחת שיק, שהיה עגלון זכור לטוב, ומישפחת אליהו ומעורדה ממן ולהם ארבעה ילדים קטנים, אשר השתכנו בצריף ישן ואליהו דואג לפרנסת המישפחה. הבית תמיד מבריק בניקיון ובסדר. הילדים לבושים ומטופחים. גן־הבית לדוגמה. היתה זו פינה שוקקת חיים, פתוחה לאורחים ובני מישפחה. השוני הלך ונעלם והמישפחה השתלבה בינינו ומצאה מקומה... 50 שנה חי בתוכנו ועמנו והיום הבאנוהו למנוחת־עולם, לצידה של מסעודה, וכך נחתמה תקופה ופרק־חיים מיוחדים במהותם."

אליהו ומסעודה ממן נקברו בבית־הקברות של נהלל.

12 ילדים בחדר קטן זה, בתוך צריף העץ הישן, גידלו מסעודה ואליהו ממן 12 ילדים. הם השכיבו אותם לישון על הריצפה מחוסר מקום. עכשיו הצריף ריק ולאיש אסור להיכנס. לפי צו בית־משפט. מימין: יעקב ממן, הבן הצעיר. הרוצה לרשת את צריף אביו. משמאל: הבן איציק.

מיכתב מזוייף מהכלא

(המשך מעמוד 45)

"תראי לי את המיכתב של אסתר," ביקשה הדודה, אשה צנומה ואינטליגנטית, "ואומר לך מייד אם זה כתב־ידה." כאשר הציצה רגע במיכתב, אמרה בהחלטיות: "זה לא כתב ידה של אסתר!"

בינתיים הביאה האם עריסה גדולה של מחברות מבית־הספר התיכון, בכתב־ידה של אסתר. מבט אחד הספיק כדי לשכנע כי אין כל דימיון בין כתב־היד במחברות ובין זה שבמיכתב מבית־הסוהר.

לא היה עוד טעם להמשיך בחקירת מיקרהו של עמוס, מכיוון שהתברר כי שלח לנו מכתב מזוייף. אולם כאשר עמדנו לצאת, התפרצה אמה של אסתר במונולוג מלא כאב. "הבת שלי שרפה אותי חי, חי," התייפחה האשה. "היא בת אחת, אין לי עוד ילדים, היא נתנה את הבית שלי בשביל חופש! את שמעת דבר כזה בעולם?" שאלה אותנו האשה בכאב, שנגעץ בנו כמו סכין.

אחותה התקרבה אליה וניסתה להרגיע אותה, אך היא לא הסכימה. "לא, אני לא רוצה לשתוק! כבר היה כל העניין בעיתונים שתי פעמים, וגם אני רוצה להגיד מה שיש לי!" היא נטלה אחת המחברות מהשולחן, שיחקה בה בהיסח הדעת והמשיכה: "מה לא נתתי להז היא לקחה הבית שלי, טלוויזיה שלי, כסף, הכל נתתי לה. והיא נתנה את זה בשביל החופש. קיים דבר כזה בחיים?"

אחותה שוב ניסתה להשתיק אותה, אך היא התפרצה בלארגינו ואמרה: "שתישרף! שהאדמה תפתח בור גדול והיא תיקבר שם!"

המשיכה האם, אלווירה:

אסתר לא נולדה בארץ, היא נולדה בתורכיה. היתה ילדה יפה, אין מה להגיד, כולם היו מסתכלים עליה כשהלכה ברחוב. אז מהז חסר ילדות יפות? היא לא עבדה אפילו יום אחד בחיים שלה. אני עובדת מגיל 11. למדתי בית־ספר אחד בתורכיה, ואחרי שגומרים בית ספר הולכים לעבוד. אפשר לעבוד כתופרת או בבית־חרושת לגרביים.

גם בארץ, אחרי שעלינו, עבדתי כל השנים. אמרתי, שכאשר אלך לפנסיה לא אעבוד יותר אפילו שעה אחת בחיים שלי. מספיק עבדתי. אבל כשהייתי בת 60, לפני שנתיים, בני, בעלה של אסתר, נכנס לבית־הסוהר. אני לא יודעת למה, אני לא אוהבת לשאול הרבה ולדעת הרבה. אז המשכתי לעבוד. הייתי לוקחת גם עבודה הביתה, בערב, שיהיה לי כסף לתת לאסתר.

לא רציתי שהיא תצא מהבית, שתלך לעבוד ותשאיר את הילדים. היתה באה אצלי לבית־החרושת, הייתי נותנת לה כסף וצ'קים. קחי אסתריקה, קחי, שלא יהיה חסר לך — הייתי אומרת. והיא היתה הולכת לים. שם הכירה איזה בחור בן 23, היא היתה בת 28, וזה התחיל. ביום שבני יצא מבית־הסוהר, היא אמרה לו שהיא לא רוצה אותו יותר, די. היא אמרה שהיא רוצה להתגרש.

בני נורא אהב אותה. הוא רצה שתחזור. אמרתי לה: אסתריקה, אל תעשי לי בושות, כולם גרים בעל ואשה, תחשבי על הילדים שלך, אני אנשק לך את הרגליים! אבל היא אמרה: שישרפו כולם! היא נתנה את הבית שלי בשביל להיות חופשיה!

אני כתבתי מיכתב שהיא לא הבת שלי יותר! אני אחתום שאם אמות, אני לא רוצה שהיא תבוא לבית־הקברות ולא לאזכרה. אני לא רוצה לראות אותה יותר!

אין לי רגש לאמא שלי!

אסתר גדלה כאן, בשכונה. התרגלה פה. איזה חתונה אנחנו עשינו לה, בארגמן, משהו לא רגיל. קנינו לה דירה, טלוויזיה, שטיחים, הכל! אבל היא רצתה לבנות בבית שלנו וילה, שיהיה לה גינה ומרפסת.

ברוך השם, היה מצב טוב, אבא שלה עבד, אני עבדתי, אז בנינו. גם בני נתן כסף ורשמנו חצי על השם של בני, אוטומאט, וחצי על השם שלה. ואז, כשביל החופש, היא נתנה כל הבית לבעלה. שמעת דבר כזה בעולם? לי לא איכפת הבית, אני לא אקח אותו לבית־הקברות, אבל את שמעת דבר כזה?

הבעל שלה טוב משהו־לא־רגיל. את לא יודעת כמה הוא עשה בשבילה. את כל המשכורת נתן לה. נסע לעבוד באילת, שיהיה לה הרבה כסף. היא חיה כמו מלכה. ואחרי עשר שנים שהם נשואים, היא אומרת פיתאום שהתחתנה איתו בכוח! איזה כוח? היתה אוהבת אותו משהו־לא־רגיל. עד שהיא תפסה אותו, היתה בת 18 כשהם התחתנו. הם התחתנו ב־1973. כבר 11 שנה הסיפור הזה.

מה היה חסר להז היתה הולכת לבוטיק. היה מגיע מודל מפאריס — לא היתה שואלת אף אחד, לא את בעלה, לא אותי, קונה הכל. אחותי היתה מתקנת לה והיא היתה לובשת. אותי היא שרפה. לבני לא איכפת. הוא יוצא מתי שהוא רוצה. לילדים לא איכפת. רק אני כמו בבית־סוהר. מנקה, מבשלת, שומרת על הילדים. אני מתפללת שבני ימצא לו אשה אחרת, שתגור איתו ותטפל בילדים. אפילו אם אסתר חוזרת — אני לא מדברת איתה.

עד כאן דבריה של האם.

כאשר יצאנו, בעוד קולה של האם מהדהד באוזנינו, הגניבה הדודה לידי את מיספר־הטלפון של אסתר ואמרה: "אולי את רוצה לדבר איתה?"

דווקא הדבר שהרגיז כל־כך את אמה של אסתר, העובדה שהיא נתנה הכל למען החופש, סיקרנה אותי: אשה צעירה העוזבת בעל אוהב, ילדים מוצלחים וחיי־עושר, ומוכנה להקריב הכל למען הדרור — היא בוודאי טיפוס.

אפילו חיצוניותה מעידה על אישיות מיוחדת. שערה הארוך והשחור קלוע בהרבה צמות דקיקות, ומיצחה מוקף באחת מהן. באוזניה עגילים כחולים, שמבליטים את עיניה הגדולות.

"חייבים לפרסם את כל העניין הזה שוב?" שאלה אסתר באגרסיביות מסויימת. היא היתה מוכנה לדבר על עמוס, על המיכתב וגם על המישפט. אולם כאשר הזכרתי את אמה, נסגרה ועיניה הפכו קשות וקרות. היא בחנה בסקרנות את מיכתבו של עמוס מהכלא ואת המיכתב המיוחס לה. חיוך דקיק עלה על שפתיה כאשר קראה את כל מילות האהבה שנכתבו, כביכול בידה.

סיפרה לי אסתר:

כל הסיפור על האהבה הגדולה שלי עם עמוס הוא פשוט שקר. אני הכרתי את עמוס זמן קצר אחרי שעזבתי את הבית, בלי כלום. לא היה לי מקום לישון, וידיד הציע לי לגור זמן־מה אצל עמוס, כי היתה לו דירה ברמת־גן. ואז, אחרי שלושה ימים, הוא התאהב בי.

יצאתי מהבית רק בשימלה שלבשתי. לא היה לי כלום. לא רציתי ללכת לקרובי־משפחה, כי חששתי שבעלי ימצא אותי שם. בני, בעלי, הוא בחור נהדר. הוא טוב־לב ואהב אותי מאוד. אבל הוא לא בשבילי, וכאשר היינו ביחד, הוא היה ממש משתגע.

הילדים שלי זה הדבר הכי־חשוב לי בעולם. אבל החלטתי, שהכי־טוב בשבילי וגם בשבילם שאני אעזוב את הבית.

את אבא שלי, שנפטר לפני שבע שנים, אהבתי מאוד. גם את דודתי. בשבילם אני מוכנה לעשות הכל. אבל לאמא שלי אין לי שום רגש. אני בשביל הילדים שלי מוכנה לעשות הכל, אפילו אם הם יהיו פושעים או מושחתים, הם הילדים שלי. מה היא עשתה בשבילי? היא אף פעם לא עמדה לצידי.

הייתי עם עמוס רק חודשיים. כאשר גיליתי מי הוא, עזבתי אותו. הוא נורא אהב אותי. אני יודעת שכאשר עזבתי אותו, הוא לקח מכונית ונסע לחפש אותי בכל מקום, והיה עוצר בחורות ברחוב ואומר להן: "אסתי, אסתי, אני אוהב אותך?"

הוא רודף אותי כעת, מזייף מיכתבים שלי. אולי אני אגיש נגדו תלונה למישטרה שזייף את המיכתב הזה.

אילנה אלון ■

(המשך מעמוד 51)

נדירים. את אבא שלה לא ראתה לעיתים קרובות. הם היו נפגשים לפעמים, כשאייבי היה מגיע לירושלים לביקור חטוף, או במסיבות ה־13 בחודש המפורסמות שלו, כשהיה מזמין את בתו ואת חתנו. התקופה היחידה שבה היו איזשהם יחסי קירבה מיוחדים בין האב לבתו היתה כאשר אייבי תבע מן הממשלה להקפיא את ההתנחלויות בזמן שיחות־השלום עם מצריים. הוא הודיע שיצום עד שתשונה ההחלטה או עד מוות, וצם יותר מ־40 יום. שרונה היתה אז מובילה את אבא שלה בכיסא־גלגלים ממקום למקום. מישיבת כנסת למסיבת־עיתונאים ולפגישות עם אישי ציבור, עד אשר נמצא נוסח־ביניים והוא הפסיק לצום.

בנובמבר 1978 נולדה עמליה, אך היחסים בין איציק ושרונה היו כבר מעורערים והם ההליטו להיפרד. ביוני 1979 ארזה שרונה את עצמה ואת שני הילדים ונסעה להאיטי, לאמא שלה. מאז היא שם ומאז לא היתה בביקור בארץ ולו אף פעם אחת.

עצמאיות שמפרנסות את עצמן, הן תופעה מאוד לא שיגרתית בארץ זו.

רומן עם ערבי מבית־לחם

אחרי במה חודשים עברה שרונה לדירה גדולה יותר, שבה היה חדר לה, לדניאל ועמליה, חדר לאנטואנט, המשרתת שטיפלה בילדים, וחדר־עבודה שבו עמדה מכונת־הסריגה שלה ושם עבדו הפועלים.

עמליה, כשגדלה, ריברה גם היא קריאול וצרפתית. היא דוברת גם אנגלית, עברית כמעט ואינה יודעת.

אחרי שלוש שנים שלחה שרונה את דניאל לביקור בארץ אצל איציק אלבלק, אביו. כשהסתיימה החופשה סירב דניאל לחזור להאיטי והעדיף להישאר בישראל. הוא גר עד היום עם אביו בירושלים ונוסע להאיטי פעם בשנה בחופש־הגדול. עמליה נשארה שם עם שרונה.

שרונה היא אשה שלוקחת את החיים בקלות. היא לא מתרגשת משום דבר באופן קיצוני. בדרך־כלל יש על פניה חיוך תמידי. גם בעבודה היא אינה מכניסה את עצמה למאמץ גדול מדי, ועובדת קצת יותר מן הכמות הדרושה לה לפרנסתה. מספיק כדי שתוכל לחסוך לקצת מותרות וקצת יותר נוחיות. היא צוחקת הרבה ואז העיניים השחורות שלה מבריקות והלחיים שלה מאדימות. היא דומה מאוד לאביה, שאיתו יש לה קשר חד־צדדי (ממנה אליו) בלבד, מאז שעזבה את הארץ ועברה לגור בהאיטי.

כחצי שנה אחרי שעברה שרונה להאיטי באה אתי אלוף לביקור ונשארה שם. היא גרה כמה חודשים עם שרונה ברירה, עד שמצאה לעצמה בית משלה.

לפני שנה הכירה שרונה בפורט־או־פרינס את עמנואל („מנו") אל־סייה. השניים התאהבו והם גרים היום ביחד בבית המשגע של מנו.

מנו הוא מולאטי, שאמו היא בת האיטי שחורה ואביו ערבי לבן. מישפחתו של אביו היגרה להאיטי בתחילת המאה מבית־לחם, כמו ערבים רבים מן המיזרח־התיכון שהיגרו לאי. כשהיה עיסה, אביו של מנו, בגיל נשואין שלחו אותו הוריו לבית־לחם למצוא כלה. עיסה הסתובב כמה חודשים אצל מישפחתו בבית־לחם, וחזר להאיטי. הוא לא הביא איתו כלה, אלא רק כמה מאות גרמים של פיסטוקים שגרמו שילשולים לכל בני מישפחתו באי.

מנו, שנולד בהאיטי, נזכר בסיפורים של אביו על בית־לחם: „הייתי רוצה פעם לנסוע למיזרח־התיכון, כדי לדעת מה השורשים שלי," אמר מנו, כשסיפר את הסיפור על אביו. „במיוחד עכשיו כשאני עם שרונה וגם היא משם."

ושרונה, מתוך געגועים לארץ, מספרת למנו סיפורים על האקלים, על האוכל, על הנוף. שניהם מתכננים לבוא לביקור בארץ בקיץ הבא.

ענת סרגוסטי ■

שרונה נתן בחדר־העבודה שלה
געגועים לארץ

רק הסכין הטוב ביותר מצוייד במתקן ניקוי עצמי

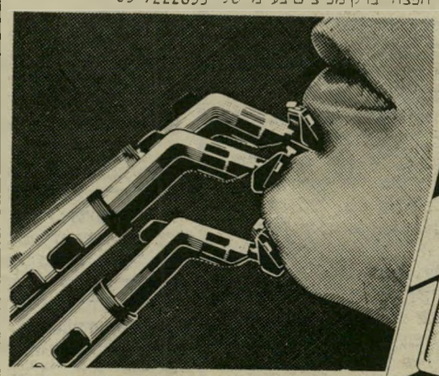

"שיק-פיבוט", הסכינסובב המחליק בשלמות על עור פניך ומגלח אותן מכל זוית, מציע לך עוד יתרון חשוב ובלעדי: **מתקן ניקוי עצמי** לחיצה קלה על הכפתור הלבן מסלקת את כל שיירי הזיפים והקצף מבין הלהבים.

רק להבים נקיים מעניקים לך גילוח מושלם לאורך זמן...
אז בוא, עבור ל"שיק-פיבוט"

שיק פיבוט-הסכינסובב עם מתקן הניקוי העצמי.

יבוא י רוזנהויז, בע"מ טל 03-621775
הפצה ברק מפיצים בע"מ טל 03-9222855

שיק פיבוט

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD
ויזה
ישראכרט

שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

(המשך מעמוד 9)

מופרעים לא פחות מהם.

הבשורה שבסי קציניי־הגיוס הדתיים מעוררת רחמים בעליבותה. הציבור כולו שמע בטלוויזיה את דבריו של אורי זוהר, שגם ילד בכיתה ג׳ היה מתבייש ברמתם.

גם מבחינה זו, צילום זה מגלה את הכל. אברהם שפירא אינו גדול בתורה, ולא הוגה־דיעות, ולא נואם כובש, ולא ענק הרוח או המעש. הוא בסך־הכל ילד־טיפוחיו של פינחס ספיר האתי־איסטי, שגידל אותו בחממה הכלכלית של מפא״י ופיטם אותו בכספי־המדינה. הוא מעורר חיוכים סלחניים, מפני שהוא כמעט דומה לקאריקטורה.

אם כן, איך הפך איש זה דווקא לבוס של המדינה?

יש לכך סיבה פשוטה: הרוב החופשי, החילוני, הוא קאריקטורה גדולה יותר.

■ ■ ■

דרוב החילוני אינו רק אדיש ועצלן במעשיו, אלא גם ברוחו. אין הוא נכנע למיעוט הקנאי מפני שהמסר הדתי חזק ומשכנע, אלא מפני שאינו בוטח עוד בצידקת עצמו.

במשך שני דורות טימטם הציבור הזה את עצמו במושגים כמו ״סטאטוס קוו״, ״הצורך בפשרה״, ״חיים ביחד״. הוא שטף לעצמו את מוחו בסיסמות כמו ״אני לא דתי, אבל אני מסורתי״, ״רדושים שורשים״, ״אני לא זקוק לזה, אבל הילדים...״ ועוד דברי־הבל פחד־ניים מסוג זה.

אין זו רק השתמטות מן המאבק עם הדתיים. אני חושש שזוהי תופעה עמוקה יותר: ההשתמטות מן המאבק בש־רידי הדת, החבויים בתת־ההכרה של כל סרט — זיכרו־נות־מבית־אמא, לילי־סדר מימי הילדות, סיסמות דתיות ש־שרדו משטיפת־מוח נשכחת.

מי שאינו מוכן להתמודד עם הדת שבליבו ובמוחו, אינו מסוגל להילחם בחומייניסטים היהודיים המשתוללים בחוצותינו, באברהמי־שפירא שבמיס־דרונות השילטון, בחוטפי־הגוויות של ראשון־לציון ובקלגסי־הקולנוע של פתח־תיקווה.

בהעדר מסר חילוני תקיף ותוקפני, בהעדר הביטחון ב־צידקת ההומאניזם הישראלי, בהעדר הנכונות למאבק רוחני חד ונוקב — אברהם שפירא ילך מחיל אל חיל.

■ ■ ■

לגן התגובה על תמונה זו, הנכונה כל־כך, המרגיזה כל־כך, אינה התחפרות באיזה קו אדום של סטאטוס קוו, ולא ההתבצרות בעמדות־הגנה לאורך נהר דמיוני, אלא מיתקפה לאורך החזית כולה.

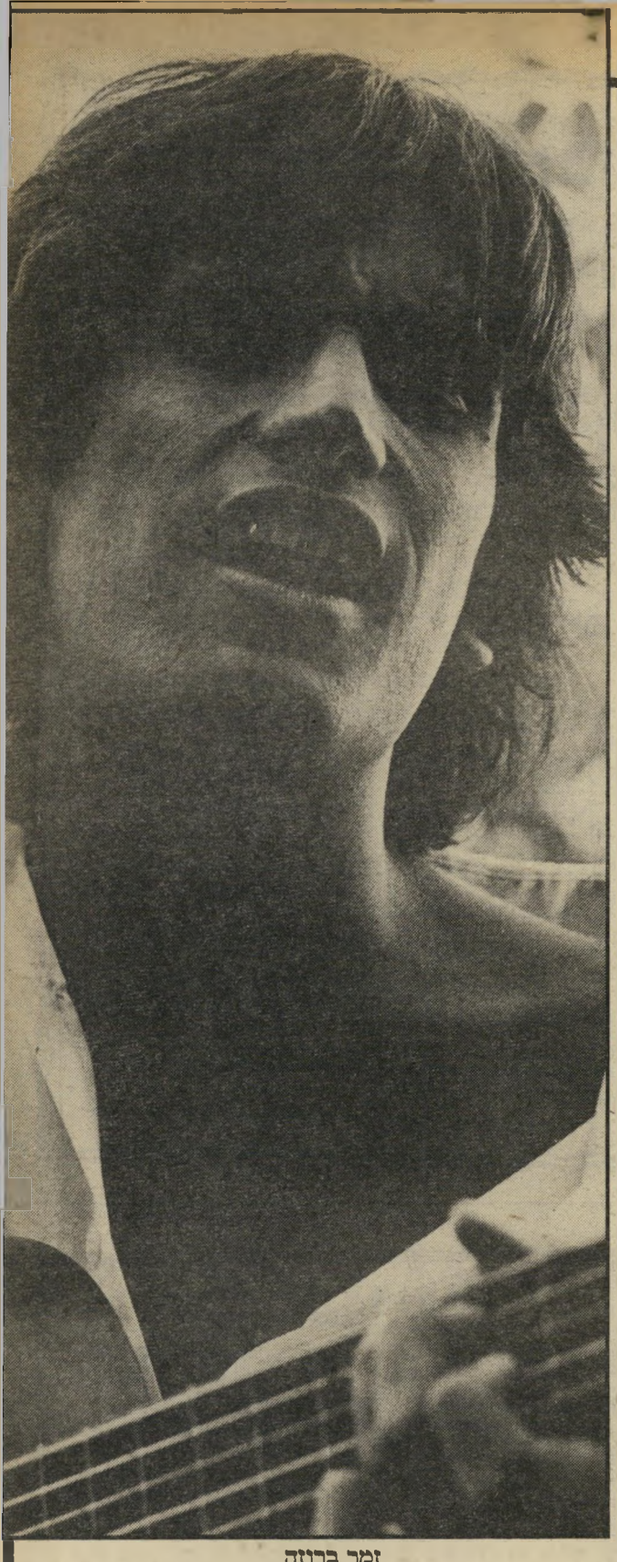
זהו הערך הסימלי של הקרב על פתח־תיקווה: לא עוד הגנה סטאטית, אלא התקפת־הנגד.

מול סני ההסתערות הבלתי־סוסקת של המיעוט הקנאי על כל עמדות הציבור החילוני — צריכה לבוא הסתערות על השטח שכבר נכבש על־ידי הדתיים, וגילגול החזית אחורה.

לצורך זה דרושים לא רק כוחות חדשים, מאורגנים ונכונים־לקרב, מחוץ לתחום־ההשפעה של המיפלגות הרקובות. דרוש גם גיבוש חדש ורענן של המסר החילוני, ההומאניסטי, הישראלי.

אברהם שפירא, הנראה כאן בפוזה של מנצח, אינו מייצג כוח שלא ניתן לנצחו. אפשר למגר אותו — אם מעצבים את הכוחות ומשיבים מילחמה שערה.

האלטרנטיבה היא מדינה שתלך מדחי אל דחי, מבכי אל בכי, מהרצל עד שפירא, ומ־שפירא עד...

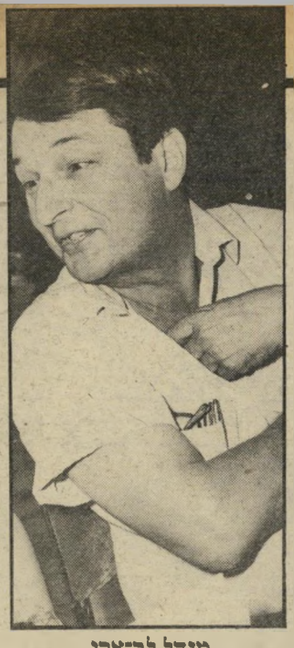

זמר ברוזה
טס לקליפורניה

בגלל הירידה — אומר ברוזה
בגלל הפירסומת אומר הרדין

היו בחברת סי־בי־אס המפיקה את התקליט, שסברו כי לב־ארי לא הבין את השיר של ברוזה, המדבר בהרבה כאב על אותו אח החוזר לקליפורניה, שאליה ירד מהארץ. היו שסברו כי השיר נפסל לשידור, מפני שמישהו הבין בטעות, כאילו השיר מעודד ירידה.

ברוזה עצמו סבר כי מנכ״ל רשות־השידור, יוסף לפיד, הוא שפסל את השיר לשידור. שיחת־טלפון אחת עם לפיד הבהירה, כי האיש אינו יודע כלל במה דברים אמורים. הוא הציע לפנות אל מנהל הרדיו, גדעון לב־ארי.

מנהל לב־ארי
לא לשידור

לב־ארי הסביר כי פסל את השיר לשידור בגלל הפירסומת שיש בו לאל על. ״שירותי פירסומת בשידור עולים הון עתק ואין כל סיבה שמישהו יכניס פירסומת דרך הדלת האחורית ואנחנו נגדע את הענף שעליו אנו יושבים,״ הסביר לב־ארי ומיהר להדגיש כי כלל לא ידע כי השיר מדבר על ירידה.

״חבדה שמחליטה לפרסם את עצמה, למה לה לשלם הרבה כסף לשירותי פירסומת בשידור, הרבה יותר זול להפיק תקליט ואז ישדרו את השיר ברדיו ללא הרף והחברה תחסוך כסף רב. זה לא יתכן: אנחנו פוסלים לשידור כל שיר שיש בו פירסום,״ הדגיש לב־ארי והבטיח, כי ״אם המישפט 767 של אל על יוצא מהשיר, הוא ישודר.״

בן־ארי הטיל על איש הרדיו, גלעד בן־שך, לנהל משא־ומתן בנושא זה עם חברת סי־בי־אס. שאיימה בפניה לבג״ץ.

השיר הנגוז
...שמישהו יכניס פירסומת –

אחי כשאתה טס לקליפורניה
767 של אל-על
תזכור למסור לה ברוש
של פרדס פורח
אבטיח, מלח ים,
חול חמסין וצל של דקל
המית חליל, מיתר של נבל
לילה בכנרת
וחיילים בדרך
סוף של מלחמה.

אתה גבוה
כל-כך גבוה
מעל מרבד של עננים
חושב רק עליה
מתגעגע
אתה ברוח .

אחי כשאתה טס לקליפורניה
767 של אל-על
ספר לה מה נשמע בבית
ענפים של זית
אקליפטוס, תאנה,
חורשת ברושים, שמיים תכלת
ממטרה וצחוק של ילד
קח לה למזכרת
חיילים בדרך
סוף של מלחמה

״אחי, כשאתה טס לקליפורניה, 767 של אל על.״ כך מתחיל שירם היפהפה של דייוויד ברוזה ויונתן גפן מעל מידבר של עננים. השיר המתורגם מספרדית נכתב על־ידי ואן מנואל סראט, והוא אחד משרשרת השירים בתקליטו החדש של ברוזה העומד לצאת בימים אלו לאור.

מתוך מכלול השירים החליטו דייוויד ואשתו רותי, שהיא גם מפיקת התקליט, לשחרר לשידור דווקא את השיר הזה, משום שאהבו אותו במיוחד.

ואכן, השיר שהוא כולו שיר אהבה לארץ, שורר במשך שלושה ימים פעמים אין ספור בכל רשתות השידור. עד שלפתע נרם קולו. הסתבר כי מנהל הרדיו, גדעון לב־ארי, פסל את השיר לשידור.

ברוזה ואשתו רותי
– דרך הדלת האחורית״

שירם של ברוזה וגפן אינו השיר היחידי שבמילותיו נכללים שמות של פירמות מיסחריות. באחד מלהיטיו הגדולים של אריאל זילבר רוצה להיות חבר של קבע בחברה להגנת הטבע. יש מישפט האומר: ״יושב על הספסל ליד הסופרסל.״ בשיר של אריק רודיך, המושמע לעיתים מזומנות ברדיו, נאמר ״ישבתי על הפנדר.״ פנדר הוא שמה של חברה המייצרת פסנתרים חשמליים. שירה של להקת תיסלם ״חצבים פורחים״ יכול להתפרש כפירסומת מובהקת לחצב, תוכנית חיסכון לצעירים של בנק גדול, שהתיסלמים ערכו לו מסע פירסומת.

דייויד ברוזה עצמו אומר, כי הכוונה בשיר מעל מרבד של עננים לא היתה בשום פנים ואופן לעשות פירסומת־חינם לאל על. ״בשיר המקורי כותב ואן מנואל סראט: ״אחי, כשאתה טס לקליפורניה בטיסה של פאן־אם.״ שזו חברה אמריקאית. לנו נראה הרבה יותר נכון שכאשר מתרגמים את השיר לעברית ושרים אותו בישראל ועל ישראל, רק טבעי שנשיר ,אחי כשאתה טס לקליפורנייה, 767 של אל על.׳ הרי לא מדובר פה בחברה פרטית, מדובר במוביל הלאומי.״ **שרית ישי** ■

זיוה תלם – אביב 1984

הינך מוזמנת
לתצוגת מכירה לעונת האביב והקיץ

אופנה אביבית, מרעננת ומקורית

- חליפות, חצאיות, מכנסיים, מקטורנים, אוברולים במבחר מרהיב, בגוונים אופנתיים.
- בדי פשתן, כותנה, משי.
- בגדי ערב במחירים מיוחדים.

תצוגת מיטב מעצבי האופנה בישראל:

גי פולופ, תמרה יובל, רזיאלה, רפי יעקובסון, אורנה מרבק, M/N, מריק ונילי, בגדי יבוא

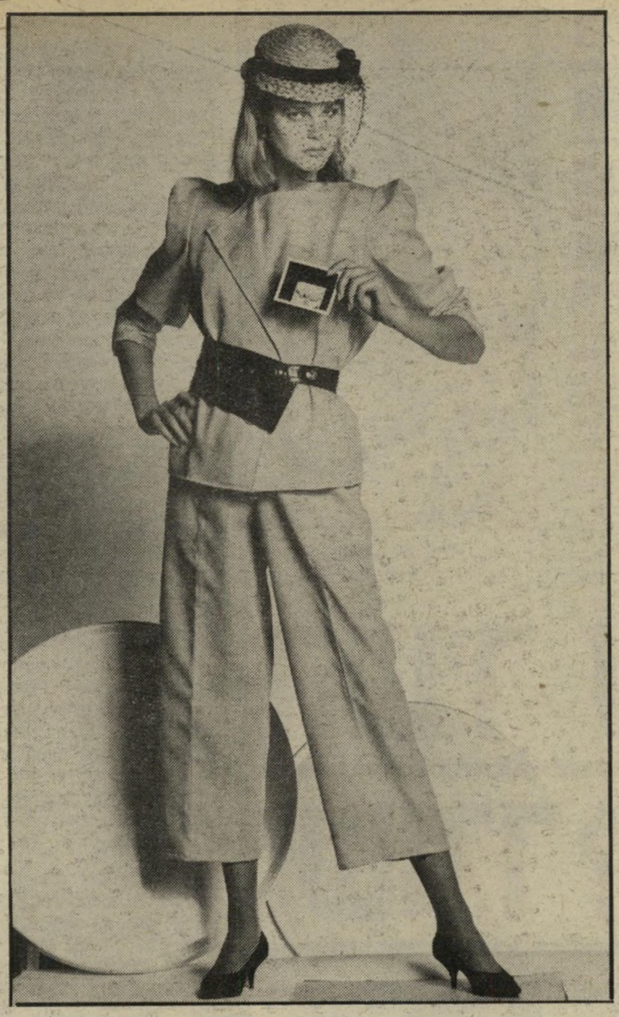
אל תחמיצי את מכירת האביב

המכירה תתקיים ביום

שישי 30.3.84 14–10

שבת 31.3.84 20–16

בבית זיוה תלם – רח' דוד המלך 10, הרצליה־פיתוח
At the residence of ZIVA TELEM,
10 David Hamelech St.
Herzlia-Pituah, Tel. 052-72976

עיצוב: רזיאלה

סימפוזיון

להגנת זכויותיו של אבו־עלי שאהין

יבושלו צווי הגידוש וההגליה!

על־פי צו של מושל רפיח הוגלה אבו־עלי שאהין, שריצה עונש־מאסר של 15 שנה ושוחרר, אל הכפר דהניה ברצועת עזה, סמוך למיפגש הגבולות ישראל–מצרים–רצועת־עזה. בצו נאמר עוד: „לא יהיה רשאי ליצור קשר עם אנשים אחרים" ו„לא יהיה רשאי להפיץ ידיעות או דיעות".

ב־6 במרס הודיע המימשל כי יגרש את אבו־עלי אל מחוץ לגבולות הארץ ב־5 באפריל 1984.

הינכם מוזמנים בזאת ליטול חלק בכינוס־מחאה. הכינוס יתקיים בשבת, 24.3.84, בשעה 13.00, בקיבוץ כרם־שלום (באישור הקיבוץ), סמוך לבתי דהניה.

במקום יתקיים סימפוזיון על הנושאים הבאים:

העצמאות הפלסטינית על פרשת דרכים

★ **ארץ אחת, שני עמים – מה הלאה?**

★ **לאן מוביל הכיבוש את העם הישראלי?**

ינחו: זיאד אבו־זיאד ויוסי אמיתי.

פותחים: ד"ר סרי נוסייבה, חליל מחשי (אוניברסיטת ביר־זית), אשר ליבנה (קיבוץ כרם־שלום), מרדכי קצב, אלוף (מיל) מתי פלד. לאחר דיברי הפתיחה תינתן רשות הדיבור לנוכחים.

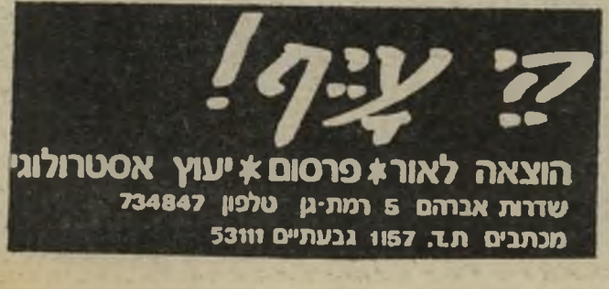
הסעה מאורגנת: תל־אביב – רחבת היכל־התרבות, 10.30; ירושלים – בנייני־האומה, 10.00.

שלטים יכוונו את הבאים משער הקיבוץ למקום הכינוס. הכינוס יתקיים תחת כיפת־השמיים. נא להצטייד במזון ובכובעים.

הוועד להגנת זכויותיו של אבו־עלי שאהין

מען לתקשורת: ת"ד 20479, ירושלים המיזרחית. טל. 02־246607

למבצע שלנו לא היה תקדים
בארץ, בחו"ל או על המאדים
חייגו 734847, בין עשר לעשרים
ובמהרה תהיו יותר עשירים,
חכמים מאושרים,
ואת האסטרולוגיה אוהדים!

תן טרמפ לחייל

המאבק בין השדרנית (מימין) והשדכנית (למטה) נכנס לשלב חדש, כשהנשק הסודי סגור בכספת

הרז של שרי רז

אחד הסודות השמורים ביותר במדינה היום הוא פתק ובו חמישה שמות. הפתק נתון במעטפה, וטמון בכספת בית־המשפט. אין זה עניין ביטחוני, ואף לא מיקרה פלילי. זהו פתק בכתב־ידה של השדרנית שרי רז, המכיל את שמותיהם של חמישה אנשים שיופיעו בערים מטעם המדינה, במישפט שהוגש על־ידי השדכנית הלנה עם־רם.

הלנה חזרה השבוע ארצה מניו־יורק כדי להמשיך בניהול המישפט. מאז אוקטובר 1983 חלו שינויים קלים בחיצוניותה. היא רזתה, התעדנה והסתפרה. הקוקו המפורסם, שהפך כימעט סימלה המיסחרי, נעלם ואיננו. שיערה השחור והחלק מתנפנף על כתפיה והיא לבושה כולה בלבן. בכל בוקר היא מתייצבת בבית־המישפט רעננה ואלגנטית, לצידו של עורך־דינה אוריאל גניהר, כשהיא מוכנה למילחמה. אחרי כמה שעות באולם־המישפט היא יוצאת עייפה ופרועה. היא משתתפת בכל ליבה בעדויות ובהחלטות השופט יעקב מלץ, ואינה נרגעת אפילו לרגע.

כאשר ניסה צלם העולם הזה לצלם את הלנה, אחרי שיצאה עייפה מהאולם, כמעט שבר אחיה הגברתן את המצלמה. „אתה לא רואה שהיא עייפה ולא מאופרת? היא לא יכולה להצטלם ככה! תחכה עד שהיא תתאפרי!" דרש האח כחול־העיניים. הוא ביקש שיכתבו כי הוא בא בכל יום מחיפה, כדי לעמוד לצידה של אחותו בשעותיה הקשות. גם שתי אחיותיה מגיעות מדי יום.

פוזה למצלמה

דלנה נטלה את כלי־האיפור שלה והלכה לשירותים עם אחותה. היא חזרה רגועה ומאופרת מחדש, עשתה פוזה למצלמה וחייכה. „באמריקה זה לא כל־כך חשוב מה כותבים עלי בעיתונים, העיקר שהתמונות ייצאו טוב," היא אומרת, ומנפנפת בעיתון שבו מופיעה תמונתה הציבעונית. „גם אצלכם אני אצא כך?" היא שואלת בגנדרנות ומוסיפה: „אם לא הייתי מתאפרת, איך הייתם כותבים שאני מופיעה באיפור כבד?"

הרגעים הקשים של הלנה במישפט כבר עברו. היא העידה ונחקרה בחודש אוקטובר, וכיום בא תורם של אנשי הטלוויזיה. הלנה סיפרה בעדותה על הנזק הרב שגרמה לה, לדבריה, לתבתה של שרי רז במבט שני. עקב ההאשמות, הבלתי־מבוססות לדבריה, שהופיעו בכתבה, לקתה הלנה בהתקף־לב, נאלצה לסגור את מישרדה בארץ ולהגר לארצות־הברית. היא טוענת כי הנזק שנגרם לה היה שווה לחמישה מיליון לירות בשנת 1979.

למלא את נווה־תירצה!

על דוכן־העדים עלתה שרי רז, שהכינה את הכתבה הגורלית. עד היום מעולם לא חוייבה הטלוויזיה בתשלום נזיקין עקב תביעה מיש־פטית. אם תזכה הלנה במישפט, יהיה זה תקדים חשוב, וגם חור כואב בכיסה של רשות־השידור.

בכתבה המקורית הופיעו אנשים בעילום־שם ובעיוות־קול. פניהם הוסוו, והם סיפרו על האשמותיהם נגד מישרד השידוכים של הלנה, צמד. כיום עומדים אנשים אלה לעלות על דוכן־העדים ולהחקר. האנשים הסכימו בזמנו להופיע בטלוויזיה, רק כאשר הבטיחה להם שרי רז כי לעולם לא תגלה את שמותיהם לאיש, ובוודאי לא להלנה. אולם בבית־ המישפט לא עומד לה שום חסיון, והיא חייבת להעמידם לחקירתו של עורך־הדין גניהר.

בסוף עדותה התבקשה שרי רז על־ידי גניהר למסור את רשימת האנשים הללו. עורכת־הדין בילהה קליר, המייצגת את המדינה, קפצה כבשוכת־נחש. „יש צו־איסור־פירסום על שמם של אנשים אלה, ואני מתנגדת למסור זאת!" היא הוסיפה כי התיק סודי עד כדי כך שהוא נשמר בכספת בית־המישפט.

השופט יעקב מלץ הציע פשרה: שרי רז תכתוב את שמות האנשים על פתק, הפתק יוכנס למעטפה ויישמר בכספת. כאשר ניגש עורך־הדין גניהר כדי לעיין בפתק, נזכרה לפתע שרי רז במשהו ושאלה את השופט: „סליחה, האם השמות יגיעו גם לידיה של הלנה? אם כך אז אני מתנגדת למסור זאת!" כאשר ראתה כי השופט מביט בה בתמיהה, הסבירה: „אתמול ישבנו במיסדרון בית־המישפט, והיו גם עיתונאים בסביבה. פיתאום הגיעה אחת העדות, הללו. הלנה הכירה אותה והתחילה לצעוק את שמה ואמרה לה: ‚אני רואה שהזדקנת.' כל העיתונאים שמעו את זה, ולכן אני מתנגדת שהיא תראה את שמות יתר העדים!"

עורך־הדין גניהר קם ואמר לשופט: „מחר ממילא האנשים הללו יופיעו כאן, ואני אצטרך לחקור אותם בנוכ־חות הלנה. אני חייב להתכונן היום לחקירה זו, ועלי לדעת את שמותיהם, כדי שאוכל לברר פרטים עליהם. אם לא אקבל את שמות העדים לא אוכל להופיע מחר בתיק!"

עורך־הדין חידד את דבריו ואמר כי אחת העדות עבדה בעבר במישרדה של הלנה. היא פוטרה משם בגלל חשש לגניבה, ועברה לעבוד במישרד־שידוכין מתחרה. „אילו ידעת על כך לפני שריאיינת אותה לכתבה, האם זה היה משנה את שיקולירז?" שאל את שרי רז. השדרנית אמרה כי היתה מהדהרת ככך. היא הודתה כי ראיונות אחדים שעשתה לא נכנסו לכתבה, בגלל חוסר זמן ואיכות גרועה. היא גם השמיטה את הקטע שבו הביעה הלנה את כוונתה לרוץ לכנסת.

השופט הירהר בינתיים בשאלה של סודיות העדים. לבסוף החליט לתת לעורך־הדין גניהר לעיין בה ואמר: „אם מישהו יפרסם את השמות הללו, האסורים לפירסום, הוא יעמוד על־כך לדין. אבל הבעייה שלי היא איך אני כופה על הגברת הלנה עם־רם לשתוק, זה לא קל!"

מבט חטוף בהלנה הוכיח את צידקתו של השופט. היא נעה וזעה על מקומה. מפעם בפעם רקעה ברגליה, נופפה בזרועותיה ומשכה את גלימתו של עורך־הדין גניהר.

השופט שלח בה מבט אחרון ואמר בחיוך: „אם יהיה צורך, אנחנו נמלא את נווה־תירצה במשתתפות של המישפט הזה!"

תובעת הלנה בין אחותה ואחיה בבית־המישפט
„אתה לא רואה שהיא לא יכולה להצטלם ככה?"

מיתון שמיתון - והמקום נפתח

עיקר עוצמת הקול אל רחבת־הריקודים, ומערכת לייזר־תקליטים־וידאו, המקרינה בשעת השמעת המוסיקה את המופע על מסך וידאו. על הדיסקוטק מופקדת נערה שמילאה תפקיד דומה בדיסקוטק מס' 1 בלונדון.

הקומה הרביעית משמשת למועדון בריאות משוכלל, הכולל את כל האביזרים והציוד הדרושים לעשירי תל־אביב והסביבה, נשותיהם וחתי־כותיהם לשמירת הגיזרה.

ומעל לכל אלה גינת־גג אכסוטית, שבה יאכלו המתענגים את ארוחות־הבוקר שלהם אחרי ליל בילוי, או יחטפו קצת רוח־ים קרירה בשעות הערב של ימי החום והשרב.

ביום ראשון אורגן למען חברות המועדון ערב אופנה צנוע על־ידי רונן רז, חייל בן 20, שהועסק בזמנו במופע חופשה על הקרח. הוא ערך לראשונה תצוגת־אופנה שלה עיצב שש תילבושות מנוצות. כל תילבושת דמתה לקונסטרוקציה ענקית בגובה

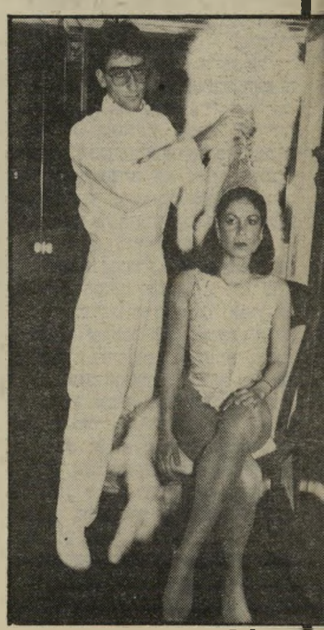
2.5 מטר הוא גובהה של התילבושת שאותה הציגה הדוגמנית יפעת שכטר. התילבושת היתה מורכבת ממאות נוצות בת יענה שהובאו מדרום־אפריקה, ונוצות תרנגולי הודו מישראל.

זובין מהטה שהוא חבר במועדון, הגיע לתצוגה עם ידידה (מימין), היישר מהקונצרט החגיגי שנערך בהיכל־התרבות. משמאל: מנהלת מועדון־היוקרה, כרמלה זילברמן.

יבוא מליברפול אני בל, נערה אנגליה שיובאה במיוחד מ־ליברפול, היא מפעילת מערכת המוסיקה־וידאו־לייזר של המועדון. אני עבדה במועדון היוקרה סטרינג פלואוס. הנחשב כמועדון הלוהט ביותר בלונדון. והיא לבשה שימלת שיפון שקופה שחורה.

מי אמר שתל־אביב היא פרוב־בינציה קטנה (מלבד החיפאים כמובן), וכי כדי לחיות ולבלות בסטייל צריך לטוס לפאריס, ללונדון או לניו־יורק? באחרונה נדמה שמשם אפשר לבוא לכאן, לבלות פה שבוע סוער ולחזור עייפים וסחוטים (תרתי משמע) לשקט ולשלווה של ניו־יורק, לונדון או פאריס.

תוך שבוע סוער אחד פתחו שני המועדונים היוקרתיים ביותר במרחב את שעריהם לקהל הבון־ווייונטים. המועדון של רפי שאולי נפתח אחרי שיפוץ ארוך ויקר, בעיקבות שריפה שפרצה בו לפני כשנה. מעבר לרחוב, במיבנה חרש שנשכר במיוחד למטרה החשובה וששופץ במחיר של יותר ממיליון דולר, פתח את שעריו מועדון היוקרה קלאב אי, בסידרת ערבים אכסטראוגנטיים.

המועדון משתרע על חמש קומות. בקומת הקרקע ובמחצית מהקומה הראשונה — מיסעדה משובחת ומפוארת. בקומה השניה פאב בסיגנון אנגלי, מהודר ומסוגנן. בקומה השלישית דיסקוטק מפואר, המצוייד במערכת הגברה חדישה, המכוונת את

אדר הדוגמנית מיכל אדר. הציגה שימלה עטורה בפרחים שתיכנן יובל כספין.

רגלי המדינה

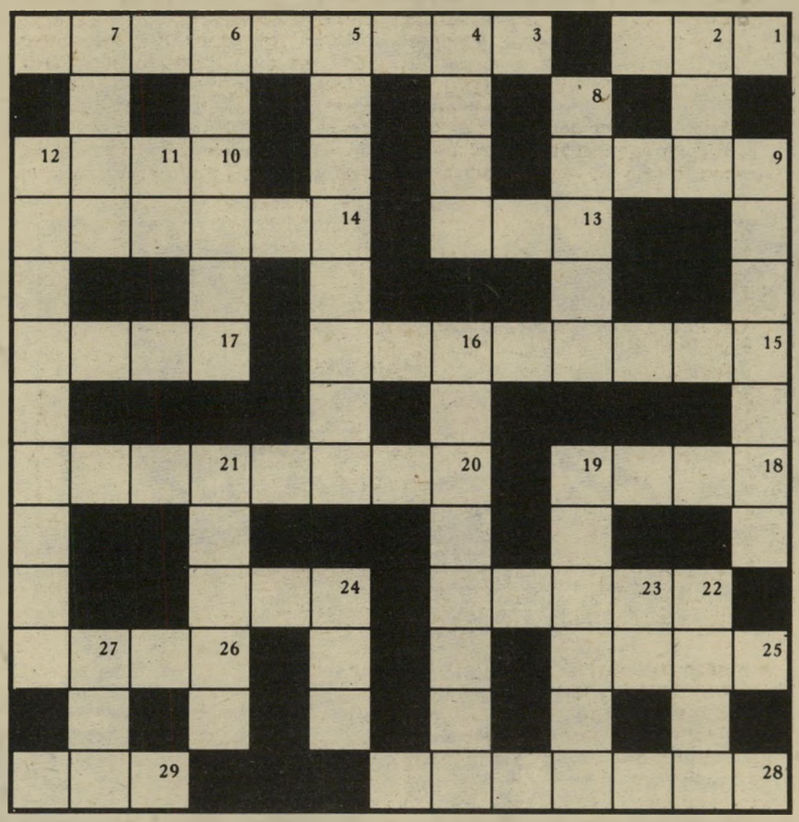
תמי בן־עמי, שנולדה בפורים, היתה זו שגילתה לפני שנה את החייל רונן רז. היה זה בנשף יום־הולדת שערכה, שבו נראתה לראשונה בתילבושת עשויה נוצות.

של יותר משניים וחצי מטרים. תמי בן־עמי, למשל, לא יכלה לצעוד על הבימה הנמוכה, שמא תפגע בתיקרה. בגדי־הים כוסו בפאייטים ובאבנים נוצצות, כשמעל הראש, הישבן והכתפיים של הדוגמניות ומעל לראשיהן הוצמדו הנוצות הארוכות ביותר. את הנוצות (של יענים) השיג רונן מדרום־אפריקה ומתנובה (נוצות של תרנגולי הודו).

בקיצור, ערב צנוע ושקט בפרובינציה הקטנה והמרוחקת — תל־אביב.

משבצתון

2429

פתרון תשבצופן 2427

מאת

אביגיל ינאי

מאוזן:

1. מזלו של הצעיר התהפך עליו (3)
3. מה שהביא הדובר בשם הבוס שלו (4 כ"ח, 5)
9. בבוסתנו של האל הזה רבה המהומה (4)
10. הוא איננו נושך, כך אומרים (4)
13. ההתחברות תמנע כשלון ותקלה (3)
14. זו תמצית תורת הקומוניזם? (3, 3)
15. גבורות? נו, מילא (2, 6)
17. בשל קוצו של יוד לא הפך בן העם האסיאני לבן ברית (4)
18. עלוי יגיע לכך ללא כל קושי (4)
20. לוט הצליח לצאת מזה בשלום (5, 3)
22. רדיפה לא תועיל הפעם, זהו אקט סופי (5)
24. ניבא ואכן — "המשתכר משתכר אל צרור נקוב" (3)
25. פנדורה תאלץ לסמוך אותה (4)
26. בית טוב לארטישוק (4)
28. מה שמנע ילד הולנדי קטן באצבע — כך מספרים (4, 3)
29. הם יגיעו מחר לשכון הותיקים שלו (3)

מאונך:

2. בעיר הצרפתית שוררת חשכה תמידית (3)
4. אמא נתנה יד לשפור המצב הכלכלי (4)
5. לא עלינו המזל שלה (3, 5)
6. מה שיש לאליזבט טיילור, אבל לא היה לקמצן של מולייר (3, 3)
7. להקריב קרבנות לאלילים (עבודה זרה י"ח) (4)
8. אנחנו ודודנינו (3, 2)
9. משלנו וגם אתנו (3, 4)
11. הביום הכושל הפך את המופע לחסר כל משמעות (2)
12. העני, לבוש הבלויים, גבר על בני האצולה (5, 4)
16. הם מגש הכסף (4, 4)
19. פמליה של חיילות תוסיף נוי (4, 2)
21. זה מרחוק בא לשם ראה ותיקן (5)
22. אפיפיור רודף שלום (4)
23. די לו לארון במה שיש לו (2)
24. הלך אחרי הדלי (3)
27. היתה בפרדס כשניזטון היה שם (3)

ילד טוב ירושלים

(המשך מעמוד 25)

יוסף בן־אהרון, הנץ הקשוח שהחליף את קדישאי, הבין שהוא חייב להיעזר במרידור המעודן, המקובל על הבריות. "עלם־החמודות ימשיך," ריוח על־כך העיתונאי גידעון לוי בהארץ; והוא, אומנם, המשיך.

מזכיר־הממשלה תימרן היטב בין השרים, תיווך בין עסקנים ניצים, עודד בחיוקים חיוביים את הכתבים התומכים בממשלה, הרחיק בעדינות בלתי־קונטרנית את העיתונאים העויינים. הוא ניסה לקרב את שמיר לשימעון פרס, ואחת הפגישות החשובות בין השניים נערכה בדירתו הירושלמית.

הוא ניסה לגונן את קשריו של ראש־הממשלה בתוך תנועת־החרות, מתוך הברה ששמיר, המשמש גם כמנהיג־התנועה, אינו יכול להסתפק ברוני מילוא ובמיכאל דקל, שיש להם מאות אוייבים קשים במרכז.

רוב הכתבים סבורים שמרידור משתף אותם רק בנושאים שוליים ובלתי־חשובים, נותן להם טיפים מגמתיים ושקופים עד לעלבון. "הוא בעצם רק מעין שומר־סף," אמר כתב בכיר להעולם הזה. "וחוסך מאיתנו טלפונים מיותרים לשרי־הממשלה. אילו הייתי נשען עליו, היו מפטרים אותי מזמן. למרבה המזל קיימים המדליפים, שכולנו, מלבד אחד, נזקקים להם לעצם פרנסתנו."

מרידור נהנה גם מתואר מיוחד של שגרירו של בגין לעולם החיצוני, ומשקיפים טוענים שהוא מפגיש את ראש־הממשלה לשעבר עם אנשים שהוא חפץ ביקרם.

במשימה אחת נכשל כליל. מרידור אינו משכיל ליצור קשר קבוע בין יצחק שמיר לבין בגין. הסיבה לכך אינה ידועה.

עתידו חלוי במעשיו

דן מרידור מרבה לקרוא ולהאזין למוסיקה קלאסית. העברית שלו מלוטשת, והאנגלית שלו טובה מאוד.

בשנים האחרונות התחיל ללכת למישחקי כדורגל — בית"ר ירושלים, כמובן — אבל יודעי־דבר טוענים שהוא חש יותר בנוח בקרב שמאלנים מכלי־התיקשורת מאשר בחברת חרותניקים מהשורה. עם זאת, הוא מבין עתה היטב שאם לא יצליח ליצור קשר סביר וקבוע עם רבים מ־900 חברי מרכז־החרות, אין לו סיכוי להגיע לתפקידים בכירים באמת, המצריכים אקט של בחירה. "עתידו של מרידור תלוי במעשיו שלו," אמר חבר־כנסת צעיר מסיעת־חרות. "אם דן לא יבין, שאין די בהימנעות ממחדלים ומטעויות, וצריך להגיר זיעה בעבודה קשה ומלוכלכת בשטח, מוטב לו לוותר את שאיפותיו הפוליטיות."

אין להניח שדן מרידור הגיע כל־כך רחוק רק כדי להפסיק את המירוץ, דווקא כשקו־המטרה הוא קרוב. הפוליטיקאי הצעיר, שכל מעשיו והליכותיו הם האנטי־תיזה הגמורה של כל מה שתנועת־החרות מהווה ומייצגת בציבור הישראלי, מטפס בהחלטיות לצמרת הגבוהה של הליגה הבכירה ביותר.

ידידיו, וגם יריביו, מתקשים למעמים לזכור באיזה צד של המסה הסוליטית נמצא האיש. הטישטוש הזה — כולו פרי העכבות הפסיכולוגיות שלהם עצמם.

לדן מרידור עצמו אין ספקות. הסיגנון שלו איננו על טהרת "למות או לכבוש את ההר", אבל מהותית הוא אינו שונה מחבריו־לתנועה, שהתמקמו בשנים האחרונות על פיסגת־ההר. התוצאות ידועות.

חיים ברעם ■

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים לחדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך
איתן עמיחי - הדברת עדיפה

אלטרנטיבה
למען ישראל אחרת
אסיפת פעילים פתוחה על הנושא:
"חברת העובדים"
או חברת בירוקרטים?
תתקיים ביום ד' 21.3.84, שעה 7.30 בערב, בבית בני־ברית, רח' קפלן 10, תל־אביב.
להתראות!
אלטרנטיבה
ת.ד. 31109, ת"א
טל. 03-221152
(בשעות הערב)

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-622828, 623311
לבעלי כרטיסי אשראי כלבר

מרים בנימיני

מזל החודש:

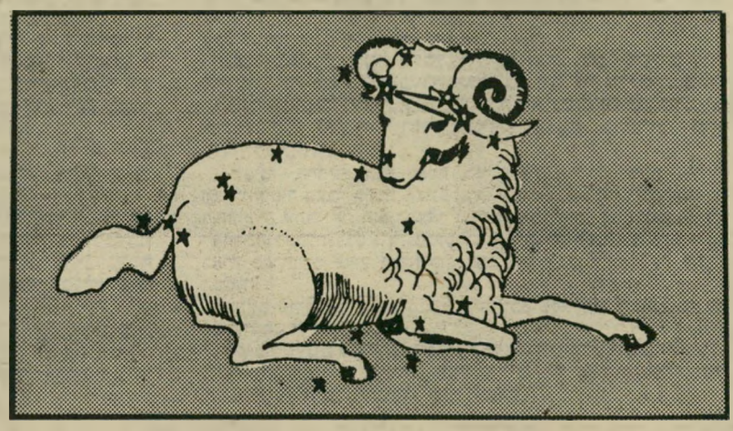
טלה

לטלים צפוי שינוי לטובה בתחום שבינו לבינה

שלושת השנים שחלפו לא היו קלות לבני מזל טלה. לא כל הטליים סבלו מאותן הבעיות. הקשיים שכל אחד מהם עבר התמקדו בשטחים אחדים. ובכל זאת, הנקדוה הכואבת יותר מכל היתה קשורה ליחסים עם בני־הזוג. ניתוקים, פרידות, חוסר־הבנה וחוסר־סבלנות – כל אלה יחד הביאו לאי־שקט ולחיפוש אחר דבר־מה שונה. חלק מבני המזל אכן שינו את אורח חייהם ואת מצבם המישפחתי ולא תמיד מרצון. אולם מה שהיה היה. בחודשים האחרונים נהנים הטליים מחיים יותר נעימים. אין זאת אומרת שכעת הכל קל – גם כעת מציקים להם כמה דברים, אך פחות. את הקשיים הנוכחיים קל יותר לשאת. איך תיראה שנת 1984? מהם התחומים הרגישים בשנה זו? על שאלות אלה ננסה להשיב ולהביא תמונה ברורה של מה שעומד להתרחש בשנה זו.

עבודה וקאריירה

בשטח העבודה נראה כי זו שנה חשובה ביותר. שינויים משמעותיים עומדים להתחולל, ועל הטליים לגלות עירנות וזריזות. חשוב לא להחמיץ את ההזדמנויות שתימצאנה השנה. למרות שלא קל יהיה לשפר את המצב הכלכלי – בכל זאת נראה כי בשטח הקאריירה תהיה התקדמות. רבים מבני המזל חשים בצורך לשנות מקום או לפחות תפקיד. כעת קשה יהיה לשאת את השיגרה, רעיונות חדשים יביאו לפריחה מחודשת ולהערכה מצד הממונים או מצד עמיתים לעבודה, שיש להם השפעה בנושאים אלה.

חוסר העזה יכול לעכב פרוייקטים חשובים – מי שיקח יוזמה ויעז לבצע מהפכות במקום העבודה, ייצא נשכר. למעשה, מתחיל כעת מחזור של 12 שנה, שבהן נראית התקדמות ועליה לקראת עצמאות, חופש־פעולה ושיפור המעמד. יתכן שההכרה לא תגיע מייד, אולם עם מעט סבלנות יגיעו הטליים לעמדה שעליה לא העזו לחשוב אפילו בדמיונם.

רבים אינם יודעים באיזו עבודה לבחור, למרות שהם חשים צורך בשינוי. כאן כדאי להוסיף שהשנה תהיה הזדמנות לשנות, להתחייבויות או להסתמך על הלוואות. ובכל זאת, ישנה נקודת־אור. דווקא אלה שסובלים ממחסור, עשויים לזכות בכספים של מישהו אחר. כלומר זה עשוי להגיע דרך ירושה או בדרך אחרת. שותפים או בני־זוג יוסו לעזור, אך בגלל חילוקי־דעות עלול לפרוץ סיכסוך. עדיף לטפל בעניינים כספיים לבד וללא עזרה. בעוד כשנתיים נראה שהמצב ישתפר. ואז יוכלו הטליים לבנות את עצמם גם מהבחינה הכלכלית.

בריאות

שטח זה אינו נראה בעייתי במיוחד. לרוב אולם כדאי לחכות עד שההצעות תגענה. דחיפה, לחץ והתערבות בכוח עלולים בפירוש לקלקל או לגרום לעיכובים מיותרים.

בספים

בתחום זה המצב די עגום, השנתיים הבאות מצביעות על בעיות בשטח הפיננסי. חשוב לזכור שהזמן לא מתאים להיכנס לא יסבלו בני המזל ממחלות, אולם יתכן שייאלצו בכל זאת להמצא בבתי־חולים או בבתים של חולים. זאת מהסיבה שאנשים הקרובים אליהם ביותר עלולים להימצא במצבים קשים. הם יזדקקו לעזרה ויצטו שבני המזל יבואו לעזרתם. נשים בנות טלה עלולות להיטרד מבעיות גינקולוגיות, אך אין מה להיכנס לדאגה, הן יצליחו להתגבר על הבעיה.

מגורים

כאן נראה שיפור גדול – לכל הבעיות שעיכבו אותם בשלושת השנים האחרונות יימצא פתרון. אלה שירצו לעבור דירה או לשפץ את זו שהם גרים בה, יוכלו להעזר בקרובי המישפחה שיהיו מוכנים להשתתף בהוצאות.

נסיעות

נסיעות לחו"ל יתכנו בעיקר מטעם העבודה. לנסיעות לשם בילוי יש פחות סיכוי. ממרס ועד מחצית חודש אוגוסט עלולות להיות סיבות שונות שיגרמו לביטול או לדחיית הנסיעה. כאמור, ממחצית אוגוסט שוב ניתן יהיה לתכנן נסיעה אפילו לשם הנאה בלבד.

ומה שבינו לבינה

בשטח זה כפי שכבר הוזכר יש שינוי לטובה. אחרי שנים קשות יוכלו בני המזל להנות מקשרים טובים יותר. רווקים ורווקות ימצאו לעצמם בני־זוג רציניים. רבים מבני המזל יוכלו כעת לחשוב על נישואים כשכל הבעיות שהפריעו קודם לכן – ייעלמו. טליים נשואים יהנו משקט ומיתר־הבנה. חוסר־השקט שהרגישו בשנה החולפת, כבר לא יטריד אותם. הם יהיו עסוקים בעניינים אחרים. המחשבות, ההתרוצצויות והחיפושים יפסקו. גם אם הפופולאריות לא תרד – נושא זה יהיה פחות חשוב להם.

השבוע יוכלו להרגיש הקלה אלה שנולדו בשבוע הראשון של מזל טלה, השאר עדיין ירגישו חולשה ועייפות ועלולים לסבול ממצבי־רוח קודרים. אולם גם אלה שסובלים ממצבי־רוח יוכלו להתנחם בכך שבקרוב תהיה תפנית בכל מה שקשור לקאריירה. בקרוב מאוד תהיה התקדמות ויינתן להם יותר חופש פעולה. בשטח הרומנטי עומדות להתפתח כעת ידידויות חדשות. בני המזל יהיו הרבה יותר מושכים בתקופה זו.

טלה
21 במרס – 20 באפריל

* * *

השוורים נכנסים כעת לתקופה יותר קשה. נכון שמזה חודשים הם מרגישים את עצמם כבדים ואיטיים. כעת הרגשה זו תהיה יותר קיצונית, וזה עלול להפריע להם בתיפקוד היומיומי. ב־22 וב־23 בחודש כדאי להתרכז בענייני עבודה ובעיקר בכל מה שקשור לכספים. לעצמאיים שבינינו כדאי לחתום על עסקות חדשות באותם ימים. אחרים, שצריכים גם הם לחתום על מיסמכים חשובים, עשו זאת ב־26 בחודש.

שור
21 באפריל – 20 במאי

* * *

השבוע יוכלו לצפות לכל מה שלא צפוי ולהיכיב. אלה שהרגישו את עצמם מוגבלים וסגורים בגלל סיבה כלשהי, יוכלו כעת להשתחרר. פגישות עם ידידים מהעבר ועם אנשים שזה מקרוב הכרתם יוסיפו טעם חדש לתקופה. כמעט כל ערב תמצאו את עצמכם מבלים ונהנים ממיפגשים חברתיים ומהכרויות מעניינות. אלה שעובדים עם קהל יזכו בפופולאריות עצומה. סכום כסף עומד להגיע וזה יעזור.

תאומים
21 במאי – 20 ביוני

* * *

השבוע תהיו עסוקים בעיקר בכל מה שקשור לקאריירה. זה חזמן לקחת על עצמכם התחייבויות נוספות. אין מה לפחוד מעומס עבודה, תוכלו להספיק יותר מתמיד. כושר האירגון שלכם יבלוט בתקופה הקרובה ותוכלו להציע הצעות ביתר־ביטחון. כעת יאזינו לרעיונותיכם ויתחשבו בהם. מבחינה בריאותית כדאי להשגיח יותר ב־22 וב־23 בחודש. ב־24 או ב־25 יוכלו כל הרווקים לפנות זמן לעניינים רומנטיים.

סרטן
21 ביוני – 20 ביולי

* * *

בתקופה זו תוכלו לתכנן תוכניות חדשות. שיטחי לימודים חדשים יעניינו אתכם וכדאי שתקדישו לכך מחשבה. סטודנטים ותלמידי בית־ספר יצליחו במיוחד בזמן הקרוב. אורחים עומדים להגיע מחו"ל ולמרות שזה יגביל ולא יהיה נוח, הביקור עצמו יוסיף הנאה ובשלב מאוחר יותר תוכלו גם אתם לחשוב על נסיעה לחו"ל. בשטח הרומנטי צפויים קשיים ואפילו ניתוקים. כדאי לתת לתקופה לעבור.

אריה
21 ביולי – 21 באוגוסט

* * *

אחרי שנאלצתם להיפרד לתקופת מה מבני מישפחה, תוכלו שוב להיות שקטים יותר. אולם נראה ששוב אתם מתחילים לדאוג והפעם בגלל סיבות אחרות. מצב הבריאות אינו טוב בזמן האחרון. רצוי לנוח וללכת לרופא ולא להזניח את עצמכם. בתקופה הקרובה אתם עלולים לסבול מכאבי־ראש ומאלרגיות. בשטח הרגשי המצב אינו פשוט. בני־זוגכם מתנהגים בצורה מוזרה. כדאי לחכות בסבלנות ולא להעיר דבר.

מאזניים
23 בספטמבר – 22 באוקטובר

השבוע תחושו בשינוי לטובה, יתעורר בכם החשק להתחיל ללמוד, ורצוי אף לעשות זאת. זו תקופה טובה ללימודים ולהכתיבה. ידידויות חדשות עומדות להתחיל, כדאי שתתכוננו למוזרויות לא רגילות. אנשים חדשים ומעניינים יש פיעו בצורה רצינית, אבל כדאי להתייחס אליהם בחשד ולבדוק אם הם אכן שווים. **בענייני דיור יש השבוע סיכוי טוב למצוא לעצמכם דירה המתאימה לדרישותיכם.**

* * *

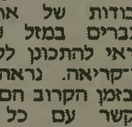
חשבוע תצטרכו לחקדיש יותר זמן לעבודה שכן מוטלים עליכם תפקידים נוספים. יתכן שתצטרכו לבצע גם עבודות של אחרים. לגברים במזל עקרב כדאי להתכונן לקבלת צו־קריאה. נראה גם שבזמן הקרוב הם יהיו בקשר עם כל מה שקשור לצבא. בקשרים רומנטיים יש נטייה לייצב את הרגשות, מבחינה כספית יכול להיות השבוע חיובי, זו תקופה מצויינת לבסס את כל עסקי הכסף על בסיס איתן ובטוח.

עקרב
24 באוקטובר – 22 בנובמבר

* * *

חיי האהבה יקבלו כעת דגש מיוחד. אתם נוטים להתאהב במהירות, אולם הפעם כדאי לנהוג בפחות קלות־דעת, מכיוון שקשרים שמתחילים בצורה קלילה ובלתי־מחייבת יסחפו אתכם לפרשה הרבה יותר רצינית ועמוקה ממה שהייתם רוצים. ייתכנו אף קשיים בגלל חוסר יכולת לבטא את הרגשות. מבחינה כספית פנית הזמן מתאים לבצע השקעות ולקחת סיכונים, אך רק כאשר זה לטווח ארוך.

קשת
23 בנובמבר – 20 בדצמבר

השבוע מקדישים יותר זמן למקום המגורים. תצטרכו להישאר בבית יותר מהמתוכנן. יתכן שלא תרגישו טוב ואף תיאלצו לקחת לעצמכם חופשת מחלה. כדאי לחשוב על מעבר לדירה אחרת או לפחות על שיפוץ הדירה שבה אתם גרים. נראה שסכום כסף שיגיע יוכל לעזור לכם לרכוש רהיט חדש לבית. ה־22 וה־23 בחודש יהיו מאוד מעיקים, רצוי שלא תתכננו דבר לימים אלה. מה־24 תחיינה הזדמנויות חדשות לרווקים.

גדי
21 בדצמבר – 19 בינואר

* * *

השבוע תוכלו להנות משיפור במצב הכלכלי. למרות שעדיין יהיו קשיים, יתברר לכם שמצבכם טוב מכפי שחשבתם. השבוע אתם גם עומדים להרבות בנסיעות, רצוי לחדש קשרים עם ידידים שהוזנחו. מגישות בעיות אחרות עשויות להביא לרעיונות חדשים ולשינוי חשוב בחייכם. כדאי לחשוב כעת על לימוד שפה חדשה. אלה מביניכם שנוטים להשמין רצוי שישמרו על המישקל, אתם עלולים להשמין.

דלי
20 בינואר – 18 בפברואר

* * *

נראה שבתקופה זו תקדישו זמן רב לעניינים פיננסיים, יש נטיה לשפוט את המצב בצורה לא נכונה. אל תמהרו להחליט, רצוי להתייעץ עם מביני דבר בתחום זה ולקבל את עצתם. בתחום חעבודה עלולות להיות הפתעות לא נעימות, עליכם לגלות יותר עירנות ולא למהר לבטוח בכל אחד. מישחו מנסה לחתור מתחת ולהשיג לעצמו את תפקידכם. הקפידו יותר מתמיד לא לספר לאנשים בעבודה על תוכניותיכם.

דגים
19 בפברואר – 20 במרס

מאת מאיר תדמור

האינפלציה עובדת גם בשבת

ה אינפלציה עובדת בכל ימות השבוע, כולל שבתות וחגים. בקצב של 15% לחודש, או כחצי אחוז בממוצע ליום. החל בחודש זה, לדעת יודעי דבר, לקחה האינפלציה שונג והיא כבר אצה בקצב חודשי של 20%, שהם כבר 0.7% ליום.

יודעי־חן אומרים שלא ירחק היום ואולי כבר באפריל הקרוב נגיע, ואחר־כך נספר גם בעזרתו של מי, לאינפלציה יומית של 1%, בלי השבתות. זה לא בל־כך נעים לגמור את החודש עם שקלים של התחלת החודש, ששווים בסוף החודש 20 אחוז פחות, או אפילו 25% פחות.

רציתי לדעת, מי התורם הגדול לאינפלציה. היה לי מזל לא רגיל. בריוק התפרסמו שני נתונים מעניינים: המדד של פברואר והמחירים של מיצרכי־יסוד בשבוע הקודם.

עכשיו, תעקבו אחרי, בבקשה: מתברר שהמדד, או אם תרצו, האינפלציה, צמחה מאז הפיחות הגדול באוקטובר 83' במאה אחוז בדיוק. בקיצור: מה שעלה אז שקל, עולה היום שניים (תקחו בחשבון שהיום איי־אפשר לקנות שום דבר בשני שקלים).

ההיגיון מחייב, שמיצרכי־היסוד כמו, נניח חלב, גבינה, ביצים, שמן, מרגרינה, קפה, תה, טחינה, שוקולד ואפילו נייר טואלט, יעלו היום כפול. מתברר שלא. מרביתם עולים יותר מכפול, יש כאלה שעולים היום פי שלושה.

ועוד דוגמה. הבנקים מחייבים אותנו על אוברדראפט, לפי הריבית. אמרתי לפי, ולא ריוק, הריבית שקובע בנק־ישראל על ההלוואות שהוא נותן לבנקים. האינפלציה, כידוע לנו, עולה. בבנק־ישראל גם יודעים, שלמרות שרוצים להוריד את האינפלציה, כך כתוב בכל הקדמה של סקירת נגיד הבנק על המשק, האינפלציה עולה.

ואז, כדי למנוע אינפלציה מואצת, הם מעלים את הריבית, כך הם אומרים. והבנקים מעלים את הריבית, ביוון ש„בנק־ישראל" רוצה למנוע האצת האינפלציה וכך מונעים אינפלציה. עוברה, האינפלציה נמנעת מלזחל, היא התחילה לרוץ.

השיטה החדשה של האטת האינפלציה על־ידי ייקור מחירי מצרכי־היסוד מעבר לרמת האינפלציה, ייקור הכסף כדי שבבוא המדד הבא, יהיה יותר יקר, היא המצאה ישראלית מקורית, שממציאה המולץ לאחרונה לקבלת פרס נובל בכלכלה. עוברה, רק לפני שבועיים ביקר בארץ הפרופסור פואל סמואלסון, חתן פרס נובל, לעמוד על עיקרי השיטה.

מכיוון שהיום פורים, אני מבקש להזכירכם שלא יהיה פיחות נוסף, עד הפיחות הגדול הבא.

יש בעיה עם הפת"ם. לא יגעו בו. הוא עשוט יוצמד לשקל. בשל המחסור המחריף ברולארים והרצון לשמור על המטבע הלאומי, יוצמדו הכל לשקל.

הבורסה

הלכו האוניות נשאר הבנק

ז הו, אבלו אותי חיים. אבלו, יא מלעון, בני־זוז... אלה; לקחו היד הגדולה שלהם ושמו בכיס הקטן שלי, אתה שומע; ממני, חיימיקו הקטן,לקחו. תראה את כולם פה, הלכו על גדול, שמו הבנק של האוניות, נשאר בנק, אין אוניות. רק לפני איזה שבוע היתה בוחטה נקיה של איזה מיליון לירות, אלה של הבנק אמרו יעוף לשמיים. עף, אמר שלום למעלה, חזר ברמינו למטה.

ועכשיו אני רוצה לחזור על האמת של כל הזמנים: מה שעולה חייב לרדת — זה בטוח.

מה שיורד, לפעמים נשאר למטה ואולי עולה קצת.

מי שלא עושה את חשבון האינפלציה מספיד פעמיים: פעם ראשונה כשלא יצא בזמן ופעם שניה, כשהכסף שהכניס לבורסה לפני חודש שווה היום 15% פחות.

עכשיו התור של מקורבי הבורסה, הבנקים. הברוקרים, מנהלי התיקים והמשקיעים הגדולים. תנו להם לשחק. המיגרש שלהם. שכחתי את קרנות־הנאמנות; טובה גדולה לא תצמח מהן, אלא כחניית־ביניים לקראת ירידות.

ביום שני, מחר. אחרי הפורים, שוב תהיה מגמה מעורבת כלפי מעלה, ואחר־כך כלפי מטה, ואחר־כך מימוש בעליה, ושוב אחר־כך עליות, ושוב ירידות והנה שוב עבר חודש והאינפלציה עשתה איזה 18 או 20 אחוזים.

גבינה מלוחה שמנה וחצי

א ני ריצה שוב להודות לקוראים שטורחים לשלוח לי מישלוח־מנות ולא רק בפורים. תודה. הנה סיפורה של גבינה צפתית 9%, גבינה מלוחה חצי שמנה, המיוצרת במחלבות טנא־נגה באזור התעשיה של בארי־טוביה, מומלצת על־ידי חוג חתם סופר ונמכרת בין היתר, בסופרמרקט של נווה־אביבים.

על נייר־האריזה יש חותמת של היצרן, האומרת שהאריזה מכילה 485 גרם. עליו, על הנייר של המחלבה, ישנו פתק מורכב של הסופרמרקט עליו כתוב כדלהלן: (משמאל לימין). המישקל — 515. מחיר לק"ג — 375. סה"כ לתשלום — 193.1.

עכשיו תשאלו, כיצד זה, כאשר שקלו את הגבינה אצל היצרן, היא שקלה 485 גרם, אבל בסופרמרקט היא השמינה

אריזת הצפתית מהסופרמרקט
הגבינה השמינה

ושקלה 30 גרם נוספים. סך הכל 515 גרם, ולכן השמין גם המחיר ב־12.5 שקל, וזה חוץ מהרווח הרגיל שהוא בוודאי בין 30 ל־50 אחוז.

שאלתי אחד שמכין והוא אמר: ראשית, זה בטח היה בשבוע של הגשם שאיחר. הגבינה בטח עמדה זמן רב על המדף והתייבשה. למזלו של הסופרמרקט, ירד גשם. הרטיב את הגבינה וזו השמינה. הם פשוט שכחו למחוק את המישקל המקורי. שנית, באינפלציה הכל יכול לקרות. המחירים עולים והמישקלים החצי־שמנים משמינים.

לשחות באיטליה, לעשן בצרפת ולנהוג בגרמניה

כ דרכי, אני נוהג לדפדף בכל מיני כתבי־עת ותאמינו או לא — גם להחכים. חלק מחוכמה זו אני רוצה לחלוק עימכם. מצאתי באחד השבועונים הכלכליים. השוואה בין מחירי ארבעה מצרכים בחמש מדינות. בריטניה, צרפת, בלגיה, איטליה וגרמניה וליד מחיר כל פריט את חלקם של המיסים במחירו. פריט ראשון הוא היין: מחירו בבריטניה כפול מזה שבגרמניה, ובגרמניה כפול מזה שבצרפת והזול ביותר הוא באיטליה, שם רק 15% ממחירו הוא מס, לעומת 41% ממחירו באנגליה.

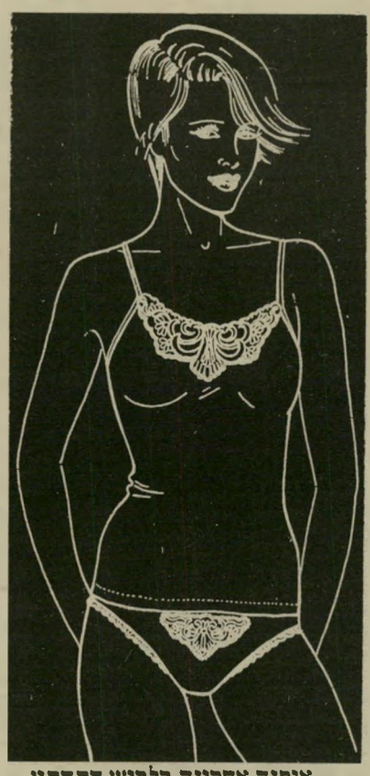
הבירה זולה באיטליה, בלגיה וצרפת. כשלוש מדינות אלה מחיר כוס בירה זהה. הבירה היקרה ביותר היא בפאבים של לונדון; הסיבה לכך — אחוז המס על בירה הוא 40%, וזו אולי הסיבה שהבריטים מרבים לשתות בירה — כדי להעשיר את האוצר הבריטי.

חפיסת סיגריות זולה אפשר למצוא בצרפת. שם מחירה פחות משליש ממחירה באנגליה. וזה למרות המס הגבוה, המהווה 76% ממחירה. גם ביתר המדינות אחוז המס גבוה יותר מ־70. בלי להתחשב בכמות הניקוטין, הזפת, האורך והטעם. הפריט האחרון ברשימה הוא מחירו של דלק. המחיר הנמוך ביותר הוא בגרמניה, וגם במחיר זה כלולים כבר 50% מס. לעומת 65% מס בדלק האיטלקי, שמחירו הוא הגבוה ביותר באירופה. חלקו של המס במחיר הדלק באירופה הוא בין 50 ל־60 אחוז.

לסיכום: אוהבי השתיה, יין ובירה, המתבוננים לעשות סיור בזק השנה באירופה, ישתו באיטליה, ינהגו בגרמניה, ויתחילו לעשן בצרפת. את הבגדים אפשר לקנות בלונדון, מחירם במחצית מהמחירים הנהוגים בתל־אביב. גם השוקולד.

הוויסקי ירד מגדולתו. כרי שתהיו בתמונה כשאתם כבר בחו"ל, הנה עוד עצה לעניין. נא לזכור שמה שאני עומד לספר לכם עכשיו הוא בלעדי למדור, ואתם הראשונים במיזרח־התיכון שתדעו. ועכשיו, מה אתם צריכים לדעת? איגוד הוויסקי הסקוטי נרעש. האיגוד שבו חברים כל יצרני הוויסקי של אנגליה, בדק ומצא שהסיבה העיקרית שבגללה ירדו המכירות של ויסקי סקוטי בעולם כולו, הוא לא רק תחרות של יצרנים בקנדה למשל, או איסור על יבוא ויסקי, כמו בוונצואלה או בניגריה, אלא משום שטעמו של הקהל השתנה. מתברר שהוויסקי יצא מן האופנה.

הטעם היפנה עורף לסקוטש ופנה למשקאות בהירים יותר, כמו וודקה וטקילה, ביחוד בין השותים הצעירים בעלי ההכנסה הפנויה, הגבוהה יותר. ומה שיותר חמור, הבדיקה הוכיחה שיש מעבר גדול ליינות.

אופנה אחרונה בלבוש התחתון
גם חלוק משי במחיר־מציאה

ויש דבר עוד יותר חמור: הכנת הוויסקי היא תהליך של שלוש שנים: אבל לפני שלוש שנים לא ידעו יצרני הוויסקי מה שהם יודעים היום, ששתיית הוויסקי ירדה ולכן המלאי בתהליך הייצור גדול. ואז, מה לדעתכם יקרה? כן, המחירים ירדו ואז שוב יהיה כדאי להביא מתנה בקבוק ויסקי לארוחה.

סיפור ביסורי. אנחנו עדיין בחו"ל ועדיין באנגליה ואולי גם בצרפת. ועכשיו יש לי בשורה בנושא שאני לגמרי לא בקי בו, אבל לעומת זה הוא עשוי מאוד לעניין את קוראות המדור, שמייר יבינו למה. אני מבקש להתנצל תחילה על הבורות שאגלה בעניין. מישהי אמרה לי שכדאי לכתוב על זה אפילו שזה לא שייך בריוק למדור הזה.

האופנה האחרונה בתחום הלבוש התחתון של נשים הם — רגע אחד, מישהו פה לוחש לי שאכתוב שאני מתייחס לנושא זה מכיוון שהיום פורים. ובכן, מדובר בתחתוניות ובחזיות. העשויות משי נקי עם ריקמה. מי שמודמנת למרכז אנד ספנסר בסניף של מרבל ארץ' או באוקספורד סירקוס, יכולה לקנות את הדברים הללו החל בחמישה דולאר ועד 10 דולר. הדוגמות אחידות. הגדלים לא.

בחנות הקרויה "פנוויק בבונד סטריט. המחירים הם יותר גבוהים. אך הדגמים רבים יותר ומה שיותר חשוב הם מיובאים מצרפת. לפני שאשכח, את המשי, המשי הזה, צריך לכבס ביד. ומי שהפרוטה מצויה בכיסה, תוכל לרכוש חלוק משי נהדר (לדברי אלה שקנו אותו) במחיר של מציאה, 400 דולר, והוא שלך לנצח.

המחלקה המלכותית. אנחנו עדיין בפורים, אבל כבר הגענו לאמריקה, אחרי סיבוב באירופה. למי שנשאר כסף, בעיקר פת"מ בחשבון הבנק שלו, והוא מצייר בכרטיס־אשראי בינלאומי,יש הודעות בלתי־חוזרת להנות מחוויה שלא כדאי לחזור עליה, בגלל מחירה. יש טיסה ויש טיסה.

אם אתם טסים בשרות החדש של רג'נט אייר חברת־התעופה המגישה לכם את שרות המחלקה המלכותית, ורוצים ליהנות מטיסה בין לוס־אנג'לס וניו־יורק, או להיפך, ומוכנים לשלם 1500 דולר ועוד 120 דולר מע"מ לכיוון אחד, הנה מה שמציעים לכם בטיסת הנאה זו: במקום חמש שעות ישיבה צפופה, מוצעת לכם ישיבה נוחה. נעוזב את זה וניגש לעיקר. מכונית עם נהג לוקחת אותך מביתך היישר לשדה־התעופה, שבו אתה נופל לידיה של דיילת המלווה אותך אל מטוס סילון מלכותי בצבע כחול, שימך מוכרז ברמקול בהיכנסך, ובהגיעך למקומך אתה מתיישב בכורסת־מרגוע מסתובבת עשויה עור, ורצועות קורדרוי (כך כתוב).

אחרי ההמראה אפשר לראות סרט, להאזין למוסיקה או לגשת לבר המפואר. המטוס כולו מרוהט בטוב־טעם (כך כתוב) ובעושר רב. מן הפרוספקט קשה היה לי להבין את רשימת סוגי הבדים, הווילאות והריפוד שאופפים את תאי־הנוסעים.

המזון המוגש במטוס הוא (כך כתוב) חוויה בפני עצמה. המזון מוכן תחת השגחתו של מי, אם לא אחד מרבי אשפי־המטבח (קודם: במקסים הפריסאית). הארוחות לתיפארת ומחירן, הכלול במחיר הכרטיס, בין 70 למאה דולר. במטוס יש מיספרה, מכון ליופי וכל השאר. מיספר הנוסעים המירבי הוא 34. הסגל המשרת נוסעים אלה, חוץ מהטייסים, מיספרו כפול. במטוס מצויים גם חדרי־עבודה, חדרי־ישיבות, מסופים של סוכנויות הידיעות, מסופי בורסה ומערכת תיקשורת מהירה לכל רחבי ארצות־הברית.

■ „אני פוחד מפני אריק שרון" ■

(המשך מעמוד 29)

האם זוהי עייפות שבאה בעיקבות המילחמה?

דבר כזה יכול לעייף, זה נכון. אבל לא זה מה שהביא אותי לנסוע. קיבלתי את ההצעה לעבוד במכון קרנגי, אבל לא יכולתי להתפנות. רציתי לחכות לסיכומי הוועדה. רק כשהתפניתי, נעניתי. הייתי זקוק לפרספקטיבה שונה. במכון אני עוסק במחקר. זה עתה גמרתי עבודה בנושא היחסים במשולש סוריה־ארצות־הברית־ישראל מאז שאסד עלה לשילטון.

„קציני צה"ל חזרו מזועזעים מלבנון. הם אמרו שהלבנונים אמרו להם במפורש שהם לא „לחמו נגד הסורים"

● בארצות־הברית הסבת סרשן מאוד מקובל וסוציולארי על אמצעי התיקשורת.

אני רוצה למעט בדיבורים על עצמי. זה לא טוב ולא בריא. פונים אלי ואני מפרסם הרבה מאמרים, וזה משום שנושא המיזרח־התיכון נמצא בשיא החדשות, במיוחד בתקופה שהמארינס ישבו בביירות.

● כעת, כשאתה שם, אתה יכול להשוות בין אמצעי־התיקשורת האמריקניים לישראליים...

קודם כל, הם עשירים יותר וגם להם יש המון בינוניות. הם עוסקים במיליון דברים. הטובים הם באמת טובים מאוד, אבל יש המון עיתונאים שהם באמצע. ולא כל מי שנחשב שם כסופר־דופר באמת מבין עניין. אחד מהסופר־דופרים הזמין אותי לארוחת־צהריים. דיברנו על המיזרח התיכון. אמרתי לו, כי לדעתי, בעת הקרובה סוריה תהפוך כוח מרכזי בלבנון. הוא אמר שאני טועה ולא מבין שום דבר.

גם שם דופקים את העיתונות. לגרנדה לא לקחו עיתונאים. שם לא אוהבים את העיתונות, במיוחד האיש ברחוב. גם אצלם כמו אצלנו, יש איבוד של אמינות. וזהי ריאקציה למילחמת וויאט־נאם ובעס על אמצעי־התיקשורת האלקטרוניים שנהגו ביהירות.

גם המימשל שם לא אהב את העיתונות. הם מאמינים שאם לא תהיה עיתונות יהיה בסדר, ואם העיתונות לא תדבר יותר מדי, כולם יהיו פטריוטים. יש להם בעיה דומה עם הדימוי הלאומי. גם הם, כמונו, אוהבים את הניצחון הקל.

● אמצעי־התיקשורת האמריקאים מרבים לעסוק במיזרח־התיכון, האם גם האיש ברחוב מתעניין במרחב?

הסיקור של ניו־יורק טיימס על לבנון פי אלף טוב יותר מהסיקור של העיתונים הישראליים. 5־6 עיתונאים עוסקים בנושא מכל ההיבטים: מתל־אביב, מדמשק, מביירות. אנחנו תקועים בהיבט הישראלי, במה שעושים לנו

„התחלתי לפחד מאריק שרון כשהבחנתי שהוא מוכן להמר על כל הקופה הלאומית"

בלבנון, וגם זה הולך ונבלע. אחת התחושות שלי בביקור הנוכחי, היא שהתקהינו. תראי איפה שמים בעיתון ידיעות על חיילים שנהרגו בלבנון. תשווי את זה לאיך שסיקרו את הנפגעים במילחמת ההתשה לאורך התעלה.

בקשר לרחוב האמריקאי — פעם, בישיבת ממשלה, אמר מישהו: „הרחוב הישראלי חשוב," ואז אמר בורג: „איזה רחוב?" בדיוק כך באמריקה. בוושינגטון מתעניינים יותר. לאיש ברחוב יש גם מרכדאמריקה עם עליות וירידות חדות. ואמצעי־התיקשורת מתעייפים מהר מאוד. אם למונריין יש בעיות עם הארט, הם לא יתנו פיפס על פגישת אמין ואסד בדמשק, למרות התפנית במצב בלבנון, למרות שזו הליכה לקנוסה. אמצעי־התיקשורת באמריקה זה ביזנס.

● ובאריק?

אני מקווה שיש עדיין שליחות. כך אני רואה את זה — כשליחות, לא כאידיאליזם. אבל כדרך להביא את הדברים ולהסביר אותם. זה חלק מהשליחות.

ספורט

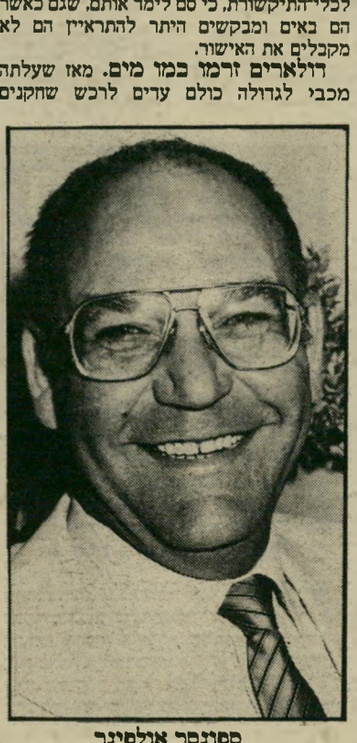
כדוריד

איך להיות ראשונים

מאז שמכבי ראשון־לציון העפילה לחצי־גמר גביע אירופה למחזיקות גביע נשפכה הרבה אינפורמציה חיובית על הקבוצה שהצליחה לעשות היסטוריה במושגים של הכדוריד הישראלי. אלא שכל האינפורמציה מהסוג האחר נשארה גנווזה בין כותלי המועדון הראשוני. כי מי שעלה לגדולה בימיה המפוארים של מכבי ראשון־לציון היה הספונסיר שלה, שמואל אולפינר, שזכה במחמאות רבות על פעילותו העניפה בקבוצה ותרומתו הנכבדה, בעיקר בנושא הפיננסי.

אך אולפינר הוא לא סתם ספונסר מן השורה, המסתפק בלתת כסף. הוא גם חבר הנהלה בכיר, העוזר לתת מדיניות שהיא לא תמיד לרוחם של השחקנים. אולפינר, הקבלן הראשוני, שהתראיין בחודשיים האחרונים רבות לעיתונים, לא מאפשר לשחקניו להגיע לאמצעי־התיקשורת, אלא אם זה עובר דרכו. הלחץ של שמואל („סם") אולפינר על פיות השחקנים יצר הדלפות רבות משחקנים לכלי־התיקשורת, כי סם לימד אותם, שגם כאשר הם באים ומבקשים היתר להתראיין הם לא מקבלים את האישור.

דולארים זרמו במו מים. מאז שעלתה מכבי לגדולה כולם עדים לרכש שחקנים

ספונסר אולפינר
אין אישור להתראיין

שעושה ההנהלה. כך רכשה הקבוצה את אודי סלע שנחשב לשוער הכדוריד מס' 1 במדינה. כך רכשו גם את רפי קוט, הרכז, ואת השוער הבינלאומי אהרון שולמן ממכבי פתח־תיקווה.

הרכישות האחרונות היו לפני שנתיים, ואז הוחלט במכבי ללכת על גדול כדי לתפוס תוארים ולהוציא את ההגמוניה מקבוצות הפועל, בעיקר מהפועל רחובות, שהיתה מס' 1 במדינה במשך שנים. ואומנם הרכישות עשו את שלהן. מכבי ראשון־לציון התחילה להמריא לפיסגת הכדוריד ובשנתיים האחרונות התמודדה על אליפות הליגה כשהיא זוכה, אשתקד, גם בגביע המדינה.

התוארים והגביעים שהתחילה מכבי ראשון לאסוף רק עוררו את תיאבונם של מנהליה. כשהפועל חולון עמדה לפני פירוק קפצה מכבי ורכשה את מרבית השחקנים הטובים. מעשים אלה של הקבוצה הראשונית הפכו לצנינים בעיני קבוצות הכדוריד האחרות בליגה. אלה רצו גם כן לרכוש ולהתחזק, אך כספיו של אולפינר קרצו יותר לכל כדוריד בארץ, שעד לא מזמן שיחק כדוריד בלי לקבל אגורה שחוקה, בעוד שבשאר ענפי הספורט הדולארים זרמו כמים.

ירידה בבושר ובמוראל. השנה הובא לקבוצה גם הכוכב מס' 1 בכדוריד, יואב דרוקר ממכבי תל־אביב. על פי פירסומים ניקנה השחקן בסכום של 30 אלף דולר, הנחשב לסכום מפוצץ בכדוריד, שעדיין לא הפך מיקצועני בארץ.

רכישתם של הכוכבים היתה אמורה להעצים ולפאר את הקבוצה, אך המאבק האישי הקשה, הסמוי, שנוצר בין כוכב־החוץ שהתוספו לבין כוכבי־הבית הפך העונה לרועץ לקבוצה. כך, למשל, היריבות בין אהרון שולמן, השוער, לבין מתחרהו על התפקיד, אודי סלע. שניהם נחשבים לשוערים טובים ולא נותר, אלא לחלק את המישחקים ביניהם בשיטת הטבחים בצבא — „שבוע אתה ושבוע אני".

ההדלפות מהקבוצה מספרות שקורה לעיתים קרובות שלפני מישחקים חשובים נשאר שולמן לשמור על השער בשני מישחקים בזה אחר זה, כדי שבמישחק החשוב יעמוד אודי סלע. מצב זה מביא את שולמן לתיסכול, למרות הסכום המכובד שהוא משלשל לכיסו במשך העונה. רכש מתוסכל נוסף הוא שלמה אלמוסלינו ממכבי ארזים רמת־גן, שאינו משתתף מספיק במישחקים, כמוהו רפי קוט שהמאמן יוצא ברית־המועצות יעקב סנדלר ממעט לשתפו, עובדה שגורמת ליריבות בכושר ובמוראל כאחת.

יש כאלה המצביעים על אחלת־ידו של המאמן הרוסי, שלמרות שהצליח להגיע להישגים יפים עם הקבוצה לא מצליח לרסנה מבחינה מישמעתית, מה שלא היה לפניו עם איגור ביאליק.

הפריש שלוש נקודות. תמונת־המצב הנוכחית של מכבי ראשון־לציון יצרה בעת המישחק מצב שספסל השחקנים ירחש כמרקחה. השחקנים היושבים על הספסל לא נמנעים לזרוק הוראות בקולי־קולות, ללא כל פיקוח או רסן. אם, חס וחלילה, החליט המאמן סנדלר להחליף שחקן, יוצא השחקן ומתחיל בהתנהגות פרועה ותוך כעס בולט הוא בועט בדלת או בספסל הקרוב וצועק בקולי קולות: „איזה מאמן אידיוט!"

המאמן, שנחשב לטאקטיקן מעולה בכדוריד וידע שהביא איתו מרוסיה, שם הספיק לאמן גם את נבחרת רוסיה בכדוריד, לא מצליח בתכונות הנוספות שמאמן וקוק להם כדי ליצור קבוצה יציבה בעלת מישמעת. כך יוצא שגם הוועדה המיקצועית של הקבוצה מייעצת למאמן איזה שחקנים ישחקו ומתי.

„כל המצב מתנכל לקבוצה בסופו של דבר," אומר אוהד הקבוצה המעורה בעניניה. „הם רוצים להשיג אליפות בכל מחיר, ודווקא במישחקים המכריעים, כמו המיפגש מול הפועל רחובות, מנוצחת הקבוצה." ואכן הפועל רחובות מובילה בטבלה בהפרש של שלוש נקודות.

כדורסל

מחשבה שנייה

קבוצות הכדורסל מתחילות בימים אלה בהתארגנות לקראת העונה הבאה. מרובר בתיגבור בשחקנים אמריקאים ומקומיים. אך תוכניות שונות, שהיו לקבוצות בתחילת העונה, לגבי התיגבור הזר, השתבשו, כגראה, ומחייבות מחשבה שניה.

כידוע, מצאו הקבוצות טריקים שונים בשנים האחרונות בקשר לאיזורחם של כדורסלנים אמריקאים, שאינם יהודים, וזאת כדי שיוכלו לשחק בליגה הישראלית. אך השנה קיבל הנושא מימד חדש, בעיקבות פסק־הדין של בית־הדין הגבוה לצדק, שפסק בעניינם של שחקני מכבי פתח־תיקווה שעוררו רעש כשנתפסו נשותיהם בנישואין פיקטיביים בנמל־התעופה בלוד.

פסק־הדין הזה יקשה מאוד מעתה על קבוצות לאזרח שחקנים, כי בעיקבות פסק־הדין נקט מישרד־הפנים בעמדה נוקשה, שתעריב קשיים מרובים על הקבוצות.

חלון־הראווה

מאבקי הכדורסל במיסגרת מישחקי הגמר־סל על אליפות הליגה, נמצאים בעיצומם. מישחקים אלה, יוצרים גם מאבקים אישיים בין המאמנים. לא אחת מונחת יוקרתו של מאמן בתוצאת המישחק או בתואר שישיג בסוף העונה.

היחסים בין מאמני הליגה הלאומית אינם טובים. במיוחד קיימת ביניהם מתיחות רבה על הזכות להחשב כמאמן טוב יותר. אך משום מה מתעלמים מעוזרי־המאמנים.

אלה הם ברובם בחורים צעירים, הנמצאים בראשית דרכם בשטח האימון, ולכן נחשבת הצלחתם או אי־הצלחתם של קבוצתם כחלון ראווה שלהם לשנים הבאות. כך גם הידיבות בין עוזרי־המאמנים הרבה יותר עיקשת ולא פעם נשמעות ביקורות קשות וקנאיות של האחד על רעהו.

מי שמשמש כעוזר למאמן טוב — רבים יותר סיכוייו להגיע לרמת מאמן בליגה הבכירה. דוגמות של עוזרי־מאמנים, שהצליחו והתקדמו הלאה, לא חסרות. למשל, משה ויינקרץ בן ה־29, ששימש כעוזרו של צביקה שרף בניבחרת־הנוער ובגלל הצלחתה הרבה הגיע לאימון בית"ר תל־אביב בליגה הלאומית.

גם שם נרשמה לו עונה מוצלחת ואז מיהרו לתת לו לאמן את ניבחרת־הנוער. השנה העדיף ויינקרץ לשמש כעוזרו של שרף במכבי תל־אביב, אולי מפני שחישב שעבודה במכבי תסלול דרכו לקבוצה רצינית יותר בליגה הלאומית מאשר בית"ר.

עושים חיל. גם מולי קצורין שימש שנים אחדות כעוזר־מאמן במכבי רמת־גן ובביתי"ר תל־אביב. בעיקבות שלבים אלה הגיע לאמן את מכבי דרום והצליח אף להעלותה מהליגה הארצית לליגה הלאומית.

חעלולי השופט

שופט שריך
בלי כרטיס אדום

השופט הבינלאומי צבי שריר מוערך בחוגי הכדורגל כשופט טוב. אלא שמדי פעם נחה עליו רוח פורימית ומממן תיאטרלי מופיע בהחלטותיו על המיגרש. כך קרה גם בשבת על מיגרשה של ביתי"ר תל־אביב בשכונת התיקווה. שלוש פעמים חזו הצופים כמו עיניהם בתעלוליו הקונרסיים של השופט שריר.

פעם אחת כשמאמן חפועל תל־אביב, צביקה רוזן, עמד קרוב (כהרגלו) לקו המיגרש, משם שאג את הוראותיו לשחקנים. באותו רגע רץ השופט שריר לעבר רוזן ושעק אל הקהל: „להוציא אותו!" כשענה בשלילה, החליט להשאירו.

בפעם השניה, כשהסתיימו 90 הדקות הראשונות של מישחק שמנית גמר הגביע והתוצאה 0:0 הצביעה על המשך המישחק עד להכרעה, ניגש השופט אל השחקנים המיתעים ומסר: „תירגעו, יש לכם עוד 30 דקות לרוץ פה."

בפעם השלישית, כששרק לעבידה נגר „שוקי" נומדר, בגין פגיעה בשוער אריה ביזדאנו ונומדר רגז על ההחלטה, שגו השופט שריר לעברו „אני בטח לא הייפלתי אותו."

הדמות במיגרש. מי שהכי נהנה מהתצוגת של השופט היה הקהל. זה הזכיר לו לשאג. שעבורו שילם במיטב כספו. השאלה הנשאלת בחוגי הספורט היא האם דמותו של שופט במיגרש כזורגל, בו כל התוכחים רצויים עד מאוד — צריכה להיות כזאת?

ומה עוד שכאשר מתחכמים עם שריר, הוא יגיב אחרת: לפני חודש וחצי, כאשר ניסים ברדה, שחקן מכבי פתח־תיקווה שלט לעברו של שריר, אשר שפט את המישחק, כל השופטים ליצנים," הוא חטף על כך כרטיס אדום והדחק בגינו למסיר מישחקים.

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה", שראה־אור השבוע לפני 25 שנה, הביא בתבת־שער תחת הכותרת "יריב של סבא" (הרומזת על שם־העט של בן־גוריון, "סבא של יריב"), על נכדו של שר־הביטחון. הסטור מתוך־הביטחון. אחד מתצלומי הכתבה, הראה את בן־גוריון מעניק סיכת מ"מ לבוגר קורס־קציניים, עם הכיתוב: "נכדים של אחרים מקבלים את סיכת המ"מ ● השניה בסידרת הכתבות של ראש מערכת "העולם הזה", "הייתי פועל דחק", פורסמה תחת הכותרת "מיזמזו בצל האילנות" ● מסע יוצא־דופן של קטנועים לאילת הובא תחת הכותרת "קטנויאדה אל אילת", ולוחה בתצלומים של צלם־המערכת שהתלווה למסע ● תחת הכותרת "איב בתל־אביב" דווח על ביקורו הראשון בארץ של זמר השנסונים הצרפתי הנודע איב מונטאן, בליווי תצלומים ● נערת־הזוהר זיווה רודן־שפיר זכתה בכתבה נוספת, מלווה תצלומים, תחת הכותרת "זיווה פשוטה כמשמעה" — כאשר המילה "פשוטה" מתייחסת לעירום, היחסי לאותה עת. בתצלומים הנלווים ● בשער הגיליון: ראש־ממשלה דויד בן־גוריון.

פורים 1959 ★ המכון של שמואל מרלין

★ אופרה בגרוש וטרגדיה בגרוש

העם

גובי־סיסים ושודדים

במשך שלושה ימים התנהלה מילחמת־העצבים בין אלוהים ובין ילדי ישראל: היה גשם? לא יהיה גשם? הילדים ניצחו.

שבעי־חגיגות ויובלות, התכוננו אזרחי ישראל לפורים. אולם החג העתיק הצליח בכל זאת להוציאם מן השיגרה. "ילדים בני כל הגילים — בני 1 עד בני 99 — ביקשו מחסה מצרות היום־יום בתוך עולם־דמיונות של תחפושות.

אך גם בימי־החג לא הרקיע הרימיון תמיד מעל לבעיות האפורות. חנוניי חיפה, שנתבקשו לקשט את חלונותיהם באיחולי־פורים, חלמו יזם את שרשרת המוסדות שהוזילו לבסוף להקמת הוועד העברי לשיחרור לאומי שאסף כסף למען האירגון הצבאי הלאומי, הרעיש את אמריקה במודעות אנטי־בריטיות והתנהג כממשלה ישראלית בגולה.

שותפו במאמצים אלה, שהקימו נגדם את המנגנון הציוני האדיר, היה הלל קוק, שקרא לעצמו פיטר ברגסון. קוק, שהתפרסם יותר, היה איש־הקשרים הזריז של הוועד. מרלין היה הכוח האינטלקטואלי. יחד יצרו קשרים עצומים, אספו מסביבם הוגי־דיעות, אנשי־הון וסנאטורים.

המוסד התפרק עם הקמת המדינה. קוק ומרלין באו ארצה, נבחרו שניהם לכנסת הראשונה ברשימת תנועת־החרות. אולם שניהם התייאשו עד מהרה ממיפלגתם, שבה ראו חלק מן המישטר הקיים בישראל. קוק חזר לאמריקה, הפך אחד הסוכנים הכלכליים העיקריים של ממשלת־ישראל בעיסקות נפט, התעשר והתרחק מן הפוליטיקה הישראלית. מרלין, שהתקרב יותר לרעיון של השתלבות ישראל במרחב, ניהל בית־דפוס גדול בארץ, התרחק מן הפוליטיקה אף הוא.

"סכין בגב". מיבצע־סיני הוציא את מרלין מאי־פעילותו. כמו כמה אישים אחרים, סבר מרלין כי המבצע הוא אסון לאומי, שתוצאותיו ההרסניות יתגלו בשנים הבאות. אולם כעוד שכמה מידידיו בארץ התלכדו ליזום פעולה חדשה, נסע מרלין לארצות־הברית מתוך תיקווה להקים שם בסיס פוליטי, שישפיע מבחוץ על התפתחות המרחב.

תוצאת פעולתו נתגלתה לפני חצי שנה, ירדה כרעם ביום בהיר על המנגנון הציוני באמריקה. היתה זאת חוברת מהודרת של המכון לענייני הים התיכון, מייסודו של מרלין, שכללה הצעה מפורטת לפיתרון בעיית הפליטים הפלסטיניים. עיקרה: מתן בחירה לכל פליט לחזור לישראל או לקבל פיצויים ולהתיישב בארץ ערבית.

300 אלף דולר. לפני כמה שבועות גבה המכון את הריבית על ההצעה. היא באה בצורה בלתי־צפויה: פניה מטעם ועדת־החוץ של הסנאט האמריקאי.

ועדה זו החליטה להשקיע 300 אלף דולר בשורת מחקרים, שיבחנו מחדש את מדיניות ארצות־הברית בעולם. חלק מן המחקרים צריך להתבצע על־ידי ממשלת ארצות־הברית ופקידיה, שיוזמנו להעיד בוועדה. חלק שני הוחלט להטיל על מוסדות מחקר פרטיים, בעיקר אוניברסיטאות. אחרי כמה שיחות החליטה הוועדה להטיל על המכון לענייני הים התיכון לבצע למענה מחקר על הנושא: "מדיניות החוץ של ארצות־הברית במיזרח הקרוב".

על המכון הוטל לערוך מחקר יסודי, להגיש דוח מקיף בתוספת מסקנות והמלצות מעשיות.

הקואליציה הסורית. מדיניות־החוץ של ארצות־הברית מבוצעת על־ידי הנשיא ומישרד־החוץ, שאינם תלויים בסנאט. אך הסנאט ובית־הנבחרים קובעים בכל ענייני התקציב אשר בלעדיו לא תיתכן שום מדיניות. מכאן ששום אדם בממשלת ארצות־הברית אינו יכול להתעלם מהמלצות ועדת־החוץ של הסנאט.

לכן הזדעזעו כמה חוגים מהחלטת הסנאט להזמין את המחקר, ולשלם למכון כמה רבבות דולארים תמורתו. כי הדוח עשוי להמריץ את הסנאט לקבוע יחס חדש לתנועה הלאומית הערבית, לסיכסוך הערבי־ישראלי, לעניני־הנפט ולבעיית הפליטים.

נגד ההצעה קמה קואליציה סורית מוזרה ביותר. מאחרי הקלעים פעלו במשותף סוכני המנגנון הציוני אדיר־ההשפעה, השגרירים של מדינות ערב והתועמלנים עתירי־ההון של חברות הנפט האמריקאיות — שלושה גורמים המעוניינים בקיום המצב הקיים במרחב. אולם לא קל להפר החלטה חגיגית של הסנאט אחרי קבלתה. ההזמנה לא בוטלה, ולפני ימים מעטים שילם הסנאט מיקדמה גדולה למכון. גם איומי־הרצח בטלפון ופנים־אל־פנים לא הרתיעו איש.

פסוקי השבוע

● ח"כ מק"י **תופיק טובי**, על פסק־הדין במישפט אלוף־מישנה **ישעיהו שדמי**: "עד עכשיו היתה רק אופרה בגרוש, עכשיו יש גם טרגדיה בגרוש."

● **יוסף אלמוגי**, ראש מטה הבחירות של מפא"י: "אם מיפלגת אחדות־העבודה תמשיך בדרך של השמצת מפא"י, היא תיהפך למיפלגת אחדות־האבודה."

קטנוע כמו גיב 1000 קטנועים הבטיחו להשתתף במסע הקטנויאדה לאילת, לרגל פתיחת הכביש החדש, לפני 25 שנה. ביום הזינוק התייצבו רק 240; לבאר־שבע הגיעו רק 200 ולאילת — 140. אבל כולם חזרו צפונה והראו את כוחם, כאשר הסתערו קדימה, כאילו נחגו בג'נפים, במעלה־העצמאות התלול.

כמעט פה אחד על אותו נושא: בניין מס־ההכנסה הופך לתיאטרון, לוי אשכול משחרר את העם מן ההיטלים. הדבר נראה כחזון משיחי כה מרחיק־לכת, עד ששום נשפיית אוכלי־אדם לא יכלה להתחרות עמו.

מדיניות

מוות בעברית

הטלפון מס' 8־1460 בניו־יורק צילצל. בצד השני של הקו דיבר קול בעברית. בשורתו היתה קצרה ותכליתית: הוא איים במוות על בעל הטלפון.

כעבור כמה ימים צילצל הפעמון בדירה שברחוב 62 מס' 27. המבקר היה צעיר רובר עברית. גם בשורתו היתה קצרה ותכליתית: הוא איים במוות על בעל הדירה.

הטלפון והדירה היו שייכים למוסד הנושא את השם המכון לענייני הים התיכון. האיומים היו מופנים לאיש שהוא הרוח החיה שלו: שמואל מרלין, אזרח ישראלי וחבר הכנסת הראשונה.

ממשלת אצ"ל בגולה. אין זו הפעם הראשונה שמרלין עורר את חמתם של דוברי־עברית באמריקה. לפני כמעט עשרים שנה, כשהגיע לראשונה מפולין לארצות־הברית, יזם את שרשרת המוסדות שהובילו לבסוף להקמת הוועד העברי לשיחרור לאומי. שאסף כסף למען האירגון הצבאי הלאומי, הרעיש את אמריקה במודעות אנטי־בריטיות והתנהג כממשלה ישראלית בגולה.

שותפו במאמצים אלה, שהקימו נגדם את המנגנון הציוני האדיר, היה הלל קוק, שקרא לעצמו פיטר ברגסון. קוק, שהתפרסם יותר, היה איש־הקשרים הזריז של הוועד. מרלין היה הכוח האינטלקטואלי. יחד יצרו קשרים עצומים, אספו מסביבם הוגי־דיעות, אנשי־הון וסנאטורים.

המוסד התפרק עם הקמת המדינה. קוק ומרלין באו ארצה, נבחרו שניהם לכנסת הראשונה ברשימת תנועת־החרות. אולם שניהם התייאשו עד מהרה ממיפלגתם, שבה ראו חלק מן המישטר הקיים בישראל. קוק חזר לאמריקה, הפך אחד

היום: 25 שנה אחרי

כולם הגיעו לאוניברסיטה

ר **וא היה הנבר הראשון** והאהוב של דויד בן־גוריון (ראה כתבת־השער). גם הסבתא, **ו** פולה, אהבה אותו מאוד והיתה זאת היא שהפעילה את קשריה כדי שיריב בן־אליעזר יתקבל לעבודה האקדמית.

היתרון של השירות בעבודה האקדמית ידוע: הוא רוחה את שירות־החובה עד לאחר סיום הלימודים האקדמיים ומאפשר להתחיל את השירות, בדרך־כלל, בדרגת קצונה, שאותה מקבלים בקורסים הערוכים בחופשות הלימודים.

אריסטוקטורה בטבניון. יריב, שתואר בתעולם הזה כ"בחור טוב וסימפאטי בזכות עצמו" רצה, בסך־הכל, לצאת עם גרעין התנועה שלו לנח"ל. ולא היה איכפת לו שיחיכו אליו, בטירונות, כנכדו של ראש־הממשלה ושר־הביטחון, היה נוקשה ("בן־גוריון קורע אותנו. אז אנחנו נקרע אותך"). אבל לסבתא היה איכפת שהנכד ילך ללמוד ומייד.

עד מהרה גילה יריב, כפי שהוא נזכר היום, ש"זה לא זה". הוא חזר לנח"ל, וכשסיים את 30 החודש שלו (שירות־החובה אותה עת היה של שנתיים וחצי) עלה לירושלים והתחיל ללמוד מה שתמיד רצה באמת — תיקשורת־המונים. היום הוא מרצה באוניברסיטת תל־אביב ובר־אילן ומרבה להשמיע את דיעותיו בנושאי המיקצוע.

מדעי־המדינה בניו־ג'רסי. גם שמואל מרלין, מייסד המכון לענייני הים־התיכון (ראה כתבה מדיניות: מוות בעברית) היה עד לפני חודשים אחדים, עת פרש לגימלאות, איש אוניברסיטה, הוא שימש כמרצה למימשל משווה בחוג מדעי־המדינה באוניברסיטת ניו־ג'רסי.

העולם הזה
נכדו של שר הבטחון –
פטור מחובת הבטחון!

יריב של סבא

שוב תצלומים של לייזר שפיר

"העולם הזה": 1121
תאריך: 25.3.1959

מדריך שימושי לרווק

מדור **ההתכתבויות** מכתבים לרותי, **הביא שורת נוספות מוסכמות־מראש, באתרים שונים, לפניות ממנו אליה:**

● **בגן הציבורי**

סילחי לי, האם הספסל תפוס?
האם לא קר/חם־מדי לגבי עונה זו של השנה?
האם מותר לי להציע לך לשוטט קצת בגן?
מבין העצים אפשר לראות את המקום שבו אני מתגורר. אחותי בטח נמצאת בבית. היא תוכל להגיש לנו קפה.
לא, לא, אני מבטיח לך — — —

● **ברכבת**

סילחי לי. האם הספסל תפוס?
האם לא קר/חם מדי לגבי עונה זו של השנה?
משונה. גם אני נוסע לחיפה/ירושלים/תל־אביב.
את רוצה שארים את החלון?
להוריד את הוויילון?
אפשר לראות אותך בתל־אביב/חיפה/ירושלים?

● **בדירה**

זה ההול. הוא צפוף.
זוהי פינת־העבודה שלי. היא קטנה מדי.
זהו המיטבח, נודף בו ריח־מאכלים.
זהו חדר־השינה.

● **בבית־המישפט**

אין זה כתב־ידי.
אני מכחיש זאת בכל תוקף.
אני אערער.

תפסתי אירופה

סיגריות אירופה דלות ניקוטין בעישון.

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

ו"ז אדר ב' תשמ"ד, 21.3.84 מיספר 2429 שנה 48 המחיר 200 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

העולם הזה מגלה:

דניאל רקנאטי, בעל "בנק דיסקונט" מאושפז בחדרון בבית־אבות

הסיפור המלא על המאבק בצמרת

איבצן צותת לכולם!